

COMPENDIU
DE
SINTAXA ELLENA

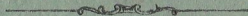
Pusa in comparatiune cu limba Latină, insocita si de unu
tractatu asupra Dialectelor Ellenice

DE
S. Erbiceanu

Professore la Seminariul Beniamin, din Monastirea Socola

*Operă autorisată în uzul școlilor de Ministeriul
Cultelor și Instrucțiunii Publice.*

IASSY,
TIPOGRAFIA A. BERMANN.
1871.

COMPENDIU

DE

SINTAXA ELLENA

In comparatiune cu cea

LATINA

ELABORAT IN USUL SODALELOR INVETIAMENTULUI SECUNDARIU

DE

G. Exbiceanu

Profesore la Seminariul Beniamin, din Monastirea Socola

*Operă adoptată de Onor. Ministeriu alu Instrucțiunei Publice
și alu Cultetoru.*

Iassy

TIPOGRAFIA A. BERMANN. POSESOR IOAN CODREANU.

1871

PREA SANTILOI ARCHIEREI
NEOFIT SCRIBAN SI MELCHISEDEC;

fosti mie profesori

unul de limba Ellena, éra altul de cea Francesà si de sciintiele
Dogmatico-Theologice;

AUTORUL

spre semnu de profunda recunoscintia dedica aceasta carte.

Acésta Opera s'a imprimat cu banii din fondul reposatului profesore.

ARCHIMANDRITUL GERMANO VIDA,

danuit Bibliotecai Seminarului Beniamin din

INT. SOGOLA.

spre a se inlesni tinerimea studiösa cu carti didactice imprimate.

PREFACIA.

Elementele acestei Sintaxe sunt puse în limba Gracă de D-lui G. Papasliote, carele în prefacia gramaticii sale, éto ce ăice: „ca basă de Sintaxa pentru un învețământ elementariu am cređiut mai convenabil opul D-lui Curtius, ce acum se înveță în tóte Liceile imperiului Austriac, în urma cercetarilor, despre modul cum și în acestu statú studiulu limbelor classice s'ar apropia metodului de studiare a întregii Germanii; afară de acesta am avut în privire neconținut doue sintaxe: alui Krüger și cea alui Madvig, gramatici renumiți.“

Acésta sintaxa în multe complectată și continuu pusă în paralelu cu esemple analoge din limba Latină (estrase din Autori classici), care cu totul lip-

siaă în cea Grăca, Subscrissul de mai mult timp u aplica în învețământul limbei Ellene din Seminariul din Socola, și s'a observat că rezultatul practic u fostu satisfactoriu mai allesu din doue respecte: a) conținutul sintaxe este atăta de complect încatu nu lassa neesplicată mai nici o construcțiune complicată veru dificilă, ce s'ar afla în autorii prosaici Elleni, propussă spre studiū în Licee; cu tóte că nu arareori se arată în ea și diferențele sintaxe la Poeti; b) Comparatiunea regulilor Ellene cu cele latine face, pe deoparte, ca și sintaxa Ellena să se familiarizeze în memoria Elevilor tot așa de bine ca și cea latina, de și acestia se dă timpū indoițu mai întinsu, în scolele nóstre; érá pe dealta, construcțiunea Latină în multe fiind conformă și chiar imitându pe cea Ellena, facilitéza încă mai mult studiul classicilor Elleni, fiind gía deprinsă Elevii în descifrarea multor dificultăți sintactice din practica latina, și posedandui aptitudinea de a scóte sensul fraseloru numai după aprofundarea Complectului lor.

Apoi, în urma unei revisiuni cat s'a putut mai amenuntite, supunenduse aprobarei Onorab. Ministreriu de Instrucțiune, s'a optinut autorisarea, prin oficiele No. 9860, și 12,724, ca acestu opu se figureza *ca carte didactica pentru usul institutelor unde se propune studiul limbei Ellene*, de óre ce intruneste condițiunile de *manuale metodicu și precisu*, absolutu necesare pentru un atare studiu dificilu.

Dela sine se înțelege că elaboratul prezentu nu se dă ca opu in totu prefectu, căci spre acésta se cere a se atinge culmea filologiei classice; ceea ce adessa pune indescreditu chiar și cunoscintele cele mai profunde in acesta vasta materia, ale celor mai ageri filologi moderni. Catu se atinge inse de defectele ce opul presinte ar continea, și de dispozițiunile Autorului de ale corigia, trebue a li se aplica sentențiunea lui Socrat: οὐ πάνυ γε ῥάδιόν ἐστιν εὗρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι. Χαλεπὸν γὰρ οὕτω τι ποιῆσαι ὥστε μηδὲν ἀμαρτεῖν. Χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιήσαντας μὴ ἀγνώμονι κριτῇ παρατελεῖν. (Xenofonte. Memorab. II, 8. 5.)

Autorul.

SINTAXA ELLENA.

I. INTRODUCTIONE.

§ 1. Partea etimologică a gramaticii tratăză despre formarea fie-căria diceri in parte, erva cea Sintactica despre modul cum aceste diceri se concordă între sine spre a esprima cugetările nostre; pentru care acésta parte se și numește *Sintaxa* (Σύνταξις), adecă concordarea dicerilor între sine.

§ 2. De cite-ori esprimam o cugetare, facem o *propuseciune*; propuseciunea dar este reprezentarea prin cuvent verbal a tot-ce cugetăm.

§ 3. In gramatica veri Logica propuseciunea consta din câteva diceri, erva din mai multe propuseciuni se compune *Discursul* veri *Orațiunea*,

§ 4. Tota propuseciunea pôte fi *Simpla* ori *Compusa*.

§ 5. Propuseciunea simplă este aceea in care parțile necesar *elementare* se află numai odată.

§ 6. Părțile elementare a le propuseciunei sunt:

a) *Subjectul*, adică Substanța (persóna veră lucru), ce se supune la judecarea minții.

b) *Atributul*, adică tot-ce mintea aflu (calitate veră proprietate) judecând asupra Subjectului.

c) *Copula*, adică dicerea prin care mintea colégă veră uneste Atributul cu Subjectul.

Subject,	Copula.	Atribut.
Ὁ Ἄνθρωπος	ἐστὶ	θνητός.

NB. Alții admit numai două elemente constitutive propoziției: subject și predicat; confundând copula cu Atributul.

§ 7. Unu verbu stând în ori-ce modu (afară de Infinitiv și particip) conține în sine o propoziție deplină; căci finala personală arată Subjectul, era radicalul verbului, atributul. Copulativ este cu preferință verbului *Εἶναι*, ori vr'un altul ce-l suplinește (*γίγνεσθαι*, *καθίστασθαι*, *υὑάρχειν*, *πεφυκέναι*, *φύναι*, *ἀποβαίνειν*, *τυγχάνειν* & a fi, a deveni); ex: *διδάσκουμεν ἑμῖς ἐσμεν διδάσκαλοι* veră *διδάσκοντες* *), noi suntem instructori. Așa și: *φαμέν, φασὶ* — dicem. &. De unde urmază că toate verbele, afară de cele substantivale, se numesc *Atributive*. Idem în Latina.

§ 8. Tot pentru această rațiune pot și atributele să se dividă în *nominal*, dacă se reprezintă sub forma de substantiv ori adjectiv veră pronume adjectival, și în *predicative*, dacă conțin în sine și copula; ex: *Κῦρος ἦν βασιλεὺς* și *Κῦρος Ἐβασίλευσε*. Idem în latina: *Urbs est splendida; arbor crescit*.

NB. Verbele copulative de mai sus pot fi și atributive, dacă contin ideea de substanță, cuprindendă în sine și copula și atribut; ex: *Ἦστι θεός* — *θεός ἐστὶν ὦν*. D-zeu este existend. idem în latina: *est deus*.

§ 9. La verbele de persoană întâia și a doua se pune subjectul (pronume personale) numai când este

*) Această analiză Sintactică în adjectiv ori particip nu corespunde în totul exactă diceri analizate; dar se face pentru uzul și deprinderea Tironilor.

necesitate de *emfaza* ori *distincțiune*; ex: *οὐ μὲν ἀκμὴν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφούντας ἐπανορθῶ*, tu acum filosofezi, dară eu corectez pe filosofi. Idem în latina: *Ego quidem scribo, tu autem ludis*. — Dar verbul la persoană a treia rămâne nedeterminat:

a) De câteori Subjectul se *subînțelege* în de *comun* din propozițiunea precedentă: *Ὅταν τις ἐξῇ τῆς οἰκίας, ζῆτεῖτω τί μέλλει πράσσειν*. Când cineva ar eși din casă, cante ce are a lucra. Idem în Română și Latina: *Haec etsi nota sunt, commemorari tamen debent*.

NB. În acest caz poate a se subînțelege și veră-ce alta parte a discursului: *Εἴ μοι θέμις, θέλωμ' ἄν, εἰ δὲ μὴ, πάρες*, de-mi-ar fi permis, așa voi-o, era de nu, lass-o.

b) De câte-ori Ellenii pot ușor se subînțelegă din experiență un Subject corespunzătoru verbului, ori altceva ce determină o acțiune: *ῥεῖ πλουα, νίγει νίγει, ἀστράπτει fulgera*, (*θεός* veră *Ζεὺς*). *Κηρύσσει* craînicește (*ὁ Κῆρυξ*). *Τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται* (*ὁ γραμματεὺς*). Secretarul ve va ceti legea. În Latina idem: *tunat, fulgerat* (Jupiter).

c) Cu verbele impersonale: *δεῖ ἡμῖν χρημάτων* ne trebuie bani. *Μελέτω σοι τοῦ πλήθους* se-lî peșă de mulțime. În Latina; *libet, licet, poenitet, refert-me; Potest dubitari*.

d) De câteori se subînțelege: *τινὲς* veră *ἄνθρωποι*, mai cu samă la verbele: *φασὶ, λέγουσι, εἰώθασι*. ex: *Πόνος μὲν, ὥς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ*, labóru, cum se dice, este părintele gloriei. *Disputabatur acriter*. Solet Dionisium, quum aliquid furiose fecit, poenitere. Ajunt, dicunt, ferunt, etc.

NB. Adessa lipsește subjectul la verbul *εἶναι*, din cauza însemnării sale cei absolute; așa în expresiunile relative: *Ἦστιν ὅστις; ὅντι ἔστιν ὅστις*, este cineva? Nu este nimene; — *Ἦστιν οὐ—ἔστιν ὅτε* etc. etc., când-va, câte odată. Urmază încă adessă după *ἔστι* relative la numer plurale: *Ἦστιν οὗς ἀνθρώπους τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ*; Oare sunt oameni pe care iai admirat pentru sapiență? În Latina: *esse aliquid, ita est, contra est*.

NB. II. Adessa rămâne nedefinită ideea de spațiu, timp etc., cu verbele: *ἐστὶ, γίγνεται* &: *ἡμέρα ἐγένετο*, s'a făcut ziua. *ἦν κρηνηώδης* era locul răcoros. *ἦδη ἦν ἀμφὶ πλήθονον ἀγοράν*, era piața în timpul când se umplea piața. (Oarele 10 antemeride.)

§ 10. Atributul se concorda cu subiectul; așa cel reprezentat prin Substantiv se concorda în *numer* și *casu*, era cel reprezentat prin adjectiv ori pronume adjectival (possessiv, demonstrativ, relativ, interogativ, infinit, etc.) se acorda și în *genii*; dară atributul predicativ numai în *numer* și *persoană*: *ἡ μάχη ἦν μεγάλη* războiul era mare. *Ἀθηναῖοι Πέρσας ἐνίκησαν*, Atenienii au învins pe Persi.

§ 11. Adessa numai această concordanță este de ajuns spre a arata reducerea atributului nominal la subiectul; *Ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος (ἐστὶ)* marea fericire nu-i durabilă. *Ἀέριοι κακοὶ (εἰσὶν)* Lirienii-să răi. *Philosophia magistra vitae*; *Moderator cupiditatis pudor*.

NB. I. Espressionele înpersonale: *ὁδὸν τα* se poate, *δῆλον* evident, *εἰκός* probabil, *θέμις* permis. Si verbele în *τίος* constituie adessa singure propoziții: *Τῷ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις* nu e permis a repăși asupra adevărului. *τί ποιήτων*; quid faciendum?

BN. II. In propozițiile dependente ori și principale rare ori se omite persoana întâia și a doua a prezentului, cum și imperfectul verbului copulativ; dar cu atributul *ἔτοιμος* se omite și *εἶναι* și pronum. *ἐγώ*. Se dice și în Română: gata!

NB. III. Verbele atributive pre rar se omit, de nu se subînțeleg din contextul discursului. Dar în expresiuni vivace se omit verbele: *ἔρχομαι, ἀπείναι* a purcede, *ποιεῖν*, idem în Română: amice, încotro și de unde? *ὦ φίλε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν (ἔρχεαι); ἐς κόρακας (ἄπει)* la cioarele. *Μηδὲν ἄγαν (ποίει)* nimic prea mult. Di meliora, fortuna fortes (adjuvat).

§ 12. Atributul nominal se admite adessa și de unele verbe netransitive și de pasivele ce însemnă schimbarea unei stări, cum cele *apelative*, de *elecțiune*, de *părere*; (*κλητικά, προχειριστικά, δοξαστικά*): de și atributul acestor verbe se poate referi la infinitivul *εἶναι*

adessa omis, dar câteodată și prezintă în discurs, *Κῦρος ἐγένετο βασιλεὺς. Κλέων ἤρξθη στρατηγὸς* Cleone se alege general. *Πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς λέγεται ὁδὸς εἶναι*. Contra a doi se dice că nici Hercule poate fi în stare (a se lupta). Idem în Latina: *Numa creatus est rex. Aristides habitus est justissimus*.

§ 13. Prin adjective Ellenii exprimau multe circumstanțe, de timp, ordine, mod, dar mai rar de locu, și pe care noi le exprimăm prin adverbe ori prin substantive cu prepoziții: *Τριταῖοι ἀπῆλθον* au purces a treia zi. *Λακεδαιμόνιοι ὕστεροι ὀφίοντο* Lacedemonienii au sosit în urma, *ὁ ποταμὸς ἐρρήνι μέγας. Ὁρκίος σοι λέγω* Ti-o spun cu jurământ. Adjectivele acestea concordându-se cu subiectele ca și atributele, trebuie a se considera ca *attribute connectivae*. Idem în Latina: *Consules in provincias diversi abiire. Roscius erat Romae frequens. medius ibam*.

§ 14. Propozițiunea simplă se mărește prin unu casu indirect asupra căruia trece acțiunea verbului; era aceasta se dice *object*: *Οἱ Ἕλληνες ἐνίκηον τοὺς Πέρσας* Ellenii au învins pe Persi. *Καταφρονῶ τινος* îl despreciez. *Πλαταιῆς μόνον ἐβοήθησαν Ἀθηναίους*, Platonienii singuri au ajutat Ateneilor. În Latina: *Caesar vicit Pompejum. Teneo librum, idem în Română*.

NB. Propozițiunea ce are obiect poate a se preface în pasivă, schimbând subiectul în genitiv cu propozițiunea *ὑπὸ* (veri la dativ forță prepus. § 64; 4) și obiectul în nominativul subiectului; *Οἱ Πέρσαι ἐνίκηοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων* Persii se învingeă de Ellenii. În latina: *Pompejus a Caesare victus est*.

§ 15. Verbele active, ce au analogia cu cele pasive supramintite la §. 12, ceru de asemenea atribut nominal, carele înse trebuie a se concorda cu obiectul ce determina: *Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Κλέωνα εἶλοντο στρατηγόν* Ateneii au ales pe Cleone generalu (confer § 44); acesta se numește *attribut dependente*, subînțelegându-se infinit. *εἶναι*. Idem în latina: *nominatis me leonem. Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates*.

§ 16. Propuseciunea se mărește încô și prin *complinire*. Se numește așa un casuale ce se adaugă la substantive și constituia cu dênsele o singură idee: *καλὸς ἵππος* cal frumos. *Ὁ παρὼν καιρὸς* timpul presinte. Africanus major. Vir bonus.

NB. I. Astfelu de compliniri însemnă adessa numai ideea de ordine ori genu: *ὁ ἀνδρὲς δικάσται*. Homines docti; viri fortes; doctae Athenae. În Româna omintinduse substantivul, adjectivul se în stare casu are însemnare substantivă: Judecătorilor; Ateneilor (*ἄνδρες Ἀθηναῖοι*), deputaților & c.

NB. II. Din strinsa relațiune ce au multe compliniri cu substantivele lor, au provenit că multe compliniri adjectivale de genul feminin mai cu samă, și numai singure punenduse reamintesc ideea sub-înțelesului lor substantiv: *ἡ πολεμία* țera inimică, *ἡ εὐθεία* (ὁδὸς) drumul mare, *ἡ δεξιὰ* — *ἡ ἀριστερά* (χείρ), *ἡ ὑστεραία* (ἡμέρα) ziua următoare, *ἡ μουσική* (τέχνη), *ἡ ἐμὴ* (γνώμη) opiniunea mea. Încô și masculinele: *ἐκκατος* (οἶνος) Vinu curat, *ὁ κυζικηνὸς* (στατήρ). Idem în latina: frigidam, calidam (aquam) potare; tertiana, quartana (febris); dextra, sinistra (manus) etc. etc.

§ 17. *Appositiunea*, distinsă fiind de complinire prin aceea cō nu se lipește de substantivă, serveste numai spre al explica și clarifica; pentru aceea pōte fi exprimată prin o propuseciune relativă: *Κῦρος ἐξελαύνει εἰς Κολοσσὰς, πάλιν οἰκουμένην εὐδαίμονα καὶ μεγάλην* (ἣ φεῖτο καὶ ἦν εὐδαίμων καὶ μεγάλη). Cyrus espedu-este în Colase, — cetate locuită, fericită și mare. În Latina: Cicero, praetor, legem Maniliam svasit, consul, conjurationem Catelinae oppressit.

NB. Complinirea și apositiunea se concōrdă cu substantivul, ca și atributul cu subiectul (10, 13).

§ 18. Propuseciunea se dice *compressa* când elementele sale constitutive, ori alte compliniri se întimpina de mai multe ori: *Σωκράτης, Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί*. În latina: Castor et Polux ex equis pugnare visi sunt. Idem în Româna.

§ 19. O întregă propuseciune pōte adessa să fie

locul subiectului, atributului veri și a ori căria alte compliniri: *τὸ γινῶθι σαυτὸν πανταχοῦ* σὶ χοῖμον a te cunoșce pre sineși pretutindenea este util, *βίος ἐστὶν ἂν ἐν τῷ βίῳ χαίρης βίων* viața este dacă viețuind te vei bucura în viață. Și astfelu este mai în genere oficial propuseciunelor alipite de altele. În latina: Quod domum emisti gratum mihi est.

§ 20. Mai multe propuseciuni împreună compun un membru, veri periodu, ori discursu complectu (§ 3.)

§ 21. Aceste propuseciuni se colégă între sine prin finalele participale ori prin infinitive; se conunesc încă prin conjecțiuni ori prin pronumele relative: *ἐγὼ βλέπων εἰς τὰ τῶν ἄλλων κατὰ πεπαίδευμαι* eu uitându-mă la relele altora me instrueză. *Κὰν μόνος ἦς, φαῦλον μῖτε λέξης, μητ' ἐργάση*. Se nu grăești nici se lucrezi ceva reu, chiar și singur de ai fi.

§ 22. Una sau mai multe din aceste propuseciuni exprimând idei principale veri capitale, sunt și se numesc *primari veri principale*; era cele lalte *secondare veri complective* celor principale sau și întresinesi (de modul colegarei propuseciunelor confer § 161 și 262).

II. DE NUMERU ȘI GENU.

§ 23. Nume colective singulare se acordă și cu atribut nominal veri predicativ la plural: *ἀνηρέθιστο ἡ πόλις καὶ τὸν Περικλέα ἐν αἰτία εἶχον* se iritase cetatea și acusa pe Pericles. *Τὸ στρατεῦμα ἐπορίζοντο οἶτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους* armata-și procura nutriment tăiand boii și asinii. În Latina: Turba ruunt; — Pars perexigua duce amisso Romam Inermes delati sunt.

§ 24. Substantive neutri plurale se construiesc cu verbu singular: *τὰ πράγματα ταῦτα δεινὰ ἐστί* aceste lucruri sunt cūmplite. Eară acest acord se numește con-

structiune atica; cu toate că nu se observă cu strictețe de toți autorii Elleni; mai ales când subjectul va fi insufletit: τὰ μειράκια διαλεγόμενοι μέμνηνται σικκράτους.

§ 25. Subjecte duale, veri done de numerul singular, pot a se acorda cu verbu ori atribut la dualu sau la plural; pot să fie încă și ambii numeri împreună: Au ris ambii uitându-se unul la altul. Ἐγελασάτην ἀμφοβλέφαντες εἰς ἀλλήλων. Παράδειγμα δότε, ὦ Λάχης τε καὶ Νικία. ὦ Λάχης τε καὶ Νικία εἶπατον. Lache și Nicia vorbiți!

§ 26. Dacă subjectele sunt mai multe de cât doue (între care și plurale), atunci verbul se pune la plural, ori și la singular, dacă subjectul cel mai apropiat este la singular, ori la neutru plural: Αἰθήρη καὶ δυσκολία καὶ 만ία πολλάκις εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσι uita-rea și dificultatea și tulburarea adessa cad asupra min-tei. Οἱ παῖδες καὶ τὸ γένος ἅπαν τὸ τοῦ ἐπιιορήσαν-τος μεγάλοις ἀδικήμασι περιπίπτει copiii și tot nea-mulă celui sperjură se cuprinde de mari nedreptățiri. Σάρκες καὶ νεῦρα ἐξ αἵματος γίνονται carnurile și ne-vrele se fac din sânge. În Latina: Hoc mihi et Peripatetici et vetus Academia concedit. Brachia modo atque humeri liberi ab aqua erant.

NB. Verbul se pune la singular mai ales când se află în fruntea propoziției: φίλῃ σε ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ te iubește tatăl și mama ta. Dar cu preferință cu ἔσθῃ și γίνεσθαι. ἔστι γὰρ ἔμοι γε καὶ βωμοὶ καὶ ἱερὰ πολλὰ căci am altare și multe temple. În Latina: dixit hoc apud vos Zosippus et Ismenias.

§ 27. Dacă subjectele diferesc în persoane, atunci verbul se concórdă cu cel mai apropiat, ori punenduse la plural stă în persoană întâia, eră în lipsă, la adona: Ἐγὼ λέγω καὶ σκύθης τὰ αὐτά. Ἐμφωνοῦμεν ἐγὼ τε καὶ ὑμεῖς cū și voi ne concordăm. Οὐ σὺ μόνον οὐδ' οἱ σοὶ φίλοι ταύτην τὴν δόξαν ἔχετε nu tu nu mai (dar) nici amicii tăi n'au acesta opinie. În Latina;

et ego hoc video, et vos et ille. Ego et frater ambulamus. Tu et frater dixistis.

§ 28. Dacă unul sau mai multe atribute se reduc deodată la mai multe subjecte eterogene, atunci attributele se pun la genul masculin, și în lipsa, la cel feminin: Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐστηκότες barbați și femei ce stau. Γυναῖκες καὶ παῖδια καθύμναι femei și copii ce șed. În Latina: Uxor mea et filius mortui sunt.

§ 29. Adjectivul neutru singular ori plural devine în totul substantiv (mai ales articulându-se): Τὸ μέσον ἴσον τῶν ἐσχάτων ἀπέχει mediul egal se depărtează de extreme. Κρατεῖ ἐν ἐκάστη πόλει τὸ ἄρχον, în fiecare cetate domnește comandantele; ἀσά: ἐν τῷ παρόντι, ἐκ πολλοῦ demult, δεινὰ nenorocirele, τὸ θεῖον, divinitatea. În Latina: bona, mala, pulcrum, verum etc; dar se dice și: res bonae et honestae τὰ καλὰ καγαθὰ.

§ 30. Pentru această rațiune și adjectivul neutru singular veri plural se pune adessa ca atribut unuia ori mai multor substantive feminine veri masculine: δεινὸν οἱ πολλοί, ὅταν κακούργους ἔχωσι προστάτας, cumplit lucru (nenorocire) este când vulgul va avea protectori criminali. Ταραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια ταῖς πόλεσι, tulburările și revoltele sunt dezaströse pentru cetăți. În Latina: varium et mutabile semper femina. Secundae res, imperia, honores, victoriae fortuila sunt.

NB. Dar acesta anomalie în construcțiunea acordului pôte să aibă loc și cu alte genuri, raportându-se un adjectiv nu la substantivul expres, ci la cel sub înțeles: φίλε τέκνον, (παῖ) iubite copile. Încă și respectiv de numeri: ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας, (οὖσαν) navigați asupra cetății ce era în multa tulburare și frică. ὦ Ψυχῇ, οἴχει δὴ ἀπολειπὼν (ἀπολειπούσα) ἡμᾶς, o suflete! (omule) vei dispărea părăsindune. — Și aceasta se numește construcțiune: adintellectum; ero construcțiunea adject. și articol masculine cu nume feminine la duală, este mai întrebuițată la Atici: ἀμφὼ τὼ πόλεις, ambele cetăți.

§ 31. Relativul se acorda indecomun la genū și numer nu cu antecedentele substantiv la care se reportă, ci cu consecventul redus la relativ ca atribut: φίλου, ὁ (pro: ὅς) μέγιστον ἀγαθόν ἐστιν, οὐ φροντίζουσι nu se îngrijescū de amicū, care (lucru) este un bunu prea mare. În Latina: Thebae ipsae, quod Baeotiae caput est. Acēsta se ȳice: *Atracțiune*.

III. DE CASURI.

a) Nominativū.

§ 32. La nominativ se pune subjectul (verbului personal) și atributul (§ 6, a-b); se mai pune la nominativ și atributul raportat la subjectul verbilor însemnate la § 12. Κλέων ἠρέθη στρατηγός. Καθίσταται βασιλεύς. Ἀλέξανδρος θεὸς ὠνομάζετο. Idem Latina: Numa creatus est rex.

NB. I. La acestea se refera și ἀκούω însemnând: se ȳice, se numește: οἱ ἐν Ἀθήναις φιλιππίζοντες κόλακες καὶ θεοὶς ἐχθροὶ ἤσαν partisanii lui Filip în Atena lingușitori și inimiți ȳeilor se numiaū.

NB. II. Nominativul articulat se pune în locul vocativului în adrese, câte odată și cu οὗτος (heus): ὁ παῖς πρόθι copile înainteste! Ὁ Ἀπολλόδορος οὗτος οὐ περιμενεῖς; mēi Apollodore nu aștepti? Încă și ca caracteristic: Ἀἴρος, dărdală. Ἄνθρωπος ἱερός. În latina în acēstă circumstanță mai ales la Poeți: audi tu, populus albanus (Liviū).

NB. III. Prevenind însemnam aici că subjectul infinitivului stă mai în genere la *acusativ*; ȳră participul se pune în acēlași casū cu subjectul ȳeū: pentru care dacă subjectul participului este tot odată și al propuseciunei principale, participul sta atunci la *nominativ*; ȳră de se reportă la vre o complinire din propuseciune, se acorda participul cu dēnsa. În fine neraportându-se subjectul participului la nici o parte din propuseciune, se pune atunci la *genetivul disis absolut*.

b) Vocativū.

§ 33. Vocativul se pune în adrese de persōne

verī lucruri. Propunendu-i-se ὦ, adresa devine exclamațiune; în discurs veement ὦ se omite: ὦ Ἀκούεις Ἀισχίνη; audi Eshine? Μὴ φοουβεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ nu ve tulburați, o! judecătorilor.

NB. Nominativul și vocativul nu pot fi compliniri verbilor ori propuseciunilor, de aceea se ȳicē: *casus recti*; vocativul în speciă nu face parte din propuseciune, de aceea se despărȳește prin virgule.

c) Accusativū.

§ 34. Accusativul este cu preferință casul obiectului, pentru care însemnă persōna ori lucrul asupra căruia trece acțiunea verbului. — Cu tōte că în ellena obiectul pōte sta și la *genetiv* și *dativ* cu verbele ce cer absolut aceste casuri (14).

§ 35. Obiectul este ori *esternū*, adecă pussū cu totul afară de acțiunea ce supravine preste dēnsul: τύπτω τὸν δοῦλον bat sclavul; ori *internū*, adecă ȳia cuprins în acțiunea verbului: τύπτω πεντήκοντα πληγὰς, batū (dândū) cinci-ȳeci de lovituri.

1) Obiectul esternū.

§ 36. Este *acusativul* dependinte de verbele transitive; acestea sunt: a) Câte însemnă: *dauna, utilitate, resplata* (a vorbi de bine veri reū de cineva): ἐπίσταμαι καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιῶντα καὶ εὖ λέγειν τὸν εὖ λέγοντα. Sciū și a bine face pe cel ce bine face, și a bine ȳice de cel ce bine grăeste. Οἱ Τύραννοι ἱκανώτατοί εἰσι κακῶσαι μὲν ἐχθρούς, ὀνῆσαι δὲ τοὺς φίλους. Tiranii sunt prē capabili de a maltrata pe inimiți și de a folosi pe amici. În latina: laedere aliquem. Dar: mala dicere alicui, și: de aliquo.

NB. Aceste verbe sunt: Εὖ, ἀγαθόν, κακῶς ποιεῖν, λέγειν. Ἐνεργεῖν binefacū, κακοποιεῖν, κακοποιεῖν pervertez εὐλογεῖν, κατηγορεῖν acuzū, ἐπαίνω laudū, λοιδορεῖν insultū, (ȳ caruia mediū λοιδοροῦμαι numai cu dativ) ὀφελω, βλάπτω ȳltaṃ, κακῶν, ὀνῆναι folosascū, λωβῶμαι ciuntesc-
ἀδικῶ, ἐβρίζω injur, κολακεῖν flatezū, τιμωροῦμαι pedepsesc, αἰεῖ,

βομαι respălătescū, ἀνύνομαι resping. Eară μέφομαι însemnândū: hulescū, ca tot-dénna: δια-καταμύφομαι, cere acusativ; însemnând înse: a reproșa, cere dativ; tot așa diferește și ἐνοχλῶ τινα și τινί a supêra și a încurca pe cineva. Aceste verbe cu acusativ și în Româna.

§ 37. Verbul propuseciunei principale iea câte-o dată de object sieși unū substantiv, ce în adevăr trebuia să fie subject propuseciunei secundare: Καί μοι τὸν υἱὸν εἶπέ, εἰ μεμάθηκε τὴν τέχνην—καί μοι εἶπέ εἰ ὁ υἱὸς μεμάθηκε τὴν τέχνην și-mi spune dacă fiul aū învațat arta sa. În latina: Urbem quam statuo, vestra est (Virgil. urbs—, quam).

Figura acésta se numește πρόληψις, anticipatiune.

§ 38. b) Câte însémna: tendința, năsuința: θηρᾶν θηρεῖν a vena, διώκειν, φθάνειν a preintimpina, ζηλοῦν, μιμεῖσθαι a imita, τὰς ἡδονὰς θήρευσεν τὰς μετὰ δόξης urmărește plăcerile cele (insocite) cu gloria.— Ζήλον τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σῶφρονα revnește pe barbatul bun și cumpatat. Τὴν δραπέτην τύχην δραπέτευσεν. Fugi de sôrta fugitivă. În latina: cavere aliquem, latere aliquem. Omnes mulieres eadem student.

NB. Tot pentru rațiunea de tendință admit acusativ și: μένειν, ἀστέπλῃ φεύγειν, ἀπὸ-δια-ἐκδιωράσκειν a se furișa, δραπετεύειν, κρύπτειν, a se ascunde, λανθάνειν τινά, καρτερεῖν τι a supurta și ἐκ-ἐπιλείπειν τινά a părăsi; cum și mediile provenite din active: φυλάττομαι evitegi, ἀμύνομαι, τιμωροῦμαι resbunū.

§ 39. c) Cele ce însémnă passiune verī afectiune: αἰδοῦμαι și αἰσχύνομαι τὸν πατέρα me rușinegi de tatăl meū. Θαρρῶ îndrăsnescū: τὸ τοιοῦτον σῶμα οἱ μὲν ἐχθροὶ θαρροῦσιν, οἱ δὲ φίλοι φοβούνται, de acest corp inimizii se încuragiază, érá amicii se înfricoșază. În latina idem cu: laetor, irascor, succenseo &c.

NB. I. Ἐκ-καταπλήσσομαι me spariū, admite acusativ, de și ca passiv are causa eficienta la dativ ori genetiv cu ὑπὸ (§ 14 NB.): Τὴν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων μὴ καταπληγῆτε, nu ve spăimântați (admirati) de puterea Ateneilo.

NB. II. Tot din acésta rațiune se adaugă și acusativul la Ὀμνῶμε me jurū (τοὺς θεοὺς); carele se pune și fără verbū în esclamațiuni: Ναὶ μὰ τὸν Ἄλφᾶ θεῖ pe Joia; pro deum atque hominum fidem; se dice încă: τεθνάναι τινά, τι a se teme de ceva ca de mórte,

§ 40. d) La acusativ se pune și spatiul, timpul prin care se prelungeste o acțiune: Κοινὴν ὁδὸν ἦλθομεν am venit pe o cale comună; ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον nimenea minșind se furișază mult timpū. ἡμέρᾳ ἀρξάμενοι τρίτη, ταύτην τε εἰργάζοντο καὶ τὴν τετάρτην καὶ τῆς πέμπτης μέχρις ἀρίστου începând în ziua atreia, lucrau în curgerea di-lei acestia și a patra și până la prânzul celei a cincea. Acésta categorie de timp respunde la întrebarea latină: quamdiu, însemnând durată temporală în care se face ceva.

NB. Acésta construcțiune se afla redusă la passiv în Demostene: Τρεῖς μῆνες ἐτετριηράρχητό μοι (§ 14). Am servit trei luni în marina, veri: s'au servit de mine . . . &c.

2) Objectul internu.

§ 41. Este acusativul nu numai cu verbele transitive, dar și cu cele netransitive și chiar passive; aceasta dupre alții se numește acusativ determinativ (αἰτιατικὴ τροπικὴ). Pöte fi deci object intern:

a) Un nume din același radical cu verbul: μάχην μάχεσθαι a se lupta în luptă. Τὴν κακίστην δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσι nemoderații sclăvesc în cel mai reū sclavagiū. În latina: vitam tutiorem vivere; justam servitutem servire.

b) Un nume sinonim (de identica însemnare): πάσας νόσους κάμνει, infirm de tóte amăllările; Ζήσεις βίον κράτιστον ἢ θυμοῦ κρατῆς vei trăi viața fôrte bună de te vei abține de mânia. În latina: tertiam jam vitur aetas. Insanire similem errorem.

c/ Nume ce determina încă mai mult ideea verbului: *Ολύμπια νικᾶν* a învinge la Olimpice; *γάμους ἐστιάειν*. *Ἡράκλεια θύειν* a sacrifica erculane; *γραφὴν διώκειν* a intenta proces; *πρεσβεύω εἰρήνην* solesc pace; *ἡγείσθαι ὁδὸν* a areta calea; și omericul *ὄρικα τάμον*, a tăiat sacrificii de jurăminte. În latina: *navigo mare*; *salto Turnum*. *Sitire sanguinem*. *Spirare tribunalum*.

NB. Așa multe verbe ne tranzitive au devenit tranzitive: *σπεύδω* *τι*, a înteeți *πλεῖν τὴν θάλασσαν*, *οἰοῦμαι τὰ δίκαια*. Eară verbele ce în samnă mișcare, cum și *ἵσταμαι* staă, devin tranzitive când se compun cu prepuseciuni. Idem în latina.

d/ Resultatul acțiunii ce esprima verbul: *ἦδε (ἡ ἀναρχία) τροπὰς καταρρήγνυσι* (= *καταρρηγνῦσα τὰς τάξεις τροπὰς παράγει*) anarhia erumpe în reforme. În latina: *triumphare gentes*, a purta triumfu despre ginte.

§ 42. Adessa, mai cu sēmă la poezi, adjectivă neutru verî pronume (la plural mai al s) se atribue verbului ca o complinire *adverbială* ori *prepuseciunala*: *ὀλίγον ἀπείναι* a lipsi pucin; *μέγα ψεῖδεται* tare mințșle; *τοῦτο χαίρω* mē bucur de acesta. *Ἄπαντα δουλεύειν ὁ δούλος μανθάνει* sclavul înveașla a servi la tôte. *Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην*. Idem la poeziî latini: *altum dormire*; *perfidum ridere*.

3) Object dublu.

§ 43. Multe verbe în Ellena admit dōne acusatîve ca object:

a/ Multe din verbele amintite la § 36; ex: *κακὸν λέγω τοὺς ἐχθροὺς*. *πολλὰ ἂν τις ἔχοι Σωκράτην ἐπαινέσαι καὶ θανμάσια*. *Σωκράτης τὰ μέγιστα τοὺς βουλομένους ὠφέλει* (confer § 42). *παντί με ποιοῦσι*. Din acestea numai un acusatîv se traduce în Română; a vorbi reu de inimi. În multe și admirabile ar putea cineva se laude pe Socrate.—Aces-te-mî facū.

b/ La objectul intern din acelaș radical verî Sino-nim a multor verbe (§ 41, a-b) se pōte adăogi și altul esternū: *οὐ χεὶ μίμῃσεις πονηρὰς μιμεῖσθαι τοὺς πολεμίους* nu trebuie a imita pe inimi în rele imitașuni. *Ἀλοχίτης Κτησιφῶντα γραφὴν παρανόμων ἐδίωκεν* Es-hinū aū intentatū lui Ctisilonte acusașune de violarea legilor.

NB. Rareori în locul acusatîvului corespondent se pune datîvul: (*ἐν*) *μάχη ναῶν τινα* în locul vechiului: *ναυμαχίαν ἀπεσάμεθα Κορινθίους*—prin bataie maritimă am respins pe Corinteni.

c/ Multe alte verbe admit acusatîvul persōnei și cel al lucrului, precum și în latina: *ἐδίδαξα τὸν παῖδα τὴν μουσικὴν*. *Docere aliquem litteras*. Am înveșat pe copil musica. Acēsta ca escepșional în Română.

NB. I. Ast-fel sunt *αἰτῶ*, *εἰς-πράττομαι* reclam, *ἐρωτῶ*, *ἔρομαι* întreb, *ἀποστερῶ* lipsescū, *ἀφαιροῦμαι* răpescū, *ἀναμνησκώ*, *περιβάλλομαι* încungiuș, (*τείχη τὴν πόλιν*); *κρύπτω*, *διδάσκω*, *ἀμφιέννυμι*, *ἐνδύω* îmbracū, *ἐκδύω*: *παῖς μέγας*, *μικρὸν ἔχων χτῶνα*, *ἐκδύσας αὐτόν*, *τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκείνον ἡμφίεσε*, *τὸν δ' ἐκείνου αὐτός ἐνέδν*. În latina: *doceo*, *celo*, *posco*, *oro*, *rogo*, *moneo*, *hortor* &: *Nunquam divitias deos rogavi*: *Achaei regem auxilia orabant*. *Hoc te rogo*; *discipulos id unum moneo*, *Non celavi te sermonem*.

NB. II. Prefăcând în passiva acēsta construcșune (§ 14. NB), rămăne la acusatîv objectul lucrului: *ὁ παῖς ἐδιδάχθη τὴν μουσικὴν*. *Αἰτηθεῖς τὴν γνώμην*, *rogatus sententiam*; *Τισσαφέρνης ὑπὸ βασιλέως ἐπράττετο τοὺς φόρους*: lui Tisafern se cerea de rege tributurile. *Ἡράκλῃς τὰς βοὺς ὑπὸ Νηλῆως ἐουλήθη*: Ercul fu pradat de boi de că-tră Nileū. *Ἐκρύφθη τούτο τὸ πρᾶγμα*: imi fu ascuns acest lucru. Acēsta construcșune departatā de usul de cugetare general, cu greū se traduce în limbele moderne. ex: *Ὅσοι τε τῶν πολεμίων ὄπλα ἀφῆρηνται*, *ταχὺ ἄλλα ποιήσονται*, *ὅσοι τε ἱπποὺς ἀπιστέρηνται*, *ταχὺ παλιν ἄλλους κτήσονται*. *Ἀδύνατοι εἰσὶ τινες ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν διδασθῆναι*. Este imposibil ca unī să se deprindă în acēsta vigilișă. În latina: *doceor hymnos*. *Non audimus ea, quae a natura non mur. remanēnd tot la accus. obj lucrului și în pasîvul latin.*

4) *Accusativu atributivu.*

§ 44. La acusativ se pune și *calitatea* ce se atribuie obiectului. Pentru aceea verbele amintite la § 12 și 32 (προχειριστικά, κλητικά, δοξαστικά §) cer *duplu* acusativ: unul al obiectului estern, *era* altul al atributului său: οἱ κόλακες Ἀλέξανδρον θεὸν ὠνόμαζον. Αἰρεῖσθαι τινα στρατηγόν. Οὐ τοῖς πλεῖστα ἔχοντας εὐδαιμονεστάτους νομίζω nu cred *pre* fericirii *pre* cei ce *aū* *pre* multe. Παρέχω ἑμαυτὸν εὐπειθῆ. Ἔλαβε τοῦτο δῶρον a luat aceasta ca dar. Idem în latina: Praesta te virum; Rex se clementem praebebit. Te iudicem aequum puto. Senatus Antonium hostem iudicavit.

NB. Prin lipsa articolului adessa se distinge atributul de obiect (§ 75. c.). Trecând construcțiunea *acésta* în *passivă*, ambele acusative se pun la *nominativ* (§ 12): Καίρων ἀναγορεύεται ὕπατος; Cicero renuntiatur Cōsul.

5) *Acusativu independente.*

§ 45. La unele *verbe* și *adjective* se *adaogă* *nume* la acusativ, care specifică într'unu mod mai claru sensul verbului ori adjectivului la care se *reporta*; *era* *acésta* se numește acusativ de *restrictiune*, κατά τι: Κάμνω τὴν κεφαλὴν me dore capul. Οὐδεὶς ἄνθρωπος αὐτός πάντα σοφός nici un om singur de sine este înțelept în *tóte*. Ἀδίκος πᾶσαν ἀδικίαν injust în *tótă* nedreptatea. Ἕλληνες ἐσμεν τὸ γένος Ellenī suntem de *ném*. În latina mai rar: os humerosque deo similis; dar mai îndatinat cu *ablativ*: natione gallus; Age-silaus statura fuit humili et corpore exiguo.

§ 46. Acusativul și ca *independente* esprima *întinderea* spațiului, și *durata* timpului (§ 40): Βασιλεὺς καὶ Ἕλληνες ἀπείχον ἀλλήλων τριάκοντα στάδια Regele și Elenii *eraū* departe între sine distanță de 30 stații. Τὸν μὲν εὖ παθόντα χρὴ μευνῆσθαι πάντα χρόνον, τὸν δὲ ποιῶντα εὖθὺς ἐπιλελῆσθαι cel binefăcut tre-

bue *ași* aminti în *curgerea* a tot timpului, *era* cel ce *au* bine făcut *îndată* să uite. Idem în latina: abesse tridui iter; fossa decem pedes alta; Annus jam audis Cratippum, corespondendū la întrebare: *quamdium*?

NB. I. Acusativul timpului spre a arata precisiunea temporală adessa în *pe* *lângă* sine și *numerale* *ordinare*: συνεχῶς ἤδη τρίτον ἔτος τοῦτο στρατηγεῖ. Continu este general acum *acésta* al *treilea* *anū*.

NB. II. De aci provinū multe acusative *independente* ce se *considera* ca *locuțiuni* *adverbiale*; τὸ ὄνομα, τὸ πλήθος, πάντα τρόπον *omni* *modo*; τὴν φύσιν *naturalmente*, πρόσφατον sub *pretext*, δίκην (*τινός*), *asemenea* *unui*, χάριν (*τινός*), *proiua* în *darū*, δωρεάν, τὸ λεγόμενον (cum se *dice*) și *neutrice*: τὸ λοιπὸν (*mai* *departe*), πολλὰ καὶ πυκνά, τὰ πολλὰ în *mare* *parte*, τὴν ἀρχὴν la *începutū*, τὴν πρώτην pentru *prima* *oară*, τὴν ταχίστην (*όδόν*) *cât* *mai* *iute*, μακρὰν *departe*, τέλος în *fine*, τὸ (τὰ) τελευταῖον, *πρῶτον* (*πρῶτον* *τὴν* *γῆν* *ἐτεμον*), ὥσπερ τὸ πρῶτον ca *dintru'* *ntăiū*, πρότερον (*mai* *întăiū*, *deύτερον*, *τρίτον* §). Se *propun* (ba și *întrepun*) *înainte* *proposeciunelor* *fără* *verbū*: μέγιστον, τὸ ὅμπαν, τὸ ἐναντίον, πᾶν τὸναντίον cu *totul* *din* *contra*, ἀμφοτέρα, δυοῖν θάτερον *una* *din* *două*, οὐδέτερα, τί τοῦτο, αὐτὸ τοῦτο *chiar* *acésta*, τὸ, τὰ (cu *genetiv*); *acéste* *tóte* se *consideră* ca *acusative*, avend *relațiune* *referitoare* *cătră* *verbū*: Ἀμφοτέρων, οὗτος εὐτυχεῖ τε καὶ φρονεῖ în *ambele* *priviri*, *acésta* este și *fericit* și *are* și *minte*; *era* ca *nominative*, când *aū* *relațiune* *către* *subject*: δυοῖν τὰ ἕτερα, ἢ οὐδαμοῦ ἡμῖν ἢ πάνι ποτ' ὀλιγαχοῦ αἱ ἡούχαι πράξεις ἐν τῷ βίῳ καλλίους ἐφάνησαν ἢ αἱ ταχεῖαι τε καὶ ἰσχυραὶ *una* *din* *două*, *săū* *nici* *odată* *săū* *de* *prea* *puține* *ori*, *acțiunile* *liniștite* în *viață* *nias* *apărutū* *mai* *bune* *decăt* *cele* *violinf* și *puternice*. Ca *introdutive* de *proposeciuni* se *propun* *încă* *fără* *verbū*: λεγόμενον, κεφάλαιον în *resumi*, τὸ πάντων μέγιστον ce e *mai* *mult* *de* *cât* *tóte*, κάλλιστον §. și σημείον, τεκμήριον (*δὲ*) *dovadă*; *era* *proposeciunea* *subsequentă* se *colégă* cu γὰρ, ὅτι, și cu *relative* și *conjecțiuni* (*mai* *alesū* *particule* *derivate* *din* *relative*: ὥς, ὅτι, ἵνα, ὅπως §. Εἰ, ἂν §).

d) Genetivu.

Genetivul înseamnă în genere unu object, verî complinire, ce aparține unui alt nume într'un modu ôre care.

1) Genetivul cu substantive.

§ 47. Raporturile cele mai principale dupre care un nume pôte sã aparținã altui nume, sunt următorele:

- 1) Origina: Θουκυδίδης Ὀλόρου υἱός. Filius Cicebonis.
- 2) Posesione: ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς. Horti Caesaris.
- 3) Materia: Νόμισμα ἀργυρίου. În latina cu ablativ. aculus e fero factus.
- 4) Partea: ἀνὴρ τοῦ δέμου. Magna pars militum.
- 5) Relațiune de verbu: Ἔως τῆς γυναικὸς, Odium muelirium.

a) Ca Subjectivũ: Amorul ce-l are femeea. Genetivul luat în sensũ activũ înseamnă persóna ce acțiunează, verî posedã ceva (egal cu genetivul posesiv).

b) Ca objectivũ: Amorul de femea. Genetivul în sens passiv înseamnă persóna spre care se restrânge o acțiune, un sentiment.

- 6) Prețitul: δοῦλος πέντε μνῶν. Quanti oryza emptæ est?
- 7) Causa: γραφὴ κλοπῆς. iudicatus pecunie.
- 8) Calitatea: πολίτου ἀρετῇ. vir et consilii magni et virtutis.

§ 48. De usul acestor genetive mai însemnam următorele: a) Genetivul pôte însemna origina din pãrinte și fãrã substantiv: Θουκυδίδης ὁ Ὀλόρου στρατηγός ἦν. Tullia Ciceronis, în romãnesce popular s'ar dice: Tucidit a lui Olorũ era general.

b) Articulu neutru precedendũ unui genetivũ esprima diferite relațiuni (§ 76): τὰ τῶν ἐλλήνων (πράγματα) affacerile Ellenilor; τὸ τῆς ὀλιγαρχίας oligarhiĩ. τὸ τοῦ Δημοθένους (ῥῆμα) sentența lui Dem. τὰ τῶν φίλων κοινὰ. nteresele amicilor sunt comune.

c) Cu preposeciunnele εἰς și ἐν la genetiv se subînțelege nu numai οἰκία, dar și ori ce alta complinire localã: εἰς διδασκάλου φαιτῶν a merge la casa dascalului. εἰς Ἀθῶν (δύμους) la Iadũ. Ἐποιοῦν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου (θεάτρῳ) făceaũ adunare la teatrul lui Dionisiũ. În latina: ventum erat ad Vestæ, subînțelegãnduse aedes veri templum.

d) Genetivul partitivũ (§ 47. 4) însemnãnd un întreg divisibil, se pune în genere cu adjectivele de cantitate și cu superlativele, aratãnd o parte din tot: πολλοὶ Ἀθηναίων mulți Atenei. πότερος τῶν ἀδελφῶν; carele dintre frați? πάντων ἄριστος cel mai bun de cãt toți Se mai pune încă și cu ori-ce adjectiv ar însemna o parte din un totũ: Οἱ σπουδαῖοι (nu și οἱ θνητοὶ) τῶν ἀνθρώπων oameni celi serioși. Οἱ Κυθήριοι Ἀκεδαιμόνιοι εἰσι τῶν περιόικων Cilirei sunt Lacedemoniei vecinali. Idem în latina: duo genera civium; alter accusatorum; fortissimus Graecorum; plerumque Europæ.

NB. I. Genetivul partitiv în relațiuni locale (totdeauna articulat) înseamnă întregul cel mai mare: Ἀφίκοντο τῆς Ἀττικῆς εἰς Οἰνώνην aũ ajuns la Enoa din Atica. Analoga acestei expresiuni este și: εἰς ταῦτ, ἀνοίας ἦλθον. aũ ajuns (venit) la atãta nebunie.

NB. II. Adjectivele însocite de genetive partitive se acorda în genũ cu dẽnesele: ὁ ἡμῶν (în loc de: τὸ ἡμῶν) τοῦ χρόνου, jumetate de timp, ἡ πλείστη τῆς χώρας. cea mai mare parte a țerei. Earã în latina în genere: dimidium pecunie; extremum ætatis și sãrte rare: cuncti hominum; expediti militum.

NB. III. Genetivul objectivũ (§ 47. 5. b) pôte fi tradus în diferite moduri: φόβος τῶν πολιτῶν, frica despre inimiẽ; ἐνοια φίλων, favõrea cãtrã amici, ἐσχία ἐχθρῶν, liniștea despre inimiẽ; ἀγῶνες λόγου, concursuri în discursuri; βία πολιτῶν, în contra voinței cetățenilor. Latiniĩ adesa-l analisã prin: in, erga, adversus: Siquid amoris erga me în te residet. Odium in universum genus. Cea ce se întâmplã și în Elena

2) Genetivul cu Verbe.

Förte multe verbe ceră objectul lor la genetiv, și aci se aștern de basă relațiunile enumerate la § 47.

§ 49. I. Ca atribut (§ 6. 15) se pune genetivul cu verbe: εἶναι, γίνεσθαι, ποιεῖν, ἐκλαμβάνειν, spre a atribui substantivului o calitate, adecă: origina, posesiune, materia, și altele din cele de la § 47: Σωκράτης σωφρονίσκου ἦν Socrat era (fiul) a lui Sofroniscu. ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς ἐγένετο casa devenisă posesiune a părintelui. Τὸ τεῖχος λίθου πεποιήται for-
tul este făcut din pétră. Πολίτου ἀγαθοῦ νομίζεται θαρρεῖν calitatea unui bun cetățian se consideră de a fi curajos. Οἱ Κυθῆριοι ἦσαν τῶν περιόικων. În Latina, es-
ceptând categoria de materi: Aliquid est mei iudicii; facere aliquid suae dicionis, potestatis, arbitrii; Cuivis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errore persevera-
re. Ariminenses erant duodecim coloniarum. Dar se dice și: aliquis de heredibus.

NB. Genetivul cu verbele sensitive și narrative atărnă adessa după pu-
seciunea sa de la nume ori pronume: τοῦτο ὑμῶν μάλιστα θαυμά-
ζομεν, mai ales acésta admirăm în voi.

§ 50. 2. Genetivul materiei se pune (47. 3) cu verbele ce însemnă *implere* veri *lipsire*: τὰ ὅσα ἐπέ-
πλησαν δαίμονιαι σοφίας urechile s'au umplut de o di-
vina înțelepciune. Ὁ παρὼν καρὸς πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δέεται, timpul presinte are necessa de multa
solicitudine, și consiliu.

NB. Așa sunt: πῖμπλημι, πληρῶ, πλήθω, umplu, γέμω, ἐμπορῶ, am cu
abondență, ἀπορῶ, κενῶ, σπαρίζω, sum lipsit, δέω (impers. δέω),
πλουτέω sum avuți, πένομαι sum sărac. Acestea în latina cu abla-
tiv: spoliare hominem fortunis. Abundare otio. Affluere divitiis.

§ 51. 3. Genetivul partitiv (47. 4) se atribue multor verbe a căror acțiune trece numai asupra unei
părți a obiectului:

a) Cele ce însemnă *participare*: Ἀνθρώπου ψυχῇ

τοῦ θεοῦ μετέχει sufletul omului participă din divinitate.
Τὸ ἀνθρώπινον γένος μετείληχε ἀθανασίας genul uman
s'a împărțit de nemurire. În latina: participo aliquem
alicuius rei.

NB. I. Așa sunt: Μετεῖναι, a fi împreună μεταδιδόναι, ποινονεῖν, με-
ταλαμβάνειν, a participa, προσήκειν (οὐδὲν προσήκειν ᾧ τὸ τῆς ἀρ-
χῆς). Nimica nu i se cuvine (n'avea nici o parte) din domnia.

NB II. În genere multe alte verbe își cer obiectul întreg la genetiv,
că o parte din el la acusatv: τὸ πέμπτον μέρος οὐ μετείληχε τῶν
ψήφων, acincea parte din voturi n'a capatat. Ἀφίκοι τῶν αἰχμαλώ-
των, eliberează o parte din sclavi. Ἐλαβε τοῦ βαρβαρικοῦ στρα-
τοῦ, aș prins o parte din armata barbară.

NB III. Aci se referă și: Κατέαγε, συνετερίβη τῆς κεφαλῆς și τὴν κε-
φαλὴν, și-a spart capul.

b) Cele de *atingere* (pipăire) și *incepere*: λαμβάνω
τινὰ τῆς Χειρὸς apuc pe cine-va de mână. Θανόντων
οὐδὲν ἄλλος ἅπτεται de morți nu se atinge nici o durere.
ἡθους δικαίου φαῦλος οὐ ψάνει λόγος cuvîntul reu nu se
atinge de moravul drept. Ἀρχομαι τοῦ ἔργου mă apuc de
lucru. La latină cu acusatv: invidia me non adtingit.

NB. Așa sunt: ἐφ' ἀνθ' ἄπτομαι, ἐπὶ ἀντι-λαμβάνομαι, ἀντι-ἔχεσθαι,
θιγγάνειν a atinge, πειρᾶσθαι a încerca și πειρᾶν, ἄρχειν a domni
Simile acestora sunt: ἄγειν τῆς ἡγίας τὸν Ἴππον a duce calul de
frâu. Τοῦ οὐλοῦς κατασπᾶν τινα trage pe cineva de fluierul picu-
rului. În latina: teneri caedis; dar mai îndatinat: tango aliquem
cubito, cu ablativul în genere.

c) Cele de *postire* (εφετικά): τί τῆς κακίστης δαι-
μόνων ἐπίεσαι φιλοτιμίας; ce dorești pré reuă ambiți-
une a demonilor? ἔτυχε τοῦ σκοποῦ s'a ajuns scopul.
În latina cu acusatv mai ales: impetro pacem.

NB. Așa sunt: ὀρέγομαι, γίγνομαι postesc, στοχάζομαι ajîntesc, ἐξ-ἀρε-
κνοῦμαι capăt, ἐγὼ ἀμεζῶ (și cu acusatv de pronume neutru).
Eară ἐν-σύν-περιτυγχάνειν întîmpin, ἐπιτυγχάνειν reușesc, cu dativ.
Δαγγάνειν sorși, se constru și cu acusatv fiind vorba de demnitaș
judecași, profesiuni: nu trebuie a sorti (atrage) pe nimenea la proces.
Χεῖρ μὴδὲν λαχεῖν δίκην. Dară φιλῶ și ποθῶ esprimând numai un
sentiment, că nu dorința cer numai acusatv.

d) Cele de gustare și mâncare: γεύεσθαι πόνον a gusta laborurile. Τῶν λόγων ἡμᾶς Ἀνοίας εἰστία Lizia vî ospelă cu discursuri. Εἰωχού τοῦ λόγου îndes-
tulăzate de discurs. Ἐνός ἀνδρός εἰ ἡρονόσαντος πολ-
λοὶ ἂν ἀπολαύσειαν φίλοι. mulți amici s'ar îndulci de
un bărbat cu minte. În latina cu accusativ: edunt obli-
via laudem; bibit amorem.

NB. Așa sunt: ἐσθίω mănâncă, πίνω bea, care cer și accusativ când în
semnă nu o parte ci întregul în consumare.

e) Cele ce înseamnă *contrariul* celor cuprinse dela
a—d; adică: escludere dela participare, separare, îndep-
partare, abstinere, eliberare & : ἡ νῆσος οὐ πολὺ διέχει
τῆς ἡπείρου insula nu se depărtază mult de continent.
Ἀφού με δεσμῶν eliberăze me de legături. Ἐπέσχον
τῆς τειχίσσεως s'au abținut de a zidi. În latina cu a-
blativ: liberare aliquem suspicione. Mai în genere cele cu
blativ la latină corespund celor cu genitiv la Elleni.

NB. I. Așa sunt: δαίχω, χωρίζω separez, ἔχω esclud, ἐπ-ἀπ-ἔχω (im-
pedec), ἑλληνικὸν πόλεμον ἔχον οἱ Ἀθηναῖοι Atencei s'au ab-
ținut de la războiul grec. ἔχω τινά τῆς προόδου opresc pe cineva de la
înaintare; παρα-λίω, μεθίημι, ἀνίημι a delasa (οὐ οὐκ ἀνίης μο-
ρίας), ἐγίημι doresc, περιαιρῶ esclud, γυνώ golesc, καθα-
ρεῖν curețesc, φείδομαι cruș, ἀγείδω, στερίσκω lipsesc, παύομαι
încetez, ἀποτρυχάνω nu reușesc, ψεύδομαι mințesc, οφάλλομαι me
înselă, (τῆς ἐπίδος), παραχωρῶ, ἐπ-εἶχω cedează, și multe compuse
cu ἀπό dela (§ 56).

NB. II. Cele *privative* (στερίσκω, ἀποστερῶ privez, οὐλῶ spoliez, ad-
mit și accusativ: τὸ ἥμνον τῆς κατηγορίας ἑμαυτὸν ἀποστερήσει
m'eu lipsit (scutit) de jumatate de acuzare. Τὴν θεὸν τοῦς στε-
φάνους στερήσασθαι ἂν spoliat fiea de corône. Dicem și ἀγαιρεῖ-
σθαι τινά τι și τινός τι, mai rar încă și τινά τιος, a lipsi pe ci-
neva de ceva; și, a rădica ceva dela cineva.

§ 52. 4. Cu genitiv se construiesc și verbele
sensitive (facultative) adică ce înseamnă un defect, veră
o simțire corporală, ori facultate spirituală: memoria,

uitare, solitudine, neglijaire: Ἀνθρωπος ὢν μέμνησο
τῆς κοινῆς τύχης omu fiind amintesteți de sorta comună.
Ψυχῆς ἐπιμελοῦ τῆς σαντοῦ îngrijește-te de sufletul teu.
Μηδενὸς ὀλιγορῆτε nu neglijați nimica. Νέος ὢν ἄ-
κουε τῶν γερατέρων. Idem în latina: Semper hujus
dei et loci meminero. Oblivisci decoris et officii.

NB. I. Așa sunt: ἀκούω, ἀκροῶμαι ascult, αἰσθάνομαι simt, πυνθάνομαι
(τινός τι), me informez, συνίημι înțeleg, ἀποδέχομαι a dmi, ἐνθυμού-
μι mi-amintesc, μνημονεύω, ἀμνημονῶ, ἐπιλανθάνομαι uită, μέλει
mi-pasă, ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, κηδομαι me îngrijesc, προνοῶ, pre-
ved, ὀλιγορῶ neglijez, ἀμελῶ, ὀφθαίνομαι (χρομύων) mirosă a
cepe, ὀζω (μύρου) mirosă a miră.

NB. II. Ἄκουω aud, și ἀκροῶμαι ascultă, admit și accusativ, dacă ob-
iectul se poate imediat auzi (în genere: lucru): φθόγγον ἀκούω aud
sunet.

NB. III. Afară de aceste sensitive încă și γινώσκω, μανθάνω &. Se
construiesc cu genitiv mai ales de vor fi complinite de participi:
τὸ μανθάνειν ἡδιστον εὐ λέγοντος pre plăcut este a înveța dela cel
ce bine grăiesce. Γινώσκεις ἐμοῦ φθεγγόμενον me cunoscî vor-
bind.

NB. IV. Ἐνθυμεῖσθαι și altele de amintire ori uitaire au și accusativul
obiectului (mai cu seamă al lucrului), pentru care activele; ἀνά-ἐπό-
μνησχω admit dubla construcție: τινά τιος și τινά τι. Idem:
memini și obliviscor.

§ 53. 5. La genitiv se pune și *precint* (§ 47.
6) cu verbele de *prețuire*, *vîndere*, *cumparare*: οἱ
βάρβαροι Θεμιστοκλέα τῶν μεγίστων ἡξίωσαν, barbarii
au onorat pe Temistocle pre multă. Τῶν πόνων πω-
λοῦσιν ἡμῖν πάντα τάχα οἱ θεοὶ Dei ne vînd (da)u
tote bunurile cu precia muncelor. În latina cu gene-
tiv și ablativ: voluptatem virtus minimi facit. Eriphyle
auro viri vitam vendidit.

NB. Așa sunt: πρίσκει cumpar, πρῶναι vînd, τιμῶ (τινα θανάτου),
pune precia cuiva de mîrte τάττω τὸν σῖτον ἀργυρίου πολλοῦ apreciez
grăul cu mulți bani. ἀποδίδωμι reda, διαμείβομαι respătesc. Precint
se pune la genitiv și cu εἶναι, γίγνεσθαι (§ 49). ἐρᾷ în loc de: πολλοῦ

τιμᾶσθαι verſ ποιεῖσθαι, multi facio, duco, habeo, mai îndatinat este : περι πολλοῦ ποιεῖσθαι, preferenză, stimează multă. De asemenea genetivul : μισθοῦ (salariu) se afla cu multe verbe : οἱ τύραννοι μισθοῦ φύλακας ἔχουσιν ὡς περ θειδτάς, tiranii au gardiști cu lăfă ca și pe secerători. πόσον διδάσκεις; drept cât înveți? πέντε μνῶν cu 5-mnale. Quanti oryza empta est? Parvo.

§ 54. 6. Causa în afaceri judeciare se pune la genetiv (47. 7). οἱ Πέρσαι δικάζουσι ἀχαριστίας Per-sii judeca (trag la judecată) pentru ingratitudine. διώκω μὲν κακηγορίας, φεύγω δὲ φόρου, intentez procesă pentru injuria, și sum acusat pentru ucidere. Κλοπῆς γράφεσθαι αἰσχροῦν. Idem în latina: accusare aliquem furti, absolvere aliquem improbitatis.

NB. I. Așa sunt: κρίνω judecă, αἰτιῶμαι acuză, προσκαλοῦμαι (se βλέβης), te provocă pentru atacă, ἐπέξειμι πατρὶ φόρου arcus pe părinte pentru mörte, αἰρῶ, ἀλλισκομαι mă prindă, δφεῖλω datoreză, καταγινώσκω, condemnă τιμωροῦμαι (τινα τῆς ἀπάτης). Ecă genetivul: θανάτου cu atari verbe însemnăză precu (53). Οἱ Ἐφοροὶ Σφοδρίαν ὑπῆγον θανάτου Eforii au trasă pe Siodria în judecată de mörte. Εάν τις ἀλῶ κλοπῆς καὶ μὴ τιμῇ θανάτου, προστιμᾶν αὐτῷ δεσμῶν. De se va prinde cine-va cu furtă și nu se va condamna la mörte, trebue a fi condamnată la obedă.

NB. II. Genetivul însemnă causa și cu verbe de pasiune, emoțiune, mirare traducându-se cu pentru: θαυμάζω σε τῆς σοφροσύνης, te admir de mōderatiune, σοφίας φθονῆσαι μᾶλλον ἢ πλοῦτον καλόν este mai bine a invidia pentru sapiență de cât pentru avere. Așa și συγκαίρω σοὶ (τῶν γεγενημένων) te feliciteză. Οἰκτείρω (σε τῆς νόσου) te jelescă. Ἐλεῶ (σε τῆς τύχης). Ζηλῶ (σε τοῦ βίου). ὀργίζομαι (τινι τῶν ἀδικημάτων), măliu. μνησκαῶ (τινι τῆς ἐπιστορατείας) fină minte răul. συγγιγνώσκω (αὐτῷ τῆς ἐπιθυμίας) ieri. Εὐδαιμονίζω (τινα τῶν ἀγαθῶν) fericescă, μέμφομαι (τινὶ τινος) reprobeză. Tot așa este și genetivulă la unele verbe de iutire, de cërta: ἡμεθεσβήτησεν Ἐρεχθεὶ τῆς πόλεως, s'a certat cu Erehteu pentru cetate. Θείμιστοκλῆς Ἀδμήτῳ Χρείας τινὸς ἡναντιώθη, Temistocle s'a opusă lai Amdet pentru o necesitate Ἀντιποιοῦναι βασιλεὶ τῆς ἀρχῆς, mă certă (usurp) eu regele de la domnie. Acestea în latina cu ablativ: gaudere aliorum incommo; dară și cu acusativ.

NB. III. ἀγαμαι mă bucur, θαυμάζω admiră, se construesc și cu genetivul persōnel, dar numai cāndă lipsește cel al lucrului. Acusativ se pune tot-dăuna cu θαυμάζω însemnând admirare în bine, eră nu reproșă: ὁ θάνατος οὐ θαυμάζει τοὺς ἀγαθοὺς, mörtea nu respectă (crufă) pe cei buni.

§ 55. Cu genetiv se construe și verbele ce conțină ideea de comparațiune, arătând superioritate ori inferioritate: ἡ φύσις πάντων τῶν διδασμάτων κρατεῖ, natura domină asupra tuturor doctrinelor, βαρβάρων Ἑλλήνας ἄρχειν εἰκός convenabilă este ca Grecii se domnescă peste barbari. Acestea în latina în genere cu ablativ dar câte o dată și: dominor alicuius rei; potiri rerum.

NB. I. Așa sunt: βασιλεύω, τυραννῶ, ἡγοῦμαι, ἡγεμονεύω domnescă, sum mai mare προέχω, προφέρω, δεσπόζω, περιέχειμι întrecă, περιγίγνομαι sum superioră, πλεονεκτῶ am măi multă, ὑπερέχω întrecă, ἐλασσοῦμαι sum măi mică, ἡττῶμαι mă învingă, λείπομαι rămân în urmă, ὑστερῶ, μειοῦμαι mă micșoreză. În Latina: superare aliquem proelio; și superari ab aliquo.

NB. II. Triplă construcțiune are ἡττῶμαι, νικῶμαι (τινι, τινός și ἐποτινος) mă înving de cineva; eră κρατῶ se construe și cu acusativ însemnând a învinge; pentru care se dice: κρατεῖν ἀνδρῶν și τοῖς ἀνδρας a predomina, — învinge pe barbari, dară numai cu genetiv în: χωρίον locu, τῆς χώρας țera, θαλάσσης, θυμοῦ, ὀργῆς mania eră ἡγοῦμαι și cu dativă, însemnândă a conduce, a precede: ὁ Ἐρως ταῖς ἀλλαις ἐπιθυμiais, ὥπερ δορυφόροις, ἡγείται. Funcțiunea archontelui în Athena se exprima prin: ἄρχειν Ἀθηναίους a predomina, a fi cel întel, între Atheneci.

§. 56. 8. Genetivul se pune și după multe verbe compuse cu prepuseciuni, ori de acele ce ceră genetivă, sau cā după compuseciune caplă verbele vre-una din însemnările precedente; așa măi alesă cele cu: ἀπό, ἐκ, πρό și ὑπέρ: ἀπογινώσκω mă dispereză, (τινος πράγματος) ἐξηγοτήμεθα τῶν ἐλπίδων depindem de speranțe, πολλοῖς ἡ γλῶσσα προτρέχει τῆς διανοίας, la mulți limba precedăză minței.

NB. Cele compuse cu κατά admit genetivul persoanei, de se exprimă un sentiment de inimizită: *Χρή μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους* trebuie a nu desprecia vulgarul; *ἐρά* lucrul se pune numai la acuzativ: *Κατηγορῶ τί τις* acuză pe cine-va de ceva,

3). Genetivul cu adjective și cu adverbe derivate din acestea.

§ 57. Genetivul se construie cu adjective ori adverbe de diferite categorii. Așa sunt:

1). Cele ce conțin ideea de *posessivitate* (§ 47. 2) *κοινός* comun, al seǖ *ἴδιος*, *οἰκεῖος* propriu, *κύριος* domn, *ἐγκρατής* posedător: *ναός ἱερός τοῦ Ἀπόλλωνος*, Templu sacru a lui Apoline. In latina din acestea unele cu dativ, *ἐρά* altele și cu genetiv: *Vitium proprium senectutis*. Memoria communis est multarum artium.

2). Cele de *abundență* ori *lipsă*: *λίθης ἦν πλέως* era plin de uitare, *ἐπιστήμης κενός* *ἐοη* veǖ fi desert de știință, și adverbul *ἄλῃς* satis. Acestea in latina cu ablativ și cu genetiv: *inops auxilii*, *predigus aeri*.

NB. *Ἐμ-πλέως*, *πλήρης*, *μετός* plin, *πλούσιος* avut, *πένης* seracǖ, *ἐν-δεής*, *ἐλλειπής* lipsitǖ.

3). Cele de *conoscență* ori *ignoranță*: *ὁ γραμματέων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων* cel ignorant de carte nu vede vedind. Idem in latina: *particeps consilii*, *peritus belli*. Insemnând *facultate* și *aptitudine*.

NB. *Ἐμπειρος* experient, *Επιστήμων* sciutorǖ, *μνημόνων* amintitorǖ, *ἀμνήμων*, *Ἐπιμηλής* ingrijitorǖ, *ἀμελής*, negligent, *ἐπήβολος* căstigătorǖ și *Ἐπώνυμός τις*, de un nume cu cine-va

4). Cele de *prețu* (§ 53): *αἵματος ἢ ἀρετῆς ὀνία* virtutea se compară cu sânge. Așa sunt: *τίμιος* onorabilǖ, stimatǖ, *ἄξιος* demnǖ, *ὠνητός* venal. Acestea cu Ablativ la latini: *labor Hercule dignus*.

5). Cele de *participație* și *contrarele* (51): *σοφίας ὁ κατὰ λόγον ζῶν μέτοχος* cel ce viețuește dupre

rațiune participă din sapiență, *Ἐβούλετο ἡμᾶς ἀκήρους εἶναι τῶν αὐτοῦ* a voit se ne facă nemoștenitori de ale sale. Idem in latina: *Compos mentis*, *reus furti*.

NB. Aci se reduc și cele compuse cu privativul *ἀ-*, și altele sinonime acestora: *ἄγεστος* negustatǖ, *ἀτελής* imperfectǖ, *ἀκρατής* neînfrănatǖ *γυμνός* golǖ, *ψιλός* nudǖ, *καθαρός* curatǖ, *Ἐρημος* desertǖ, *ὄρφανός* *ἐλεύθερος*, *ἄμοιρος* neparticipatorǖ, *ἰσόμοιρος* de egală sortă, *Ἀστυχῆς ἡ Ἑλλάς τοιούτων ἀνδρῶν ὄρφανή γενομένη* nenorocită este Elada devenind orfană de atare bărbați. Acestea și cu ablativ la Latini: *liber cura animus*, *orbis rebus omnibus*. Dar și: *liber curarum*, *purus scelorum*.

6) Cele finite în *ικος*, arătând *aptitudine* la ceva: *παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρή*, generalul trebuie se fiă pregătitor de cele de resbelǖ. Ca latinele finite în *ax*: *tempus edax rerum*.

NB. Genetivul se mai pune și cu multe alte adjective ce arată relațiune respectiv de ceva: *κατὰ τι* veri *πρός τι*: *κόρη ὄρατα γάμου* fata matură de nunta, *ὑπεύθυνος* (ἤ *ἤρχεν ἀρχῆς*) responsabil de funcția ce ocupa, *φίλομαθος* studietor *κακούργος* criminal, *φιλόδορος* darnic, *ἄδωρος*, (*ὑπ-κατ-ἐπ-ον*) *ἀνήκοος*: *ὑπήκοον* δεῖ εἶναι τῶν γονέων trebuie a fi ascultător de părinți; dar și cu dativ acesta ca și *Ἐπήκοος*, de însemnă: libera atențiune: *Ἐπήκοοι εἶσι γονεῖσι* *πρός τέκνα θεοί* Deii sunt atenși părinților respectiv de fii. *Ἐρά* cu *αἴτιος* cauzașǖ, și *ὑπεύθυνος* responsebil, genetivul însemnă *culpabilitate* (§ 54). Idem la Latini: *modicus voluptatis*, *maturus aevi*, *vetus militiae*, *integer vitae*. Dar se dice și la ablativ cu prepus: de, in: *modicus in voluptate* ect.

§ 58. Multe adverbe se construiesc cu genetivǖ, mai cu sémă de acele ce arată *loc*ǖ, *posițiune*, respectiv de object: *ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφηνε τὸ κακόν*, lângă bine se nasee răutatea. *Ἔστι τι μεταξύ σοφίας καὶ ἀμαθίας* este ceva între sapiență și ignoranță. La acestea se referă și: *πηλίκᾳ τῆς ἡμέρας*; ce ore este? *πᾶς ἔχεις γνώμης*; (genetiv partitiv) ce opiniune ai?

ὡς εἶχε τάχους, cât de iule; ποῦ γῆς; ubi terrarum? ποῦ γνώμης φέρει; unde inclină opiniunea? λάθρα γονέων pe ascunsu de părinți. Idem în latina: quo amentiae progressi estis? Satis copiarum habes, etc.

NB. Așa sunt: ἐντός în lăuntru, ἐκτός afară εἶσω, ἔξω, χωρίς fără, πλὴν afara de, ἐνθὺ dreptu, πλεονέων apröpe, πρόσω înainte, πόρρω mai departe, ἐναντίον contra, ἔμπροσθεν înainte, ὀπίσθεν, κατόπιν în urmă, ἀμφοτέρωθεν, de ambele părți, ἐκατέρωθεν, din fie ce parte, ἐνθεν de aci, πέραν dincolo, κατ'ἀντιπέρασ de ceea parte, κατ'ἀντικρύ faccia în faccia.

§ 59. *Comparativele* admit termenul de comparațiune la genitiv. dară potu și ambii termenii se stea în același casu numai de va intermedia ἢ de cât: Νέοις τὸ σιγῇν κρείττον ἐστὶ τοῦ λαλεῖν, = κρείττον σιωπᾶν ἐστὶν ἢ λαλεῖν μάτην mai bine este a tăcea de cât a vorbi în vanu, οὐ προσήκει τὸν ἄρχοντα πονηρότερον εἶναι τῶν ἀρχομένων, veri ἢ τοὺς ἀρχομένους nu se cuvine ca gubernatorul se fie mai reu (inferioru) de câtu gubernatiu. Eră în latina cu ablativ ori intermediază quam: Major Scipione. vel major quam Scipio.

NB. Genitivul comparativului adesea este ecivalentu cu ἢ urmatu de nominativ cu verbulu, a fi: Εὐαγόρας καταδεστέραν τὴν δόξαν τῆς ἐλπίδος ἔλαβεν (ἢ αὐτῷ ἐλπίς ἦν) Evagora a căștigatū gloria mai inferiöra de câtu speranța, (era lui Speranța); sau de un infinitiv din radicalul numelui la genitiv precedat de ὥστε: κρείττον ἦν λόγου τὸ κάλλος αὐτοῦ (ἢ ὥστε λέγειν) Frumuseța lui era mai presușu de cuvintu, (de cât a o spune).

NB. II. Comparațiunea se abreviază lipsind genitivul. a) dacă se subînțelege din termenul precedinte: παροικήσις ἐπικινδυνότερα ἑτέρων (παροικήσιον) colonizare mai periculösă de câtu alte colonisări; b) din contestul discursului: τοῖς κρείττοσι καλῶς προσέειπεν cu cei superiori bine te pôrtă; c) când al doilea termen va fi: πρέπον cuvini-ciosu, δίκαιον dreptu, ἀρμόζον convenabilu: πολλοὶ δὲ τὴν ἰσχὺν μέισον ἔργοις ἐπιχειροῦσι mulți pentru virtute întreprindū lucruri mai mari de cât ar fi convenabil. Mai rară și mai dificilă este următorea comparațiune cu dativ πλείον χρόνος, ὅν δὲ μ' ἀρδ' οὐκ οἶκ' τοῖς

κάτω τῶν ἐνθάδε (ἢ τοῖς ἐνθάδε). Trebuie se am plăcere a petrece mai multu timp cu cei de jos de cât cu cei de aci.

NB. III. De se compară doue cualități a unui obiectu se pun ambele în comparativ: οἱ δέξεις μανικότεροι ἢ ἀνδρειότεροι φρονταὶ cei iup sunt mai mult furioși de câtu bravi. Eră cându unu subject se compară cu sine însuși manifestându-se superior șie în diferite circumstanțe, se pune genitivul pronumelui reflexiv cu termin comparativ: οἱ ἐπιστήμονες αἱτοὶ ἐαυτῶν θαρραλειότεροι εἶεν, ἐπειδὴν μάθουσιν ἢ πρὶν μαθεῖν invēșii sunt mai curagioși (aū în sine mai mult curagiū) când aū învațat decât mai nainte de ce ar înveța. Idem în latina, veri se întrepune magis: Bella fortius quam felicius gerere; consilium magis honestum quam utile.

NB. IV. Πλείον mai multu, ἔλαττον, μείον mai puțin: se pun adverbialu, chiar și de ar avea immediat raport cătra substantive, numai de sunt urmate de numerele: ἀπέθανον οὐκ ἔλαττον τῶν εἰκοσίων (ἀνδρες οὐκ ἐλάττους) aū murit nu mai puțin de doue-deci. Idem în latina: amplius, plus, minus etc.: plus quam triginta milites. Idem în Româna:

§ 60. *Superlativele* încă admitu adesea genitivul de comparațiune (§ 48 d.) ἀρετὴ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις καλόν virtutea este cel mai mare dintre bunurile umane. Se construescū și cu genitivul pronumelor reflexive: ταῦτ αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνει βέλτιστος ὢν în acestea elu se întâmplă se fie superioru sieși chiar. În latina: optimus omnium, vel: ex omnibus.

NB. Superlativele se inputericescū prin: ὅτι, ὥς, ἢ câtu: δεῖ δὲ μάλιστα εὐμαθεῖς εἶναι τοὺς νέους trebuie ca tinerii se fie cât mai studioși. După ὥς, ἢ se pôte pune și δυνάσθαι veri alta locuțiune sinonimă: ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ ὅμα παρέχει ὥς οἰόντε βέλτιστον un suflet bun prin virtutea sa presiată un corp cât se pôte mai bun. În latina prin: longe, multo, quam maximus, ut maxime și prin, possum. Jugurtha quam maximas potest copias armat

§ 61. Ca comparativele se construescū cu genitiv și alte adjective ce aū numai sensu de comparațiune: așa cele în: πλάσιος, în στός; πρότερος mai înainte, δεύτερος, ὅτερος mai în urmă, περιπτός superfluu, ἑτερος din doi altul: οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ὕο-

τερος inferior nici unui cetățenū. *Μυρίοπλάσια ἡμῶν πάντα ἔχει ἡ πόλις* In toate cetatea are infinit mai mult de cât noi, *τὰ περισσεύοντα τῆς δαπάνης* escedintele cheltuelei. In latina numai dóră la poeși: locus medius juguli et lacerti.

4). Genetivu independente

§ 62. Genetivul și fără a se referi imediat la vre-un nume ori verbū însemnă:

1) *Locul*, cum se vede din adverbele: *αὐτοῦ* aici *ποῦ*; unde? ex: *ὑπάγεθ' ὑμεῖς τῆς ὁδοῦ* voi, retrageți-ve de pe cale. *Ἐπορεύοντο τοῦ πρόσω* mergeau înainte. In latina s'ar afla ore-care analogie in: domi, humi, belli, militiae. — Dar și cu ablativ: iter facere.

NB: Acésta semnificaciune de localitate a genetivului este prearara; așa Erodor mai ales se servește de dicerea *ὁδοῦ* la genetiv cu verbele de mișcare. Unde unii sub-înțeleg: *διὰ*. Poeșii dicu: *Ἐρχονται πεδίοιο* merg prin câmpie.

2). *Timpul*, ca partitiv însemnă un întreg (totalitate) natural in care se întâmplă ceva: *τοῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ* de trei ori pe anū. *ἡ οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος ἐστι, τοῦ δὲ θέρους εὐσκιος* Casa este érna spre sóre, érnū vara bine umbrită. *Οἱ λαγὼ τῆς νυκτός νέμονται* iepurii nópteia pascū. Așa și *τοῦ λοιποῦ* de aici înainte. In latina cu ablativ: die, nocte, luce; *Tertio anno urbs capta*; *Roscius Romam multis annis non venit*.

NB. Genetivul articulat (cu și fara *ἐκείνου*) însămna întregul conținut a unui tot natural: *ὁ ὀπλίτης δραχμὴν ἑλάμβανε τῆς ἡμέρας* militarul oplit lua o drahmă pe tota ziua.

3) *Causa*, (§ 47, 54) in aclamațiuni: *οἱμοὶ τῆς τύχης* vai ce sôrtă! *ὦ Νόσειδον, δεινῶν λόγων* o Neptune! cumplite vorbe. — Era in latina mai alesă acusativ: heu me miserum! testes egregios! Dar se dice și: miserere laborum! Pudet me deorum hominumque.

NB. *Causa*, timp și ori-ce altă circumstanța însemnă și *Genetivul absolut*: *Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόρος* Când (daca, fiind ca) Dumnezeu voește, pisma nu valoréza nimica. Dar de acestea cum și de infinitivul la genetiv, mai departe.

e) Dativu

Dativul însemnă in genere o persónă veri lucră ce are o referință mediată ori mai depărtată către fapță.

§ 63). Dativul însemnând persóna *ce mediat* veri indirectū participă la o fapță, se pune:

1). Cu verbele transitive (ca object mediat veri indirectū) ce însemnă: *a da, datorî, a amestica, assimila, ordona, istorisi*: *ἡ μοῖρα δίδωσιν ἀνθρώποις κακὰ* nebunia procură ómenilor rele. *Βροτοῖς ἅπασιν ἀποθανεῖν ὀφείλεται* tuturor muritorilor se cuvine a muri *ὡς ἡδύ συνέσει χρηστότης κεκραμένη* câtū de plăcută este bunătatea amestecată cu înțelepciune. Idem in latina: *dedi puero librum: eranti viam monstra*. — Așa sunt: *tribuo, monstro, concedo, divido, fero*, etc.

NB. I. Aceste verbe admit object imediat la acusativ: *παρέχω* procur *δοροῦμαι* danuescū, *ἀπονέμω* distribui, *παρασκευάζω* (*τινί τι*), preparū, *μηχανῶμαι* unctescū, *ονγχορῶ* (*τινί τι*) ierlū, *συμβουλευῶ* consultū, *παραινῶ* indemnū, *λέγω, ὀφείλω* datorescū *πιστεύω, μαρτυρῶ*, (*τινί τι*), *ἐπισχενοῦμαι* promitū, *ἐγκαλῶ*, acuz, *Ἐπιτάττω* ordon, *μίγνυμι* amestec, *ἐναλλάσσω* preschimbi, *ἰσῶ* egalez, *κοινῶ* comunic *ὁμοιω* asemenez, *ἐικάζω* presupunū, *ὀνειδίζω*, injuriez, *ἐπιτιμῶ* (*τινί τι*) blamez, *ὅρα τιμωρεῖν τινι θάνατον*, însēmna: a resbuna mórtea cuiiva.

NB II: *Ordonativele* *Ἐπιτάττω, ἐπιτάττω, παραγγέλλω* poruncescū, *αἰτῶ* cerū, *ἱκετεύω* me rogū, și cān d aū infinitiv le construescū *Αἰτιῶ* tot-deuna cu dativū: *πᾶσι παρήγγειλεν ἐξοπλίζεσθαι* a ordonat tuturor a se inarma; dară participlele se pun la acusativ. Dintre acestea numai *κελεύειν* construescū *Αἰτιῶ* cu acusativ și infinitiv: *Σωκράτης ἐπέλεγε Ἀλκιβιάδην δίδοναι τὰ εὖρεττα τοὺς στρατηγούς*, Socrate a indemnă pe generali se dee lui Alcibiade premiele de bravură.

Iară παραγγέλλειν, διακελεύεσθαι, προτάττειν etc. etc. se construiesc cu acusativ când nu se ordonăza obiectul și numai se cere a se efectua fapta: *Kṛos ἀπήγγειλεν ἐκ τῆς τάξεως μηδὲνα κυρεῖσθαι*. Cîru a anunțat că nime se nu se misce din siru. Cele de istorisire admit și la acusativ cu prepus πρὸς, persóna spre care se adresăza vorba.

2) cu verbele netransitive se pune la dativ persóna veri lucrul luat ca persónă, la care se referă acțiunea; așa sunt cele ce însemnă: *trebuița, cuvenire, ajutorire, mulțemire, satisfacere, supunere, manifestare*, și ori-ce alta dispozițiune spre ceva: *Μισοθορόρων ἀνδρὶ τυράνῳ δεῖ* un bărbat tiran are trebuință de mercenari, *τὰ παρόντα ἀρκεῖ μοι* cele presinte îmi ajung. *δικαιοσύνη φῦσει λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι* dreptatea naturalmente folosește celui ce o are. *Πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις δεῖ* trebuie a se subordina legilor. *Εὐχομαι τοῖς θεοῖς*. Euoi oὔτω δοκεῖ mie așa mi se pare. *Ἄρεσχε πάσι μὴ σαρτῷ μόνον* se plac tuturor a nu numai si-nești. Idem in latina: Prodesse reipublicae et civibus. Nemo omnibus placere potest. Magnus animus victis parcit. etc.

NB. Așa sunt: *πρέπει* se cuvine, *ἐλλείπει* lipsește, *προσῆκει*, *ἀρμόττει* se potrivește *συμφέρει*, interesăza, *βοηθῶ*, *ἀρῆγων* ajutor, *ἀμύνω* me apară, *ὑπουργῶ*, *ὑπηρετῶ* servesc, *λατρεύω* adorez, *χαρίζομαι* me gratific, *δουλεύω* sclavesc, *ἔπομαι* urmez, *ἀκολουθῶ*, *ἀπειθῶ* nu me supun, *ἀπιστῶ* nu cred, *πειθαρχῶ*, *ἀρέσχω* plac, *εὐνοῶ* favoriez, *χαλεπαίνω* me indignez, *ἄχθομαι* me super, *ἀπεχθάνομαι* me îngreșez, *συγγιγνώσκω*, *ἀνανατῶ* me indignez, *οργίζομαι*, *θυμῶμαι* me mâniu, *φθονῶ* (*τινὶ* *τι* și *τινὶ* *τινος*) invidiez. Multe inse din aceste in loc de dativ iau și acusativ de adjectiv ori pronume neutru: *ἀνανατῶ τοῦτο*; *ἐρὰ δυσχεραίνω* in genere are acusativ: *δυσχεραίνουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἑνα μόνον* omeni grei suporța pe un monarh. Si *ἀρέσκειν*, *ἀπαρέσκειν* a dispăcea, le construie Platon și Tucide cu acusativ. Dar passivul face: *ἀρέσχομαι τινι* me satisfac de ceva, *μισῶ* urăsc, tot d'auna cu acusativ.

NB. II. *Δεῖ* euoi mi se cade, (pro *ἐμέ*) cu infinitiv este pre rar; dar *χρὴ* euoi cu infinitiv nu se afla la prosaici.

NB. III. *ὑπακούω* ascult; cu dativ însemnă o acțiune conformă cu ceva: *οὐκ ἐσχόλαζε τοῖς τοιούτοις ὑπακούειν* nu avea timp a asculta de aceștia; *ἐρὰ* cu genitiv însemnă dependența și supunere: *ἡ πόλις ἡκιστα τῶν πολεμίων ἀναγκάζεται ὑπακούειν* cetatea prea puțin este necesităta a se supune inamicilor. Prea rară dicenți: *πειθεσθαι* *τινος* a se supune cuiva, (Tucide): *πειθεσθαι* și *ἀκολουθεῖν* in loc de dativ admit și *μετά* *τινος* veri *οὐν* *τινι*. *Εὐχομαι*, cu infinitiv admite in loc de dativ, și acusativ cu *πρὸς*: *Σωκράτης εὐχεται πρὸς τοὺς θεοὺς τάχα δὲ διδοῖναι* Socrate se rugă către dei să li de cele bune.

NB. IV. *ὠφέλῳ* folosesc (§ 36 NB) se construie cu dativ numai la poezii și la posteriori.

NB. V. Adesea și numele derivate din aceste verbe cer dativ: *τὰ παρ' ἡμῖν δῶρα τοῖς θεοῖς* Darurile feilor către noi. *ἡ τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσις*, ne restituirea reciproca (din partea unora și a altora) a localităților *ὁ τοῖς νόμοις βοηθὸς* ajutorul legilor. Mai rar in latina: Obtemperatio legibus. In Românesce substantivele admit numai genitiv.

3) *Adjectivele analoge acestor verbe însemnând: utilitate, dauna, folosire, serviciu*: *τὸ ψεῦδος θεοῖς μὲν ἄχρηστον, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον* minciuna este inutilă feilor, dar utilă omenilor. *τὰ ἑκάστω ὠφέλιμα κτήματα καλεῖς*; averi numești cele ce folosesc fie-cui? *οἱ ὅμοιοι τοῖς ἐμοῖς εἶναι* Similii sunt favorabili similarilor. In latina: civis utilis reipublicae; res tibi facilis, ceteris difficilis.

NB. Așa *σύμφορος*, *βλαβερός* vatemator, *καὶός*, *ικανός* capabil, *ἐπιτήδειος* indemânatic, *πιστός* fidel, *ἄπιστος*, *εὖνους* favorabil, *κακάρους* rautacios, *εὐμενής*, *δυσμενής*, *φίλος*, *προσφιλής* pre amăț, *ἐχθρός* inimic, *πρῶτος* liniștit, *χαλεπός* ingreitor, (§ 65, 2. NB).

§ 64. *Dativul comoditatei* (dativus commodi vel incommodi).

Acesta însemnă persóna pentru care simțiază ori se face ceva.

1). Persóna in folosul ori dauna căria se face ceva *πᾶς ἀνὴρ αὐτῷ πονεῖ* veri-ce bărbat pentru sine lucrăza. *φθόνος μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν αὐτόν* in-

vidia este cel mai mare reu pentru cei ce o au. In latina: non scholae sed vitae discimus; orabo nato filiam.

2). Cui apartinește ceva cu verbele εἶμι, γίνομαι și similele acestora: πολλοί μοι φίλοι εἰσὶ ἀμὴ (mi sunt) mulți amici. Ἀντὶς λατρός ἐστιν ἀνθρώποις λόγος ómenilor medic de tristețe e cuvîntul. In latina: Sex nobis filii sunt. Homini cum deo similitudo est.

3). Persóna ce spiritual participă la o faptă (Dativu etic, mai cu sémă cu pronumele personale): πῶς ἡμῖν ἔχεις; Cum mi-te afli? In latina: Quid mihi Celsus agit?

NB. Dativul morale esprima sentiment; câte o data inse numaî o deju-decare a minței: Θεός μέγιστος τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς Parinții sîntu pentru cei cu minte un pre mare deu.

4). La dativ se pune și *causa efficiētia* a verbelor pasive: τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις ce s'au efectuat de alții. Χρηστός πονηροῖς οὐ τιτρώσκεται λόγοις virtuosul nu se răneste de cuvinte rele. In latina mai rar: haec omnibus pertractata esse possunt. — Acestu dativ se pune totu-d'anna cu adjectivele verbale in τέος: πολεμητέον ἐστὶν ἡμῖν Trebuie a ne lupta. Iar in latina cu participul futurului passiv: hoc mihi faciendum est.

NB. Ellenii mai punu dativul cu multe substantive și adjective, unde noi ne servim de genitiv: τοῦ ξένου ἡμῖν ἡδύως ἂν πυνθανοίμην cu placere m'as informa despre óspele nostru. Οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶσι Omenii sîntu una din posesiunile deilor. Prin acēsta evitaî întrebuițarea unu al duoile genitiv: ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν ὁδῶν ἐτύγχανε τεθυηκώς Principele lor se intâmplase a muri pe drumuri. Unde inse dativul nu se pôte referi la un substantiv ori adjectiv, trebuie al referi prin inversiune (iperbata) la verbu οὗτος μοι μῦθος ἐνταῦθα τελευτάτω acēsta fabula (a mea) se mi se finēsa aici. In latina: Murena legatus Lucullo fuit (Lúculli).

5) Persóna pusă la dativ pôte se aibă o relațiune

călu se pôte deparfată de faptă: νῦν οὐκέτ' εἰμι καὶ τέθνηχ' ἡμῖν πάλα acum nu mai sunt și respectiv de voi am murit de mult. ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ τοιοῦτῳ (περὶ τοῦ τοιοῦτου) ὅτι εὐήθης ἐστὶ trebuie a presupune despre unu atare omu că este netotu. In latina: E bestiarum corporibus multa remedia morbis et vulneris eligimus (contra morbos, vel: remedia morborum).

NB. Ast-fel de dative, ca absolute, se pun mai cu sémă cu participein discripțiunî locale, avend s'au nu subiecte: Ἐπίδαμνος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Ἴονιον κόλπον Epidamnu este o cetate in drepta când (pentru cel ce) naviga in sinul Ionic. Și se resolvēza prin: *daca verî cand*, sub-înfelegându-se τινὶ verî ἀνθρώποις. In latina: Sita est Anticyra in Locride laeva parte sinum Conrinthiacum intransibus. — Locutiunî analoge sîntu: γίνεται μοι βουλομένῳ se face cu voința mea; in latina: Aliquid mihi volenti est; — ὥς συνέλόντι εἰπεῖν (ὥς ἔστιν ἐμοὶ εἰπεῖν συνέλόντι): cum ași dīce resu-mându-me.

§ 65. *Dativu de comunicațiune.* Elu se pune cu verbe, adjectivele, adverbele ce insēmnă contactu amical verî inamicu și arată obiectul cu care se face atare contactu ori comunicațiune.

1). Cu verbe: φήμη οὐ κοινωνεῖ διαβολῇ fama nu comunică cu calomnia. Σωκράτης μόνος ἡναντιώθη τοῖς Ἀθηναίοις παρανομοῦσιν Socrate singur s'a opus violenților Ateneni. Οὐκ αἰσχρόν ἐστι τοῖς πονηροῖς διαφέρεσθαι nu este uritu a se opune celor rei. Θεῶ μάχεσθαι δεινόν ἐστὶ καὶ τύχη greu este a se lupta cu deul și sorta. Si locutiunele: εἰς λόγους ἐρχεσθαι τινι: εἰς χεῖρας ἵεσθαι τινί: a se sfidi, a se bate cu cineva. Idem in latina: Invideo fortunae alicujus. Obtrectatum est ad-huc Gabinio; timeo libertati; caveo veteranis. — Eră in Romăna se analisă prin *cu*.

NB. Așa sîntu: συμφωνῶ convinu, ὁμολογῶ atestezu, συνάδω coincidă, ὁμοιοῦ με concord, ὁμοιοῦμαι me asēmanu, συν-ὁμιλῶ, διαλέγομαι conversezū, ξυν-κατ'-ἀλλάσσομαι me conciliez, διαφέρωμαι, δια-μύχομαι me batū ἐρίζω, me sfadescū. ἀμφισβητῶ discutū, στασιάζω

me revolt. Multe din aceste mai cu sémă cele de *iritare* și *certare* admit și acusativ cu *πρός*: *ψυχή πρὸς σῶμα διαφέρεται* spiritul se certa cu corpul; éra *πολεμῶ* me luptă, și cu *μετά τινος*. *Πλησιάζω* me apropie, mai rar cu genetiv în locu de dativ.

2) *Adjectivele* analoge acestorū verbe și celor de la § 63. ex: *φιλοσοφία ἐστὶν ἄλλοτρία πάσαις ταῖς πραγματείαις* Filosofia este contrară la veri ce neguțatorii. În latina: *Oratores aptissimi concionibus*. *Locus propinquus urbi*. *Civis utilis civitati*.

NB. "Ιὸς egălū, *παραπλήσιος* asemenea, ὁ αὐτός idem, ὁπλισμένοι ἦσαν τοῖς αὐτοῖς *Κύρω* ὅπλοις erau înarmați cu aceleași arme se avea și *Cirus*. *Κοινός*, *δμώνυμος* de același nume, *συγγενής* afinu, *ἀδελφός* *ἐναντίος*, *διάφορος*, *ἐμποδών* obstacolū. Unele din acestea cum: *φίλος*, *ἐχθρός*, *πολέμιος*, *ἐναντίος*, se construesc și cu genetiv și atunci se iau ca substantive (§ 57, I.) Așa și *ἴδιος*, *κοινός*, *οἰκεῖος*, *ἀλλότριος*, strein, *συγγενής*, *ἀδελφός*, *ἀκόλουθος* urmatorū, cu genetiv de se va considera numai posesiunea, erū nu și convenirea ori comunicăciunea. Idem în latina: *similis igni et ignis*; *superstes* *alicui*, et *superstes* *omnium*.

3). Cu *adverbe*. Afară de cele corespunzătoare adjectivelor suprașise, cerū încă dativ și: *ἅμα*, ὁμοῦ împreună, și mai ales: *ἐφεξῆς*: *τὸ ὕδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ* pηλῶ apa se bea împreună cu lutulū, *ἦξει Ἀωριακός πόλεμος καὶ λοιμός ἅμ' αὐτῷ* va veni resbelū doricū și pesta cu elū, *τά τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον* trebuie se spunemū *cele successive* acestora.

NB. *Ἐγγύς* aprōpe, rarū se afla cu dativū. Numai, aretândū afinitate di-
ceau: *Ἐγγύς σοί εἰμι γένει* ori *γένους* sum aprōpe de tine cu nēmūl.

§ 66). Din verbele compuse cu prepuseciuni multe cerū dativ; așa cele cu: *ἐν*, *σύν*, *ἐπὶ*; adesea și cu: *πρός*, *παρά* (dativulū persōnei), *περί*, *ὑπὸ*, *ἀντί* (contra). Uneorea simplu din *causa* prepuseciunei, alte-ori pentru sensulū provenitū din compunere: *Σωκράτης προσέλετο μᾶλλον τοῖς νόμοις ἐμμένων ἀποθανεῖν ἢ παρανομῶν* *ἦν* Socrat a preferatū mai bine a muri per-

sistândū în legi de câtū violându-le se trăiască. *ταῖς ἀτυχίαις μὴ ἐπὶχαιρε* τῶν ἄλλων nu te bucura de nenorocirile altora. *Ἐπιστήμην ἐμποιεῖν τῇ ψυχῇ* a introduce sciința în sufletū. *παρίστασθαι τινι* a sta lângă cineva, *περιπίπτειν ἁμαρτίμασι* a cădea în păcate. În latina cele cu: *ad*, *ante* *circum*, *de*, *ex*, *in*, *inter*, *ob*, *post*, *sub*: *afferre reipublicae magnam utilitatem*. *Interesse proelio*; *adesse amicis*.

NB. Câte o dată se repeteste și înaintea numelui prepuseciunea: cerend și alte casuri și atunci relațiunea este mai departată: *Ἐμβάλλειν τινί* (a ataca); *Ἐμβάλλειν τινά εἰς ἀφροσύνην* a împinge la nebunie. *Ἐπιστρατεύειν τινί* a espedui contra cuiva, și mai rarū: *ἐπὶ τινά προσπαίζειν τινί* a se juca cu cineva și *προσπαίζειν τινά* a batjocori. Erā *προσκυνῶ* me închinū, se construe la autorii clasici cu acusativ.

§ 67. *Dativul instrumental*. corespunzendū *Ablativului* latinū *instrumentalū* în toate accepțiunile, în-
sémnă:

1) *Mediul verii instrumentulū*: *Κόπτω τῇ μαχαίρᾳ* taiū cu cuțitul. *Ὅρῶμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς* vedemū cu ochii. *Οὐδεὶς Ἐπαινον ἀρεταῖς ἐκτίσαστο* Nime ș'aū căștigatū lauda prin virtuți. *Ἀθηναῖοι Σωκράτην θανάτῳ ἐξημίωσαν* Ateneii aū condamnatū (amandat) pe Socrate la mōrte. — Din acéstă causă și *χρῶμαι* ulor, se construe cu dativ, éra câte o dată ise mai adauge și altū dativ atributiv: *τούτων τισὶ φύλαξιν ἐχρήτο* se servea de unii din aceștia ca de gardisti. În latina: *securi percutere*. *Britanni lacte et carne vivunt*.

§ 68. *Puterea activă verii causa movens*: *πολλάκις ἀγνοία ἁμαρτάνομεν* adessa păcātuim prin (din) ignoranță. *Οὐδεὶς οὐδέν περὶ αὐτοῦ δρόσει* nimine nu va lue-
ra (intreprinde) nimica din *causa* sārăciei. — Totū așa în latina: *Multi homines officia deserunt mollitia animi*.

Causa insémaă și *dativulū* cu verbele ce indică pasiune: *ἅπασιν εὖ πράττουσιν ἡδομαι φίλοις* me bucurū de toți amicii cândū sunt fericiți. Așa: *Χαίρω* me

bucură, λυποῦμαι me intristeză, ἀλγῶ me dore, χαλεπαίνω (τοῖς κακοῖς) me sepără de rele, βαρέως, χαλεπῶς φέρω greă suportă, ἀπορῶ hesiteză, ἀγαπῶ στέργω sum mulțumită. — In latina cu acusatîv, dar și cu ablatîv: gloriari victoria sua.

NB. I. Ἀθυμῶ me descurăjeză, ἀλγίνομαι (τοῖς κακοῖς) me condolieză de rele, ὀν-ῆδομαι, ἄχθομαι, ὀργίζομαι, αἰσχύνομαι me rușineză, ἀγανακτῶ, φοβοῦμαι me temă, Δημοσθένης τοῖς πεπραγμένοις ἐφοβεῖτο τοὺς Ἀθηναίους Demosten se temea de Atenei pentru cele lucrate, Ἀγάλλομαι me veselescă, καλλοπίζομαι, δεινύνομαι me înmândrescă, cu căre se pune adesea și ἐπὶ la datîv.

NB. II. Afara de datîv: φέρω χαλεπῶς, ἀπορῶ nu me domirescă, ἀγαπῶ, στέργω, admită și acusatîv: βαρέως φέρομεν τὰς οὐμφοράς greă purtam nenorocirile. Κινάδων βαρέως ἔφερε τῇ ἀτιμίᾳ Cinadone greă suporta desonóra. στέργω τὴν τύχην și τῇ τύχῃ suntă mulțumită de sôrta.

3). *Mesura* cu care se mesură ceva întrecând verî diferindă de alt-ceva: τὰ μέλλοντα κρίνομεν τοῖς προγεγενημένοις cele viitoare le judecămă dupre cele precedente. δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν ἐν Μαραθῶνι Ateneii aă invinsă in Maratone cu dece anî înainte de lupta de la Salamina. Μικρῷ ὑπερέχουσιν cu pucin întrecă, verî μικρῷ ἐλείπονσι cu pucin nu ajungă. In latina: Romani duobus millibus plures erant quam Sabini; multis annis ante: Novem annis post bellum Punicum.

NB. Ast-felă cu comparative și superlative, se pun la datîv adjectivele: πολλῷ cu multă, μικρῷ cu puțin, ὀλίγῳ, τοσοῦτῳ cu atăta doῳ cu cătă, τέχνη ἀσθενεστέροι μακρῷ arta cu multă măi inferiôra; cumă și acusatîvele: πολὺ multă, μακρόν lungă, τί, ce, τί ceva, οὐδέν, μηδέν nimic. In latina: longe, multo: multo eris carior.

§ 69. *Dativul independente* însemnă:

1). *Modă* (orî circumstare ce însoțește o faptă): τούτῳ τῷ τρόπῳ in acestă modă; οὐδέν γνώμη ἀλλὰ τύχῃ ἐπραττον nimică lucrăă dupre rașune ci de la

intâmplare, δρόμῳ ἡπείγοντο πρὸς τὴν γέφυραν cu înțela se grăbeăă la podă. Ἀσά: βία cu sila, σπουδῇ cu graba, σιγῇ pe tăcute, ἔργῳ de facto, τῷ ὄντι, τῇ ἀληθείᾳ in adeveră, λόγῳ, προφάσει sub pretestă, ὀνόματι cu numele. Cu deosebire trebue a însemna datîvul cu pronumele αὐτός: ὁ Φίλιππος πεντακοσίους ἑπτάς ἔλαβεν αὐτοῖς ἀνδράσι Filipă a prinsă 500 călări cu însuși bărbații. In latina: ire agmine quadrato; deos pura, integra, incorrupta et mente et voce venerari debemus. — Vi, ordine, more, ratione, jure etc.

2). *Locă* însemnă datîvul (fară ἐν) in genere in poezie, dar măi rară in prosă: ἤσχυντο τὰ τρόπαια, τὰ τε Μαραθῶνι, καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς se rușina de trofeele din Maraton etc. etc. Se află in specială cu numele comunelor Ἀτικεῖ: Μελίτη, Μαραθῶνι se dice încă: Ἀθήνησι dar măi alesă ἐν Ἀθήναις. In latina de vor fi numele de declinăciunea I și II, se pun la genetîv singular: Romae, Rhodi, Corinthi vivere; era de voră fi de a treia, la ablatîv: Babylone, Athenis, Marathone.

3). *Timpă* însemnă datîvul ca o epoca determinată la întrebarea: πότε; cândă? τῇδε τῇ νυκτί astă nôpte, τῇ ὑστεραίᾳ mâne, τετάρτῳ ἔτει la al patrulea ană, ὀλυμπίοις la olimpice, Οἱ Σάμιοι ἐξεπολιορκήθησαν ἐν ἅτῳ μηνί Samienii aă fostă luași cu asaltă in luna a noua. In latina: quando? Comitibus, ludis, occasu solis, pace, belli; cu ablatîv.

NB. Se dice inse numaî ἐν (τῇ) ἐορτῇ la serbatóre. Eră de este vr'un pronume demonstrativ se omite ἐν: τῇδε, ταύτῃ, ἐαίῃ τῇ ἡμέρᾳ in acesta verî acea zi. In genere datîvul temporal fară ἐν însemna simplă chronologia, era cu ἐν duritate de timp in cares'a întemplat ceva: Si in acestă ulterior casă se asimilăza cu acusatîvul independent de timp (§ 46) pe când in însemnarea sa generală de sub No. 3, acest datîv in multe pare a fi identic cu genetîvul de la § 62, No. 2.

IV) *Articulu.*

§ 70. Articulu *ὁ, ῥ, τὸ* fu la începutu *pronom demonstrativ* și ast-felū este exclusivū usitatū de Omer, éră in prosa Aticilorū aū conservatū insemnarea demonstrativă in următorele casurī:

1). In *oposițiuni* uninduse cu conjuncțiunile *μέν-δέ* in tôte casurile, de nu urméză substantiv la care sã se repórte; ex: *περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλείπειν: ὁ μὲν γὰρ θνητός ἢ δὲ ἀθάνατος...* cãci acésia (una) este maritóre, éră aceea (alta) immortală. Altă dată se omite *μέν*: *Ἰνάρως Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. οἱ δὲ ἦλθον...* și aceștia aū venitū. In latina prin: hic, ille, vel: alius et alius.

NB. Neutrelle: *τὸ, τὰ μὲν — τὸ, τὰ δέ; τὸ τὰ μὲν τι — τὸ τὰ δέ τι* se traduc prin haec, illa; partim—partim cum tum. *τοῦτο μὲν κακὰ εἶχον, τοῦτο δὲ ἀπολλύμην*, pe de o parte me aflam reū, ér pe de alta me perdém; *ταῦτα μὲν τι ἐμάχοντο, τὰ δὲ καὶ ἀντεπάνοντο* pe de o parte se luptaū, ér pe de alta se repausaū. Mai rar inse in locul acestora se afla: *τοῦτο μὲν-τοῦτο δέ*; era *τῇ μὲν-τῇ δέ* sunt adverbé locale insemnând: pe aici pe colea. Daca inse urméza vre-unū substantivū pôte chiar și acestū articolū se devie pronume: *τῇ μὲν δίδωμι χεῖρά, τῇ δὲ λαμβάνω* cu o mână daū, éra (verī: și) cu alta iaū.

2). O dată și cu conjuncțiunea *καί*, cândū acésia ține loculū lui *δέ* (la acusativū cu infinitivū): *καὶ τὸν φάναι* éră acesta disū. se dice și *τὸ καὶ τὸ, τὰ καὶ τὰ* acésia și aceea, acestea și acelea.

NB. Inca și relativul *ὅς* este demonstrativū in espresiuile: *καὶ ὅς, καὶ ἧ, καὶ οὗ* și acesta și aceștia; *ἧ δ'ὅς, ἧ δ'ἧ*, aū disū elū, verī ea. La Demostenesē afla și cu *μέν-δέ*: *οἷς μὲν δίδωσιν, οἷς δ'ἀφαιρεῖται Θεός*. Deulū unora dă, ér altora ea.

3). In *πρό τοῦ* (mai înainte de acestū timpū): *Μικρὰ ἂν πρό τοῦ μεγάλα ἦν φαίνεται*. Micī se parū cele ce mai înainte erau mari,

§ 71. Articulu in realitate servește spre a rădica unū lucru distinguindu-lū de altele, ori specificândul.

1). Articulu *distinctiv* redică unū lucru descer-nendu-lū dintre altele de aceeași specie:

a) Ca ceva sciutū asupra căruia se atrage atențiunea; de aceea natura acestui articolū este demonstrativă: *Ἐπιπίπτει χιῶν κατακειμένων δὲ ἀλεινόν ἦν ὁ χιῶν ἐπιπεπτωκυῖα* cade néua, éră néua ce supracădea era încălđitóre pentru cele de desuptū. *Οἱ Τρωῆς τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον* Troenī s'aū opusū in curgerea celorū 10 anī.

§ 72. In acestū casū pôte chiarū și numele propriū sū se punū articulate, de și in genere se întrebuințézá fără articolū, ca de la sine determinate. Cu numele propriū se mai punū articulate, ori ne-nearticulate, și pluralele gentililorū, a patronimicilorū: numele scribătorilorū, a țărilorū, a venturilorū, a stelelorū: *ἦλιος σελήνη, συνέτυχον Ἰπποδάμει καὶ Κτησίππῳ*. M'am întâlnitū cu Ipotale și Ctesipū. — Inse: sórele, luna, Floriile etc. se articulézá in Româna.

b). Cândū unū nume se distinge de altele prin o complinire alipită: *ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος*. Poporulū Atenianū. *ἡ πόλις ἦν πολιορκουμένη*. — cetatea ce asediemū.

c) Adesea prin articolū se suplinește pronumele posesiv verī unū genitivū corespundetorū: *Ἐκαστος τῶν δημιουργῶν τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζετο* Fie cine dintre artiști bine-și elabora arta sa, verī a lui.

§ 73. Inainte de numerale, articolulū insemnă că numeralul articulatū are unū raportū determinatū către altū numărū (distincțiune): *τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν)* cele doue părți din trei; *τῶν τριῶν τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἢ πόλιν παρέσχετο* navele fiindū trei sute de tôte, pre cele doue sute le aū datū cetatea noastră. Așa și adjectivele articulate, diferescū de cele ne-articulate: *πολλοί* mulți, *οἱ πολλοί* plerique, vulgus; *πλέονες, οἱ πλέονες*; *ἄλλοι* alii, *οἱ ἄλλοι* ceteri; *ὀλίγοι* pucini, *οἱ ὀλίγοι* oligarchiū.

NB. Articulații se enunța și numeralile ce arata o cantitate aprosimativă (mai totu-d'a-una insocita de; *ἀμφί, περί, εἰς, ὑπέρ* și nici odată cu *ὡς* veri *ὡς*): *πλείονες τῶν ἑκατὸν ἐγένοντο* erau mai mulți de o sută. *Λέγονται ἑρῶαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι* Persii se dicu a fi ca la una sută douăzeci de mii.

§ 74. Articolul *specific* cuprinde toate individele de aceeași specie: *οἱ πολῖται* clasa cetățenilor, *ὁ ῥήτωρ* oratorii; *δεῖ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς στρατιώτας* Trebuie tot soldatul a se teme mai mult de comandantele se de câtu de ceilalți soldați.

NB. Totu așa se enunța articulate și numele proprii la plural: *οἱ Σωκράται*, Filosofi virtuosi ca Socrate.

§ 75. a) Se omite articolul dacă substantivul reprezintă o idee în genere: *ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει* sufletul omenească participă din divinitate.

NB. I. Așa se pune nearticulat timpul natural (mai cu sîmă cu prepuseciuni și cu *ἄμα* ori *μέχρι*), înca și epocile istorice: *Ἐὰρ ὑπέφαινε* se arata primavara, *ὅτε ταῦτα ἦν, σχεδὸν ἦσαν μέσαι νύκτες* cându acestea s'au întâmplat, era mai la miezul nopții. *Ἀμα ὄρθρω, ἐφ' οὐdata cu dimineața* *ἐξ ἑωθινοῦ μέχρι δειλῆς* de dimineața până în seara. *μετὰ Πίλου ἄλωσιν* dupe cucerirea Iliului.

NB. II. Multe expresiuni adverbiale, locale, se punu nearticulate cu prepuseciuni: *ἐν δεξιᾷ, ἀριστερᾷ; ἐπὶ (εἰς) θόρυ, ἐπὶ și παρ' ἀσπίδα*, în dreapta, în stînga; la picioru, *ἐπὶ πόδα*, spre cetate, *πρὸς ἄστυ*, din acropol, *ἐξ ἀκροπόλεως*, interiorul murului, *τὰ ἐντὸς τειχους*, afara de cetate, *ἐξ ὁπόλεως*, a plutit pintre insule, *διὰ νήδων* *ἐπλευσε*, la uze, *ἐπὶ θύραις*, din piața, *ἐξ ἀγορᾶς*. — Eră *γῆ* și *θάλασσα* admitu articol de se desemnă o țară determinată. Așa și *ὁ Θεός* un deu determinat: Apoline, Iupiter; eră *θεός*, divinitate în genere, idem *οἱ ἄνθρωποι* și *ἄνθρωποι* sciuși omeni și omeni în genere.

b) Se mai omite articolul și cu substantivele ce prin usă au căpătat însemnare de nume proprii: *Πρυτάνεις, ἐν Ἀκροπόλει*, în Atena; *βασιλεῖς*, regele Persiei, dară și: *ὁ μέγας βασιλεὺς*.

c) *Atributul* regulat se enunță fără articol: *πόρος εὐκλείας πατρὸς* laborul este părinte al gloriei. *Οἱ Ἀθηναῖοι Περικλέα ἔλοντο στρατηγόν*.

§ 76. Veri-ce adjectivă, participiu; adverbă și infinitivă, articulându-se devin substantivă: *ὁ γέρον*, *οἱ πλοῖοι*, *ὁ λέγων* retorulă, *οἱ πέλας* vecinii, *οἱ παρόντες* contimpurani, *τὰ κάτω* cele de jos, *οἱ πάλοι* antici, *τὸ μέσον* mediloculă, *τὸ μισεῖν* urirea, *οἱ ἀμφὶ Σωκράτην* discipulii lui Socrate-Socraticii. În multe din acestea imităză Româna pe Ellena.

NB. I. Participiul articulat se resolvă în genere prin o propuseciune relativă: *ποιεῖτω ταῦτα ὁ βουλόμενος* (-ὸς ἂν βούληται) facă aceasta cine ar voi. *Μὴ ζητεῖτε τὸν ταῦτα λέγοντα* nu căutați pe cel ce va dice acestea.

NB. II. Articolul neutru pôte a se pune în ori-ce casă, înaintea infinitivului, ce devine în urmă substantivă, cumă și în fruntea unei întregi propuseciuni: *τὸ λέγειν ὡς δεῖ τοῦ φρονεῖν ὡς μέγιστον σήμερον ποιούμεθα* a grăi cumă se cade o considerăm ca celă mai mare indiciu de sapiență. *Ὁ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄντινα τρόπον χρὴ ζῆν*..: Ci despre modulă cumă trebuie a trăi. Pronumele neutru *τὸ* înaintea unei propuseciuni, ori a unui verb personal se pôte traduce și prin: *aceea adevă*; *es*: *τὸ δέ γε φαίνεται, αἰσθάνεσθαι ἐστὶ*; *aceea adevă*: se pare(parcre), este a simți?

NB. III. Genetivul infinitivului substantivat se pune nearticulat cu substantivele ce au sensă atributivă: *ὥρα, καιρός, σχολή, νόμος, ἐλπίς, ἀνάγκη*: *οὐκέτ' ὀκνεῖν καιρός* nu mai este timp de lenevire. *οὐ σχολή κάμειν* nu este timp de a boli.

§ 77. Articolul se pune ca un substantivă când înaintea genetivului (§ 48, b.) cându înaintea unui casu de prepuseciune: *τὰ τῶν Ἀθηναίων* afacerile Ateneilor, *οἱ ἐν τῇ πόλει* cetățenii, *τὰ μετὰ ταῦτα*, cele următoare; cele dupe acestea.

§ 78. Multe adverbe (de loc, timp, mod, spațiu) puse între substantivă și articolul se capătă sensă de adjectivă: *οἱ τότε ἄνθρωποι*, *ἡ παραντίχα ἴδονη*, *αἱ ἐνθάδε γυναῖκες*, *ἡ ἄγαν ἐλευθερία* libertatea escesivă,

ἢ λίαν τροφή luxuria extrema, ὁ ὁμολογουμένως δοῦλος sclavulū convenitū. Dar se traducū in Romāna și prin adverbe: Omenii de atunci, femeile de aici.

NB. τὸ αἰὶνσέμνα: pururea și: in fie-care timpū. τὸ νῦν presintele.

§ 79. Totū in așa mod se intrepunū între articolū și substantivulū seū, genetive și compliniri de prepuseciuni ținendū loculū adjectivelorū: τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα afacerile Atenei; οἱ ἐν τῇ πόλει ἄνθρωποι bărbații cetățeni; ἡ κατ' ἡμέραν τροφή nutrimentulū diurnū: αἰ ἄνευ λυπῶν ἡδοναί placerile netriste (fără tristețe).

§ 80. Adjectivul ca complinire se pune între substantivū și articolulū acestuia, precedândulū totū-déuna: ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος; eră dacă substantivulū articulatū este urmatū de adjectivū ca *appositione* (§ 17), se articulează atunci și adjectivulū: ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀγαθός. Dar in acestū casū:

a) Se pune substantivulū fără articolū, dacă și singurū fiindū n'ar fi fostū articulatū: τί διαφέρει ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου in ce difereste unū omū neînfrinatū de feara cea mai desfrănată. Aci se face distincțiunea între unū omū neînfrinatū și o feara care pōte fi cea mai desfrănată.

b) Se pune substantivulū articulatū dacă și singur stândū ar fi avutū articulū: οἱ Χίοι τὸ τεῖχος περιέχον τὸ καινόν Chioții aū distrusū murulū celū nou; aci și fără καινόν, substantivulū s'ar fi articulatū: τὸ τεῖχος περιέχον aū distrus murulū.

§ 81. c) Totū aceiași valōre are construcțiunea articolulū și in privirea complinirilor de la § 79: ὁ Ἀθηναίων δῆμος (-ὁ Ἀθηναϊκός δῆμος) și ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων (-ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναϊκός) ὁ μετὰ ταῦτα χρόνος (-ὁ ὕστερος χρόνος), ὁ χρόνος ὁ μετὰ ταῦτα (-ὁ χρόνος, ὃς ἐπιγενίσσεται.) timpulū ce are a fi; (de dupe acestea).

§ 82. Unū adjectivū nearticulatū precedândū, ori

urmândū unū substantivū articulatū, se ica nu ca complinire simplă, ci ca adeverat *attribut*: ἀγαθὸς ὁ ἀνὴρ și ὁ ἀνὴρ ἀγαθός (ἐστί) bărbatulū este bunū, ἅπαντες ἔχομεν τὸ σῶμα θνητόν. Εὐγενὴς ὁ ἀνὴρ τοὺς τρόπους ἔχει χρηστοὺς nobilū fiindū barbatulū, are moravuri ce suntū morale (bune).

NB. I Adesea se pōte esplica prin o propuneciune relativă: Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγοῦντο αὐτονόμων τὸ πρῶτον συμμάχων Atenei dominai peste aliați cari erau la începutū autonomi; φαίνομαι μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιούμενος, promisiunile ce facū, se parū a fi mari. πόσον ἄρει τὸ στρατεῦμα cată este armata ce duce ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φόρος φυλάσσεται cătū (de mare) este invidia ce se ține de voi,

NB. II. Fōrte ne stabilū este usulū articolulū inaintea numelorū proprii, lângă care se adaugă și unū nume *apelativ*. In genere articolulū se pune mai totū-d-a-una la fluvii și la munți: ὁ ποταμὸς ὁ Εὐφράτης și Εὐφράτης ποταμός. De este ne-articulatū trebuie a se traduce: unū fluvii ore-care numitū Eufratū. — Mai rarū la cetăți: ἡ Μένδη πόλις, νῆσος ἡ Σικελία, ἡ πόλις οἱ Ταρσοί. Așa și espresiunea indatainată: ἡ βουλὴ οἱ πεντακόσιοι adunarea celorū cincisute. Dacă *apelativulū* ori *calificativulū* este dicerea ὄνομα, se repeteste articolulū: alta dată inse se omite: τί ποτε νοεῖ τὸ ὄνομα οἱ δαίμονες ce ore însemnă numele de demon? ὄνομα Ζάγκλη ἐκλήθη s'a numitū cu numele de Zancle. Adesea se pune și la genitiv numele propriū, stând lângă *apelativulū* seū: τὸ ὄρος τῆς Ἰστώνης. Dar dicea și: ἡ (τῶν) Ἀθηναίων πόλις și ἡ πόλις ἡ Ἀθηναίων; inse nici o dată ἡ πόλις Ἀθῆναι.

NB. III. Așa și *apelativulū determinativ* se punū articulatū la numele proprii: Ξενίας ὁ Ἀρκάς στρατηγὸς ἀπέπλευσε Xenia arcadianul a navigatū ca generalū. Κύρος ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην ἐδρατεῖετο Cyrus espeduia contra fratelul seū Artaxerxe. Ζεὺς σωτήρ și ο Ζεὺς ὁ σωτήρ Joia salvatorulū. La numele naționale de se adaugă cele ale triburilor lorū, se punū articulate: Λοκροὶ οἱ Ὀζόλοι Locrii Ozoleni, Θράκες οἱ Βιθυννοὶ Tracii Bitinien; οἱ Βιθυννοὶ Θράκες; și οἱ Λοκροὶ οἱ Ἀμφισαεῖς Locrii Amfisieni.

§ 83. Pronumele possessive se articulează de însemnă ceva determinatū: ὁ ἐμὸς ἑταῖρος amiculū meū, eră ἐμὸς ἑταῖρος, însemnă: cineva din amicii mei.

NB. Se articulează substantivul punenduse în urma pronumelui personale de și altă-felă ar fi fost nearticulat: *ἡμεῖς οἱ Κρηῖτες* noi Criteii, și când pronumele se cuprind în verb: *οὐ σφόδρα χρώμεθα οἱ Κρηῖτες τοῖς ξενικοῖς ποιήμασι* nu prea ne servim noi Criteii de poemele streine.

§ 84. Pronumele adjectivală *αὐτός*, punenduse înainte veri dupe un substantiv articulat, are sens atributiv, și însemnă: *el însuși și nu altul*, is ipse: *αὐτός ὁ πατήρ* și *ὁ πατήρ αὐτός* chiar (insuși) părintele. Dar pus între articol și substantiv este simpla complinire și însemnă: *același*: *ὁ αὐτός ἀνὴρ* același bărbat.

§ 85. Pronumele adjectivale demonstrative: *οὗτος* *ὅδε*, *ἐκεῖνος* se pun regulat pe limbă substantivele articulate, dacă acestea nu au sens atributiv: *οὗτος ὁ ἀνὴρ*; *ὁ ἀνὴρ οὗτος* acest bărbat; *ἐκεῖνο τὸ δῶρον* acel dar; dacă înse substantivul are sens atributiv se pune fără articol: *ἐν Πέρσαις νόμος ἐστὶν οὗτος* la Perși acesta este lege.

§ 86. *Πᾶς* (*ἅπας*) precedând unui substantiv ne articulat, însemnă *veri-ce*, *ori-ce*: *πᾶς ἀνθρωπος*, *πᾶσα πόλις* ori-ce cetate, cu articol înse însemnă: *totul*, *întregul*: *ἡ πᾶσα πόλις* întreaga cetate, *τοὺς πάντας πολίτας* pe toți cetățenii. Adesea *πᾶς* și *ὅλος* se pune înainte și dupe substantivele articulate: *πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν* *ἐρῶ* ve voi spune totul adevărul. *Τὴν ἀριθμὸν πάντα διχα διελάβομεν* numărul întreg l'am în părțit în două. *Τῆς ἡμέρας ὅλης διήλθομεν οὐ πλέον πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων* Totă ziua n'am parcurs mai mult de 25 stadioi.

NB. *Πᾶς* articulat punenduse cu numerele însemnă: totalitate: *Ἀαρὼν ἐβράβευσε τὰ πάντα ἔξ καὶ τριάκοντα ἔτη* Darie a regit de totu treizeci și șesze de ani.

§ 87. Definițiunile dimensiunilor și a părților unui tot se exprimă diferit, duple sensul ce-l conțin:

ἔσχατον τὸ ὄρος estrema parte a muntelui; *τὸ ἔσχατον ὄρος* ulteriorul munte; *ἡ ἀγορὰ μέση* medilocul pieței; *ἡ μέση ἀγορὰ* piața mijie.

V) De Prepuseciuni

§ 88. Usul prepuseciunilor este duplu:

a). Se compun cu verbe spre a determina încă mai mult termenul spre care se refera acțiunea verbului.

b) Se pun de sineși fie-care cu certe casuri oblice spre a determina mai exact relațiunea dicierilor între sine, de cât cum se pte arela prin simple casuri.

NB. I. Numele de prepuseciuni vine de la primul lor us, pentru aceea prepuseciunile: *ἄνευ* fără, *ἄχρι*, *μέχρι* pna la, *μεταξύ* între, *ἐνεκα* pentru, *χωρίς*, *πλὴν* afară de, și *ἕως* până la, care nu se compun cu verbele se dic *abusiv*, și se construiesc de prosaici cu genitiv, afară de: *ὥς*, *νῆ*, *μά* care ceră acusativ.

NB. II. Tote prepuseciunile la început au fost *adverbe*, cum arată usul lor la Omer, unde se pot pune și separate de verbe, fără casuri. Eră în prosa Aticilor numai *πρός* se pune adverbial cu *καὶ*: *καὶ πρὸς* ba chiar, și cu *δέ*: *πρὸς δέ* și încă: *Ἄθλιον ἔφην εἶναι τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλευθὲρον γε πρὸς* (Πλάτ) amă dis că miserabil este cel ce ucide cu nedreptul și *chiar* încă de jălit.

NB. III. Prepuseciunile se construiesc regulat cu substantive veri alte parți declinabile ale discursului, și cu infinitive și adverbe articulate (§ 78). Era *εἰς* se afla și înaintea adverbilor temporale nearticulate: *εἰς αἶν* în tot-deuna, — *αὐθις* *ἑρᾶς*, — *ἄνριον* pe mne, — *ἅπας* pentru o dată, — *τρίς* de trei ori. Mai rar urmza dupe *εἰς*, — *τῆμερον* pe astă-zi, *νῦν* acum, *ἀντίκα* pe dată, *ὑστερον* pe urma, *ἔπειτα* mai apoi, *τότε* pe atunci, *ὁπότε*, *ὅτε* pe când, *ὅψι* pe desera, mai în urma la scriitori se afla încă și: *ἐκ τότε* de atunci, *ἐκ πάλαι* de demult, *πρὸ πάλαι* mai demult, *ἀπ' ἐντεῦθεν* de aici, *ἐπὶ μᾶλλον* de ce mai mult.

§ 89. Prepuseciunile ceră unele un cas, altele două și altele trei și așa se construiesc.

1) *Prepuseciuni cu un casu*:

a) Cu *acusativu*: εἰς in, ἀνά pe.

b) Cu *Genetiv*: ἐκ din, πρὸ înainte, ἀπὸ de la, ἀντί in locu de.

c) Cu *Dativ*: ἐν in, la, σὺν cu.

II. Cele cu doue casuri:

Cu *Acusativu*, *genetiv*: διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ, ἀμφί.

III. Cele cu trei casuri:

Περὶ, παρὰ, πρὸς, ἐπὶ, ὑπό.

Prepuseciuni cu unu casu.

I. Cele ce se construiesc numai cu *acasativu*: εἰς, ἀνά.

§ 90. Εἰς veri ἐς in, la, înseamnă propriu și metaforic, (translativ): *scopul* spre care merge veri terminu acțiunea (opositul lui este ἐκ cu *genetiv*); in latina *in* cu *acusativu*. In urmare:

a) *Locu*: ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν s'au pogoritu pe pământ. Ὅρκους γυναικὸς εἰς ὕδωρ γράφω jurămintele femeii le scriu pe apă. λέγειν εἰς τὸ δικαστήριον a grai la (inaintea) tribunalu.

NB. Εἰς cu *Genetiv* confer § 48, c. — In locul lui πρὸς se pune εἰς cu numele locurilor, națiunilor și persoanelor (când au sensu locu: δικασταὶ-δικαστήριον): Πάρις ἤγαγ' Ἑλλάδα εἰς Ἴλιον Paris a adus Grecia la Troia. Βαδίζουσιν εἰς ἀλλήλους mergu la casele lor Si cu narativele: λέγειν εἰς τοὺς δικαστάς a vorbi inaintea judecătorilor

b) *Timpu*: ἵχετε εἰς τὴν τριακοστὴν ἡμέραν alți sositu in a 30^a zi, εἰς ὑστεραίαν pe adoua-zi εἰς ἑοπέραν de desara, ἔτος εἰς ἔτος din anu in anu.

c) *Intindere și numer*: εἰς δύναμιν după putere, Ζηλωτὸς ὅστις εὐτύχησεν εἰς τέκνα este de reunit celu fericitu respectiv de copii. Εἰς δύο câte duo, ξυνεβόρθησαν εἰς εἴκοσι au conajutat ca la doue-zeci.

d) *Scopul intelectual*: Χρήσιμον εἰς πόλεμον utilu la resbelu, εἰς τόδε ἤχομεν la acesta am ajunsu.

c) *Frase*: εἰς καιρόν (ἤλθες] apropo al venitū, εἰς καλόν in bine, εἰς δέον cându trebuia, εἰς ὑπερβολήν cu suprahondenta, εἰς τέλος in fine.

f) In *compuseciune* înseamnă miscare in lăuntru: εἰσιέναι a intra etc, εἰσάγειν a introduce.

§ 91. Ὡς spre, entre, se construie ca și εἰς, dar numai cu persoane: Αἰὶ τὸ ὅμοιον ἀγεί θείος ὡς τὸ ὅμοιον Deulu duce totu-d'a-una pe egal câtru (la) egal; ὡς τὸν βασιλέα πέμπειν a trimite la rege. In latina: ad.

§ 92. Ἀνά înseamnă direcțiune in susu (confer. κατὰ) in latina: per: prin, peste.

a). *Locu*: ἀνά πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν εἰρήνη ἔσται peste totu pământul și marea va fi pace.

b) *Timpu*: ἀνά πᾶσαν ἡμέραν in (pe) totu ziua.

c) *Distribuțiune*: ἀνά πέντε câte cinci.

d) *Metaforic* in frase: ἀνά στόμα ἔχειν θεοὺς (continuu) prin gură a purta (avea) pe zei, ἀνά κράτος ἐλαίνει alergă câtu pôte, ἀνά λόγον in proporțiune.

NB. Poezii epice și lirice construiesc pe ἀνά și cu *genetiv* și cu *dativ*: Χρυσέω ἀνὰ σκήπτρῳ pe sceptru de aur.

e). In *compuseciuni*: deasupra, inapo, érași (latin: re): ἀνέχω suportu, ἀναχωρῶ me retrag; ἀναμάχομαι me rebatu. Înseamnă încă direcțiune de la litorale spre continentu: ἀναβαίνω inaintesc in continent; dar și spre mare: ἀνάγομαι, ἀναίρω rădiciu ancora.

2) Cu *genetiv* se construiesc: ἐκ, πρὸ, ἀντί, ἀπό.

§ 93. Ἐκ, inaintea de vocala ἐξ, înseamnă purcedere din medilocu (opus lui εἰς și in multe sinonim cu ἀπό]; in latina: ex, veri c, din.

a) *Locu*: Ἐκ Σπάρτης φεύγει fuge din Sparta; ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλὴν de la picioare până la capu (vide ἀπό) ex urbe.

NB. Se pune și cu persoanele plurale: Κτήνη ἐκ τῶν Ταύρων λαβὼν a luat animale de la Taohi.

b). *Τίμρι* : Ἐκ παίδων din copilarie ; ἐκ τούτου, ἐκ τούτων din, veri dupe acestea.

c) *Origina* (inceptu) : οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός din părinte reu nu ar putea deveni cine-va bunu. Ἀρχίνος ὁ ἐκ Κοίλης Arhin din Cela, Ἐκ θαλάσσης ἡρτῆται ἡ σωτηρία de la mare depinde salvarea. Κρεμάσαι τι ἐκ τινος a spenzura ceva de ceva.

d) *Conformitate* și *șiru* : Ἐκ τῶν ἔργων χορή μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν trebue a da votul mai multu conformu faptelor de câtu vorbelor. Λόγον ἐκ λόγου λέγειν a spune cuventu din cuvintu.

c) *Fraser* : ἐκ δεξιᾶς din dreapta. ἐκ παντός τρώ-που cu ori-ce chipu. ἐξ ἴσου de o potrivă.

NB. Causa eficienta rare-ori se pune la Atici cu ἐκ in locu de ὑπό da mai cu sēma cu verbele ce însemna a da : ἐκ θεοῦ δίδεται (confer. § 108, c. NB), de la D-zeu s'a datu.

§ 94. Ἀπὸ de la, însemna propriu și metaforic, desparțire, și in multe este sinonim cu ἐκ ; in latina : a, ab.

a) *Locu* : οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ὁρμῶται Ἀθηναῖοι ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων Ατенеῖ pornescu nu din țera lor ci din cea a alianților. Κατέδησαν ἀπὸ δένδρων τοὺς ἵππους a legatu de arbori caii.

b) *Τίμρι* : Ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας de la acēsta zi.

c) *Causa* și *motiv* : Αὐτόνομος ἀπὸ τῆς εἰρήνης autonomu din cauza paceri.

d) Adesea se pune nu spre a însemna desparțire ci numai simplu purcederea unei acțiuni dintr'unu loc intr'allul. Κύρος τὰ θηρία ἐτόξευεν ἀπὸ ἵππου Cyrus săgeta fiarele de pe calu. Ἀπὸ στόματος λέγειν a recita, a dice pe de rost, οἱ ἀπὸ σκηνῆς (λέγοντες) actorii, ἀπὸ τοῦ προφανοῦς facișu.

e) *Fraser* : ἀπὸ (ἀπο)σκοποῦ de parte de ținta ; ἀπὸ τρώ-που peste obicei ; ἀπὸ γνώμης contra opiniunei, pe ne-asteplate.

f) In compuseciuni ; desparțire : ἀπέρχεσθαι a purcede, ἀπομανθάνειν a uita ; însemnă și ιναροί : ἀπαιτεῖν a cere indereptu, ἀποδιδόναι a reda .ect

§ 95. Ἀντί la inceptu avea însemnarea de : in facia. mainte (Xenofonte) predomină inse in urmă ce de preschimbare.

a) In loc de (pro in latina) : ἡδὺ γε πατήρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχον plăcutu este unu tată ce are prudentă in locu de manie. Μαί alesu cu verbele de schimbare : ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάσσειν a schimba gloria in mortală pentru (in locu de) unu corp muritoru.

NB. Rare ori se pune cu comparative in locu de genetiv ori de ἤ (quam) αἰρετώτερος ὁ καλὸς θάνατος ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου mai preferabila este mōrtea buna in locul unei vieți desonorate.

b) In compuseciuni, contrarietate și preschimbare : ἀντιλέγειν a contradice, ἀντιτιδόναι a reda, aceste verbe se construiescu cu dativ.

§ 96. Πρὸ înainte, propriu și metaforic ; in latina : prae, ante.

a) *Locu* : πρὸ θυρῶν ἔστιχαν aῦ statu inaintea ușilor. Πολὺ σκότος ἐστὶ πρὸ ἡμῶν πρὸ τῆς ἀληθείας la voi este multu întuneric dinaintea verității.

b) *Τίμρι* : οἱ πρὸ ἡμῶν γεγονότες precedenții noștri.

c) *Preferința* : βούλου γονεῖς πρὸ παντός ἔχειν, preferēda înainte de toate a avea părinți.

NB. Și cu comparative in locu de ἤ : μῆτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ, μῆτε τὸ ζῆν μητ' ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου nu prefera nici copiii, nici viața, nici alt-ceva inaintea (de câtu) dreptului. (§ 59)

c) In compuseciuni, totu același sensu : προτιθέναι a propune, προτιστασθαι a preșida, προτιμᾶν a prefera.

3) *Prepuseciunile* ce se construiescu numai cu dativ :

Ἐν τα, in, σὺν cum, impreuna.

§ 97. Ἐν insemna stare in launtru unei circumferinții; In latina: in cu ablativū: in armis.

a) Locu: ἐν Ἀθήναις in Atena, ἦλθον εἰς Τραπεζούντα, πόλιν ἑλληνίδα, οἰκουμένην ἐν τῇ Εὐξεινῇ πόντῳ am venitū la Trapezunta, cetate grēcă, situată in Pontul Euxin. Ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐκ ἔστι κακῶς λέγειν τοὺς ἄρχοντας in oligarhiî nu se pôte vorbi de reu pe gubernatori.

NB. Cu numele de persône la inmultită, verî cu cele colective insemnă: între, dinainte: ὁ πληρόν ἐστιν ἐν νέοις ἀνὴρ γέρων unū barbarū betrânū este supăraciosū între tineri. Ἐν πάσῃ verî ἐν πλήθει λέγειν a vorbi dinaintea tuturor, ori a mulțimeî.

b) Timpu: ἐν τούτῳ τῷ ἔτει in acestū anū.

c) Stare interiōră, dependința, cu persône: ἐν σοὶ πάντα ἐστὶ de la tine depindă tôte; și cu lucruri: ἐν τῷ δικαίῳ ἐλπίδες σωτηρίας in dreptate staū (se află) speranțele salvarei.

d) Frase: ἡ ἐν Μαραθῶν μάχη resbelulū din Maraton. ἐν τοῖς πρώτοις verî πρώτῃ primulū între cei dintâi; ἐν καιρῷ la timpū, ἐν προσθήκῃς μέρει ca a daugire, (parentis loco ducere aliquem), ἐν παρασκευῇ εἶναι a se prepara, ἐν αἰτίᾳ ἔχειν τινά [in caussa esse) a acusa pe cineva; ἐν ὀργῇ ἔχειν τινά a se mânîa asupra cuiva. ἐν εἰναι a fi in sine. alū seū.

e) In compuseciuni, in launtru: ἔγγειος in pamentū ἐνοικεῖν a locui in.

NB. Ἐν cu genetiv confer § 48, c)

§ 98. σὺν și alicește ξὺν insemna: impreuna, in latina: cum (μετά cu genetiv) τῆς γῆς σὺν ἀνδράσι κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν mai bine a ocupa țera cu barbari de câtū deșartă.

NB. σὺν τινι și μετά τινος cu cineva, ξὺν diferesc, σὺν insemnă con-intelegere și sprijinire, cum: σὺν θεῷ (θεοῖς) cu ajutorul lui Dumne-

δεῦ, σὺν νόμῳ (opus lui παρά) conform legel. ἐρά μετά: coessistența, acesta se face uretatū din: σὺνέχω confinū și μετέχω participū συλλαμβάνω și μεταλαμβάνω, cuprindū și comunică.

II) Prepuseciuni cu doue casuri. Cu genetiv și accusativū: διὰ, κατὰ, μετά, ὑπέρ, ἀμφί.

§ 99. διὰ (δύω, δίς) insemnă: între și prin; in latina: per.

1) Cu Genetiv, prin: per.

a) Locū: διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται prin piață merge, ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων s'au dusū printre Chalibi, ἡ ἀρετὴ βαίνει διὰ μόχθων virtutea inainteste prin laboruri.

b) Instrument insufleșit ori neinsufleșit: ἔλεγε δι' ἐρμηνέως vorbia prin interpretorū, ἀπάτης μεσότη ἡ διὰ τῶν ὁμμάτων σκέψις plina de amăgire este cugetarea (provenită) prin ochi.

c) Loc și timp (distanța dintre; și dupe trecerea terminului, egalū cu μετά acus): διὰ δέκα ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν la dece metereze eraū turnuri, Μεσσήνην διὰ τριακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατακίεειν vorū locui Mesina dupe trecere de 300 ani.

d) Frase provenite din insemnarea locala: διὰ μάχης εἶναι, ἔρχεσθαι (τινι § 63, 2) a veni in resbelū cu cineva, δι' ἔχθρας γίνεσθαι τινι a fi in neamicie, διὰ κινδύνων ἔχειν τὸ πλεόν a prevala prin pericole, διὰ στόματος, διὰ χειρῶν ἔχειν avea prin gura, la indemână, δι' οὐδενός ποιεῖσθαι a desprețui, διὰ μακροῦ după mult timp.

2) Cu accusativ: ob, propter; pentru.

a) Causa (provenită din l. b) cu persône insemnă contribuiere eră cu lucruri, din causa (sinonim cu ἐνεκα): διὰ τοὺς εὐ μαχομένους αἱ μάχαι κρίνονται resbelele se decidū prin (de către) cei ce se batū bine, διὰ τὴν νόσον χρώμεθα τῷ λατρῷ pentru infirmitate ne servimū de medicū.

b) Frase: δικαιοσύνη αὐτῇ δι' εἰναι τὸν ἔχοντα

δίνῃσι justitia ea prin sine însaşi foloseşte pe cel ce o posedază: *διὰ τί* pentru ce?

c) In *compuseciuni* însămnă: *printre*: *διέρχεσθαι*, *διάγειν*, *διαβαίνειν* a merge (duce) printre. *continuitate temporale*: *διαμένειν*, *διατελεῖν* a rămănea continuu; *despărţire* şi *distribuiune*: *διέχειν* a se depărta, *διότασθαι* a se desbina, *διαδιδόναι*, *διανέμειν* a distribui.

§ 100. *Κατά* propriū jos.

1) Cu genetiv: ad, contra.

a) *Locu* (din sus în jos, opoziţi lui *ἀνά*): *κατὰ τῆς Κλίμακος καταβαίνει* descinde în jos pe scară, *κατὰ γῆς καταδύομαι ὑπὸ τῆς αἰσχύνῃς* sub pământ me ascund de ruşine,

b) *Contra*, mai cu sémă cu verbele de acensare *ἐμαντεύομαι* *κατ' Ἰσοκράτους λέγειν* ἐθέλω ce presimesc (consultând oracolul) *contra* lui Isocrat voiū dice-o, *ὁ κατ' Αἰσχίνου λόγος*.

c) *Frase*: *ἐκ πλαγίου οἱ ψιλοὶ καθέστασαν καὶ κατὰ νότου* cei uşor înarmaţi s'au aşezat de lături şi dinăpoi. *ὁμόσαντες καὶ ἱερῶν* jurând asupra sacrificiilor.

2) Cu Acusativ, însămnă: *înlindere*, *raport*, *direcţiune spre ceva*: ad, per, secundum

a) *Loc*: *οἱ Ἕλληνες ἐνίκων Πέρσας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν* Ellenii învingeū pe continent şi pe mare pre Persi; *ἡ εὐλάβεια σκότον ἔχει καὶ Ἑλλάδα* temerea respărdeşte obscuritate preste Ellada; *οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τὸ καὶ ἑαυτούς* Ellenii învingeau partea (de inamicii) ὀpusă lorū.

b) *Timpu*: *κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον* pe la acestu timp.

c) *Analogie* şi *concord* în comparaţiuni. *αὐπρε*: *κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον* dupre acestu mod, *κατὰ πάντα* totalmente, *κατὰ λόγον* dupre raţiune, *κατὰ δύναμιν* dupre putere, *κατὰ φύσιν* naturalmente.

κατὰ τοὺς νόμους conform legilor, *καὶ Ἡρόδοτον* dupre Erodote.

d) *Distribuiune* (confer *ἀνά*) *κατὰ ἔθνη* dupre naţiuni *καὶ ἕνα* câte unul, *κατὰ τοῖς* câte trei, *καὶ ἡμέραν* în fie-care zi, *κατ' ἐνιαυτὸν* anual, *τὸ (τὰ) κατ' ἐμέ*, *καὶ ἡμᾶς αὐτούς* respectiv de mine, — de noi însine.

e) *Frase*: *κατὰ μόνας* de-o parte, deosebi.

3). In *Compuseciuni*; direcţiune *din sus în jos*: *καταβάλλειν* a doborî; a) De la continent spre mare: *καταβαίνειν* (confer *ἀνά*) a se imbarca; b) Despre exulii reintorcându-se în patrie: *κατάγειν*, *κατιέναι*, *κατέρχεσθαι*, *κάθοδος* reîntorcerea; c) *Totala indeplinire* a unei acţiuni: *καταπιμπράναι* a arde de tot, *καταναλίσκειν* a consuma, *καταπράττειν* a efectua definitiv ceva. Cu verbele de la § 56, NB.: *contra*, *κατακρίνειν* a condamna, a acusa.

§ 101. *Μετά* (proxim de μέσα); cum, post, în latina.

1) Cu genetiv, *împreuna* (σύν): *Μακρός, ἕως ἣν μετ' ἀνθρώπων, μετὰ καλλίστης ὥν δόξης διετελέσσει*. Eacū până ce era cu ómenii, se bucura de cea mai buna opiniune.

2). Cu acuzativ în *urma*, *dupa* în ordine şi timp: *μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον* dupre reshelulă Peloponisiac, *μετὰ μουσικὴν γυμναστικὴν θρεπτέοι* οἱ νέοι dupre litere se se educa tinerii în lupte.

NB. La poezi cu dativ însămnă între: *Ἐκτορα, ὅς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσι* Ectore care era ca zeu între barbaşi.

3). *Frase*: *μετὰ χειρὸς ἔχειν* a avea în mână; *μεθ' ἡμέραν* ziua; *νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν* nóptea şi ziua.

4) In *compuseciuni*, *participare* (§ 98 NB) *comunicare* şi *prefacere*: *μεταδιδόναι*, *μετέχειν* a participa; *μεθιστάναι*, a transmuta, *μετανοεῖν* a se căi.

§ 102. Ὑπὲρ propriū: *deasupra*; *super*, *pro*, *de*, in latina.

1) Cu *Genetiv*:

a) *Loc*: ὁ θεός ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς D-δεῦ a pusū sôrele d'asupra pamentului.

b) *Protectiune* și *causă* (confer πρό) la posteriori insēmnnă simplū: περί-pentru: οὐκ ἀθυμεῖν δεῖ τοῖς ὑπὲρ τῶν δικαίων κινδυνεύειν μέλλοντας nu trebue să se descuragéză cei ce aū a se periclita *pentru* drepturī: ὁ τῇ πατρίδι γεγενῆσθαι νομίζων ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσιν ἀποθνήσκειν ἐθελήσει cel ce crede a se fi născutū patriei, va voi a muri *pentru* a nu o vedea pe ea in sclavie.

2) Cu *acusativ* insēmnnă *intrecere*, mǎi presusū de *mesura* și *numerū*: Μανία ἴσως ἐστὶν ὑπὲρ δυνάμιν τι ποιεῖν nebunia pôte cǎ este a face ceva *preste* putere.

NB. Nu se afla nici o data in acēsta semnificaciune la Atici respectivă de *locū*, esceptând casulū verbelor de mișcare: ὑπὲρ γῆς ὄρους ἀφανισθεῖς disparândū *preste* confiniile pamentului.

3) In *compuseciune*, *intrecere*: Καθ' ὕψος ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν a intrece in înălțime; *excessivitate*: ὑπερμισεῖν a pré urī, ὑπερσοφος supraînțeleptū; *despreț*: ὑπερορᾶν a desprecia.

§ 103 Ἀμφί (proxim lui ἀμφω) propriū: *impregiur* (confer περί) *circa*, *de*, in latina.

1) Cu *genetiv* este sinonim lui περί (cu *genetiv*) și se află in *prosa* mǎi alesū la Xenofonte Ciruped III: ὅπως τῆς δίκης ἀκούσης παρὼν τῆς ἀμφὶ πατρός ca de faciă se ascultă judecata cea *respectiv de părinte*. Si Anabas IV: ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι certlânduse *despre* cele ce avéu.

2) Cu *Acusativ*, *impregiur* respectiv de: *loc*, *timp*, *mesurā*, *ocupațiune*: ἀμφὶ τὰ ὅρια *impregiurul* confiniilor, ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον cam pe la acēstū timpū, ἤδη ἦν

ἀμφὶ πλήθουσιν ἀγορᾶν era giă pe la *dece ore*, Κλέαρχος ἦν ὅτε ἐτελεύτα ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη. . . . ca la 50 anī. ἀμφὶ δειπνὸν ποιεῖν a se ocupa de cină. οἱ πολέμοι εἶχον ἀμφὶ τὰ αὐτῶν inimici se ocupău de afacerile lorū.

3) *Fraser*: οἱ ἀμφὶ τινα *suita*, *cei* de pe lângă cine-va.

NB. Construcțiunea cu *dativ* este numai la poezi: ἀμφὶ Ὀδυσῆϊ *pentru* Ulise.

4) In *compuseciuni*, de ambele părți: ἀμφίστομος cu doue tășuri, guri.

III. *Prepuseciuni* cu *trei* *casuri*: περί, παρὰ, πρὸς ἐπὶ și ὑπό.

§ 104. Περί *impregiur* (conf. ἀμφὶ) de, pro, circum.

1) Cu *genetiv*: *despre*.

a) Mai cu sēmă *metaforicū* cu verbele de *opinare* *narare* și *lucrare*: βουλευόνται περί πολέμου se consulta *despre* resbelū. τίνα δόξαν ἔχετε περί τούτου; ce *opiniune* aveți *despre* acēsta? ὁρᾶσθε ἀγωνίζεσθαι περί ἀρετῆς *porniți* (lindeți) a ve lupta *pentru* vitrute.

NB. Se afla περί și cu verbe, care și de sine se construescū cu *genetiv* in sensū inse diferitū: μέλει μοι τινος și περί τινος imī pasū de ceva și me îngrijescū de ceva; de asemenea și cu verbe ce cerū *acusativū*: μαρθάνω τι și περί τινος inveți ceva și aud *despre* ceva, inca și cu verbul poeticū in usū la Platone: ἐπαίω (τι, οὐδέν) περί τινος sciū ceva și me informezū *despre* ceva.

NB. II. Περί pôte pnea și *locul* unei întregi *propuseciuni* insemnând in-*tru* cat privesce, respectiv de: Περί μὲν τῆς μαρτυρίας, ὅτι ψευδῆ μαρτυρήσαν, αὐτοὶ μοι δοκοῦν ἐργάζεσθαι αὐτήν respectiv de *marturie* mi se pare cǎ inuși a demonstrat-o (reprobat) in sap'a cǎ fals a marturisit.

b) *Fraser* περί πολλοῦ, μικροῦ, παντός, οὐδενός ποιῆσθαι τι magni, flocci facio, duco, care *provinū*

de la locușimea omerică: *περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων* a fi mai presusă de toți alții.

2) Cu dativ, *impregiur*:

a) *Loc* (rar la Atici). *οἱ Θοῤῃες φοροῦσι χιτῶ-
νας οὐ μόνον περὶ τοῖς στέρνοις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς
μυροῖς* Tracii poartă tunici nu numai pe lângă piept dar
și impregiurulă șoldurilor.

b) Construcțiunea de dativ este mai deasă cu ver-
bele ce însemnă frica: *ἔδεισαν περὶ τῷ χωρίῳ* sau te-
mută de localitate, se mai dice și: *περὶ ἑαυτῶν φοβοῦν
ται καὶ ὑμῶν* se tem respectiv de dinșii și de voi (verii:
se tem și de voi chiar).

3) Cu acusativ mai ca și *ἀμφί*: *imprivire*:

a) *Loc*: *περὶ Αἴγυπτον* respect de Egypt, *περὶ τοὺς
Ἕλληνας καὶ βαρβάρους* în privirea Ellenilor și a bar-
barilor. Egal cu *κατὰ τοὺς Ἕλληνας* etc. ori: *ἐν τοῖς
Ἕλλησι καὶ βαρβάροις*.

b) *Timp*: *ἤδη ἦν περὶ πλήθουσιν ἀγορὰν* era già
pe la dece ore (când se umple piața).

c) *Ocupațiune*: *περὶ τὴν φιλοσοφίαν σπουδάζειν*;
câte o dată și cu genetiv: *περὶ δόξης χρηστῆς μάλλον
σπουδάζετε ἢ περὶ χρημάτων* ocupațiune mai multă de
opiniunea bună de cât de bani; *Τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
περὶ τὴν πόλιν τιμάτε, καὶ τοὺς κακοὺς ἀτιμάζετε* sti-
mați pe bărbații cei buni pentru cetate și desonorați
pe cei răi.

4) *In compuseciuni*: *impregiur*: *περιέρχεσθαι α
cutriera, περιβλέπειν*. *intensiu*: *περιβλεπτος* ilustru, *πε-
ριχαρής* pre grațios; *despreț*: *περιορᾶν* a supravedea
desprețui.

§ 105. *Παρά* *apropo*, în latina apud.

1) Cu genetiv, *de la* (ab), *din partea cui*va, mai
cu sémă cu verbele ce însemnă percepere mentală ori
mișcare corporală: *παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρα ἐβάδιζεν* mer-
gea de la barbatul la barbat; *οἱ ἄξιοι παρ' ὑμῶν τὰ
δίκαια ἔχουσι* demnii își vor primi drepturile din par-

tea voastră. *παρὰ τῶν εἰδότεων ἀκηρόατε* ați audiat-o de
la cei ce știu. Câte o dată ecivalază cu simplu gene-
tiv: *λόγον παρ' ἐχθροῦ μηδέποθ' ἡγήσῃ φίλον* cuvîntul
(din partea) inamicului se nu-lu credi vre-o dată a-
micalu (la această ulterior sens confers § 108. 4. NB. III).

2) Cu *Dativ*: *apropo*, în urmare: *possessiu* și
opiniune; În limba comună Gréca numai cu persóne:
παρ' ὑμῖν ἐπράφην amă crescută între voi, *τὸ βασιλι-
κὸν χρυσίον παρὰ τοῖς*, *οἱ δὲ κίνδυνοι παρ' ἡμῖν* au-
rulu regal aparține acestora. *ἐρῶ* periclele nouă, *παρὰ
τοῖς* eu frumoși *κρείττον ἐστιν ἢ παρὰ τοῖς ἄλ-
λοις* eu eu doctore mai bine este a fi stimat de *opiniu-
nea* celor cu minte, de cât *dupre* (*in*) ideia tuturor ce-
lor alții,

3) Cu *acusativ*: *miscare spre ceva*.

a) *Locu*, cu persóne însemnă liniștea (repausul)
urmată după mișcare: *Ἔρχεται παρὰ Πρωταγόραν* vii de
sta lângă Protagora, *οὔτῃναι παρὰ τινά* (a veni și a
sta lângă cineva) *εἶναι, μένειν, καθῆσθαι παρὰ τινά*.
Cu lucruri însemnă *prelungire* ori numai *apropriere* în
mișcare ori stare: *παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπορεύετο* mer-
gea pe lângă mare, *ἦσαν κῶμαι παρὰ τὸν ποταμὸν* e-
rau sate d'alungul râului. *παρὰ τὴν Πόλιν ἐστὶ πυρα-
μῖς* lângă cetate este o piramida.

b) *Timp* (prelungire): *τὸν δόλιον ἄνδρα φεύγει παρ'
ὄλον τὸν βίον* fugi de bărbatul viclenă în totă viața;
ἐρῶ παρ' ἡμέραν însemnă: *alternativitate*: dupe fie-care
una zi.

c) *Comparatiune* și *diferință*: *δεῖ τὰς πράξεις παρ'
ἀλλήλας τιθέναι* trebuie a pune faptele în paralel. *Πα-
ρὰ τοῖς ψήφοις μετίσχε τῆς πόλεως* fără trei voturi
n'au participat la afacerile statului; așa și: *παρὰ μι-
κρόν, παρ' ὀλίγον* fără puțin, câtă pe aci; *παρὰ το-
σοῦτον* cu atâta numai. De unde și frasa: *παρ' οὐδέν
ποιεῖσθαι τι* a ținea ceva de nimica, a desconsidera.

d) *Causa*: παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν Φίλιππος αὖξεται din causa neglijenței noastre Filipū crește.

e) *Contrarietate* și *escepsiune*: παρὰ φύσιν peste natură, παρὰ γνώμην contra opiniunei παρ' ἐλπίδα peste speranță, παρὰ τοὺς νόμους contra legilorū. Οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτα ἄλλα afară de acestea nu suntă altele.

4) In *compusceiuni*: ἀprope cu mișcare verī stare, παρεῖναι, παρακαθῆσθαι a șede a lângă, παραπλεῖν a pluti pe lângă, παρέρχεσθαι a trece pe lângă; *metaforicū*: violare și pervertire: παραβαίνειν νόμον a viola legea, παρασπονδεῖν, παραπρεσβεύειν a viola tractatele, invoielele, παρακούειν a nu asculta, παρορᾶν a vedea cu indiferentismū.

§ 106. Πρὸς (proxim lui πρό) ἀprópe (confer. παρὰ) verī din parte, ad, adversus.

1) Cu Genetiv:

a) *Aprópe*: Χαλκίς πρὸς τῆς Βοιωτίας ἐστὶ Chalcida este despre (aprópe de) Beoljia. Καλλίας μοι δοκεῖ πρὸς Πρωταγόρου εἶναι Calia mi se pare a fi spre Protagora (inclinatū, de partidulū lui Protagora). Αἷα si πρὸς τινος λέγειν a vorbi in partea cuiua, πρὸς τινος φιλεῖσθαι a fi amatū de cineva (confer. παρὰ).

b) *Convenire*: χρηστοῖ πρὸς ἀνδρὸς μηδὲν ἐννοεῖν κακόν nimicū se cade a cugeta reū despre unū barbat bun. Ἐρᾷ πρὸς θεῶν și cele de asemenea insēmă: *inante*, in numele deilorū, sub-ințelegēndu-se jurămintū.

2). Cu *dativ*, ἀprópe ori *adāugire*: Κύρος ἦν πρὸς Βαβυλῶνι Cyrus era aprópe de (lângă) Babilone. Πρὸς τούτοις preste acestea, πρὸς τοῖς ἄλλοις pe lângă altele.

3) Cu *Acusativu*:

a) *Locū*: *directiune* spre persóne verī lucruri: Ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις Nuntii vinū la noi. Σικανοὶ τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς Σικελίας οἰκοῦσι Sicani locuescū mediloculū și spre nordulū Siciliei. Si cu verbele narative: λέγειν πρὸς τινα a grăi

către (cu) cineva; λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς cugetați in sine-ve.

b) *Timpi*: ἦν πρὸς ἡμέραν ἤδη era già spre diuș. *Referare* ori *analogie* către ceva: δικάζεσθαι πρὸς τινα a se judeca cu cine-va, și înaintea cuiua; τὰ σμικρά πρὸς τὰ μεγάλα σμικρά ἐστὶ miclele către cele mari suntă mici; διαφέρειν πρὸς ἀρετὴν a se diferi in virtute.

c) *Frase*: πρὸς ἡδονήν spre placere πρὸς χάριν, πρὸς βίαν cu violență: οὐδὲν πρὸς ἐμέ intru nimic nu me privesce.

4) In *compusceiuni*, *apropriere* și *adāugire*: προσιέναι a se apropia, προσάγειν a aduce, προστιθέναι a adaugi, προσαποβάλλειν a mai perde încă.

§ 107. Ἐπὶ propriū *deasupra*; in, penes, coram.

1) Cu Genetivū;

a) *Locū*: *deasupra* și *aprópe* și cu mișcare: *directiune*: Κύρος προῦφαίνεται ἐφ' ἁρματος Cyrus se presenta in (pe)carū. τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία localitățile (opidele) din Tracia; ἐπὶ Σάμου πλεῖν a pluti spre (la) Samos.

b) *Timpi*: Ἐπὶ τοῦ Δεκελειακοῦ πολέμου τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ἀπώλετο in timpulū resbelului Decelie marina Ateneilorū s'a perdutū.

c) *Objectul* spre care se relată acțiunea: ἃ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁρᾶτε, ταῦτ' ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἀγνοεῖτε cele ce asupra (in) altora priviți, acestea asupra vóstră inși-ve le ignorați. Αἷα și: ἐφ' εἰαυτοῦ numaî de (prin) sineși; ἐπὶ τεσσάρων (și ἐπὶ τέσσαρας) către patru in șirū.

2) Cu *Dativū*:

a) *Locū*, ca și cu genetiv; ἐπὶ νηὶ și ἐπὶ νηόςpe navă.

b) *Timpi*, *succesiune*: ἐπὶ τούτοις dupe aceste, insuper.

c) *Raportū internū*: ἐπὶ τοῖς πράγμασιν εἶναι a fi in capul afacerilor; ἐπὶ τοῖς πολεμίοις a fi in puterea inamicilor; ἐπὶ παιδείᾳ τοῦτο ἐμαρτες pentru (spre) instruire (erudițiune) ai învețatū acésta; ἐπὶ τούτοις δι-

καὶ εἰν a judeca cu aceste condițiuni, οἱ ἐπὶ πᾶσι cei de pe urmă (de dupe toți).

3) Cu *Acusativ*, *mișcare* și *durață*: ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἤρουντο suinduse pe cai precedaș, τὴν γῆν ἐμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἐτη aș inchiriașu țera pe zece ani.

4) In *Compuseciuni*: a) *deasupra*: ἐποικοδομεῖν, ἐπιτιθέναι a suprapune; b) *contra*: ἐπέρχεσθαι a veni asupra, ἐπιστρατεύειν a espedui asupra; c) *în urmă*: ἐπιστάτης celū ce stândū inapoī inspecta; ἐπίγονος in urmă născutū, nepot; d) *adăogire*: ἐπίκτητος supra-căș-tigatū, ἐπιμετρῆν a mesura pe d'asupra.

* § 108. Ὑπὸ propriū *dedesupt*, sub.

1) Cu *Genetiv*:

a) *Loc*: ἡ πηγὴ χαριστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου θεῖς sorgintea prea grațioșă curge pe sub paltinū; τὰ ὑπὸ γῆς δικαιοτήρια tribunalele de sub pământū.

b) *Dependința* și *acompaniare*: χωρεῖν ὑπ' αὐλή-των a inainta dupe (cantarea) fluerători; ὑπομαστίγων τοξεύειν a săgeta sub presiunea (de frica) bicelorū.

c) *Causa eficientă* cu verbe pasive (§ 14 NB) τιτρώσκεσθαι, αἰρεῖσθαι ὑπὸ τινος, τείχη ἀνάλωτα ὑπὸ πολεμίων forturi ne luate de inamici; ἡ πόλις ἐάλω ὑπὸ Ἑλλήνων cetatea s'a cuceritū de Ellenī. Πολλοὶ ἀπέθανον ὑπὸ βαρβάρων mulți s'a uciș de barbari. In la-tina prin: a, ab: Darius ab Alexandro victus est.

NB. Causa eficientă se pune și cu παρά dacă acțiunea se consideră ea prevenită numai de la obiectū οἶμαι με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθῆσομαι. La Erodote și poeți se afla și cu πρὸς și ἐξ la genetiv (§ 93 e NB.) încă și cu ἀπὸ cu verbele ce însemnă *lăgavi* și *poziți*; ἐτά cu dativ confer § 64. 4.

d) *Causă*: ὑπὸ γῆρας ἀσθενῆς de bătrânețe in-firmū.

2) Cu *dativ*: *dedesupt* propriū și *metaforic*: τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ ce ai sub vestmintū? ἦν ἔτι ὑπὸ νόμοις καὶ πατρί era încă sub legi și părinte.

3) *Acusativ*: sub, de *supt* cu stare și mișcare: ἐπορευόμεν ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος mergemū pe sub insuș fortul; ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κόμαις ἠυλίζοντο pornoptaș in satele de pe sub munte. *Durață temporală*: ὑπὸ τὴν νύκτα, ὑπὸ τὴν ἑω in curgerea nopței, a zorilorū.

4) In *Compuseciuni*: de *supt* și pe *furiș*: ὑπόγειος sub pământū, ὑποχείριος supus, ὑποσπόνδειος capitulat, ὑποχωρεῖν a se retrage pe furiș, ὑπάγειν a seduce.

NB. I. In multe frase grece subjectele (ori casurile directe ale nomina-tivului) seolocuescū prin expresiuni dependente de prepuseciuni spre a exprima un sens mai vag: περὶ εἰκοσὶν ἀπέθανον ca la doue-zeci ai muritū; ἐνεβόλησαν εἰς εἰκοσι μάλιστα ἵππιας ai con-ajutatū mai ales ca la 20 călari. Ἐνεκεγμένων ὡς περὶ ἑπτα-κοσίους adunaș ca la șapte sute. Eră ἐπὶ δέκα σταδίου arc adesea și genetiv dependente: κατεσκάφη τῶν τευχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα σταδίου din murul cel lungi saș dărimatū o întindere de 10 stadil. — Așa și *acusativele*: ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ μέγα mare parte, καθ' ἑκάστους καθ' ἑκάστον fie-care in parte; Incă și *dative* se întrebuințē in loc de nominative: ἐπεσίδηρωτο ἐπὶ μέγα τοῦ ξύλου o mare parte din lemnū saș ferecatū, ἐνθυμῶσθαι καθ' ἑαυτοὺς τε καὶ ἑμπάντες aș aminti fie-cine in parte și cu toți; κατὰ τὰ ἔθνη καὶ ἑμπάσει παρεκκελεύετα se ordona fie-căreia naționalitățī și tuturora.

NB. II. Ucele verbe nearătândū mișcare, o presupunū ca precedentă ori secūentă și de aceia se construescū ca cele ce arătā mișcare: πα-ραγγέλλειν εἰς τὰ ὄπλα a ordona (se mērgā) la arme; ἀνέστη εἰς τὸ βαλανεῖον s'a sculatū (se mērga) la baia; πάρειμι εἰς ἄστυ am venitū și sum in cetate; ἐνταυτοῖ πάρεσαι, καθέζεσθαι εἰς τὸ Ἡραῖ-ον, ἐπὶ τὴν ἐστίαν. ἄλλοσε ποῖ a veni spre a ședea la templul Ju-nei, la vatră, aiurea etc. Eră ἐν cu verbele de mișcare însemnă și scopul *adjuns*, dară la Atici se pune numai cu perfecte, prea perf. și οἶχομαι m'am dūș: οἱ δὲ ἐν τῷ Ἡραίῳ κατὰπεφυρότες ἐξή-σαν cei ce refugiso și se aflaș gia in templulū Junei ai eșitū. Așa se afla și cu τίθημι, ἐν in locū de εἰς: ἐν χειρὶ τιθέναι a socot pe degete; a pune in mână.

NB. III. Prepuseciunile: ἀπὸ, ἐκ, παρὰ cu articulu se alipescū ca com-pliniri la unele substantive in loculū lui ἐν și παρὰ cu dativū, de a-ratā o strămutare a obiectului: Κλέανδρος ὁ ἐκ Βυζαντίου ἀρμολύτης

μῆλλει ἤξειν Cleandru gubernatorulă din Bisantă are a sosi, ὅστις ἀ-
φαικείτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς Κύρον ori-cine din cei de la re-
gele (Perșilor) sosea la Cyrus. Așa și ἄγγελος τῶν ἐνθύνδε (§§ 105,
I, și 235 NB.) anunțiatoriul cestoră (de la cești) de aici. Tocmai așa
și in Românește. confer și § 237 NB. IV.

NB. IV. In Prosă se pună in de comună prepuseciunile inaintea casurilor
loră : ἐρᾷ ἐνεκα și περί și dupe casualulă loră de genetiv, ca gratia
și causa in latina : Mille dicitur ὧν περί ἂν μίλη περί se ingrijesc
cei pentru ori-cine le ar pasa, și ἄντιν câte o dată in espresiunea
ὧν ἄντιν sîră de care. Eră πάρα-πάρασι este presentă, μέτα-μέ-
τεσι este cu, și ἐν-ἐνεσι se pôte. Rare-ori se pune prepuseciu-
nea intre substantiv și adjectivulă seă, (ceia ce s'au imitată cu su-
prabondența de Latini) : τοιαῦτα ἐν τάξει in acestă ordină ; πᾶσαν
ἐς ἀρετήν in lătă virtutea, ἡμέρας περί τεσσαρακαίδεκα cala pa-
tru-spre-δεce zile.

NB. V. Intre prepuseciuni și casualele lor se pun numai diceri complini-
tore : ἐκ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας (-ἐκ τῆς ἐπιμ. τῶν ἔργων) din ingrijire
lucurilor. Se mai intrepun încă și particulele conjuncționale : τέ, γέ, μέν
δέ, γάρ, αὖ, οἶν, ἄρα, la care se adangă câte o-dată și pronume
enclitice : Πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν Πατέρα deci către tatăl teă, ἐν ταῖς
δ' ἡδοναῖς αὐταῖς in înseși plăcerile. Incă și οἶμαι : ἐν οἶμαι πολλοῖς socot
că intre mulți, παρὰ γάρ οἶμαι τοὺς νόμους ; ἐξ οἶμαι τῆς ἀκροτά-
της ἐλευθερίας socotă ca din cea mai extremă libertate:

NB. VI. In asemenări cu ὥς, ὥςπερ se repetește prepuseciunea dacă ase-
menarea succedză : παρ' ἡμᾶς φοιτᾷ ὥς παρὰ φίλους frecventa la
noi ca către amici ; se omite in se de precedeză : ὥςπερ ἐν ἄλλο-
τρίᾳ τῇ πόλει ἐκινδύνειν se periclită in cetate ca in streinatate.
In frasele cu copulativele τε-καί, opositivele οὐκ-ἀλλὰ și μὲν-δέ,
cum și in întrebări-responduri, prepuseciunea odata pusă nu se mai
repetă : ὥς ἔχεις δόξῃς τοῦ τοιοῦδε περί ; τίνας δὲ ; τοῦ ἀπολαμ-
βάνειν ce opinione ai despre acēsta ? despre ce ? de primire etc.
Τῶν θεῶν ἐνεκα καὶ τοῦ εὐσεβοῦς, ἔπειτα δὲ καὶ ἑμῶν ἀντῶν pen-
tru dei și pletate, apoi și pentru voi chiar. Οἱ τριάνοντα πολλοὺς
μὲν ἔχθρας ἐνεκα, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπέκτειναν cei trei-deci pe
mulți ad ucisă pentru ură, eră pe mulți pentru banl.

VI. De Pronume

§ 109. Pronumele personale, de ore-ce se arată
prin finalele personale ale verbeloră (§ 9), se pune nu-
mai in emfase și opozițiunii : καὶ σὺ ὄψει αὐτόν, și tu
chiar ilă vei vedea (nu numai elă). In latina : et tu a-
pud patres conscripos contra me dicere ausus est ? Mai
totă astă-felă și in Romăna.

NB. Αὐτός elă, suplinește pe pronumele de a treia persăună. ἐρᾷ ὅποις
dînșii, se află numai in propuseciuni subordonate.

§ 110. Pronumele adjectivală possessivă se su-
plinește adesea prin articulă (72 c.) ; ἐρᾷ de articululă
acestoră pronume, vedi § 83, in Latina : Patrem amisi
(meum) ; roga parentes. Nu totă așa și in Romăna.

1) In loculă possessiviloră se preferă genativulă
pronumelăi personale ; ἐρᾷ acestă genetivă, dacă numele
la care se raportă este articulată, se pune inaintea ar-
ticululăi ori după substantivă : σοῦ ὁ υἱός și ὁ υἱός σου
dară nici o dată : ὁ σου υἱός, ci : ὁ σὸς υἱός sîră teă.
In latina : pressa est tellus gravitate sui (sua). Imago
mea, imago mei, cu sensă diferită.

2) Compliniirile ce se pună pe lăngă pronumele
possessive, stău adesea intre acestea și substantivulă
loră : τὰμὰ δυστήνου κακά, in latina : mea infelicis vita.

§ 111, Pronumele adjectivale reflexive se raportă
imediat la subiectulă propuseciunei : Μάλιστα τὴν σαν-
τοῦ φρόνησιν ἄσκει exerciteză mai alesă înțelepciunea
ta., eră in propuseciunile subordonate la subiectulă prin-
cipalei, dacă conținutulă secundărei este streină prin-
cipalei : εἰσιέναι ἐκέλευσεν εἰ μέλλοις σὺν εαυτῷ πλεῖν
a ordonată se intri de voești se (navighezi) plutești cu
dănsulă ; ori dupe înțelesă numai, se referă la unul din
ele : Τοὺς λαμβάνοντας τῆς ὀμικίας μισθόν ἀνδραπο-
διστάς εαυτῶν ἀπεκάλει pe cei ce luaă plăta pentru

convorbiri îi numea sclavi loruși. Idem în latina cu *se sibi*, din suus: Ipse se quisque diligit; Oravit me pater ut ad se venirem. A Caesare valde liberaliter invitator, sibi ut sim legatus.

NB. I. În locul reflexivului se pună cazurile indirecte ale pronumelui personal dacâ subjectul se pune și cu obiectul, dejudecându des- pre sine ca despre ceva strein, mai ales în opuseciuni și emfaze: *ἐγὼ ὑμᾶς κελύω ἐμὲ μιμνῆσθαι* eu vo îndemnă se me imitați pe mine; și cu *δοκῶ μοι*, *δοκῶ ἐμοί* și *ἐμαυτῷ* mi se pare. (confer. § 210, c. NB.)

NB. II. Dativele persoanei a treia (*οἱ σφίσι*) se pună de asemenea în propuseciuni subordonate mai-cu-sămă de infinitiv și participi, repor- tându-se la subjectul propuseciunii principale: *λέγεται Ἀπόλλων ἐκ- δαΐραι Μαρσύαν ἐρίζοντα οἱ περὶ σοφίας* se dice că Apoline [a ju- pitu] pe Marsia ce se certa cu dânsul despre sapiență; *ἐρᾷ* formu- lele *οὐ* și *ἔ* al se, pe sine; sunt mai rare în prosa Atică.

NB. III. Reflexivul de a treia persoană la plurală, suplinese adesea pe celăl de ntâi și a doua persoană: *δεῖ ἡμᾶς ἀνερεῖσθαι αὐτούς*, trebuie a ne întreba pe noi înșine. *Ἀποφαίνεται οικαιότερους ἑαυτούς* ve a- retați pe sine-ve mai neîndemânatic.

§ 112. Reflexivele servesc spre a areta posse- siune.

a) La singurită genetivele: *ἐμαυτοῦ*, *σεαυτοῦ* *ἐαυτοῦ*: *Ζεὺς τὴν Ἀθηνᾶν ἔφυσεν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς* Joia a născuț pe Minerva din capul se, *οὐ φροντίζω τῶν ἐμαυτοῦ κινδύνων* nu me îngrijesc de pericolele mele. În latina: Cui poposita est conservatio sui, necesse est huic patres quoque sui caros esse.

Si din contra:

b) Possessivele mai cu sēmă la plurală suplinese reflexivele prin: *ἡμέτερος*, *ὑμέτερος* cu genetivul *αὐ- τῶν* sau și foră el; *ἐρᾷ σφέτερος* este tot-de- una reflexiv: *Νενικήκατε διὰ τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν καὶ τὴν ἡμετέραν προθυμίαν* ați invins prin vertutea vós- tră și curagiu nostru. *Μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις*

αὐτῶν ὁφθαλμοῖς ἢ τοῖς τούτων λόγοις mai mult credeți ochilor voștri proprii decât cuvintele acestora; *Βοιωτοὶ μέρος τὸ σφέτερον παρείχοντο*. Beotienii ștău dat partea lor. — În eal sunt ecivalente: *ἐμὲς* cu *ἐμοῦ* și *ἐμαυτοῦ*; *ἡμέτερος* cu *ἡμῶν* și *ἡμῶν αὐτῶν*; *ὑμέτερος* cu *ὑμῶν* și *ὑμῶν αὐτῶν*.

§ 113. Pronumele reflexiv se pune și în locul celui reciproc: *Διαλέγεσθαι ἡμῖν αὐτοῖς* (*-ἀλλήλοις*) a conversa între noi înșine. În latină se dice: *inter se* în loc de: se inter se; inter nos, pro: nos inter nos; și: inter vos, pro: vos inter vos.

NB. În Romană pronumele reciproc se traduce prin: *între sine*, *unii pre alții*, *unii cu alții*, *veri altora* (*ἔτεροι ἑτέρους* *veri ἑτέρων*); *ἡγούνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι ἢ φύσει ἢ τύχῃ*, se credă între sine omenii a fi cuprinși de rele sau din natură, sau de la sōrtă; *οὐδ' ὁμολογουν οἱ τρόποι οἱ ἀλλήλων* nici se concertă (po- trivă) conduitele umora cu ale altora.

§ 114. Pronumele adjectivală *αὐτός* în propuse- ciuni subordonate servește spre a reproduce nume giă menționate; se rapōrtă încă și la precedente relative: *πειράσομαι τῷ πάππῳ ἀγαθῶν ὑπέων κράτιστος ὢν ὑπέως συμμαχεῖν αὐτῷ* bunulă meă hindă între bunii calăreți emeninte calăreți, me voi încerca a me alia cu dēnsulă; *οἱ τύραννοι οὗς τῶν πολιτῶν δεδίασι, χα- λεπῶς αὐτούς ζώντας ὀρῶσι* tiranii pe cetățenii de care se temă, îi privesc cu greă în viața. De aceia se nu- mește și *reproductivă* sau repetitoră. În romăna: fi, -i ori remine ne tradusă; *ἐρᾷ* în latina așa sunt: is și ipse Helvetii persvadent Rauracis.... una cum iis proficis- cantur. Sunt, qui, se recusare negent, quominus, ipsis mortuis, terrarum omnium deflagratio consequatur § 243 NB.

NB. I. *οὗτος* punenduse cu relative precedă în comună, dar adesea și urmază după propuseciunile relative când acestea au emfaza. Idem în latina: hic respectiv de qui.

NB. II. In emfaza tare se repetește chiar numele: τὴν πόλιν ἐχθράν τῃ πόλει πεποίηκε αὐτὸν ἐχθρὸν τῇ πόλει.

§ 115. Genetivele: αὐτοῦ, ἧς, ὧν se întrebuințează ca pronume de a treia persoană, și construcțiunea lor este cea de la § 110, I: ὁ υἱὸς αὐτοῦ și αὐτοῦ ὁ υἱὸς fiului lui. In latina: Deum agnoscis ex oporibus ejus.

§ 116. Cu nume veri pronume personală disu ori subînțeleșu, combinându-se αὐτός insémnă: *insuși el* și *nu altul, singur el, numai el*, (§ 84): πάντες ἐσμέν εἰς τὸ νοθετεῖν σοφοί, αὐτοὶ δ'ὅταν σφάλλομεν οἱ γινώσκουμεν τοῖσι suntem înțelepți spre sfatuire, dar noi însuși cându greșim nu cunoștem. Idem in latina: ipse: ipse sibi inimicus est. is ipse.

NB. Aci aparține și combinarea sa cu numele proprii și numerile ordinare: Ἐστρατήγει Νικίας τρίτος αὐτός comanda și Nicia fiind al treilea însuși el (cu alți doi), veri în persoană chiar.

NB. II. In acestu usă se află αὐτός la casuri oblice, în opuseciuni, ca subiectu de genitiv absolută, ori raportându-se la infinitiv veri participii, unde inse se subînțelege un pronume personală veri indefinită τις. De ὁ αὐτός, vezi § 84.

§ 117. Dintre adjectivalele *demonstrative*: οὗτος se referă mai cu seamă spre ceva precedent, ἐρὰ ὅδε spre subsecuentă; dar ἐκεῖνος spre ceva mai depărtat: Τόνδε τὸν ἄνδρα, εἰ δὴ καὶ οὗτος ἀνὴρ, στεφανοὶ ὁ δῆμος pe acestu bărbat încoronéază poporul, dacă dă mai pôte li și acesta bărbat. Τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο, ὃ ἐβούλετο ἡμῶν ἡ ψυχὴ acesta era ceia ce voia sufletul nostru. In latina aceeași analogie se observa între hic și ille: Caesar beneficiis magnus habebatur, integritatae vitae Cato. ille misericordia clarus factus, huic severitas dignitatem addiderat. De istis rebus exspecto tuas litteras. ὅδε-iste, hie.

NB. Eră diferența dintre οὗτος și ὅδε se afla și între: τοιοῦτος, τοσούτος, τηλικούτος, ταύτη, οὕτω și între: τοιόσδε astfelu, τοσόςδε atâtă, τηλικόςδε atâtă de mare, τῆδε, ὅδε așa, pe aci.

§ 118. *Relativul* adjectivală ὅς este simplu numai reproducătoriu de ideie; ἐρὰ ὅστις este și calificativu: ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὁρᾷ este ca unu fel de ochi ce vede toate. Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει ferice de unu astu-fel (de om) care are avere și minte. In ore-ce latinul: qui, etc. are ambele însemnări.

NB. I. Așa raport se află și între ὅσος cât, οἷος ce fel, οὔ, οἶ, ἦ, ὅτε și între ὁπόσος, ὁποῖος § 5. Pe cându latinele: quantus, qualis & conțină ambele însemnări: de calitate și reproducere.

NB. II. De genul relativu vezi § 31, de relativ ca pronume demonstrativ vezi § 70. 2. N.

§ 119. Pronumele adjectivale *interogative*: τίς cine, πότερος care din doi, ποῖος carele, πόσος cât și particulele adverbiale ποῦ unde, πῇ pe unde, ποῖ in colto πόθεν, de unde, πῶς cum, πότε când, πηρὶνα ce oră, servesc esclusiv la interogațiunile directe veri independente, ἐρὰ cele începute de la vocala și compuse: ὅστις, ὁποῖος ὁπότερος ect; ἔπου, ὅπη, ὁπόθεν ect. la interogațiunile dependente. Adesa inse se strămută cele dintâi în locul celor de al doilea, dar nu și vice-versa: τίς ἦν cine era? εἰπέ μοι ὅστις εἶ și εἰπέ μοι τις εἶ spune-mi cine ești? ἐρωτῶ σε οὐ τί ἐστὶ καλόν, ἀλλ'ὅτι ἐστὶ τό καλόν nu te întrebă ce este frumos, dară care este frumosul. De aci se vede că în Ellena se pôte întreba și prin interogative și prin relative. confer. § 244.

VII. Despuseciunile Verbului

1. Verbe active

§ 120. Activul transitivă adesea cade în însemnare de verbu neutru netransitivă, așa: ἐλαύνειν (ὁ ἵππεύς) ἐλαύνει τὸν ἵππον și ἐπὶ τοῦ ἵππου calarulă go-

nește calul, și alergă pe cal); αῖρειν (οἱ Κορίνθιοι τὰς ναῦς ἄραντες și numai ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς ἐπλεον Corinteni aiupornitū navele, sau : pornindū de la continentū ai navigatū); ἔχειν τι și καλῶς ἔχειν a avé ceva și a fi bine. πράττειν (τι și εὖ πράττειν a lucra ceva și a fi norocitū); ὁρμᾶν (ἡ φύσις αὐτὸν ὁρμᾷ și αὐτός ὁρμᾷ ἐκείσε natura 'lū impinge, și elū se grăbește intr'acolo). Erā ὁρμασθαι insēmnă simplū : a se mișca. Atare verbe suntū și in latina : duro, inclino, verto etc.

NB. Altă-felū in genere formele active ai insemnarea activa, erā cele pasive cea pasivā, esceptandū numai cândū se întâmpinā la un locū aoristul 1 și al 2-le, atunci uneorea aoristul 1 are insemnarea activa, erā alū 2-le cea neutrā. ἔστησα am aședat pe cineva, și ἔστην am stat ἔβησα am suit ceva, și ἔβην am mersū. — In multe verbe are insemnarea neutrā și perfectulū alū 2-le : ἄγνυμι τι frango, erā ἔαγα fractus sum; ἐγήγερκα τι excitavi, erā ἐγρήγορα vigilo; — πέπεικα τινα am convins pe cineva, erā πέποιθα sum convins, πήγνυμι τι am impregat, erā πέπηγα compactus sum; ῥήγνυμι τι rumpo, erā ἔρρωγα ruptus sum; ὀήπω τι putrefacio, erā ὀόσηκα amū putrefitū; τέχω τι topescū, erā τέτηκα m'amū topitū; πέφρακα τι ostendi, erā πέφρηκα adparui; ἔστηκα amū statū; πέφνηκα sumū. Erā Εἰλωκα și ἐάλων sunt timpuri ale pasivulū ἄλλοκομαι mo prindū. Aci se referă și οἰκνν : ἀσφαλῶς οἰκοῦσθαι ἀι πόλεις cetățile petrecū in siguranță.

§ 121. Altă-datū erāși verbe transitive n'au obiectū fiindū că acțiunea lorū nu se rapōrtā la nici unū lucru; așa : ἔχειν la particip present : οἱ ἔχοντες avuții δύνασθαι a fi tare; διδόναι a fi dăruit; τολμᾶν a avé curagiū; προστιθέναι a fi in adaosū, εἰκάζειν a se pareā.

§ 122. Mai adesea încă verbe transitive compūse cu prepuseciunī devinū in realitate ori aparență netransitive, căci obiectulū lorū omisū ușorū se sub-înțelege din contestulū discursulū : βάλλειν a arunca ceva, ἐριμεταβάλλειν (γνώμην) a se căi : εἰςβάλλειν (ὁ ποταμός τὸ ὕδωρ) a reversa; ἐμβάλλειν (στρατόν) εἰς χῶ

σαν) a incurge. Așa : διδόναι a da, ἐνδιδόναι a cu-aa. μεταδιδόναι a fi pârtașū, ἐπιδιδόναι a progresa.

NB. I. Așa și : κόπτειν a tăia, προκόπτειν a înainta; φέρειν a duce, διαφέρειν a diferi, a se interesa; ἔχειν a avea, ἀντ-δι-ἀν-ὑπερ-προ-ἐπαρ-κατέχειν a poseda ect, și κατίσχειν a predomina.

NB. II. In altele usulū netransitivū este numai aparență : ἐλλείπειν, ἐπιλείπειν a remănea in urmă, și ἐκ-δια-ἀπολείπειν a întârzia; ὁ χρόνος ἐπιλείπει τινά flū parasește timpulū; ἀπαγορεύειν și ἀπειπεῖν a fi fatigatū, διατελεῖν a remănea, καταλύειν a se impaca, ὑπολαμβάνειν a replica, ὁ λόγος κρατεῖ și ὁ λόγος αἰρεῖ predomina rațiunea, ἀπο-ὑποστρέφειν a se întorce, παύειν a înceta, ἄγειν a duce și ὑπάγειν a se retrage, χαλᾶν a slăbi; ὑποφαίνειν (ἡμέρα) a se fari de ziua ect. παρακινεῖν, ὑποκινεῖν a nebuni.

NB. III. Adesea se subînțelege nu numai subjectulū dar și obiectulū sinonim verbului : ἐκέλευον ἔχειν (οἶνον) a ordonatū (paharniculū) se tōrne vinū, πέμπων ἐκέλευε (ἄγγελον) trāmisfndū nunțul 1-aū ordonatū; alta-datū și indefinitul τῆς se subînțelege, vide § 9.

2). Verbe neutre verī netransitive.

§ 123. Neutrice (avendū forma activā) suntū dupre insemnare ori active netransitive : βαίνειν a merge, φεύγειν a fugi, βοᾶν a răcni; ori pasive fără ca sa arate de unde provine patima : πάσχειν a suferi, πενθεῖν a fi in doliū; pentru care aceste verbe potū admite causa eficientă (§ 124, NB) : Κριτίας ἐφυγεν ὑπὸ τοῦ δήμου Critia fu exulat de populū. φεύγω ὑπὸ τῶν κακῶν, sum persecutatū de rele; in exilium agor ab improbis.

3) Verbe passive.

§ 124. In pasivū se prefacū : a) câte verbe ai obiectū.

NB. I. Prin schimbarea construcțiunei din activā in pasivā, obiectul verbului activū devine subiectū, erā subjectulū activulū se pune in genere la genitiv cu ὑπὸ, ori la dativ fără prepuseciune mai cu sēmā cu perfectete și pré-perfectete verbelorū pasive, erā acēsta se numește causa eficienta, care la latinī se pune cu a, ab, la ablativū, dar și la dativ mai rarū, imitandū pe Elenī : Ἀχιλλεύς κτείνει τὸν

"Εκτορα—Εκτορ πνίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, Hector occiditur ab Achille, ταῦτα λέγονται σοι acestea s'a'u disū de tine. ἃ ὑποχρῶν ποιῆσειν ἀγαθὰ ἡμᾶς ἀποτελείονται σοι s'a efectuatū de tine (din parte) bunurile ce promitei a ni le face. Sic dissimillimis bestiis communiter cibus quaeritur. Dacă inse verbulū activū va avea done acusative, atonci celū alū Incului se conserva, ἐρά celū alū persōnei in pasivū devine subjectū la nominativū, chiar și in casū cāndū persōna ar fi fostū cerutā la dativū de verbulū activū: ὁ παῖς διδάσκειται τὰς τέχνας; — ἐγὼ ἐπέσθην ταῦτα ὑπὸ σοῦ, — ὁ Σωκράτης ἐπιτρέπεται τὴν διαίταν; (ἐπιτρέπειν τῷ Σωκράτει τὴν διαίταν s'a permisū lui Socrate dieta? Προμηθεὺς ὑπ' αἰετοῦ ἐκείρετο τὸ ἥπαρ sciatulū lui Prometeū se ciupia de unū vulture (veđi §. 43 NB, II). Idem in latina: doceor artem, — și mai rarū: flores inscripti nomina regum (Virgil pro: floribus inscripta nomina regum).

NB. II. Causa efficiētia mai rarū se pune și cu παρὰ cāndū acțiunea se considera ca provenitā simplā de la objectū: οἰμαί με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθῆσεσθαι. — La Erodotū și in poeti se pune și cu πρὸς și ἐξ la genetiiv: πρὸς ἀπάντων θεραπεύεσθαι ab omnibus colli, εἰ τί σοι κηχαρισμένον ἐξ ἐμοῦ ἰδωρήθην daca ți-amū daruit ceva placutū de la mine. Se mai pune și cu ἀπὸ cu verbele ce insēmnā b dice și a face.

b) Participe passive neutri potū să se facă și din verbe netransitive: τὰ στρατευόμενα cele espeduite; τὰ σοὶ πεπολιτευμένα cele efectuate de tine ca cetățenū, conduita la de cetățenū.

c) Formele propriū passive ale verbului (Aorist și Futur) suntū in usū cu insemnare pasivā și din unii deponenti: δύναμαι potū, ἐπίσταμαι sciū, ἄρχομαι me mahnescū, βούλομαι voiescū, δέομαι me rogū, ἡδομαι me bucur, οἶομαι socotū, σέβομαι respectezū, ect. ect. διαλέγομαι, προθυμοῦμαι, διανοοῦμαι ect.

4) Verbe mediū.

§ 125. Sensul verbului mediū este reflexivitatea. Acțiunea acestui verbū se întorce intermediat la subiectul din care aū purcesū; pentru care mediul pōte fi transitivū de are objectū: πράττομαι χρήματα imi pro-

cur banī, și netransitiv, de nu admite objectū: ἀπέχομαι me abstin.

§ 126. Mediele potū să se divida, dupe diferitele moduri de reflecțiune veri resfrângere de acțiune; așa:

§ 127. a) Mediul reflexiv (immediat) in care subiectul este tot d'o-datā directū objectū alū verbului care in latina și romāna se traduce prin se la acusativ: λούομαι me laū, τρέπομαι me intornū, ἐπείγεσθαι uregere se, a se grābi.

NB, I. Astū-felū de medii suntū rari, căci in loculū lorū se intrebuintă corespondintele lorū active cu pronumele reflexive: ἐπαινέειν ἑαυτὸν a se lauda, ἀποκτείνειν ἑαυτὸν a se ucide pe sine,

NB II. Multe din mediele reflexive aū cădūt in insemnare passiva și netransitivā activā: παύομαι incetez, φαίνομαι aparā, ἵμαι postescū, ψηφίζομαι votezū [de ore-ce: ψηφίζω pīmū pe altulū se voteze] ἄπτω (τινός τε) și ἄπτομαι (τινός) atingū, pipāiū; ἐρά insemnarea pasivā a mediilor se aratā mai cu sēmā la aoristul verbelorū de mișcare: στρέφεισθαι a se inturna, (ἐστράφην am fostū intorsū), σπείρεισθαι a se inprāscia (τὸ ἐνώνυμον διεσπάρη s'aū inprāsciat arāpa stanga) ὀρμᾶσθαι a se porni, κινεῖσθαι a se mișca, φέρεσθαι, κομίζεσθαι a se purta, πορεύεσθαι, ἐπείγεσθαι a se grābi, περιαιεῖσθαι termina etc. etc; cumū și a celor ce aratā o pasiune naturalā veri spirituala: ἐστιᾶσθαι a se consuma, κατακλίνεσθαι, κοιμᾶσθαι a se culca, ἐγείρεσθαι a se scula, ἡδεσθαι a se bucura, λυπεῖσθαι, ἀνιάσθαι a se necaji, φοβεῖσθαι a se teme, καταπλήττεσθαι a se spai-mānta ect. etiā cum la multe verbe aoristulū mediū diferește de celū pasivū: ἐψεύσθην m'am inșelatū, ἐψευσάμην am minșit, ἐσώθην m'am retrasū, ἐσωσάμην m'amū eliberatū, ἐκοίμσθην amū voiaģiat, ἐκοιμάμην amū dobānditū ceva; se mai potū adāgi și: ἐτρεψάμην am respinsū, ἐτραπόμην m'am intorsū, ἐτρέφθην și ἐτρέφην amū fostū intors; ἐρά aoristul altor verbe mediū n'aū nicī o diferența, cum: ὀπλιζομαι me inarmeaz, ὀρμίζομαι me adāpostescū, ἀνάγομαι me avēntū in mare. περιῶμαι me incerc, πονοῦμαι me muncesc, μαλακίζομαι me moleșesc.

NB. III. Dar unele din medii se afla cu insemnare curat passivā: ἀθροίζεσθαι a fi adunatū, κινεῖσθαι a fi mișcatū, κομίζεσθαι a fi purtat, φέρεσθαι, ὁρίζεσθαι, πείθεσθαι a fi convins, φαίνεσθαι a se face veģut. Finalmintē altele devin și chiar transitive: περιαιεῖσθαι πύλας

a tre — tenul, τοὺς πολεμίους φοβεῖσθαι a intimidă pe inamici, κατα-πλήττεσθαι a lovi, a îngrozi.

§ 128. b) Mediul *utilității* în care subjectul spre folosul căruia se resfrânge acțiunea verbului devine obiect indirect și mediat; ă ră această se exprimă în latina și română prin dativul *sibi, sibi* (își) ex: *πορίζομαι χρήματα* îmi procură bani, *καταστρέφεσθαι γῆν* sibi subji cere *ἔλεσθαι τι* sibi sumere, *ποιήσασθαι εἰρήνην* sibi facere pacem, *μεταπέμπομαι* trămită să mi cheme pe cineva. Așa Ateneii diceau: *ὁ νομοθέτης τίθησι νόμους* legislatorul pune legi, și *ὁ δῆμος τίθεται νόμους* popu lul își pune legi.

§ 129. Adesea interesul subjectului consta în a respinge ceva de la sine, când mediile ieu de ase mi nea obiect, ă ră această se exprima în latina prin ablati vult *se*, cu prepuseciunile: *α, ab, po*: *ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους* propulsare a se hostes; *ἀπώσασθαι κίνδυ νον* a se periculum amovere; *αἰτοῦμαι σε τοῦτο* rogo te hoc, pro me, etc.

§ 130. c) Suntă alte verbe *medii* (μέσα ἐπίμεσα) ce arată că acțiunea purcede din subject și că el con tribute corporal și spiritual la efectuarea ei, pentru care numai sub această condiție multe verbe *medii* di feresc de cele active: *παρέχειν* a da, *παρέχεσθαι* a da din ale sale, *δαπανᾶν* și *δαπανᾶσθαι* a se consuma *εἰρήνην καὶ πόλεμον ποιήσθαι* a face pace și resbel și ostenele, *ἐκδιδόναι θυγάτρα* a mărita și *ἐκδίδοσ θαι* a o mărita cu zestre costisitoare, *σκοπεῖσθαι* a con sidera atent.

Atare *medii* se formă și din active *netransitive*: *πολιτεύειν* a fi cetățen. *πολιτεύεσθαι* a exercita drep tul de cetățen; *βουλεύειν* a consilia, *βουλεύεσθαι* a delibera, *στρατεύειν* a espelui, *στρατεύεσθαι* a fi sol dat.

NB. Aci apartinesc și alte verbe a caroră *mediu* diferește în totul de activ: *ἄρχω* sum întâi, *ἄρχομαι* încep. *ὁ ῥήτωρ γράφει τὸν νόμον* oratorul propune legea, și *ὁ κατήγορος γράφεται τὸν ἀδικήσαντα* ac cusatorul inculpă pe vinovat; *τιμωρὸς τιμᾷ* ajut cuiva, și *τιμωροῦμαι τινα* îmi resbun, *αἰσῶ* ieu, și *αἰσούμαι* aleg etc.

§ 132 d). Mediul *intermediu* (διάμεσον μέσον) a rată că obiectul ordonând efectua ceva prin altă ci neva: *ὁ πατήρ διδάσκεται τὸν υἱόν* părintele și in vață fiul prin instructore; *παρατίθεμαι δειπνον* îmi propun cina prin serv; *δικάζομαι* me judec de ju decători. — Pote inse aceste medii se aibă diferite in semnări: *διδάσχομαι* me înveț singur, veri de către altul.

§ 133. 5) Verbele *deponente* suntă acele ce ș'au depus formă activă conservând numai pe cea *mediă* cu însemnare inse activă: *αἰσθάνομαι* simțesc, *ἀφικ νοῦμαι* ajung, *δέχομαι* admit, *ἐρχομαι*. Ele se divid în *deponente medii* și *deponente passive*, dupe cumă formă aoristulă *mediu* ori pasiv. La futură în genere forma *mediă*, de și unele conservă și pe cea *passivă* *ἐραμαι, ἠράσθην, ἐρασθήσομαι* me voi amora. Altele au ambele forme ale aoristului, și atunci aoristul pasiv are și însemnarea *passivă*: *δέχομαι, ἐδεξάμην* am ad mis, *ἐδέχθην* sum admis, *βιάζομαι* cogo, *ἐβιάσάμην* coegi, *ἐβιάσθην* coactus sum, *ἐκτησάμην* mihi compa ravi, *ἐκτηθῆν* comparatus sum etc. În fine se află perfectul unoră *deponente* și cu sens *passiv*: *μιμοῦμαι* imit, *μιμημένος* ad imitationem expressus, *βεβιάσμαι* sum sfortat *δεδωρημαι* sum dăruit și am dăruit etc.

VIII. Timpurile Verbelor.

§ 134. În espunerea timpurilor *verbelor* elle nice trebuie a distinge:

a) *Succesiunea*, după care timpul se împarte în: prezente, trecut și futur.

b) *Specia*, după care se divide în: continuu (*γνώσκειν* a cunoaște), *momentan* (*γινώσκειν* a cunoaște o dată) și *deplinit* (*ἐγνώκειν* a fi cunoscut).

§ 135. Acțiunea continuă se exprimă prin prezent și imperfect; cea momentană (careă cum se începe se și sfârșește) prin aorist; era cea deplinită prin perfect și prea perfect. Aceiași analogie se observă și în latină, numai că perfectul are și însemnarea aoristului grec.

§ 136 *Futurul* înseamnă ceea ce are a fi și ca continuu și ca momentan: *γνώσομαι* voi studia, și voi cunoaște; era *γινώσκων* essact sau preste pucina futurului (*Μετ' ὀλίγον μέλλον* Paulo post-futurum) arată ceea ce are să fie ca deplinit: *ἐγνώκως ἔσομαι* voi fi cunoscut, *ἐργασμένος ἔσομαι* fabricatus ero.

§ 137. Presentul, aoristul și perfectul arată succesiune determinată de timp numai la Indicativ, era în celelalte moduri, cum și la participiu, timpurile acestea se conformă cu corespondentele lor din indicativ numai în privirea speciei, dar nu și a succesiunii; precum arată tabelul următor, relațiunea speciei și a succesiunii timpurilor; — ceea ce în românește nu se poate discerne acurat;

	Present	Trecut	Futur
continu	Present Indicativ	Imperfect	Futurul
	Imperativ, Coniunct. Optativ. Infinit. part. present.		
momentan		aoristul Indicativului	Futurul
	Imperat. Coniunct. Optat. Infinit. part. aoristului.		
deplinit	perf. Indicativ	Prea Perfect.	Futurul exact.
	Imperat. coniu. Optat. Infinit. partic. perfectului.		

1) Timpuri de continuitate.

a) Presentul Indicativului.

§ 138. Acesta arată o acțiune continuă, verii care se înțelege ca continuată în prezent: *ἵκετεύομεν* se *πάντες* te rugăm toți, *ὁμολογεῖ τοῦτοις Ὀμηρος* Omer convinge la aceste. Pentru aceea se espun în prezent fapte ce au valora în tot timpul, prin urmare și în prezent: *ἔστι θεός. Πλοῖον εἰς Ἀἴλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν* Ateniei anuală trimite nava la Delos. În latină: Deus mundum conservat.

NB. Acțiuni trecute a căror înse rezultat încă se continuă se pun în prezent: *ἀκούω* am auzit și în minte, *πυνθάνομαι* sum informat, *αἰσθάνομαι* am simțit și știu, *μανθάνω* am învățat și înțeleg, *νικάω*, *κρατῶ* am învins și sum victorios, încă și: *ἡττώμαι* sum învins, *γεύω* sum exul, *ἀλλοσκόμαι* sum captiv, *ἀδικῶ* comit nedreptate, *θνήσκω* sum mort. Era *ἦκω* și *οἶχομαι* au mai tot-dé-una această însemnare: sum venit, sosit, ajuns.

§ 139 În continua narațiune vivace potă chiar și fapte trecute să se pună în prezent (present istoric), din care causă în ellena ca și în latină, prezentul adesea se preschimbă cu timpurile trecute: *Ἐπεὶ ἤγειτο ὁ Ἀρχίδαμος καὶ ἐπορεύετο ἐπὶ τοὺς ἀντιπάλους, ἐνταῦθα οὗτοι οὐκ ἐξεδέξαντο τοὺς περὶ τὸν Ἀρχίδαμον ἀλλ' ἐγκλίνουσι* De ore-ce Arhidam comanda și mergea contra inamicilor, apoi aceștia n'au primit la luptă pe cei de pe lângă Arhidam, ci o rup de fuga. — Expectabant omnes quo tandem Verres progressurus esset, quum repente proprii hominem ac deligari iubet. — *Δαρείον καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίνονται δύο δοὶ* fii s'au născuți lui Darie și Parisatidei (în ellena: se nascu).

b) Imperfectul.

§ 140. Acest timp arată o acțiune prelungită în trecut. Ellenii ca și latinii întrebunțază imperfectul de câte ori descriu fapte în trecut, arătându că aceste au o relațiune întresine continuă, ori că se repetesc: *ἐπὶ Κέρκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ κα-*

τὰ πόλεις ῥηκίτο καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο in timpulū lui Cerrope și a celorū întâi regī, Atica se administra separatū dupre celāi și fie-cine de sine se guverna. Οὐποτε μείον ἀπεσπορατοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τῶν Ἑλλήνων ἐξήκοντα σταδίων barbariī nīci odatā se aședāu in castru la distanță de Ellenī mai pucinū de 60 stadii. — Romae quotannis bini consules creabantur.

NB. I. Imperfectul arată și o acțiune numai întreprinsă verī meditată, fără a fi efectuată: οὕς ἐδίδουν, ἐπειδον, voiam a le da, — aī convinge.

NB. II. Imperfectul verbelor unipersonale co indicā posibilitate, convenire, ori calitatea unei fapte exprimate prin infinitiv, însemnā cā acțiunea încă nu s'a efectuat: ἔδει τοῦ γίγνεσθαι trebuia a se face Așa și: χρῆν trebuia, ὅφειλε, προσῆκε se cădea, ἔξην era posibil, orī numai ἦν cu adjectivele neutre: εἰκός convenabil, δίκαιον drept. etc.

NB. III. Imperfectul cu ἄν vide § 144 NB.

c) Presentul celor lalte moduri și a participului.

§ 141. Cele-lalte moduri la prezentū însemnā simplu o acțiune continuā in prezentū, trecutū și chiar futurū: Μαινόμεθα πάντες ὁπότεν ὀργιζόμεθα ne infuriem toți de câte ori ne (ne vom) māniemū. ἔλεγον τῷ Εὐθυδήμῳ ὅτι πάντες ἔτοιμοι εἶεν μανθάνειν diceam lui Eutidem cā toți ar fi gata se învețe. οὕτω ποιήσω ὅπως ἂν οἱ κελύης așa voiū face cumū tu vei (ai) ordona.

2) Timpurile actiunei momentane.

a) Aoristul Indicativului, care in latina se reproduce prin perfectū cu însemnare momentană.

§ 142. Aoristul însemnā o faptă întemplată in trecutū fără a avea vreo relațiune temporală. către alte fapte trecute verī presente; éra faptă se înțelege ca efectuată momentanū: Μετὰ τὴν ἐν Κορωνείᾳ μάχην οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέλιπον τὴν Βοιωτίαν dupe resbelulū din Coronea Atenei aș părăsitū Beotia. Πausanias ἐκ Λα-

κεδαίμονος στρατηγός ἐπὶ Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἰκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου, ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναοὶ καὶ ἐστράτευσαν εἰς Κύπρον καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο Pausania generalū din Lacedemona fu trāmis de Ellenī cu 20 nave din Pelopones, dar aș navigat și Atenei cu 30 nave in Cipru și cea mai mare parte din ea aș supuss-o. In latina: Quum hoc proelium factum est, Caesar aberat.

§ 143. In propuseciuni dependinte și intrepuse (temporale complective cu ἐπεὶ, ὥς, ὅτι) pōte a se pune adesea aoristul, unde logicū trebuia a fi prea perfectulū, totū-tēnna inse cu nimicirea relațiunei ce arată prea perfectulū, cătră unū altū timpū trecutū, cāci aoristulū însemnā simplu o faptă ulterioară întamplată: Λαρεῖος Κύρον μεταπέμπεται (§ 139) ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε Darie rechemā pe Cyrus din funcțiunea prin care l'aș fostū făcutū satrape. οἱ πολέμιοι ὥς εἶδον τοὺς Ἕλληνας, ἀντιπορεύονται inimiciū cumū aș vedutū pe Greci, mergū contra lorū. — In latina inse prin prea-perfectū: Pompeias, ut equitatum suum pulsum vidit, acie excessit.

§ 144. Cu fapte ce se asigurā din experiență se pune aoristul spre a însemna ca ce s'aș făcutū odată se pote întampla și ordinarmente: τῷ χρόνῳ ἡ δίκη πάντως ἤλθ' ἀποτισσάμενη cu timpulū justiția numai de cât este (vine a fi) recompensată. Τὰς τῶν φανύλων διανοίας ὀλίγος χρόνος διέλυσεν puținū timpū desface (nimiceste) cugetările reilorū. Eră acestū timpū se numește aorist sentenționalū, care in latina se reproduce prin perfectū: Rege incolumi mens omnibus una est, amisso rupere fidem constructaque mella diripuerē ipsae (albinele),

NB. Spre a se așeta cā ce se face „ordinarū“ se pōte repeți și de mai multe ori, se pune câte o-dată aoristul și imperfectul cu ἄν: ἔλεξεν ἄν se îndatina a dice, ἀναλαμβάνων αὐτῶν τὰ ποιήματα διηγώτων ἄν τι λέγειεν recitānd poemele lor adesea i întrebām ce ore diceai.

Altă-dată aoristul arată că o acțiune au avut loc chiar îndurată discursului: ἐγέλασα (pe când discura) am ris. — Ἐπήμεσα ἔργον καὶ πρόνοιαν ἦν ἔθου (în timp ce vorbiam) am lădat laborul și solici-tudinea ce-mi-ai dat.

NB. II. De aoristul supositiv verii condițional vedeți § 182, b. Aoristul Ellen este timp indefinit și corespunde în genere trecutului compus la noi: *am facut, am cugetat*. El este cu preferință timp istoric.

b) *Imperat. Conjunctiv, Optativ și infinitivul aoris-tului.*

§ 145 Aoristul în cele l'alte moduri însemnă sim-plu o acțiune întâmplată și *indată* trecută în prezent, trecut și futur: σὺ μοι ἀπόκριναι, ὦ παῖ răspunde-mi tu o copile! οἱ Τριάκοντα προσέταξαν ἀπαγαγεῖν Λέ-οντα, ἵν' ἀποθάνοι cei Trei-zeci au ordonat să aducă pe Leonte ca să-l uimă omore. Νέος ἄν πονήσῃς, γῆρας ἐ-ξῆς εὐδαλές de vei munci la tinerețe vei avea bătră-nețe vigurose. Μέγα οἶμαι κέρδος τὸ ἀρχὴν καταπραΰ-ξαι, πολὺ δ' ἔτι μεῖζον τὸ λαβόντα διασώσασθαι socot de mare câștig de a-și impropria o domnie, dar încă multă mai mare de a o conserva odată căpătându-o.

NB. Aoristul acestor moduri diferește de ale prezentului (141) întru aceea că arată o acțiune simplă și adesea între trecută, pe când prezentul a-rată o stare ce adesea se prelungește mai mult timp: ἀρεν τοῦ γίγ-νεσθαι τὸ γενέσθαι ἀδύνατον fără continua producere, este imposi-bil momentana înținare. χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ἥδιον greu este a face, dar ușor a porunci. Εἰ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν, ἀντί-λεγε, εἰ δὲ μή, παῦσαι πολλάκις λέγων τὸν αὐτὸν λόγον dacă ai unde va de contra-șis, contra-și, ăra de nu, încetăză de a dice adesea același cuvânt. Εὐτυχοίης καὶ τύχοις ὅσων ἐράς O de ai fi norocită și ai căpetia câte poțest.

§ 146. Aoristul participului însemnă regulat și acțiune precedinte de cea a verbului de la care depin-de: καὶ ζῶν ὁ φαῖλος καὶ θανὼν κολάζεται celăl reu și trăind și dupe ce mōre se pedepsește. Κροῖσος Ἀ-λὺν διαβάς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει Cresus dupe ce va trece Ali va distruge un mare stat.

§ 147. Cum aoristul indicativului se pune ades-sea în locul Prea-perfectului (§ 143) așa și cel al optati-vului și infinitivului în propuseciunile narrative, arată regulat ceva trecut: Ἐλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι dicea ce acolo a vedut; Κύκλωπες λέγονται ἐν Σικελίᾳ οἰκῆσαι se spune că Ci-clopii au locuit în Sicilia.

NB. Multe verbe ce la prezent arată o stare, la aorist însemnă intrare în însuși acea stare: βασιλεύειν a fi rege, βασιλεῦσαι a deveni rege ἄρχειν a domni, ἀρξαι a începe ἡγεῖσθαι, ἡγήσασθαι, ἰσχύειν a fi tare ἰσχύσθαι a se întări, πλουτεῖν a fi avut, πλουτήσαι a se înavați, σι-γᾶν, σιγήσαι, ἔχειν, σκεῖν, φαίνεται a fi vedut, φανῆναι a se zeri, νοσεῖν și νοσήσαι (confer § 138 NB), bolește și s'a bolnăvit.

3) Timpul Futuru.

§ 148. Futurul indică ceea ce are a fi ca conti-nuu și ca momentan; tot așa și în latina: ἀρξω voiui începe și voiui domni, ἔσομαι voiui aparé, și voiui fi. În latina veniet pater; illo tempore respublica florebit.

NB. Persōna a doua a futurului însoțită de οὐ ecivaléză cu o negațiune moderată: Οὐκ ἐπιτοκήσεις nu vei jura (egal imperativului cu μὴ §. 160), ăra în interogațiune οὐ arată o ordonanță vivace: οὐχ ἔλθετε; nu veți trage? οὐ ποιεῖτε; nu veți face? οὐκ ἀρήξετε; nu veți ajuta?

§ 149. Importantă este încă usulă futurului Indi-cativului în propuseciunile relative, și cu ὅπως în cele subordonate, arătându scopul verii ce se pōte face: οὐκ ἔχομεν ὅτου οἴτου ὠνησόμεθα nu avem cu ce vomă cumpăra grău, Δεῖ ἅπαντα ἄνδρα τοῦτο παρασκευά-ζεσθαι, ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσται § 195, trebuie tot bōrba-tul să fie preparat la acēsta ca se poată fi cât mai în-țelept. Asemenea usă are și participulă futurului: πολ-λά καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ στατηρήσοντα ἔχειν cel ce voește a fi bun generală trebuie se aibă multe și de la natură și de la sciința. τίς ἔσται ὁ ἡ-γησόμενος cine va fi celce are a fi comandante. (§ 76 NB).

NB. La futurul indicativului se adaugă câte o dată și *ἂν* spre a indica posibilul a se întâmpla: *εἰ οὐδ' ὅτι ἄσμενος ἂν πρὸς ἄνδρα οἷος οὐ εἶ διαλλαγήσεται*, știu bine că cu plăcere s'ar împăca cu un bărbat cum ești tu.

§ 150 Spre a areta ceea ce imediat are a se efectua, se întrebuintează futurul perifrastic cu verbul *μέλλω* și un infinitiv (de futur, prezent și mai rar chiar aorist): *μέλλων τι πράττειν μὴ προείπης μηδενί* voind a lucra ceva se nu prespu nimeni, *Δέήσει ἀγαθοῦ ἀεὶ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σώζεσθαι* tot-deuna va fi trebuință de un bun șef pentru ca guvernamentul se pōtă fi salvat. Încă și timpurile trecute a lui *μέλλω*, dar mai ales imperfectul, se întrebuintează spre formarea acestui futur perifrastic: *παιδίας τοιαύτας ἐξεύρισκεν ἃ ἰδρῶτα ἤμελλον παρέχειν* inventa ast-fel de jucării ce puteu se provōce sudore. Eră în latina se reproduce prin futurul activ al participiului cu timpurile lui: sum, fui, ero: Quum apes jam evoluturae sunt, consonant vehementer.

NB. Formule dialogice sunt: *πῶς, verί, τί οὐ μέλλω;* cum (de ce) nu? *τί οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι;* cum nu are a fi ridicol? *πῶς οὐ μέλλω ἀπορεῖν μέλλον λέγειν* cum nu voi esita voind a grăi?

4) Timpurile trecute deplinite

§ 151. a) Perfectul indicativului înseamnă o acțiune terminată respectiv de prezent: *Εἶρηκα* deja asai. *ἡ πόλις ἐκτίσται παρὰ τῶν Κορινθίων* cetatea este fondată de Corinteni. *Τὰ χορήματα τοῖς πλουσίοις ἡ τύχη οἱ δεδοίγηται ἀλλὰ δεδάνεικε* fortuna n'a dăruit ci a împrumutat avușilor bani; În latina se reproduce prin perfect: *haec urbs ante multa secula condita est*.

NB. Efectul acțiunii pōte se dureze și în prezent, dar nu este acesta absolut necesar spre cunoștea perfectului; *Ἐπειμὲν οἱ θεοὶ ὦν*

οἱ ἄνθρωποι δέονται κατεσκευάσθαι eu îngrijire deosebită aceselor de care au trebuință omeni. *ἃ σοι τῇ τέχῃ ἀνέχρηται ταῦτ' ἀνέλετο* cele ce sōtia ții împrumutat, aceste ții luă. — Continuarea faptului în prezent se exprimă și perifrastic prin *εἰμὶ, εἰ δὲ νόσος γένῃς οὐρανὸς γεγώς ἐστὶ τε καὶ ἔσται*. Unigenitul ceră efectuată este și va fi.

§ 152 Perfectul înseamnă propriu: *presentul* *saptei terminate*, pentru care mulți perfecti au însemnare de prezent, ori diferesc prea puțin de prezentul lor: *μυμήσκομαι* memorez, *μύνημαι* țin minte, *καλοῦμαι* și *κέκλημαι* sum chemată, *πείθομαι* me conving, *πέποιθα* sum convins, *ἔλλωμαι* me perd, *ἔλωλα* sum perdut, *κτάομαι* câștig, *κέκτημαι* posedez, *ἵσταμαι* me pun, și *ἔστηκα* stau: *δοκῶ σοι παίζειν ἢ ἐσπουδαίνεαι;* me par ție că glumesc, ori că vorbesc cu seriozitate? (Confer. 153 NB) *θνήσκω* mor, *τέθνηκα* sum mort; *εἶδω* ved, *οἶδα* știu etc. etc. Astfel în latina sunt: novi, memini, odi. &c.

§ 153. Prea perfectul este perfectul imperfectului, adecă: înseamnă ceva terminat respectiv de imperfect, precum perfectul de prezent. *ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασιν ὥριστο τοῖς ἀμαρτάνουσι ζημία, θάνατος*. În legea lui Draconte pentru toți delicuenții o singură penalitate s'au fost orânduit: mōrtea. Idem în latina: Quum ego illum vidi, jam consilium mutaverat.

NB. Așa se exprimă când già legile lui Draconte erau abrogate, dară de ar fi fost vorba pe când încă valora, trebuia să se exprime cu perfectul: *ὥρισται*. Prea perfectii perfectelor de la § 152, suplinesc pe imperfecti. — De aorist suplinind Prea perfectul vezi § 143.

§ 154. c) Futurul exact fiind perfectul futurului, înseamnă o faptă terminată relativ de futur. Futurul exact uniform a limbei Ellenice are în genere însemnare *passiva* și mai rar *media*; eră la activ se formăză *perifrastic*, cum și medial și pasivul câte odată: *γεγραφώς ἔσομαι* voi fi scris, *εἰργασμέ-*

vos ἔσομαι fabricatus ero, διεφθαμένους ἔσομαι perditus ero, ἂν ταῦτ' εἰδῶμεν, τὰ δέοντ' ἐσόμεθα ἐγνωκότες de amū sei acestea, vomū fi cunoscutū cele necesariū. — In latina se reproduce prin futurul exactū Quum tu haec leges, ego illum forlasse convenero. — Si (Ubi) istac venero, rem tibi exponam.

NB. Futurul exactū este în nsū numai în propuseciuni independente; fiind-co în celelalte (finale, condiționale, relative, temporale) se suplinesce prin aoristul conjunctivului și optativului: Κῦρος ὑπείσχετο τοῖς φιλῶσιν, εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ' ᾧ ἐστρατεύετο μὴ πρόδωκεν παύσασθαι πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι αἰκᾶδε. Futurul esactū a verborū de la § 152 aū înseamnă de simplu futurū: μεμνήσομαι în voiū aminti, τεθνήξομαι voiū muri. Înseamnă încă și ce are a se întâmpla peste puțin: φράζε καὶ πεπράζεται și și va fi și efectuatū.

§ 155. d) *Perfectul celor lalte moduri și a participiului* înseamnă o faptă terminată deplin în prezentū, trecutū și futurū: οὐ βουλευέσθαι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλευέσθαι nu este ora de a te consulta, ci de a te fi decis ἦλθεν ἀγγελία ὡς ἠλώκοι τὸ τεῖχος a venitū vestea că giă se luase fortăreșia.

IX. Modurile verbului

1) In propuseciuni simple.

§ 156. Indicativul prezintă ideia (positivă ori negativă) ca un ce datū, ori ca o faptă esistentă în realitate, adică ca provenită numai de la obiectū și independent de subiectū, prin urmare esclusă din domeniul unei simple și pure cugetări: Ἀνὴρ ἐπικεικὴς ἀπολέσας τι ῥῆστα οἶσαι unū barbatū moderatū perdendū ceva, ușorū va suporta. In latina: Pater non venit. — Prin Indicativ se intră directū și nedubitabilū: πῶς τοῦτο ἐπραξας; cumū ai lucratū acēsta? Venitne pater?

NB. I Se pune încă indicativul cândū se espunū cu vivacitate propuseciuni condiționale, mai cu sémă cu: καὶ δὴ (καὶ): ποιωῖ ὑμᾶς ἡμεῖν

εἰς Φῶσιν καὶ δὴ καὶ ἀποβαίνομεν ve voiū face se mergeți la Fose, (dacă vomū...) dar étă că și debarcămū. Înca și în interogațiuni vivace avēndū sensū supositiv: ἀδικεῖ τις ἐκόν; ὁρῶν καὶ τιμωρῶν κατὰ τοῦτον nedreptățește cineva de voie? urgia și pedépsa contra acestuia (în atare casū). — Chiar și în acele unde adauginduse ἂν devine interogațiunea mai tare și se asigură contrariul întrebarei: τίδ' οὐκ, ἔφην ἐγὼ, οἶδα; amū fīsū eū, cumū (de ce se) nu sciū? adica: sciū. — quin imus.

NB. II) De indicativ cu și fără ἂν în propuseciuni condiționale, veđi § 181, érá esprimândū dorința § 158. De indicativul aoristului cu ἂν indicândū repețire § 144 NB.

§ 157. *Conjunctivul* arată o simplă cugetare ce tinde a deveni o realitate; reprezintă dar ideea ca dependente în totul de subiectū, și exprimă ceea ce trebuie a se face referinduse în tot-deuna cōtră ceva prezentū spre a se realiza; se pune deci:

1) La *indemnări*: Τομεν să mergem; când se pōte antepune și: ἴδε, ἄγε, ἄγετε ori φέρε hai, ia, ei bine (ceștū din urmă se pune și înaintea persōnei I-a singulare): ἀλλ' ἴδε βαδίζομεν, dar hai se mergem; φέρε δὴ τὰς μαρτυρίας ὑμῶν ἐναγνῶ. Apoi ia să ve citește mărturiile. În latina cu conjunctiv: imitemur majores nostros.

2) Cu μὴ în *defense* și *interdiceri*: μὴ ἀτελῇ τὸν λόγον καταλίπομεν, să nu lăssăm discursul ne completū. În latina idem: hoc facito, hoc ne feceris.

3) Cu *interogațiuni dubitative*: τί φῶ; quid dicam? δέξοθι ἡμᾶς ἢ ἀπίσωμεν; ne primiți, sau să purcedem? haec quum viderem, quid agerem, judices?

4) Cu μὴ veri ὅπως μὴ în propuseciuni ce exprimă frică ori solitudine: μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές εἰπεῖν (§ 176), (mi-î témă) să nu fie cam grosolan a spune adevurul.

§ 158. 1) *Optativul*, de sine foră ἂν exprima o simplă dorință de a se face ceva: Ἐρδοί τις ἦν ἕκαστος εἰδεῖν τέχνην, fie să lucreze fie-cine arta ce ar sci.

Μὴ ζῶν μετ' ἀμουσίας, n' așu trăi în (cu) ignoranța. În latina prin conjunctiv de dorință: valeant cives mei, sint incolumes, sint beati. Ca introductive de dorință pot să se antepună particulele: εἰ, εἴθε, εἰγάρ, ὥς fie, o dear (în latina: utinam,—ne). Dacă dorința se reprezintă ca neesecutabilă veră imposibilă, se strămută în trecut și se exprimă prin imperfectul și aoristul indicativului: εἴθ' ἦσθα δυνατός δρᾶν ὅσον πρόθυμος εἰ, o! de-ți era posibil a lucra pe câtu ești de arduite; εἴθε σοὶ τότε συνεγενόμην, o de mă întâlneam cu tine atunci. Această dorință se poate exprima și prin ὥφελον, εἴθ' ὥφελον, εἰ γὰρ ὥφελον o de ar, macar de ar, cu infinitiv: Εἰ γὰρ ὥφελον οἴοιτε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ ἐξεργάζεσθαι, o! de ar fi fost în stare vulgul să efectue cele mai mari bunuri. În latina tot cu conjunctiv: Utinam ego tertius vobis amicus adscriberer. Utinam factus essem.

2) Optativul cu ἄν însemnă posibilul a se face întâmplându-se ocaziune: οἱ κακοὶ ὥσπερ περὶ κασ' οὐ ποτ' εὖ πράξειαν ἄν, reii eum sunt, nici odată ar putea fi fericiți; πάντες ἄν ὁμολογήσετε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει, cu toții ați putea atesta că concordia este cel mai mare bun pentru cetate. În latina prin conjunctivul *potentiale*: dicat și dixerit aliquis;—quis eum diligit, quem metuat? Și cu: nolim, velim etc.

3) Se mai pune optativul și în negațiuni veri ordonante moderate: ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἄν εἴη δυσμενής un barbat eminente nu ar putea fi reu voitoriū. Οὐκ ἄν δύνατο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν nu ai putea fi fericit foră se muncești. Λέγοις ἄν ὥς τάχιστα de ai dice căt mai iute. Idem în latina cu conjunctiv: aut bibat, aut abeat. Quum absit, ne requiras.

§ 159. Imperativul se pune la ordonante (cerinți, rugăciuni), ori la defense, interdiceri: Ἐρρωσο, vale. Μὴ εἰσὶτω, să nu între.

NB. Cu imperativ se pun și: Ἔσθ' (δὴ), τίρε-ἄγε (δὴ), ἄγετε, ei dă! dacă ordonanța întegre la o faptă singulară: Ἔσθ' εἰπέ, dă și (spune), ἄγετε, ὁ ἄνδρες, διαπύροιστε, ei!, barbaților, cinați; nu înse și când este mai generală, ori ordin de lege veri magistratură. În latina se adauge: fac, cave—ne: fac attentum te praebens,—Cave facias.

§ 160. Interdicerea la persóna a dūoa póte fi după: ori cu prezentul imperativului (în o acțiune continuă): μὴ πράττε nu lucra de felii; ori cu aoristul conjunctivului (în cea momentană): μὴ πράξεις, să nu lucrezi acum numai. Ταῦτά μοι προᾶξον, τέκνον, καὶ μὴ βράδυνε μηδ' ἐπιμνησθῆς εἴ τι Τροίας, aceste să mi faci, o copile! și să nu întârzi, nici săți mai amintesti de Troia. dar la persóna a treia se afla μὴ si cu aoristul imperativului: μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως, nimea dintre voi să se aștepte (așteptesă) altfelu. În latina: nocturna sacrificia ne sunt.

NB. De infinitiv în locu de imperativ vezi § 214.

II. Modulile verbului în propuseciuni colegate.

Principii de colegarea propuseciunilor.

§ 161. a) Doue propuseciuni simple (§. 5.) se pot colega între sine întreitū:

1) Așa că o propuseciune principală se pune lângă alta: *proposeciuni coordinate*.

2) Așa că una se referă la cealaltă și numai colegându-se între sine producă o idee complectă: *proposeciuni conunite: relative-conjuncționale*, veri: condiționale și relative.

3) Așa că una depinde de cealaltă: *proposeciuni subordonate veri dependente*.

b) Din dūoe propuseciuni coordinate fie-care este principală și nedependintă de cealaltă: φιλομαθής ἦς ποτε καὶ νῦν πολυμαθής εἰ. O dinióră erai studios și acum ești eruditū.

NB. De modul cum se colégă propuseciunile coordinate se va vorbi în cel întâiu capitol despre conjuncțiuni. Aceste propuseciuni mai rar se punu și *necolegate*, mai ales pentru vre o rațiune oratorică; *Εξ-ρηκα, ἀνηκόατε, ἔχετε, κρίνατε*, am dis, ați ascultat, aveți cunoștință, judecați.

c) Din două propuseciuni relative-conjuncționale, una se dice *protasa* și alta *apodosa* (verî *antecedinta* și *subsecventa*.) Protasa este aceea ce prepară apodosa și are absoluta necesitate de dînsa; érá apodosa se refera la protasa spre aî complectia sensul: *ὕψων κρατεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἀισχρὸν* (protasa), *τούτων ἐγκράτειαν ἄσκει πάντων* (apodosa); de cele ce este rușinos a fi predominatū sufletul, de acestea tôte abștînete. Natura limbei române înse cere ca demonstrativa se precedă.

NB. Apodosa n'are tot-deuna o dicere espressă ce să arate reducerea la protasa: *ἃ μὲν ἐπιστάσαι, διαφύλαττε ταῖς μελέταις, ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας, προσλαμβάνε ταῖς ἐπιστήμαις*, cele ce scrii. conservă-le prin studii, érá cele ce n'ai înveșiatū, impropriază-ți-le din sciinși. Adessa precedează apodosa pe protasă: *οὗτος βέλτιστος ἂν εἴη, ὅστις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται*. Acestū (omū) ar fi mai emeninte, carele pôte supurta nenorocirele mai moderatū.

d) Propuseciunea subordinată depinde de altă propuseciune așa că, cea independintă pôte a se cugeta și foră cea subordinată, dară nu și vice versă: *Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὥς Ἐπιβουλεύοι αὐτῷ*, Tisaferne acusa pe Cyrus cătră frateseū că ar unelti rele contra lui. *Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχούσι, μὴ δοκῆς εἶναι κακός* nu invidia pe cei norociți ca să nu te pari a fi malițios.

NB. De la o propuseciune principală pot să depindă mediat ori imediat mai multe secundare. La moduri înse se modifică diferit de cea principală. — Din propuseciunile relative-conjuncționale și subordonate se forméză periodul și discursul.

NB. II. Aceeași idee pôte fi esprimată verî prin două propuseciuni coordinate, verî prin una conunita: *Μηδενὶ συμφορὰν ἀναιδέως, κοινῇ*

γὰρ ἢ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον *Ἐπεὶ ἡ τύχη κοινὴ ἔσται καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον, μηδενὶ συμφορὰν ἀναιδέως*. Fiind că aorta este comuna și viitorul nevêștutū, apoi se nu impuși nimenui nenorocirea.

NB. III. Adessa o dicere pôte a se strămuta din propuseciunea dependentă în cea principală (anticipatiune § 37): *Καὶ τοῖν βαρβάρων ἐπιμελεῖτο ὥς πολεμεῖν ἱκανοὶ εἴησαν*, chiar și de barbari se îngrijia ca se fie capabili (barbarii) a se lupta. Și viceversa. În latina: *Quis non malarum, quas amor curas habet, haec inter obliuiscitur*. (malarum curarum, quas).

De usul modurilor în propuseciuni dependinte (valoréză următorele regule).

§ 162. Indicativul se pune îndecomunū în propuseciunile dependinte, dară prin el se colégă numai ideele foră vre o unire interioară ori esterióră: *Μὴ μ' ἐρώτα τίς εἰμι*, nu me întreba cine sum. În latina: *quod domum emisisti, gratum mihi est*. haec etiamsi nota sunt, commemorari tamen debent.

§ 163. Coniunctivul și în propuseciuni dependinte însemnă tot-deauna ce trebuie a se face, pentru aceea se și referă spre present. Se pune regulatū dacă depinde de *timpu principal*; érá *timpi principal* sunt toți căși transferă într'un certū modū acțiunea în presentū, adecă: presentul indicativului (afară de cel istoric § 139), perfectul, futurul și toți timpii coniectivului și a imperativului: *τὸν κακὸν ἀεὶ δεῖ κολάζειν, ἢν' ἀμείνων ᾖ*, pururea trebuie a pedepsi pre cel reū, ca se devîă mai bunū. În latina precedând în propuseciunea principale: present, perfect (în însemnarea ellenă), și futur, urméză în secundara: presentul ori perfectul coniectivului: *nuncio, nunciabo, nunciavi ut Scias*. *Οὐκ ἔχω ὅποι τραπώμαι* non habeo quo me vertam.

§ 164. Optativul foră *ἂν* se pune regulatū când depinde de *timpu istoric*; érá *timpi istorici* suntū toți căși transferă acțiunea în trecutū, adecă: presentul istoric, imperfectul, aoristul și prea perfectul; se mai pu-

ne optativul încă și cându principală se află la optativu: *Ἐκαλούμην ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὡς εὐφραίνοντο οἱ συνόντες*, eram chematū la cină ca să se desfăteze companiști. În latina precedând timpū trecutū, mai alesū: imperfectū, perfectū (în însemnare de aoristū) și plusquam perfect, urmază imperfectul și plusquam perfectul conjunctivului: *vidi, videbam, videram quid faceres, vel quantum jam efecisset*.

§ 165. În *discurs indirect* se pune optativul, foră *ἀν*, dară numai cu timpī istorici spre a arăta că narațiunea este cugetare străină și nu a vorbitorului verī scriitorului: *οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι*, Ateneii țineau de reu pe Pericles (dicând) că: general fiind nu eșpeduește. *Ἀπεκρίναντο ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἃ οὐκ ἐπίσταντο*, au respinsu că învețe ei vor înveța cele ce nu ar sci. În latina în genere în acestū casū se pune: *infinitivu (oratio obliqua)*: *ἔλεγεσ ὅτι Ζεὺς τὴν δικαιοσύνην πέμψει τοῖς ἀνθρώποις*, dixisti Jovem misisse justitiam hominibus. Mai rar, se pune și conjunctivă în latina.

§ 166. Aci Ellenii punū adessa și indicativ, luând, în modū straniu, narațiunea nu ca cugetare a scriitorului, ci ca admissibilă de o accepțiune (intindere) mai generală; în cât adessa se află în paralel indicativul cu optativul: *Ἐπυνθάνοντο αὐτῶν καὶ πόσῃν χώρῃ διήλυσαν καὶ εἰ οἰκοῖτο ἡ χώρα*, se informaū de la densii și cati localitate au percursū și dacă țera ar fi locuită. Nicī odată înse în acestū casū nu se pune conjunctiv chiar cu timpū principal, căci usul lui se mărginește numai la cele disse la § 157. 170.—ex: *Ἐπεὶ ἐτελείτῃσε ὁ Δαρεῖος, Τισσαφέρνης διαβάλλει Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ*. După ce Dariū muri, Tisaferne pîrește pe Cyrus cătră frateseū ca cum ar complota contra lui.

§ 167. Optativul cu *ἀν* de *possibilitate* se pune

și cu propusecianiile dependente ca și cu cele independente (§ 158. 2), spre a se arăta ceva numai ca posibil: *λέγω ὅτι τοῦτο οὐκ ἂν γένοιτο*, dic că această nu s'ar putea face. Eară în latina cu imperfectul conjunctivului: *qui videret urbem, captam diceret*.

NB. Usul mai amenunțit a timpurilor în propusecianele dependente se arată de aci înainte.

1) *Moduri în propuseciani dependente prin conjuncțiunile esplanative verī espletive*: *ὅτι* și *ὡς* cu verbele narative: *verba sentiendi et declarandi*, și în *interogațiuni indirecte*.

§ 168. Propusecianele ce conținū o *opiniune* ori *judecata* și depindū de verbele narative, se colégă cu ele prin *ὡς* verī *ὅτι* (servind de object propusecianeī principale), de nu sunt pusse la infinitivū ori particip. Acestea în latina se pun în genere la infinitivū. Eară interogațiunile indirecte se colégă prin *εἰ*, *πότερον* - *ἢ*, verī prin pronumele interogative ori particule (§ 119): *οὐκ οἶδα πότερον ζῇ ἢ τέθνηκε*; nu sciū ce ore (care din douē), trăește ori a muritū? Eară în latina în genere prin conjunctivū: *quaisivi, quid faceret, ubi fuisset?*

§ 169. În acest cazū se pune *indicativ*, dacă propusecianeā independentă fiind, ar fi avut totū indicativū.

a) Trebuie *absolutū* a se pune indicativū, dacă verbul propusecianeī principale va fi în timpū primitivū: *λέγεται ὡς ὄντως ἐστὶ κοινὰ τὰ τῶν φίλων* (în discursū directū: *τὰ τῶν φίλων κοινὰ ἐστὶ*); se dice că afacerile amicilor sunt inadever comune; *εἰπέ μοι τίνα γνώμην ἔχεις*; (discur. direct: *τίνα γνώμην ἔχεις*); spune-mi ce opinione ai?

NB. Și *quod* latin în sensul lui *ὅτι* se construē cu indicativ exprimând ceva adevărat: *non pigritia facio, quod non mea manu scribo*.

b) *Pote* a se pune indicativū dacă verbul propusecianeī principale stă în timpū istoricū: *εἶπον ἰντινα γνώμην εἶχον*, spuneam opinionea ce aveam; *ἦκεν ἀγ-*

γέλλον τις ὡς Ἐλάτεια κατείληπται (disc. direct: Ἐλάτεια κατείληπται) a sosit cineva anunțând că Elatea fu captivată.—Afară de indicativū se pune aci și optativū (§ 171. a).

§ 170. *Conjunctivul* pōte a se pune în aceste propuseciuni, dacă și directe fiind, ar fi avut tot conjunctivū:

a) *Trebue* a se pune conjunctivū dacă propuseciunea principală este în timp primitivū: ἀπορῶ ὅ,τι χρήσωμαι τῷ πράγματι καὶ τίνος πρώτου μνησθῶ (disc. direct: τί χρήσωμαι καὶ τίνος μνησθῶ) nu mă domiresc cum să mă serveseu de lucru, și de ce mai întâi să-mi amintescū.

b) *Pōte* a se pune câte-odată conjunctivul și cu timpî istorici: ἡπόρουν ὅ,τι χρήσωμαι τῷ πράγματι καὶ τίνος πρώτου μνησθῶ.—Εβουλεύοντο εἴτε κατακλῶσαι τοὺς ἄνδρας, εἴτε ἄλλο τι χρήσονται, se consultaū verî să ardă pe barbați, verî în alt mod să-î pērdă. — Dar în acest casū mai îndatinat este optativul (§ 169. b.)

§ 171. *Optativul* sāră ἄν pōte a se pune:

a) În locul indicativului (§ 169. b.), adecă decă propuseciunea principală este în timpu istoricū, și fiind independintă ar fi avut chiar indicativū: εἶπον ἦντινα γνώμην ἔχοιμι (direct: εἶχον). Λυκομίδης ἔλεγεν ὡς μόνοις τοῖς Ἀρκάσι Πελοπόννησος πατρίς εἴη, μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκοῖεν (direct: μόνοις τοῖς Ἀρκ. πατρίς ἦν—ἔχουν). Confr § 166. Licomide dicea că Peloponesu ar fi patria numai Arcadienilor; căci numai ei ca aborigini locuiaū într'ensa.

NB. Indicativul și optativul pot a se pune successiv în aceeași dependență de propuseciuni; căci indicativul se înțelege ca din partea subiectivă, eră optativul ca din cea obiectivă: Ἐλεγον ὅτι Κύρος μὲν τίθνηται, Ἀρκαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη, ὅθεν τῇ προτεραιᾳ ὤρμητο. Diceau că Cyrus a murit, eră că Arieu ar fi fugit la stațiune, de unde a duoa și a fost purcesū. (se respândise vestea).

b) În locul conjunctivului (§ 170. b.) cu timpū

istoricū, chiar și când propuseciunea luată ca independintă ar fi avut conjunctivū: ἡπόρουν ὅ,τι χρῶσάμην τῷ πράγματι καὶ τίνος πρώτου μνησθείην (direct; τί χρήσωμαι καὶ μνησθῶ).

NB. I. Se află și succesiv: ἤρουντο ὅσας εἴη καὶ εἰς ἑξῆς, întrebaū cine ar fi și de trăește.

NB. II. Este importantū a se sci unde în atare casuri stă optativul în locul indicativului și a conjunctivului: οὐκ ἤδει τι λέγοι· οὐκ ἤδει ὅ,τι ἔλεγε nu știea ce dicea, și οὐκ ἤδει τι λέγει nu scia ce să dică.

§ 172. *Optativul* ținend locul indicativului pōte a se pune și fōră intermedierea vre unei conjuncțiuni pentru discurs indirectū: ἔλεγον πολλοὶ, ὅτι παντὸς ἄξια λέγει (169 b.), χειμῶν γὰρ εἴη καὶ οἰκαδε ἀποπλεῖν οὐ δυνατόν· εἴη, mulți diceū că vorbesce pré justū; deora ce iarna era și nu era posibil a naviga a casă.

NB. De usul infinitivului și a participiului în aceste propuseciuni se va vorbi la locul cuvenit, § 228 și 229.

2) *Usul modurilor în propuseciuni finale.*

§ 173. Propuseciunile ce arată scopū verî fine se colégă prin particulele: ἵνα, ὡς, ὅπως ca să, μὴ, ὅπως μὴ, ἵνα μὴ, ca să nu; eră verbele se pun la conjunctivū verî optativū. În latina: ut, ne, ut ne, quo, ut non, quin, se punū cu conjunctivū observānduse successiunea timpurilor d'intr'o propuseciune într'alta: curro ut sudem; numquam accedo, quin abs te abeam doctior. Peto non ut aliquid novi decernatur, sed ne quid novi decernatur. etc.

§ 174. *La conjunctivū:* a) *Absolutū*, dacă verbul propuseciunei principale este în timpū primitivū: πολλὰ με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνου, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἐν μάθῳ, multe mă instruezi cu abondentă din pismă, pentru că multe audind nimica să (nu) înveți. Κτενοῦσι τὸν παῖδα, ὡς πᾶθῃ κακὸν μέγα, vor ucide pe copilū, ca să suferă un mare rău.

b) *Maî rareorî*, de precedeză timpû istoricû: ἐπι-
τηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἡδιστα διάγῃς. într'a-
dinsu nu team deşteptatû ca să petreci cât mai plăcut.

NB. Conjecţiunile ὡς, ὅπως au adessa ἄν în aceasta construcţiune: τοῦτ' αὐτὸ νῦν διδάσκει ὅπως ἄν ἐκμάθω, espune acum chiar acesta ca
să o înveţi bine. Dar atunci ajungerea scopului presupune şi alte
condiţiuni (ea aci: de mă vei înveţa conform § 197).

§ 175. *Optativul* se pune regulat în locul con-
junctivului (§ 174) de câte ori precedeză timpû istoricû:
ἐπιτήδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἡδιστον διάγῃς.

NB. I. Diferinţă între conjunctivû şi optativû constă maî cu sémă în a-
ceea că conjunctivul, maî rarû punenduse, presinta propuseciunea ca
un scopû *proposu* şi *cerutû*, érá optativul o presintă în sens subjec-
tival, ca o *intentiune* adecă, ce s'ar afla în mintea vorbitorului; se
afla încă şi ambele moduri împreună: Ναὺς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρου-
ν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσονται καὶ τὰς ὁλλιάδας αὐτῶν ἵκον-
ται Ἀθηναῖοι κολύουεν, Corintenii au echipatû navele pentru ca să
încerce o bataie maritimă şi ca Ateneii maî pucin să le împedec
vasele comerciale.

NB. II. De futurul indicativului cu ὅπως § 149 şi 195. De indicativul
condiţional în propus. finale § 192 Nr. 1. Şi de μή aratandû fine
§ 209 şi 254.

§ 176. La propuseciunile finale se referă şi cele
ce însemnă frica (dubitative), care se colégă cu μή,
μή οὐ să nu, acestea se punû absolutû la conjunctivû de
depind de timpuri principali: οὐ φοβῇ μή ἡδὴ προσβύ-
τερος ᾖ; nu te temi să nu fii acum maî bătrân? şi
regulatû la optativû de depind de cele istorice: οἱ Ἀ-
θηναῖοι τοὺς συμμαχοὺς ἐδεδίσαν μή ἀποστῶσι, Ate-
neii s'au temut să nu-î părăsască alianţii. În latina a-
ceste verbe prin: ne, ne non, cu conjunctivû: vereor
ne pater veniat. Nullam periculum est, ne locum non
invenias. încă şi cu ut: timeo ut sustineas.

NB. Rareori μή, ὅπως se punû şi cu perfectul indicativului; maî ales
dacă dubitanţa se referă la o faptă già terminată: φοβούμεθα μή

ἀμφοτέρων ἡμαρτήσαμεν, ne temem (că cum-va am păcătuit) să nu
fi ne reuşit già în ambele.

3) *Moduri în propuseciuni ipotetice veri condiţionale,* *adecă supositive.*

§ 177. Propuseciunile condiţionale apartinesc la
cele necesar unite între sine (§ 161. c.), şi *protasa*
propriu dissă contine condiţiunea, pentru care se şi e-
fectua acţiunea în *apodosa*; érá ambele propuseciuni
compunû *periodul condiţional veri suposiliv*.

§ 178. Protasa se colégă cu apodosa prin *el*.
ἐάν, (=el ἄν) şi contractatû: ἤν, ἄν (ᾗ) *dacă*; érá a-
podosa are în certe casuri particula de *possibilitate* ἄν
(ᾗ) *arû*, spre a areta că acţiunea din apodosa are va-
lora sub ôre care condiţiuni. În latina în protosa se
punû: si, nisi, ni, si non, etiam si, spre a avea locû
condiţiunea în apodosa.

În vechia limbă ellenă periodul condiţional are ur-
mătorele patru formule:

I) Protasă la *indicativû* cu *el*;

Apodosă la *indicativû* fôră ἄν, orî la *imperativû*.

§ 179) Formula acesta a periodului condiţional
este în usû când relaţiunea între protasa şi apodosa e-
ste totalmente *necesară* şi *reală*, fôră ca vorbitorul să-şi
emită ideea despre posibilitatea ori neposibilitatea aces-
tui casû: εἰ θεοὶ εἰσιν, ἔστι καὶ ἔργα αὐτῶν, *dacă* sunt
Dei, apoi sunt şi opere de ale lor. Σοὶ εἰ πῇ ἄλλη
δέδονται, λέγε καὶ δίδασθε, *dacă* ție alt-cumva ți s'a
părut, spune şi înveţi.

În latina ambele membre se punû la *indicativû*:

Si deus mundum creavit, conservat etiam.

§ 180. Formula acesta pôte să aibă şi alte tim-
purî, prin urmare chiar şi pe cei istorici. Dar în a-
ceastă ulterioară împregiurare se cere multă circumspec-
ţiune spre a nu se confunda cu formula ce urmază (§
181): ἐξῆν σοι ἀπιέναι ἐκ τῆς πλeως, εἰ μή ἡροεκόου

οοι οἱ νόμοι (în present: ἔξεστι—εἰ μὴ ἀρέσκουσιν) e-ra permis fie a eși din cetate, de nu-ți plăcea legele. *Εἰ τι τῶν δέοντων ἐπράχθη, τὸν καιρὸν, οὐκ ἐμὲ φησιν αἰτίον γεγενῆσθαι*, de s'a lucrați ceva din cele necesare, dice că cauza fu timpul ăra nu eū. În latina: Si nihil aliud fecerunt, satis praemii habent.

2) Protasa la timpū *istoricū* a indicativului cu *εἰ*;
Apodosa la timpū *istoricū* a indicativului cu *ἄν*.

§ 181. Formula acēsta este în usū, când relațiunea ambelor propuseciuni este *necessară*, dară conținutul lor se represintă ca *nereal*. Indicativul în acestū casū se numește *supositivū* (ipoteticū), de ore-ce represintă contrarul realității (§ 156. NB I.).

NB. În acestū periodū pōte a se subînțelege tot-déuna o propuseciune contrară suposițiunei. *Εἰ κλυτῆρόν ἐχρητο, οὐκ ἂν ἐτεθνήκει*, de întrebuija clistire, nu ar fi murit; (— dar n'aū întrebuijat, etc.). În latina se reproduce prin imperfectul conjunctivului: Sapiencia non expeteretur, si nihil efficeret.

Protasa acestui periodū pōte admite următōrele formule:

§ 182. a) *Imperfectul* se pune când condițiunea în present nu pōte avea locū: *εἰ τὸν Φίλιππον τὰ δίκαια πράττοντα εὗρων, σφόδρα ἂν θαυμάστον ἡγούμην*. De vedeam pe Filip lucrând cele juste, putēm se-l consider pré admirabil, (dar acum nu'l vedū lucrând cele drepte).—Verbul propuseciunei sub înțelese trebue a fi pururea la present). În latina idem: si scirem, dicerem.

b) *Aoristul* indicativului se pune când se exprimă o condițiune ce n'aū avutū locū în trecutū: *ἀπέθανον ἂν, εἰ μὴ ἡ τῶν τριάκοντα ἀρχὴ κατεκλύθη*, ași fi muritū, de nu se desființa domnia celor 30, (dar s'aū desființatū. Și aci verbul subînțelesei se pune la aoristul indicativului).

§ 183. c) *Prea perfectul* se pune de se exprimă o condițiune neindeplinită: *εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ὅα-*

δίως ἂν διεμαχόμεθα, de ar fi fost admis acēsta de noi, ușorū neam fi combătutū; (dar nu se admissū. Verbul subînțelesei s'ar pune în ellena la perfect). Ambele casuri: b) și c), se reproducū în latina prin plus quam perfectul conjunctivului: Si Roscius has inimicitias cavero potuisset, viveret.

§ 184. În apodosa acestui periodū se pōte pune imperfectul, aoristul și prea perfectul indicativului cu *ἄν*, chiar fōră a se lua în considerare care din precedintele trei timpuri ar fi pusse în condițiune; observându-se numai dacă acțiunea se consideră ca continua (imperfectū), momentană (aoristiū), verī deplinită în trecutū (prea perfectū): *εἰ τότε ἐβοηθήσαμεν, οὐκ ἂν ἠνώχλει Φίλιππος*, de alergam atunci în ajutoriū, *ἢν, Φίλιππος οὐκ ἂν ἐδεδώκει δίκην*.

§ 185. *Ἄν* se omite cōte odată în apodosa: *ἡσχυνόμην, εἰ ὑπὸ πολέμιον γε ὄντως ἐξηπατήθην*, mē rușinam, de ași fi fost înțelat înadeverū de un inamicū.

§ 186. Imperfectul se pune uneorea în locul timpurilor trecute, spre a esprima o acțiune *continuă*: *εἰ ταῦτα ἐποίει (nu ἐποίησεν) ἕκαστος, ἐνίκων ἂν*, de făcea aceste fie-care, ar fi putut învinge (pōte învingeū). Idem în latina prin imperf. conjunctivului: Num tu igitur Opimium, si tum esses, temerarium civem aut crudelem putares?

Din contra voidnd a esprima în present o repegiiune de acțiune momentană, se pune aoristul: *εἰ τίς σε ἤρετο, τί ἂν ἀπεκρίνω*; de te întreba cineva, pe dată ce ai răspunde? (ai fi răspunsū?).

§ 187. Apodosa condițională pōte a se pune și fōră protasa, care pōte a fi subînțeleasă: *ἐβουλόμην ἂν (εἰ ἡδυνάμην) αἰετὶ ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀποκόλλετε (εἰ ὑμῖν αὐτοῖς ἐπεποιθετε)*, din cauza vōstră înșive demult v'ați fi perdatū. Idem în latina: illo tempore aliter sensisses.

3) Protasa la conjunctivă mai ales de aorist (fără a se esclude și prezentul) cu *ἐάν* (*ἤν*, *άν*, *α*), dacă.

Apodosa la timp primitiv a indicativului ori imperativului.

§ 188) Formula acésta a periodului condițional este în usă când se exprima ceva în raport cu un cas posibil veri asteptat; pentru aceea are loc numai în *present* veri *futuri* (§ 163), și se întrebuintază în sentențiami: *άν ἐγγύς ἔλθῃ ὁ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν*, dacă (de căteori) morțea vine aproape, nimene voește a muri. *Άν ἔχωμεν χρήματα, ἔξομεν φίλους*, dacă vom avea bani, vom avea și amici.—*Εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, κἄν ψευδεὶς ᾧσι*, teme-te de calomnii, chiar de ar fi false.—În latina se reproduce prin prezentul conjunctivului și futurul exact.

NB. În locul lui: *ἐάν*, *ἤν*, *άν* și sinonimele lor se afla și *εἰ* cu conjunctiv, dar pre rar la Atici, când prevalează mai ales ideea de realitate: *οὐ ναυτικῆς καὶ θαύλου στρατιᾶς μόνον δεῖ, εἰ εὐστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι*, dacă cetățile intimidato s'ar coalisa, este necesă nu de o marină numai și armata miserabilă.

4) Protasa la optativă cu *εἰ*.

Apodosa la optativă cu *άν*.

§ 189. Formula acésta a periodului condițional se întrebuintază când într'adins se exprimă ceva *necert*, sau *numai posibil*, ca un cas arbitrarminte presupus: *οὐκ άν φορητὸς εἴης, εἰ πράσσοις καλῶς* (presupunend că) dacă-ți vor merge trebile bine, nu ai putea fi suferit. confer § 158.

În latina se reproduce prin prezentul conjunctivului: *me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferari velim*.

§ 190. Fiind-că *εἰ* cu optativă reprezintă ceva numai ca *possibil*, apoi pôte exprima în trecut acțiuni posibile și care s'ar *repeși* adessa; în acest cas apodosa se pune în comun la timp istoric a indicati-

vului cu și fără *άν*: *εἰ ποὺ ἐξελαῖνοι Λοτυάγης, ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου περιῆγε τὸν Κύρον, οἷ unde călăria Astiage, preumbla pe Cyrus pe cală cu frâu de aur.*

§ 191. *Εἰ* cu optativă după § 180 în discurs indirect ține locul lui *εἰ* cu indicativ (formula I), ori a lui *ἐάν* cu conjunctiv (3). dacă propuseciunea condițională depinde de timp istoric: *ἤδει Κύρος, ὅτι, εἰ τι μάχης ποτὲ δείσοι, ἐκ τῶν φίλων αὐτῷ παραστάτας ληπτέον εἶη*. În discurs direct ar fi disu: *Κύρος ἦν ποτε δέησι—ληπτέον ἐστὶ*, (veri *εἰ ποτε δείσοι*), scia Cyrus că dacă ar fi avut vre-odată necesitate de vr'eo lupta, trebuia să-și iee adjutanți dintre amici. Eară futurul optativului se pune când condițiunea, în raport de timpul propuseciunei principale, s'ar afla în futur. Și în acest cas prea rar se pune conjunctivul cu *ἐάν*.

De propuseciunile condiționale mai trebuie a însemna următoarele:

§ 192. Ambele membre a periodului condițional nu sunt așa de strins legate între sine, în cât protasa să cêră absolut apodosa aceleiași formule. Din contra propuseciunile celor patru formule pot a se colega între sine prea variat: așa se afla mai cu sêmă protase din formula întâia și a treia urmate de apodose din a patra, spre a areta cugelarea numai ca posibilă: *εἰ τοῦτο ἔλεγες, ἀμαρτάνοις άν*, de diceai acésta ai fi greșit. *Εάν ἐθελήσητε πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, ἴσως άν μέγα τι κτήσαιοθε ἀγαθόν*, de ați voi să lucrați demn de voi înșive, pôte ați căștiga vre un mare bun.

NB. Pre rar, pôte numai la poeși, se întimpina protasa de formula a dăoa cu apodosa din a patra.

NB. I. Periodul condițional pôte în totul ori în parte să se colegă cu alte propuseciuni; așa se intercalăză mai ales propuseciuni finale la cele condiționale: *εἰ γάρ ὄφελον οἱοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κατὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἱοί τε ἦσαν αὐ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα*

(εἰ γὰρ οἱοί τε ἦσαν §.) o de era în stare vulgul să efectue cele mai mari rele, pentru că éráși să fi putut lucră și *bunurile cele mai mari*.

NB. II. Condițiunea se află adesa în propuseciuni cu: γὰρ ἄν (καὶ ἄν, μέντοι ἄν): οὐκ ἐσθίουσι πλείω, διαρραγεῖεν γὰρ ἄν (εἰ ἐσθίουσιν), nu mănâncă mai mult decât ar crapa, (de ar mai mânca).

NB. III. De participele și infinitivele condiționale se va vorbi mai departe.

4). *Moduri în propuseciuni corelative.*

§ 193. Din aceste propuseciuni, cea dependentă (subsecuentă verii consecuentă) se referă la cea principală (antecedentă) prin intrermediul pronomelor relative și a particulelor adverbiale *) care au tot-deauna un antecedente special (demonstrativ) exprimat ori subînțeles: οὗτος ἐστὶν ὁ ἀνὴρ, ὃν εἶδες. ὡς προέλεξα, οὕτως ἐγένετο.

§ 194. În propuseciunile relative încapă toate modurile cu același sens, ce-l au în propuseciunile independente și în perioadele condiționale: οὐκ ἔχω ὅ.τι πρῶτον λάβω nu știu ce întâi ce apuc (§ 157. 3. 170). Ὅρῳ σε διώκοντα ὧν μὴ τύχοις te ved alungând cele ce nu

*) NB. Ce feluri sunt următoarele adverbale locale, calificative, și temporale, având între sine aceiași corelativitate ce și pronumele adjectivale corespondente lor: § 117—119; de unde se și derivă.

Demonstrative,	relative și indefinite relative,	interogative,	și indefinite.
ἔκει, ἐνταῦθα, acolo, aici;	οὗ, οὐπερ, unde, ὅπου ori-unde;	ποῦ; unde?	ποῦ undeva.
ἐκεῖνη ταύτη, (τῆδε) pre acolo-aci;	ἧ, ἥπερ pre unde; ὅπη pre ori unde;	πῆ; pre unde?	πῆ pe undeva.
ἐκεῖσε, ὅδε, δεῦρο, într'acolo-aci;	οἱ în cotro; ὅποι ori în-cotro;	ποῖ, încotro?	ποῖ încotrova.
ἐκεῖθεν, ἐνταῦθεν de acolo-aiici;	ὅθεν de unde; ὁπόθεν de ori unde;	πόθεν; de unde?	ποθεν de undeva;
οὕτως (ὥς) așa,	ὥς cum; ὅπως ori cum;	πῶς; cum?	πῶς cumva.
τότε atunci,	ὅτε când; ὁπότε ori când;	πότε; când?	ποτὲ cândva.
τότε „ „	ἥνικα (pe) când; ὁπηνίκα (pe) ori când;	πηνίκα; (cam) ce oră?	
τοσοῦτον atât,	ὅσον cât; ὁπόσον ori cât;	πόσον; cât?	ποσόν cât-va.

ai pute capata. (158. 1.) ὑμεῖς ἐστε παρ' ὧν ἂν κάλλιστά τις τοῦτο μάθοι, voi sunteți acia dela care cineva pré bine ar învăța acésta—(§ 158. 2.). Οὐκ ἤθελον λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα οἷα ἂν ὑμῖν ἤδιστ' ἦν ἀκούειν (εἰ ἤθελον λέγειν), nu voiamă a dice cătră voi astfel de lucruri ce v'ar fi fost pré plăcut ale auzi. confer § 187. In latina propuseciunile corelative indicând ceva cert și determinat se construiesc cu indicativ ca și în Ellena: Num alii oratores probantur a multitudine, alii ab iis, qui intelligunt? Patria est, ubicumque est bene.

§ 195. De futurul indicativului aratându scopu în propuseciunile relative, veđi § 149. Cu preferințe înse se pune ὅπως la futurul indicativului (dară duple § 174 și cu alte timpuri ale conjunctivului) cu verbe ce însemnă: προσέχειν a lua aminte, προνοεῖν a providea, προσπαθεῖν a se sili, ἐνδοιάζειν a se îndoi etc.: σκοπεῖ, ὅπως τὰ παρόντα σωθήσεται, consideră cum cele prezente se vor salva. δεῖ ἐκ παντός τρόπου ἅπαντα ἀνδρα τοῦτο παρασκεῖσθαι, ὅπως ὡς σφοδράτος ἐσται, trebuie în tot modul ca fie ce barbat să se prepare în aceea, ca să fie (cum are a fi) cât mai înțelept, In latina aceste verbe se pun cu ut la conjunctiv: cura ut valeas. Sol efficit ut omnia floreat. Multi tum, quum maxime fallunt, id agunt, ut boni viri esse videantur.

NB. Adesa se pune ὅπως cu ordonanțe și îndemnări, unde trebuie a se subînțelege propuseciunea principală: ὅπως παρέσει εἰς τὴν ἐσπέραν (veđi) să fii prezentă la soară. ὅπως περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἐρεῖς (adece ὁκόπει considera, veđi) Să nu grăiești ceva de resbel.

§ 196. La relative se adauge ἄν, dacă propuseciunea relativă arată ceva numai ca prin minte cugetat; în cât acțiunea cuprinsă în propuseciunea principale nu mai atuncea are valoră, de se va efectua și conținutul relativei. Eară acest *relativ-conditionale* are loc numai când verbul propuseciunei principale este în *tempus*

primitivă, după care și urmează *conjunctivă*. Acesta propuseciune ușor se poate prefăce în condițională de formula a III-a (§ 188): *πάν ὅ,τι ἂν μέλλῃς εἶρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ* (=εἰ ἂν τι εἶρεῖν μέλλῃς) tot ce ai avea de gând, mai întâi reflectează-o în minte. *Ἔπετε ὅπῃ ἂν τις ἡγήται* (=εἰ ἂν τις ἡγήται πῃ), urmași ori unde v'ar conduce cineva. În latina indicându-se ceva necertu și condițional, în genere se pune *conjunctiv* chiar mai adesea de cât la elleni: misi ad Antonium, qui hoc ei diceret. Nemo, est orator, qui se Demosthenis similem esse nolit. Rex praemium proposuit, si quis hostem occidisset.

NB. I. *Ἄν* cu relative generaliză și indefineste încă și sensul propuseciunii: *λέγε ὅς ἂν θείῃς*, și ori-ce voești. *Ὅς ἂν τούτων τιδρά, τεθνάτω*. Ori cine ar lucra ceva din acestea, să se omóre.

NB. II. Poezii numai se servesc în acest sens de *conjunctiv* și *optativ* foră *ἂν* (cestu din urmă fiind identic optativului de posibilitate cu *ἂν*): *ὅν πόλις στήσῃς τοῦδε χρη κλύειν*, pe cine Cetatea l'ar pune (guvernator) de acesta trebuie a asculta, *τῶν δὲ πημονῶν μάλιστα λυποῦσθαι φανῶσθαι αἰσῆται*. Conform § 188. N. de *conjunctiv* cu *εἰ*.

§ 197. Dacă verbul propuseciunii principale este în timp *istoric* verii la *optativ*, atunci se pune tot cu același sensu *optativ* foră *ἂν*, ținând locul *conjunctivului* (§ 164 și 165). Eară aceste relative se pun în locul celor de la § 196 tocmai ca și formula a patra a condiționalelor în locul celei a treia: *ἐκέλευσεν αὐτοῖς ἐπεῖθαι ὅποι τις ἡγάτο* (§ 191), au ordonat lor al urma, unde iar conduce.

NB. Pote înse excepțional ca după timp *istoric* să se întîmpine *conjunctiv* verii *optativ* în relative cu *ἂν*.

5) *Moduri în propuseciuni temporale.*

§ 198. Propuseciunile temporale se reduc la cele relative și în multe respectiv de moduri se po-

trivesc cu ele. Particulele ce colégă aceste propuseciuni sunt: *ἐπει, ἐπειδὴ* după-ce, *ὥς* îndată-ce, *ὅτε, ὁπότε* *ἡνίκα* când, *ἕως, ἔσπε*, până când, *πρὶν* mai înainte, *ἄφ' οὗ, ἐξ οὗ* decând, *ἐν ᾧ* intrucât, *ἄχρι (οὗ), μέχρι (οὗ), εἰς ὃ*, până la (acel timp). Se pune cu densesele *indicativ* când se exprimă ceva real; poate înse pe *indicativ* să-l suplinescă *optativ* în discursu *indirect* după *timpu istoric* (§ 165). Idem în latina particulele: *quum, quoties, ubi, postquam si, și relative* indefinite: *quicunque, ubique, quocunque etc. etc.* la autorii vechi: *quum ver esse coeperat. Quamcumque in partem equites impetum fecerant, hostes loco cedere cogeantur.*

§ 199. Dacă propuseciunea temporală espune ceva numai ca *cugetat* și care se poate efectua numai sub ore care condiționi, atunci se adaoge ori alipeste la particulele temporale și *ἂν*, de unde provine: *ὅταν, ὁπότε* când, *ἐπειδὴ* după ce. Apoi, propuseciunea principală fiind în timp *primitiv*, urmează regulat cea temporală la *conjunctiv* (§ 163): *ἐπειδὴ πάντα ἀκούσῃτε, κρίνατε* după ce toate veți auzi, judecați. *Ὁνομοθέτης τοὺς διδασκάλους τὰ διδασκαλεῖα καὶ τοὺς παιδοτροῖδας τὰς παλαιστρας ἀνοίγειν ἀπαγορεύει μὴ πρότερον πρὶν ἂν ὁ ἥλιος ἀνίσχη*, legislatorul interdice instructorilor de a deschide scótele și preceptorilor palestrele mai înainte de ce ar resări sórele. (*ἐρὰ μὴ πρότερον* rămâne ne tradusă în atare casă ca pleonastică). În latina particulele supraînsemnate, la autorii posteriori și când arată scopu, cer *conjunctiv*: id Fetalis ubi dixisset, hastam in fines eorum mittebat.—dum se ipsi colligant.

NB. Multe din aceste particule, mai-cu-sémă *πρὶν* și *μέχρι (οὗ)* la Tucidid se alla și foră *ἂν* cu *conjunctiv*, când idea se înfățișază ca sigură: *οὐ χρη ἀρχῆς ἄλλης ὀρέσθαι πρὶν ἢν ἔχομεν βεβαιωσόμεθα*. Nu trebuie a dori alta dominațiune mai înainte de ce să ne asigurăm ceea ce avem.

§ 200. Dacă verbul principal este în timp istoric, se pune tot în același sens particula temporală cu optativ foră *άν*: *Έτε έξω του δεινου γένονται, πολλοι τον Κλέαρχον απέλειπον*, când scapară de pericol, mulți au părăsit pe Clearche.

NB. I. Acest optativ are idea de repeșire (§ 196 NB.).

Când spre mai mare claritate *ότε*, *όποτε*, *επει* pot fi traduse prin *decâteori*: *όποτε οι έλληνες τοις πολεμοις επίκειν, χάδιως απέφευγον*, câte-ori ellenii ar fi atacat pe inimi, cu ușurință se retrăgeu.

NB. II. Esecțional se afla și aci câteodată conjunctiv cu *άν* după timp istoric, lipsind înse *άν* se preface în optativ: *ήν ή γνώμη, όταν Αθηναίοι επί σφάς χωρῶσιν, εν μέσῳ ποιείν άντων τους πολεμοιους*, opiniunea era ca *decâteori* Ateneii s'ar trage în partea-și, să facă a avea în mijlocul lor pe inimi. *Έλεγεν, ότι νομιζοτο, όποτε επι δειπνον καλέσαι Σειθης, δωρεϊσθαι αυτω τους κληθέντας*, *φίcea* a se fi îndatinat că *decâteori* Seute chiamă la cină, să-l gratifice *pre el* cei chiamăți.

A. Infinitiv.

1) De usul infinitivului în genere.

§ 201. Usul infinitivului este prea întins în limba ellenă vechiă. Adessa el pôte ținea locul unei propozițiuni colegate; idea înse exprimată prin infinitiv este tot-deauna mai nedefinită de cât cea prin conjuncțiuni și modurile definite (personale).

§ 202. Infinitivul servește spre a complini sensul feliuritelor verbe, când se consideră și ca *objectu*. Se pune deci cu cele:

a) Ce însemnă: *aptitudine*, *motivu* și ori-ce *modificare* a unei fapte: *το ψεύδος ου δύνασαι αληθές ποιείν* măriuna nu o poți face adevăr, *ουκ απορω ειπείν πολλά* nu esitez a dice multe, *ήμπειρία έχει τι δείξει των νέων σοφώτερον* experiența pôte să arăte ceva mai înțelept de cât tinerii. *Αληθινός αρχων ου πέφυκε το αυτω συμφέρον σκοπεΐθαι*. *Δόξας πάρες άλλοις επαινεϊν* cedeză altora a lăuda opiniunile, *ήρξαντο*

λέγειν, au început a grăi. Idem în latina: *vincere seis Hannibal, victoria uti nescis*. *Visum est mihi de senectute aliquid ad te scribere*.

b) Cele *narative*: *Sentiendi et declarandi*: *Πρωταγόρας έλεγε πάντων χρημάτων μέτρον είναι άνθρωπον*, Protagora dicea că omul este măsura tuturor lucrurilor. *Ότι άν ποιής νόμιζ' όράν θεούς τινας*, ori ce ai face, crede că văd unii dei. *Κριθέντες μηδέν συνειδέναι άφείθησαν*. Idem în latina: *sentit animus se sua vi, non aliena moveri*. *Censeo Cartaginem esse delendam*. *Senatui placet Crassum Syriam obtinere*. Eară *Κινδυνεύω* riscu, cu infinit cade în însemnarea: *se pare*, *mai-că*: *κινδυνεύει σοφός είναι*, *pare a fi* (se apropie de a fi) înțeleptu.

NB. Aceste infinitive se analizază pri *ότι* și *ώς*, servind de *objectu*, sau chiar și de *subjectu* acestor verbe, de se ieu ca impersonale (*λέγεται, κρίνεται* etc.),—și se dicu *espletive*. confer § 168 etc.

c) Ce însemnă *tendința* și *înclinare* spre ceva, și contrarele acestora, cum: *respingere*, *abatere* și *impedicare*: *καλώς άκούειν μάλλον ή πλουτεϊν* *θέλε*, voește mai multu a ave buna fama de cât a te înavuți. *Πάντες αιτούνται τους θεους τα φαύλα άποτρέπειν*, toți se rógă deilor să înlătorede cele rele. *Ο παιδεύων λέγειν τε ά δει και πράττειν, δικαίως άν τιμῶτο*, cel ce învață a grăi și a lucra cele necesare, cu dreptulu ar fi stimat. *Οι νόμοι πάντα φιλανθρωπως και δημοτικώς φράζουσι πράττειν*. *Τα δίκαια πάντες αισχύνονται μη πράττειν*. *Όσα τύραννος μη πείσας τους πολίτας αναγκάζει ποιείν παρανομία έστί*. Idem în latina: *herus me jussit Pamphilum observare*. *Quid me impedit hoc probare?* *Roscius arguitur patrem occidisse*.

NB. I. Incă și: *φιλω*, *επιθυμω*, *αξιω* pretind, *φοβομαι*, *ονω* esitez, *ευλαβομαι* me tem, *εω* lasă, *κελευω*, *παραινω* îndemn, *βοω*, *απαγορευω*, *κολνω* impeded, *ενδιδωμι* cedeză. Unile din aceste cum și cele de *indemnare* și *interdicere* pot avea și propozițiuni dependente cu *όπως*; *ερά* *πειθω* și *δέομαι* și cu *ώστε*.

NB. II. Infinitivele objective verbilor precedente cum și celor de la a) se analizează prin *ἵνα*, *ὅπως*, și se dică *finale*. Confer § 173 etc.

§ 203. Scopul unei acțiuni poate a se exprima și prin infinitive (în latina prin *ad* cu gerundiv verii cu participul *das*): *Ξενοφῶν τὸ ἱμῖσι τοῦ στατεῖματος κατέλπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον*, Xenofonte a lăsațu jumetate de armată spre (cu scop de) a păzi castrul. *Τὴν ἡλικίαν σου περιμένει ὁ πατήρ ἐπιτρέπειν τὰ πάντα*, tatăl tău așteaptă etatea ta spre ați ceda toate. Caesar pontem în Arari faciendum curavit. Breve tempus aetatis ad bene honesteque vivendum.

NB. Astfelu de infinitiv admitu mai cu semă verbele: *χειροτονεῖν* a alege, *καθιστάναι* a instala, *τοποθετεῖν* aprecia o localitate, *πέμπειν* a trimite, și mai rar: *ἐφίστημι* punu, *ἐκλέγω* alegu, *παρέχω* și *δίδωμι*, dau.

§ 204. Infinitivul servește încă de a complini sensul *adjectivelor* ce însemnă *aptitudine* și *ardore* spre ceva, și *din contra*; ceea ce în latina se reproduce mai în genere prin *Supinū*: *ἐπιστήμων ἐστὶ λέγειν τε καὶ σιγᾶν πρὸς οὓς δεῖ*, sciutoriū este de a grăi și a tăcea către cine trebuie. *Χαλεπὸν εὗρεν* greu de aflat. *Οἰκία ἰδίᾳ ἐνδιατᾶσθαι*, casa prea plăcută de locuit. *Ἀξίός ἐστι πλήγας λαβεῖν*. *ἡδὺ ἀκούειν*, Suave auditu, Mirabile visu, difficile dictu așa și fas, nefas etc. etc.

NB. Atici în acestu casu se servescu numai de infinitivele verbilor active și neutre (fie și în însemnare passiva), nu înse foră excepțiune: *πόλις χαλεπὴ λαβεῖν* cetate grea de luat. *Οἱ πρόγονοι ἄξιοι εἶδεν εὐλογεῖσθαι*, strămoșii merită (sunt meritori) a fi bine curențați. De aci provine că Ellenii exprimaū personal frase (concordând adjectivul cu substantivul), ce noi trebuie să le traducem nepersonal: *χαλεπαὶ αἱ τῶν Ἑλλήνων φύσεις ἄρξαι*. Difcil este a domina naturale ellenilor.

§ 205. Infinitivul se pune și ca *subject* propozițiilor a căror verbu disu ori subînțalesu este *ἐστί* (ori altul de însemnarea sa), era de atribut are adjectiv

live neutri veri substantive sau și infinitive. Infinitivul mai este *ingenere* și *subjectu* verbelor impersonale: *φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥάδιον*, a prefăce natura rea nu este ușorū, *τοῖς τυράννοις ἔθος κατέστηκε τοῖς τῶν ἄλλων πόνοις καὶ κακοῖς αὐτοῖς ἡδονὰς παρασκευάζειν*. *Τὸ δίκην δίδοναι πότερον πάσχειν τί ἐστὶν ἢ ποιεῖν*; a fi condamnatu este ore a suferi ceva ori a face ceva? *Οὐδέποτε ἄθνυμιν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ*, nenorocitul nici odată nu trebuie a se descuraja. Aceste infinitive încă se analizează prin: *ἵνα*, *ὅπως*.

§ 206. În multe frase se pune infinitivul cu *moderativul* *ὥς* (și *inputernicitu* *ὥς γε*) sau și foră densul, ca un *acusativu independentu* (§ 45): *ὥς* (*ἐπος*, *συνελόντι*, *συντόμως*, *ἀπλῶς*) *εἰπεῖν* spre a dice într'un cuvântu; *τὸ ὅλον εἰπεῖν* a dice în genere; (*ὥς*) *εἰκάσαι*, *ἀκούσαι*, cum se semuește, aude; *ὥς ἐμοὶ δοκεῖν* cum mi-se pare; *ὀλίγον, μικροῦ δεῖν* cât pe ce (non multum abest); *τὸ νῦν εἶναι* în prezentu; *κατὰ τοῦτο εἶναι*, respectiv de acésta; *ἐπ' ἐκείνῳ εἶναι*; în câtu-l privește: *εὖ λέγει ὁ ἀνὴρ, ὥς γε νῦν ἀκούσαι*, bine grăiește barbatul din cele ce (întru cât) acum se aude. Eară de *ἐκὼν εἶναι* de voia, *libens*, unde prisosește *εἶναι*, veđi și § 210, d. NB.

§ 207. Particulele *ὥστε* și *πρὶν* se punu și cu infinitivū: *φιλομαθέστατος ἦν ὁ Κῦρος ὥστε πάντα πόνον ἀνατλήναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα* Cyrus era forte studios în câtu îndura ori-ce suferință pentru ca să fiă lădat. *Ὁ προκαταγινώσκων πρὶν ἀκούσαι σαφῶς, αὐτὸς πονηρὸς ἐστὶ πιστεύσας κακῶς*. Cel ce condamnă mai nante de a asculta lămurit, însuși este reu, căci rea convicțiune siau făcutu.

§ 208. Aceste particule se punu și cu *modurile personale* (§ 198): *ὥστε* cu *indicativu* presinta fapta ca consecință și în sine adevărată; și se traduce prin: *incă, pentru care*: *εἰς τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἦκεν ὥσθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον*. Adăoa și nu sosisă încă Ellenii

se îngrija; ὥστε în latina corespunde lui ut cu con-
junctiv: ὡς συνελόντι εἰπεῖν ut paucis dicam.

NB. În loc de πρὶν se pune și πρὶν ἢ pentru nuanța de comparațiune
ce conține în sine. De infinitiv după ἢ vide § 241 și 59. Eară
de ἐφ' ὧτε cu infinitiv veđi § 239.

§ 209. Al dăoilea termină din comparațiune se
pune și la infinitiv cu ἢ ὥστε (§ 59 Nr. I.): φοβοῦ-
μαι μή τι μείζον ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι κακὸν τῇ
πόλει συμβῆν, mă tem să nu se întemple celăței vre un
reū măi mare de cât al putea suporta.

NB. Aci pôte încăpea și genetivul infinitivului articulat, veđi § 212, c.
De negațiunele pusse înainte infinitivului veđi § 254 și 258.

II. Subjectul și atributul infinitivului.

§ 210. Când este necesar a se pune subjectul
infinitivului, (persóna ori lucru de la care provine ac-
țiunea verbului), atunci acesta ca și atributul seū se
construesce în următorul mod:

a) Subjectul în *de comună* se pune la acusativ
ca și în latina: ἤγγειλαν τὸν Κῦρον νικῆσαι au anun-
țat că Cyrus a învinsă. Πάντες ὁμολογοῦσι τὴν ὁμό-
νοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι. Συνέβη μηδένα τῶν στρα-
τηγῶν παρῆναι, s'a întâmplat ca nici unul din generali
să se presinte. Jubeo te salvum esse.

NB. I. De acusativ infinitivului cu cele ordonative (κελευστικά) veđi
§ 63. I, NB. II.

NB. II. Acusativ infinitivului depinde propriu de verbul personal și se
explică prin anticipațiunea însemnată la § 37 și 161, d. NB. III.
Căci propuseciunea precedintă ecivaléză cu: ἤγγειλαν ὅτι ὁ Κῦρος
ἐνίκησε = ἤγγειλαν τὸν Κῦρον ὅτι ἐνίκησε = ἤγγειλαν τὸν Κῦρον νι-
κῆσαι. Dară decă verbul principal este neactiv și ver passiv, atunci
acusativ infinitivului este independent (§ 45): ἐλπίς ἐστι
πάντα καλῶς ἔχειν. Speranță este că toate sunt (aū) bine.

NB. III. Impersonalele δεῖ, χρὴ trebuie, aū infinitiv cu acusativ: οὐδέ-

ποτ' ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ, cel nenorocit nici o dată
nu trebuie a se descuraja.

NB. IV. În discursuri indirecte pôte o astfel de propuseciune să fie
continuată și de alte propuseciuni la infinitiv, colegate prin relative,
particule temporale și altele (ὥς, ὅτι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, γάρ): Τοιαῦτα
ἄττα σφᾶς ἔφη διαλεχθέντας ἵεναι, ἐπεὶ δὲ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ
τῇ Ἀγάθωνος ἀναγκάμενην καταλαμβάνειν τὴν θύραν, a fisa că cum
așa vorbind între dânsii *aū puresă, eră după-ce aū ajunsă la casa
lui Agatone, aflară ușa deschisă. Οἱ Λακεδαιμόνιοι δέκα ἄνδρας
Σπαρτιατῶν προσείλοντο βασιλεῖ, ἀνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν
στρατιᾶν ἐκ τῆς πόλεως. "Αγὺς τοὺς πρόεβες εἰς Λακεδαίμονα ἐ-
κίλευσεν ἵεναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος αὐτὸς. Idem în latina: Regulus
reddi captivos negavit esse utile; illos enim adolescentes esse et
bonos duces, se jam confectum senectute.

b) Atributul ce se referă la subjectul infinitivului
se pune de asemenea la acusativ: τὸν ἄδικον καὶ πο-
νηρὸν ἄνδρα φημι ἄθλιον εἶναι, ficiu că barbatul ne-
drept și vicleună este miserabil. Idem în latina.

NB. Adessa se află lângă infinitiv numai atributul, când trebuie a se
subînțelege un subject determinat veru nedeterminat (αὐτοὺς, ἀνθρώ-
πους, τινάς): Ἀρίστα οἶμαι εἶναι τοὺς ἀρίστα ἐπιμελουμένους τοῦ
ὡς βελτίστους γίνεσθαι, socot că prebina trăsău cei ce se îngri-
jesău eminente de a deveni cât măi buni. Ἀνσπελεῖ τὸ ἐκόντας
ποιεῖν τὰ δεόντα, folosește ca de voiă să facă (cineva) cele nece-
sare. Οὐκ ἔστιν ἀδικοῦντα δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι (τινά),
Idem în latina: Magna laus est tantas res solum gessisse.

c) Când subjectul infinitivului este totodată și sub-
ject propuseciunii principale (ceea ce se numește iden-
titate de subject), atunci regulat el nu se măi pune
lângă infinitiv, pe când în latina se suplinese prin re-
flectivul se: ἐλπίζεις τεύξεσθαι ὧν ἂν δέη, sperezi a
capata cele de care ai ave trebuință. Κροῖσος ἐνόμι-
ζεν εἶναι ὀλβιώτατος Croesus existimavit se esse bea-
tissimum. Cupio me esse clementem.

NB. În emfaze vivace veru în opozițiune pôte chiar și în identitate de
subject să se adăugă lângă infinitiv subjectul la acusativ ori no-

minativă: *φημί δὲ ἐκείνους μὲν ἀπολέσθαι ὅτι ἡσέβησαν, ἐμὲ δὲ σώζεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἡμάρτηκα*, dicu că trebuie acia să se peardă, căci aū comis impietate, eră eu să fiū salvatū, că intru nimica am păcătuitū. *Οὐκ ἔφη αὐτός, ἀλλ' ἐκείνον στρατηγεῖν*. Aū dīsu că nu el, ci acela va comenda. Confer. § 111. NB. I.

d) În acest casū și *complînirile atributive*, ce se referă la subjectu prin intermediul infinitivului, se punū la nominativū; în latina înse la acusatīvū raportându-se la *se*: *Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός*, Alexander dixit se esse Jovis filium.—*Ἐγὼ οὐχ' ὁμολογήσω ἄκλητος ἦκειν, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ κεκλημένος*, eu voiū atesta că n'am venit ne chiebatū, ci invitatū de tine. În latina mai rar și numai imitând pe Ellenī, pôte a se pune în identitate, subjectul infinitivului cum și attributele sale la nominativū: *Cupio esse clemens*. *Bibulus studet fieri consul*.

NB. Fraza *ἐκὼν εἶναι*, (de voia) pare a avea pleonasticū pe *εἶναι*: *ἐκὼν εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι*, de voia nici-cum (intru nimica) voiū minți.

NB. II. Și construcțiunea identității se explica prin anticipațiune (a. NB. II); căci: *ἡγγέλθη ὅτι ὁ Κῦρος ἐνίκησε* ecivaléză cu: *ἡγγέλθη ὁ Κῦρος ὅτι ἐνίκησε ἡγγέλθη ὁ Κῦρος νικῆσαι*. S'aū anunțat că Cyrus aū învinsū. În latina rarū: *Vir bonus et sapiens dignis ait esse paratus*. (pro: se esse paratum).

NB. III. Distincțiunea între identitatea și divergența subjectelor se arată mai alesă în verbul *λέγεται* și în cele ce din personale se facū ne personale: *λέγεται τὸν Κῦρον ἀγαθὸν γενέσθαι βασιλέα* și *λέγεται ὁ Κῦρος ἀγαθὸς γενέσθαι βασιλεύς*, se dice că Cyrus deveni un bunū rege; *ἡγγέλθη τὸν Κῦρον νικῆσαι* și *ἡγγέλθη ὁ Κῦρος νικῆσαι*. Idem în latina cu atare verbe: *Aristides unus omnium iustissimus fuisse traditur* (narratur, fertur, creditur, videtur). În genere înso Ellenī aū o mare predilecțiune pentru construcțiunea personală chiar și unde în alte limbī se întrebuiņaze diversitate de subjecte; așa cu verbele: *δοκεῖ, εἶναι* se pare, *ὁμολογεῖται* se atesta, *συμβαίνει* se întēmpla; cu adjectivele: *δίκαιος* dreptū, *ἐπιτήδειος* aptū, *ἐπίδοξος* de temutū, *ἀναγκαιός* εἶοτε necesariū este (§ 204 NB.); *αὐτός μοι δοκῶ ἐνθάδε καταμενεῖν*, mi se pare că și însumi euvoiū rămănea aici; *δίκαιος εἰ ἄρειν ἀνθρώπους*

eu dreptul este ca tu se conduci pe ómenī; *ἐπίδοξοι εἶναι τὸ αὐτὸ πείθεσθαι*, de temut este că vorū păși acciași.

e) Când subjectele infinitivelor prin anticipațiune servesc de obiecte verbelor propuseciunei principale, atunci și complînirile atributive ale infinitivelor prin un fel de *atracțiune* se punū în acordū cu numele ce complinesce, tocmai ca și în latina: *ἐδέοντο Κί'ρου ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι*, rugaū pe Cyrus să fie cât mai ardentū. *Παντὶ ἄρχοντι προσήκει φρονίμῳ εἶναι*, oricărui principe se cuvine a fi înțeleptū. Licuit nobis esse otiosis. Cu tôte acestea de și ar precede subjectele în genetiiv veri dativū, pot să succedă prin reducere cătră infinitivū, complînirile lor la acusatīvū, ca și în latina: *ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι*, me rugaū se le fiū protectorū. *Συμφέρει αὐτοῖς φίλους εἶναι μᾶλλον ἢ πολεμίους*, li este de interes a fi mai ales amici de cât inimiici. Alcon, precibus aliquid moturum ratus, transiit ad Hannibalem (se esse moturum).

III. Infinitivul articulatū.

§ 211. Infinitivul articulatū se apropie mai în totul de natura substantivului; cu tôte acestea are și în acest casū subjectū, obiectū, alte complîniri adverbiale și tôte cele enumerate la § 210: *τὸ τὰς ἡδονὰς φεύγειν* fugirea de plăceri, *τὸ καλῶς ζῆν* buna viețuire, *τὸ προσεδέναι τὸν θεόν τὸ μέλλον καὶ τὸ προσημáινειν ᾧ βούλεται*, καὶ τοῦτο πάντες καὶ λέγουσι καὶ νομίζουσι, de a prevedea divinitatea (că deul prevede) viitorul și de al prespune cui voește, (și acésta toți o dicū și o și credū. Acesta corespunde gerundivilor și supinilor latine în genere.

§ 212. Infinitivul articulat devine casual, avend:

a) Nominativū: *Τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας πρῶτον ὑπάρχει*, prudența este întâiul grad al fericirei. *Τὸ ἀμαρτάνειν ἀνθρώπους ὄντας οὐδὲν θαυμαστὸν*, a păcătui întru cât suntem ómenī nu este ceva minunatū.

În latina ca subjectū pôte fi consideratū la nominativū: invadere non cadit in sapientem.

NB. Astfeliū de infinitive independente se afla și ne articulate, în interogațiunii mai ales și în ordonanțe și rugăciuni: *Τούτων ἔβριζεν; ἀναπνεῖν δέ; ὅν ἐάν τις ἐὰ ζῇν, ἀγαπᾶν ἔδει*, se ne injure acesta? și se respire? elū carele, de-l-ar lasa cineva să trăiască, ar trebui să fie pre satisfăcutū. *Τὸς Θούκας ἀπιέναι, παρεῖναι δὲ εἰς ἔννην*, Tracii să purcedă și să se presinte poimâne. Idem în latina în admirari: me ne incepto desistere victam?

b) *Acusativū*: *αὐτὸ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται*, de acesta (adecă) de mörte nime se teme. Astfeliū de infinitivū pôte fi precedat și de prepuseciunele: *εἰς, κατὰ, διὰ*, când și corespunde gerundivului de *acusativū* la latini: *Κύρος διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα*. — Cyrus pentru că era studios etc. *Πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι καλῶς πεπαίδευμαι*, bine sum deprins spre a avea nevoe de mediocre. *Πρὸς τὸ λέγειν* ad dicendum. Breve tempus ad bene vivendum; dar și cu supinū: *Lacedaemonii senem sessum receperunt*.

NB. Se pune încă infinitivul și spre a specifica, că un *acusativū* independent (§ 45), sensul adjectivelor ori a unor verbe neutri: *οἱ Πελοποννησίοι ἀνιπύστοι εἰσι τὸ εἰς τὴν γῆν ἡμῶν εἰσβάλλειν*, nu se spercăză că Peloponesii ar invadā în țera noastră.

c) *Genetivū*: *ἐπιθυμία τοῦ πιεῖν*, dorința de a bea. *Τὸ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται*, norocirea preste așteptare divine celor nebuni motivū de rea cugetare. În acest cas corespunde gerundivului de *genetivū*: peritus nandi; studium aliquid agendi, dicendi. Pôte a se construi încă și cu prepuseciunele: *ἐκ, πρὸ, ἐνεκα, ὑπὲρ, διὰ* și *ἀνευ*: *οἱ ἄνθρωποι πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην*, omenii facū totul pentru a nu fi condamnați.

NB. Genetivul infinitivului și foră prepuseciuni, pôte se însemne *causa*: *τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὸν λαγὼν ἐκ τῶν θυκίων σκοποῦς καθίσταμεν*, pentru ca să nu scape iepurile din curse, punem păditoi.

d) *Datiul*, însemnă mai cu sémă *modalitate* și *instrument* și corespunde gerundivului de *ablativū* și *dativū*: *Φίλιππος κεκράτηκε τῷ πρότερος πρὸς τοὺς πολεμίους ἔναι*, Filip aū invinsū *pentru că* (cu acela eū) el întâi aū mersū asupra inamicilor. Curator muris *reficiendis*. Summa voluptas *ex dicendo capitur*. Pôte fi încă precedat de prepuseciunele: *ἐν, ἐπὶ, πρὸς*, etc. etc. *ἐν τῷ λέγειν* = dicendo; *πρὸς τῷ μηδὲν ἐκ τῆς πρεσβείας λαβεῖν τοὺς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων ἐλυσάμην*, pe lângă că nimica n'am luatū din ambasadă, apoi cu banii mei proprii am eliberat pe captivi.

NB. Infinitivul substantivatū la *acusativū* verī *nominativū* pôte sta și foră articol; nici odată înse de va fi precedatū de prepuseciuni. Eră genetivul în genere se pune ne articulatū dacă depinde de substantivele (*ὥρα ὅρα, καιρὸς timpū, ἀκμὴ momentū, σχολή repaos, ἀνάγκη necessa, ἐλπίς, κίνδυνος pericu etc.*), când *ἔστι* pôte a fi și subințelesū: *οὐ σχολὴ κάμνειν*, nu este timp de a boli, *οὐ σμικρὸς κίνδυνός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι*, nu e micū pericu de a fi înșelatū. În latina acēsta construcțiune corespunde tot celei de gerundiū: labor legendi.

§ 213. IV. Infinitivul cu *ἄν* însemnă *possibilitate* ori *condițiune*, adică: pôte a se întempla ceva, sau că s'ar fi putut întempla sub ôre-care condițiuni; pentru acēsta se resolve:

a) În *Optativū* cu *ἄν*: *οἶμαι πάντας ἄν τοῦτο ὁμολογῆσαι*, socot că toți ar fi atestat' o acēsta. *Δοκεῖ μοι βέλτιον ἄν περὶ τοῦ πολέμου βελεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον τῆς χώρας ἐνθυμηθεῖτε*, mi se pare că mai bine v'ați fi putut consulta despre resbel, dacă v'ē reamintēți puseciunea țerei.

NB. Pentru care infinitivul cu *ἄν* egalézá cu optativū de *possibilitate* (§ 167), verī cu apodosa condițională (§ 189).

b) În *indicativū supositivū* cu *ἄν* (§ 181): *Κύρος εἰ ἐβίωσεν, ἄριστος ἄν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι*, Cirus de ar fi trăitū (mi) se pare că ar fi devenitū unū

principie eminente. Eară acesta este egală cu periodul condițional de formula II-a.

§ 214. V. Infinitivul în locul persoanei a două (rară a treia) a imperativului se afla la prozaii avânduși subiectul la nominativ: Σὺ, Κλεαρίδα, τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, tu Clarida, deschizend ușele săi (pornește).

XI. Participiu.

§ 215. Usul și însemnarea participului, ce în totdeauna se reportază la alta propuseciune principală, este întreită în limba ellenă: I. *Complectivă*; II. *Circumstanțială* și al III. *Atributivă*.

§ 216. I. *Participul complectivă*, verii complinitoriu, se reportă la un substantiv spre a-i atribui într'un mod constant o calitate, și atunci ecivalază cu un adjectiv ori cu o propuseciune relativă: χώρα πολλοὺς ἀνθρώπους ἔχουσα = χώρα πολυάνθρωπος = ἣ ἔχει πολλοὺς ἀνθρώπους, țara cu mulți oameni, verii care are mulți etc. Ὁ παρὼν καιρὸς = ὁ καιρὸς ὅς πάρεστι timpul presentu (§ 16). Idem în latina: carbo ardens. Legați a rege missi.

NB. I. Ca ori-ce adjectiv așa și participul articulându-se capătă putere de substantiv: οἱ παρόντες presentii; ὁ τυχὼν întemplantul; οἱ λέγοντες oratorii; τὸ συμφέρον interesul; τὰ δεόντα necesitățile, τὸ καθήκον datoria. Dară câte odată și ne articulată are același sens: διαφέρει πάμπαν μαθὼν μὴ μαθόντος καὶ ὁ γεγυμνασμένος τοῦ μὴ γεγυμνασμένου, difereste pre mult cel ce a înveșat de cel ce n'a înveșat, și cel ce s'a exercitat de cel ce nu s'a exercitat. Idem în latina: pactum, votum, dictum, factum etc.

NB. II. De usul speciale a participului la futur cu articol vezi § 149. De negațiunile ce admite participul vezi § 255.

§ 217. II. *Participul circumstanțial* se pune spre a atribui la vre un substantiv din propuseciunea principală o calitate verii acțiune nu constantă, ci numai în

trécât. Deaceia idea exprimată prin participe este totdeauna mai nedefinită decât cea expresă prin propuseciuni conjuncționale. Acest participu poate fi:

§ 218. a. *Temporală* cu diferențele arătate la Capit. VIII, mai cu seamă § 146: Προσέχετε τούτοις ἀναγινωσκομένοις τὸν νοῦν, luați aminte la aceste în timp ce se citesc. Idem în latina: Valerium hostes acerrime pugnantes occidunt.

NB. I. Cu preferință trebuie a însemna participle descriptive: ἔχων având, φέρων ducând, care se pot traduce prin: împreună, cu; dela (prin) sine: Τὰς ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀνταλίδαν, au trimis pe Antalcida împreună cu navele; δὲ τῷ ξείνῳ φέρων, dă-o ospelui (unde φέρων pare superflu); φέρουσα ἣ ναῦς ἐπέβαλε, de la sineșă nava s'a isbită; încă și Χρόμενος πολλῇ τέχνῃ χρόμενος cu multă artă. Ἀρχόμενος întâii. τελευτῶν și ἀνίστας în fine: ἀνίστας πρότερον, alerga în fine; διαλιπὼν χρόνον, după ore care timp; εὖ, καλῶς ποιῶν cu dreptul; οὐ χαίρων (ταῦτα τοιμήσεις λέγειν) nu voios, (nu cu plăcere, vei îndrăzni a dice acestea); τὶ παθὼν: ἤρετο τί δὴ παθὼν οὕτω θανμάζει τὴν τέχνην, întreba ce ore au pășit de (pentru ce ore) admira atâta artă. Hermann înse respinge din autori Elleni sinominul acestuia: τί μαθὼν ce au pășit, ce iaș venit, pentru ce oare, de și se afla la Aristofane, Platone și Demostene.

NB. II. Presentul participului se resolvă prin: când, întru-cât; aoristul prin: după ce, érá futurul prin: spre a, în scopu de.

§ 219. b) *Casuale și finale*: οὐκ ἔστιν ἀδικοῦντα δίναν βεβαίαν κτήσασθαι, nu se poate să câștige putere sigură, căci nedreptățește. Τὸν ἀδικοῦντα παρὰ τοὺς δικαστὰς ἄγειν δεῖ δίκην δώσοντα, trebuie, aduce pe nedreptățitoriu înaintea judecătorilor spre a fi (ca să fiă) condamnat. În latina: Dionysius tyrannus cultros metuens tensorios candendi carbone sibi adurebat capillum. Perseus, unde profectus erat, rediit, belli casum de integro tentaturus.

§ 220. c) *Opozitivă* (nu pre îndatinat): πολλοὶ ὄντες εὐγενεῖς εἰσὶ κακοί, mulți sunt reii de și nobili (fiind). În latina: Risus saepe ita repente erumpit, ut eum cupientes tenere nequeamus.

§ 221. *d) Condiționale*, corespunde la una din formulile perioadelor condiționale dela § 177—192: *Τοὺς φίλους εὐεργετοῦντες καὶ τοὺς ἐχθροὺς δυνήσεσθε κολλάζειν*, dacă veți bine face pe amici. etc. *Ὁ μὴ δαρεῖς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται*, omul dacă nu este bătuț nu se învață. *Οὐκ ἔστιν ἄρχεῖν μὴ διδόντα μισθόν*, nu se poate domni de nu va da lăfa (foră a nu da lăfa). În latina: Non mehercule mihi nisi admonito venisset in mentem.

NB. I. Usul participiilor în limba Ellenă este pre întins; în această privire ellena este superioară latinei. Dară tocmai acesta pre dă să înțelegem a expresiunilor participiale face ca sensul să fie uneora vagă, nedefinită și cu greu de tradusă, reducându-se deodată la mai multe categorii, cum: temporala și causala: *Πάντα ταῦτα οὐκ ἔχοντες ἅπαντας (ὕμᾱς) δεῖ βοηθεῖν*, unde participul poate fi tradusă: după ce (veră, fiind că) toate acestea le ași înțelesă voi cu toți, trebuie a da ajutoriă. *Νομίζω ἄμεινον ἂν ὕμᾱς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κριναί μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ἡθύντων μνημονεύσατας*, dacă, (veră după ce), vă veți aminti pucine din cele mai nainte fise, socoti. etc. Altele le traducem prin adverbe veră compliniri de propuseciuni, § 218, NB.

NB. II. Adessa se succedă expresiuni participiale de diferite categorii și foră vre o relațione între sine, complinesc înse acțiunea propuseciunii principale, punenduse foră colegare de conjucțiuni: *φανήσεται ὁ θεομόθης, πεισθεὶς ἀργυρεῖ, καθυφείς τὸν ἀγῶνα*, magistratul aratat va deveni că s'au coruptă cu bani, de au prevaricat cauza. *Τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος οὐδὲν ἐπισταμένου τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον αὐθις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπείθοσαν οἱ Βοιωτοί*.

§ 222. III. La participul circumstanțiale se reporta și cel absolut, care se referă la vre ună genitivă, dativă ori acusativă (de nume ori pronume independentă § 45, 62 și 69), și servește spre a exprima relațiunile enumerate la § 218—221. Casul la care se reporta participul este chiar subiectul se; pentru care analizind participul absolut în modă personale prin

vre o conjucțiune, cazul indirect se pune la nominativă: *τούτων ἀναγιγνωσκομένων τὸν νόον προσέχετε* (έως ταῦτα ἀναγιγνώσκονται, mai bine: ἀναγιγνώσκεται), întru cât se celesc acestea, luați aminte. În română înse se pot traduce adessa absolutele prin nominativ independent de propuseciunea principală.

§ 223. *Genetivul absolut* (§ 62) resolat prin conjucțiunile temporale, causale, opositive și condiționale. El corespunde în genere ablativului absolut la latină: *Περικλέους ἡγομένου πολλὰ καὶ καλὰ ἀπέδεδξαντο οἱ Ἀθηναῖοι*, (temporal) comandă (sub, când conducea) Pericles Atenei au receptă multe și bune lucruri. *Ναυμαχίας γενομένης τέτταρας τριήρεις λαμβάνει Γοργώπας* (temporal și causal) făcându-se bătlie pe mare (în timp ce, pentru că se facea) Gorgopa prin de patru nave trireme. *Ὀλῆς τῆς πόλεως ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνους ἐπιτροπομένης* (causal) τῷ στρατηγῷ, *μεγάλα τὰ τὰγαθὰ κατορθοῦντος* (condițional) *αὐτοῦ καὶ τὰ κακὰ διαμαρτάνοντος* (finale), *εὐκὸς γενέσθαι*. Asemenea și în latina. Quaeritur utrum mundus terra stante circumeat, an mundo stante terra vertatur.

NB. I. Genetivul absolut se află și când este identitate de subiect: *τοῦτ'εἰπόντος αὐτοῦ ἔδοξε τι λέγειν τῷ Ἀστιάγει*, acesta făcându el, s'a părut lui Astiage că grăește ceva (important; τι și acesta înseamnă câte-odată). Idem în latina: Cognito Caesaris adventu, Ariovistus legatos ad eum mittit. Ariovist cunoscând sosirea lui Cesare etc.

NB. II. Subiectul participului absolut poate a se omite, când se omite chiar și în propuseciunea personală (§ 9): *προϊόντων (αὐτῶν) ἱναίνοντες* ei; *ὑπὸντος (τοῦ διός) πλοῦνδῃ*; *ἐξαγγελθέντων* anunțându-se.

NB. III. Adjectivele *ἐκῶν*, *ἄκων* chiar prin natura loră în locă de participe: *ἐμοῦ ἐκόντος* de voiă.

§ 224. *Dativul absolut* se întrebunțază mai rară, arată înse timpu și causa: *περιόντι τῷ θέρει οἱ Κορινθιοὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ Ἀκτίῳ* (temporale), în curgerea verei Corinteni s'au pus castrul la Actiu. *Ἐλ-*

λήσποντον ἵκοντο νότῳ τρίτον ἡμᾶρ ἀέντι (causal), aῦ sosit la Elespont, căci bătea ventul meridional acum a treia zi. Corespunde tot ablativului: factum est rege vivo (mortuo, duce).

§ 125. *Acusativul absolut* este în usă mai cu seamă cu verbele nepersonale: δέον cădut, ὄν, ἐξόν permis, παρόν, προσήκον cuvenit, ἐξημένον dissu, προσταχθέν ordonat, care pot fi precedate și de ὥς, ὥσπερ: ὑμεῖς ἂν οὐ χρεὼν ἄρχοιτε, voi ați putea domni deși nu'i necesariu; ἐκβῆναι οὐκ ὄν ἀναγκαῖον ἦν ἐπ' ἀγκύρας ἀποσάλευειν, ne fiind necesar a' eși, trebuia a se învalui în mare aruncând ancorele. Σιωπῇ ἐδείπνουν ὥς περ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐτοῖς, în tăcere cinau ca cum liar fi fost ordonat acésta. Adessa pare a fi ca o simplă *appositiune*: οἱ πατέρες εἰργουσι τοὺς υἱεῖς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὥς τὴν τούτων ὁμιλίαν διάλυσιν οὖσαν ἀρετῆς, Părinții opresc pe copiii de la ómenii înreutățiți, de óre ce conversațiunea cu acestia este distrugere a virtuței.

NB. I. De se va adăogi ca subjectă pronumele: τοῦτον, τούτων, atunci se pune genetivul absolut: τοῦτον ὑπάρχοντος, τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτὰ acésta fiind așa, trebuie se espunem cele următóre acestora. Δόξαντος τοῦτον ὤχετο, după acésta opiniune s'a dus.

NB. II. Cu ταῦτα se afla și: δόξαντα ταῦτα și δόξαν ταῦτα (§ 10) acestea părenduse, δόξαν ἡμῖν ταῦτα ἐπορευόμεθα, acestea opinând noi mergémă.

NB. III. Unii admit că ar fi participiū *absolut de nominativ*, înse din toate exemplele se demunstră cu subjectul participiului este: a) în parte subject chiar și a verbului: αἰσθανόμενοι οἱ ἔνδον τοῦ θορύβου ἐκθινοῦσι τινες ἀνοίξαντες τὰς πύλας, cei din lăuntru simfindă tumultul, deschidind ușele unii fug; ori b) că face parte din subjectul verbului: πιστεῖς ἔδοσαν ἀλλήλοις οἱ Ἑλέην μνηστεύσαντες, — νομίζων ἕκαστος etc. cei ce au peșit pe Elena șiiau dat obligațiuni între sine, credind fie-cine etc.; ori c) că este ἀνακολουθία, construcțiune intreruptă și ne urmărită: οἱ πολέμιοι, τὸ λόγιον εἰδότες, κομῶν αὐτοῖς ἦν παράγγελμα, ἐν ταῖς μάχαις ἀπέχεσθαι Κόδρον, inimicii sciind oraculul, avéu (li era lor) ordin general în lupte

să se abșină de a lovi pe Codru, Μετὰ ταῦτα ἐνόδος ἦν (ἐννήσαν), Ἀργεῖοι μὲν ὄργῃ χοροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδύως, după aceste se facu adunare, la care Argienii cu furie mergeau, érá Lacedemonienii cu întârziere. De aceste ipconsecuēne, freciente și în Latina.

IV. *Particule participiali.*

§ 226. Spre mai mare claritate participul circumstanțial pôte fi înscot și de óre care *particule* ce'i precisază mai mult însemnarea:

1) Ἄμα împreună, tot-odată, precede ori succedo participului și arată dñoe acțiunii simultane: ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, întru cât (pe când) dicea acestea, s'a și sculat. Ἀμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον, odată cu cuventul și fapta (unde lipsește verbul).

2) Ματαξὺ între precede participul arătând tot simultaneitate: τίς ἂν εἴη τοιοῦτος Ἰατρὸς, ὅστις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ ἀσθενοῦντι μηδὲν συμβουλεύει; ce fel de medicu ar fi acela carele *pe infirm întru cât bolesște* să nu-l consulte în nimica.

3) Αὐτίκα și ἐνθὺς îndată arată succesiune imediată: Τοῖς καλοῖς ἐνθὺς ἰδόντες εὖνοι γιγνόμεθα, devenim favorabili celor bunii îndată ce-i videm (= ce iam vedut).

4) Τότε atunci, εἶτα, ἔπειτα apoi, οὕτως așa, punenduse lângă verbul principal rechemă idea precedentă a participiului: Καταλιπὼν φρουρὰν οὕτως ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησε, aῦ purces acasă numai după-ce aῦ lasatū gardă.

5) Καί περ deși, cu toate că, (rareori numai καί, érá în negațiunii οὐδὲ, μηδὲ) cu însemnare opositivă: συμβουλεύω σοι καίπερ νεώτερος ὢν, te sfătuesc deși sum mai tiner; καί δοῦλος ὢν τίμιος πλουτεῖ ἀνὴρ, un barbatū onestū se înavușeste cu toate că ar fi și șerbū. Crește încă mai multū oposițiunea când se adauge și ὅμως înse, dinpreună cu καίπερ ori și fôră acesta, la propu-

seciunea principală: ὁμως πρὸς γε τὰς ἄλλας τέχνας καὶ περ οὕτω πρακτοῦσης φιλοσοφίας τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον καταλείπεται, de și filosofia ar fi astfel, totuși demnitatea ei devine mai majestuoasă respectiv de celelalte arte; Ὑμεῖς ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες ἤγετε τὴν εἰρήνην ὁμως, voi privind cele efectuate și indignându-vă cu toate acestea ve aflați în pace.

NB. Particulă opositivă este și καὶ τοι de și, care se pune la Atici mai cu seamă cu modurile personale; dar la posteriori se preschimbă cu καίπερ, ce numai cu participi se usiteză de Atici.

6) Ἄτε (rareori οἷα δὴ) de ora-ce, particula causală, și este în usă numai când cauza stă afară de subiect, adică fiind în însăși faptă: Κατέδαρθε πάνυ πολὺ ἄτε μακρῶν τῶν νυκτῶν οὐσῶν, aș dormi pre mult din cauză că nopțile erau pre lungi. Οἷα δὲ ἀπionτων ἀπελάνουσι de oră ce purcesă se reintorc.

7) ὥς, ὥσπερ tot causale, dar cauza se arată numai ca opinie ori cugetare a subiectului ce grăește verii că este chiar falsă. Se pune cu participul circumstanțial, cu genitivul absolut și mai îndatinat după § 225 cu acuzativul nepersonal: Αεδιασι τὸν θάνατον ὥς εὖ εἰδότες ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστί. Se tem de mărte ca cum ar seî bine că este cel mai mare dintre rele. Ἐρωτᾷ ὥς τάληθῃ ἐροῦντος, îl întreabă ca și când ar grăi adevărate. Ἀποβλέψατε πρὸς ἄλλήλους ὥς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων τὸ δόξαν, τὸν δὲ πλησίον ἄρξοντα, ve uitați unul la altul ca cum fiecare însu n'ar voi a face cele opinate, ci numai vecinul să începă.

NB. I. Particulele ἄτε, ὥς, mai rar καίπερ, se pun și foră ὦν numai cu numele: Ἀναβαίνει ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρην ὥς φίλον; înaintește Cyrus luând pe Tisaferne ca pe un amic, (deși în realitate nu era).

NB. II. Tot astfel și la latină spre mai mare precisiune a însemnării participelor se pun adesa: quamquam, quamvis, quasi, tanquam, velut,

non ante quam: Caesarem militem, quamvis recusantem, ultro in Africam sunt secuti.

§ 227. V. (III) Participul atributiv tocmai ca și infinitivul (§ 202) servește spre a completa sensul vre unui verb din propuseciunea principală într'un cert mod, și se referă acest participi:

1) La Subiectul propuseciunii: Παύσθε ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι, încetați de a discuta pururea despre aceleși.

2) La ori ce alta dicere din propuseciune: ὁ πόλεμος ἔπαυσε τοὺς Ἀθηναίους ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευομένους, resbelul a oprit pe Atenei care discuta pururea despre aceleși.

§ 228. Verbele ce cer participi complexiv sensului lor, sunt următoarele:

a) Ce arată o stare (mai cu samă netransitive): τὰ τῆς πίλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, afacerile cetăței în astfel de stare erau; Μὴ κάμης φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν, nu înceta a bine-face pe un barbat amic. Așa și: τυγχάνω me întimplu, λανθάνω sum ascuns, și φαίνομαι (= φανερός, δηλὸς εἰμὶ me arăt): Ἀρχὼν ἀνὴρ πᾶς ξύνεισιν ἢν ἔχων τύχην tot barbatul este (pote fi) gubernatoriu, dacă pote avea (este norocit cu) minte. Ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες, foră a seî noi însine (pe ne simțite) întru nimic nu diferim de copii; δηλὸς εἰ καταφρονῶν μου, arălatu este că (făcișu) mă desprețuești.

NB. I. Așa sunt cele ce însemnă, începere, continuarea și încetarea unei stări: διατελῶ continuu, διάγω petrecu, διαγίνομαι devinu, ἀνέχομαι suportu, ἡττῶμαι mă învingu, ἐλλείπομαι remănă în urmă, καρτεροῦ persistu, κάμνω mă fatigă, φθάνω previnu, ἀπείρηκα renunțu, ἄρχομαι începă, παύομαι înceteză, ἐλείπω lipsesc, λήγω finesc, ἀδικῶ (ἀδικεῖτε πολέμον ἀρχόμενοι nedreptăți apucându-vă de resbel), ἀμαρτάνω păcătuesc, εὖ-καλῶς ποιῶ binefacu, καὶ οἷχομαι: φέρο ἀπion a dispărutu, a muritu. Eară în latina se construiesc mai ales cu infinitiv aceste verbe.

NB. II. Verbul *εἶμι* se construiește cu acestu felii de participe când fapta se reprezintă ca în continuare: *ἦσαν ἀπιστοῦντες τινες Φίλιππῳ καὶ νοῦν ἔχοντες*, erau unii chiar din acei cu minte, ce continuu nu se încredea lui Filip. Apoi, Futurul exactu activu se formează numai din *ἔσομαι* cu partic. perfectului verbelor, dar chiar și cu celui al aoristului: *ὁ παιδοτρίβης ἂν ἀποκτείνας αὐτὸν εἴη*, preceptorul îl va fi ucis pōte pre elu, veđi § 154. Se afla încă și: *ἔστιν ὢν, γιγνόμενος* astfelu este; *ἔστιν οὕτως ἔχων*, este în așa stare. Eară *ἔχω* cu participu însempă căștigare și continua ocupațiune: *ἡρπαικῶς ἔχει* aū răpit și posedă. Construcțiunea lui *ἔχω* cu aorist este a dramaticilor Ioni și Atici: *δολώσας ἔχει* *). Dupre *εἶμι* se construie și *συμβαίνει*: *συμβαίνει μέγιστον κακὸν οὐσα ἡ ἀδικία*, nedreptatea în todeauna este (se întâmplă a fi) prea mare reu.

b) Cele de *simțire* și *cunoșcere*: *ὥς εἶδον αὐτοὺς πελάζοντας οἱ λεηλατοῦντες, εὐθὺς ἀφέντες τὰ χρήματα ἔφευγον*, predatorii cum iau veđut apropiinduse, de'ndată lăsând banii aū fugit; *ἤκουσά ποτε Σωκράτους περὶ φίλων διαλεγόμενου*. — *Χερρόνησον κατέμαθε πόλεις ἑνδεκα ἢ δώδεκα ἔχουσαν*, s'a înscințat că Chersonesul tragicu avea 11 ver 12 orașe. În latina în genere cu infinitivū, dară și cu participū: Socratem audio dicentem cibi condimentum esse famem.

NB. I. Așa sunt: *αἰσθάνομαι* simți, *ἀκούω* aud, *πυνθάνομαι* mă înformez, *καταμανθάνω*, oἶδα știu, *ἐπίσταμαι*, *γινώσκω*, *μυνημαί* îmi amintesc, *ἐπιμανθάνομαι* uit, *εὐρίσκω* afla. Tōte aceste aū participū la acusativū, de sunt active: *Ἀνθρωπον ὄντα σαρτὸν ἀναμνησκάει* aminteșteți pururea că tu ești omū; și în genere la nominativū, de sunt passive: *ὥφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι*, nu acum întâiu neam aratatū a fi miserabili.

NB. II. *Σύνοιδά* (consciū în sinemī) admite participū concordatū ori cu nominativul subjectulu, ori cu dativul *ἐμοί*: *ἐμὰντῷ ἐννήδειν οὐδὲν ἐπιστάμενος* ori *ἐπιστάμενῳ* avem consciință că nimica sciamū; eară înseamnăndū: *a sci împreună cu alții* admite acusativū cu infinitivū.

*) Toemai ca în Româna: *aū înțelată*; idem în latina, Plaut: Qui legioni nostrae habet coctum cibum. confer: Cipari etc. De unde s'a constată că perfrasele analitice și arhaice a limbilor clasice s'aū conservatū drept regule generale în cele derivate din ele: neo-greco-latine.

c) Ce înseamnă *afecțiune* (passiune) *spirituale*: *μεταμέλομαι* (*μεταμέλει μοι*) *ψευδόμενος* (*ψευδομένη*) mă călesc mințindū; *χαίρω ὁρῶν τὸ φῶς* mă bucur veđend lumina.

NB. Așa sunt: *ἡδομαι* mă bucur, *τέρομαι* mă desfătefi, *ἀγαπῶ*, *ἀγαπακτῶ* mă îndignez, *ἄχθομαι* mă super, *ἀνιῶμαι* mă mōhnesc, *αἰσχύνομαι* mă rușinefi, *ὀργίζομαι* mă mōniū, *χαλεπὸς φέρω* grođ suportū. În latina înse tōte acestea admit infinitivū: equidem angor animo, non ingenii armis indigere rempublicam.

d) Cele *înfăcișelōre* și *narative*: *Φίλιππος πάντα ἔνεκα ἑαυτοῖ ποιῶν ἐξελίλεγκται*, Filipu s'aū demonstrat că tōte pentru sine le face. *Ἀποφαίνουσι τοὺς φεύγοντας πάλαι πονηροὺς ὄντας*, arată că cei ce aū fugit erau demult reī. Așa și: *ἐπὶ-ἀπὸ-δείκνυμι*, *ὁμολογῶ*, *ἀγγέλλω*, *φωρῶ* surprind, *καταλαμβάνω* convingū, *ποιῶ* poetizezū, *ἐγγράφω* accusū. În latina în genere cu infinitivū, dară: *facio*, *induco*, *tingo*. etc., și cu participū: Plato facit Socratem dicentem.

§ 229. Majoritatea verbelor supramintite se construiesc și cu infinitivū (§ 202) dară cu ore care diferință în sensū: *ἀρχομαι διδάσκων* încep prin (cu) a instrui; *ἀρχομαι διδάσκειν* mă apuc de instruire, (foră a face alt-ceva). *ἀλοχύνομαι ποιῶν* făcend ceva mă rușinez; *ἀλοχύνομαι ποιεῖν* mi'i rușine de a face ceva.

NB. I. *Φθάνω* previnū, se află rareori la Atici cu infinitivū. De notatū este frasa: *οὐκ ἂν φθάνοις λέγων*, nu lipsi a dice = spune iute; deci în așa modū: *οὐκ ἂν φθάνοιμι* și *οὐκ ἂν φθάνοι* (*εἰπεῖν*) sunt sinonime cu afirmativele *φθάνοιμι ἂν*, *φθάνοι ἂν* (*εἰπὼν*) apucū cato adice, ori, nu voiu lipsi a dice. După *φθάνω* ce pune și *καὶ* spre a arata imediata succesiune a faptei: *οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔφθασαν τὴν ἀρχὴν κατασχόντες καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐπεβούλευσαν*, Lacedemonii n'apucasă a ocupa puterea supremă și-aū și complotatū contra Tebanilor.

NB. II. *Φαίνομαι* me arată, *δῆλος εἶμι* sum aratatū, cu participū arata sentențiunea în sine ca adeveratā, era cu infinitivū ca provonitā numai dela subjectū. După *φανερὸς* și *δῆλος εἶμι* pōte a urma

și o propuseciune cu *ὅτι*; chiar *φαίνομαι* și câte odată *τυγχάνω* se află foră participi: *Ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανέται*, omul cel mai înțelept se va părea înaintea lui (respectiv de) D-zeu momița. Eară *Ἔοικα* me asemănă, deși are ca și *φαίνομαι* construcțiune de participi și infinitiv, admite însă și o a treia de dativ: *Ἔοικας τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ* (οἰόμενος și οἰεσθαι) *τρυφήν καὶ πολυτέλειαν εἶναι*. Te arăși (te asemeni) a socoti (ce-lui ce ar socoti) că fericirea ar fi voluptate și luxuria.

NB III. *Εἰδέναι, γινώσκειν, ἐπιστάσθαι, μαρθάνειν* cu infinitiv sunt mai sinonime lui *δύνασθαι* = a putea: *λύπην οἶδεν εὐνους ἰάσθαι* *τρόπος*, o manieră bine-voitore pôte vindeca tristețea; *ἀρχεσθαι* *μαθὼν ἀρχεῖν ἐπιστήσῃ*, învășându a te predomina vei sci (putea) a governa. Dară *γινώσκειν* admite infinitiv și în însemnarea de: a se deprinde, înțelege, decide: *γίγνωσκε τ' ἀνθρώπινα μὴ σέβειν ἄγαν*, decide-te (deprinde-te) cele umane a nu le pré respecta. *Μεμνησθαι* cu infinitiv însemnă: a fi gata: *Νῆφε καὶ μέμνησ' ἀπίστεῖν*, fii sobru și gata a nu crede.

NB. IV. *Ἀγγέλλειν, πυνθάνεσθαι, αἰσθάνεσθαι* și mai cu seamă *ἀκούειν*, admit infinitiv când acțiunea se espune nu ca reală, ci ca invențiune a (subiectului): *ᾗθετο αὐτὸς μέγα παρὰ βασιλεῖ Λαρίῳ δύνασθαι*, se credea (subiectiv) că el ar avea mare putere la regele Darie.

NB. V. În locul participelor și a infinitivelor pot a se pune și propuseciuni secundare cu *ὅτι* veri *ὡς* cu verbe de *cunoșcere, simțire, afecțiune* și mai ales *narrative*, dacă acțiunea este certă și reală: *ἐπύθοντο ὅτι Μένανδρος ἐν Κυζίκῳ εἴη* s'au informat că Menandru era în Cizic. Eară cele de *amintire* admit și temporalul *ὅτε* când acțiunea se pune într'unu timp determinat: *Μέμνησ' ὅτε οὐδ' ἀναγνώσειν μοι Ἐξουσίαν ἐποίησας*, aminteșteși că (de acel timp când) nu mai dat libertate nici a crîni. Tot așa de variată este construcțiunea acestor verbe și în latina: *Censeo bona reddi*; *censeo ut perumpas*. *Gaudeo idem mihi svadere*; *Laetor quod Petilius incolunnis vivit in urbe*.

§ 230. VI. Adaogenduse *ἄν* la participi, capătă acesta, ca și infinitivul (§ 213), veri idea de *posibilitate*, veri sensul unei *proposeciuni principale* raportatū la alta condițională *); pentru acēsta participul cu *ἄν* se resolvēz ca simplū *apodosa*.

*) Fiind-că de gramaticii Elleni prin protasa se înțelege o propuseciune dependentă, eră prin apodosa una principală. Confer și § 161. c.

1) Prin *optativ* cu *ἄν* (§ 189. 158): *ἐγὼ εἰμὶ τῶν ἡδέως μὲν ἄν ἐλεγχθέντων, ἡδέως δ' ἄν ἐλεγγέντων* (= οἱ ἄν ἐλεγχθεῖεν—ἐλέγξειαν) eū sum din aceli ce cu plăcere ar putea fi reprobati și cu plăcere ar și reprobati. *Ἴσμεν καὶ ὑμᾶς ἄν καὶ ἄλλους, ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἄν αὐτό.* (= ὅτι, εἰ γένοισθε, δρῶτε ἄν). Scim că și voi și alții, dacă ați fi avut aceeași putere ce și noi, aceeași ați fi lucratū.

2) Prin *indicativul supositiiv* cu *ἄν* (181): *Φίλιππος Ποτίδαιαν ἐλὼν καὶ δυνηθεὶς ἄν αὐτὸς ἔχειν, εἰ ἐβουλήθη, Ὀλυνθίοις ἀπέδωκεν* (= ὅτε ἡδυνήθη ἄν) Filip ocupând Potidea și în ore-ce însuși ar fi putut-o ținea, dacă voia, aū redat-o Olintenilor. În Romāna inse se traducū prin simplul condițional cu: *ar*: s'ar reprobă și ar reprobă, etc. însuși ar fi putut-o ținea.

VII. *Adjective verbale* în *τέος, a, on*.

§ 231. Acestea sunt o speciă de participe și corespondū în totul participelor passive latine în *dus, a, um*, și respectivū de însemnare și de construcțiune. Așa ele se construiescū *personale* ori *impersonale* subînțelegēduse adessa *ἐστί*.

1) *Personale*. Obiectul devine subiectū. eră adiectivul provenit din verbū se reportēz la subiectū ca un simplu atribut: *ὁ πατήρ σοι τιμητέος ἐστί*, părintele să fie onorat de tine, *ἡ πόλις τοῖς πολίταις ὠφελιτέα* cetatea trebuie a fi folosită dela Cetățeni; *virtus honoranda est*. Prin acēsta construcțiune se dă importanță subiectului.

2) *Impersonale*. Obiectul acțiunei se pune în cazul ce l'ar fi cerut verbul cuprins în adiectivul verbal: *διωκτέον τὴν ἀρετὴν* trebuie a urmări virtutea, *ἀπτεύον τοῦ πολέμου* să se apuce de resbel, *βοηθητέον ἡμῖν ἐστί τοῖς πράγμασι* trebuie ca noi să ajutăm afacerile. *Amicis beneficiendum*. Aci se dă importanță acțiunei și nu subiectului.

§ 232. Persóna ce acțiunează (causa eficiență) se pune în ambele circumstanțe la dativ, ca și în latina: ἀντιληπτέον ἡμῖν τῶν πραγμάτων trebuie ca noi se ne interesăm de afaceri. Mihi hac nocte agitandum est vigiliis. În al dūoile casū se pune și la acusatīv, conform construcțiunei infinitivului cu impersonalul δεῖ (210 a, NB. III.): οὐδενὶ τρόπῳ ἐκόντας ἀδικητέον nici într'un mod de voie (voioși) trebuie a nedreptăți; ori spre a se evita din construcțiune dūoe dative: οὐ δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονοῦσι cei cuminte nu trebuie a șerbi celor reū-cugelători. Si în latina se eviteză dūoe dative: aguntur bona multorum civium, quibus est a vobis consulendum.

NB. I. Adjectivul verbal are adessa și însemnarea de verbū reflexiv: τῷ νόμῳ πειστέον trebuie a se supune legii; φιλακτέον τὸν ἔρωτα trebuie a se pădi de amor; ἀσὰ și ἀφεντέον τινὸς să se abțină de ceva; μεθεντέον παιδιὰς să participe la jucăria; ἀπαλλακτέον să se elibereză.

NB. II. În construcțiunea neutră (impersonale) adessa se pune adjectivul la plural: πολυμητία ἡμῖν ἔστιν (26), trebuie a ne lupta.

AII. Idiotisme în propuseciuni corelative.

§ 233. Pronumele relative în discurs se acordă în gen și număr cu antecedentele lor, se pună inse în *casul* ce le-ar cere verbul propuseciunei la care aparținește, ca și în latina: μέμνησθε τοῦ ὅρκου, ὃν ὁμομόκατε amintive de jurământul, ce ați jurat.

§ 234. Escepțiune la această regulă face *Anticipațiunea* (πρόληψις) verii *atracțiunea*, după care relativul se concorda cu antecedentul se și în cas: μέμνησθε τοῦ ὅρκου οὗ ὁμομόκατε.

§ 235. Din anticipațiune provine adessa și *concișiunea* (συντομία). Ceea ce se întâmplă și în Latina:

a) Se omite articolul casului antecedent verii pronumele demonstrativ, și relativul se confundă cu

dicerea la care se relată într-o singura propuseciune: μέμνησθε οὗ ὁμομόκατε ὅρκου. P. Scipioni ex multis diebus, quos in vita celeberrimos laetissimosque vidit, hic dies clarissimus fuit. Primum omnium Sejum vidimus.

b) Dacă dicerea antecedentă va fi un simplu pronume, atunci se pune relativul în *casul* pronumelui demonstrativ omis: μέμνησθε οὗ ὁμομόκατε amintive de aceea ce ați jurat; ἀμελῶ ὧν με δεῖ πράττειν negligeză acele ce trebuie să lucrez. Raptim, quibus quisque poterat, elatis, penates tectaque relinquentes exhibant (elatis iis, quae quisque poterat efferre.)

NB. Incă și *adverbele relative*, vezi § 193. N. sunt supuse unei atare atracțiuni: ἐπεὶ (ἐκεῖσε), ὅπῃ ἂν τις ἤγῃται urmași ori unde v'ar conduce cineva. Φοβοίμην μὴ ἡμᾶς ἀγάγοι (ἐκεῖσε), ὅθεν οὐχ ὄντες ἔσται ἐξελεῖν. Ba chiar antecedentele se asimiliază, concordanțelor, și viceversa: βῆναι ἐκεῖθεν (ἐκεῖσε) ὅθεν περ ἦκει amergo într'acolo de unde a venit. Τὸν ἐκεῖθεν (ἐκεῖ) πόλεμον δεῦρο (ἐκεῖθεν) ἤξοντα resbelul ce deacolo se va transfera (va veni) aici.

§ 236. Anticipațiunea are loc sub următoarele condițiuni:

a) Dacă propuseciunea relativă determină în totul și esențial dicerea antecedentă. Pentru aceea nu încapă acolo unde prin propuseciunea relativă s'ar adăogi numai simplu vre-o observațiune ori prelungire de discurs, și care s'ar putea omite, ori s'ar colegă de pronumele demonstrativ prin καὶ: πάντων ὧν εἶχον ἀγαθῶν σοι μετέδωκα, ἃ (și nu ὧν) σὺ τότε μὲν λόγῳ ἐμεγάλυνες, νῦν δὲ φανλίζεις, Tiam dat din toate bunurile ce eu aveam, pre care tu atunci prin cuvent le măria, eră acum le injosești. (Si pe care).

b) Propuseciunea relativă trebuie regulat să și aibă relativul la *acusativ*: τίς ἢ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὕσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσι. Ce folosință pôte fi pentru dei din darurile pre care de la voi le ieși. Εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει

contribuiți din acele-ce fie care are. βοηθήσατε τοῖς ὄρκοις οἷς ὁμωμόκατε. Totu aceasta se observă și în latina respectivă de casu.

§ 237. Tote complinirile declinabile ale relati-vului se concorda cu elu și când se afla în anticipați-une: οἷς οὖσιν ὑμετέροισι ἔχει τούτοις πάντα τᾶλλα ἀ-σφαλῶς κέκτηται (= ᾧ ὄντα ὑμέτερα ἔχει, τούτοις...) posedându (pentru că posedă) cele ce erau ale vóstre, prin aceste cu siguranță ocupa (Filipū) pe tote celelalte.

NB. I. Pre rar are locu anticipașinea când relativul se află și în alte casuri: ὃν ἐντυγχάνω μάλιστα ἄγαμαί σε (μάλιστα τούτων, οἷς ἐν-τυγχάνω), te admir mai ales pentru acele ce întimpinu; παρ'ὧν βοή-θεις οὐκ ἀπολήψῃ χάριν (παρὰ τούτων, οἷς βοηθεῖς) nu vei primi grațitudine dela cei-ce-î ajuți. Dar mai îndatinatū se pune la ge-nectivū ori dativū relativul ce trebuia altfelu a sta la nominativū: Ἐμμένειν οἷς ἄρτι ἔδοξεν ἡμῖν (ἐμμένειν ἐκείνοις, ᾧ ἔδοξεν), a per-sista în acele ce acum s'au opinatū de noi.

NB. II. Atracșinea înse pôte să aducă schimbare nu numai respectivū de casu, dară chiar respectivū de genū și numerū. Acēstā se întēmplă când relativul cu verbele: εἶναι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι etc., iea pe lângă sine și alta dicere tot în acelașu casu: ὁ φόβος ὁ τότε παρῶν, ἣν αἰδῶ εἵπομεν, frica ce atunci presintă, pe care o am num it respectū; τὸν ἑρᾶνόν, οὗς δὲ πόλους καλοῦσι, cerul ce ina-deverū il numescū poluri; λόγοι μὴν εἰσιν ἐν ἐκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλ-πίδας ὀνομάζομεν. Idem în Latină: justa gloria, qui est fructus ve-rae virtutis honestissimus. L. Cantilius, scriba pontificis, quos (scri-bas) nunc minores pontifices apelant.

NB. III. Dar modificarea numerulu este îndatinatā mai alesū asupra pronumelor: ὅς și ὅστις ce conțin în sine un sensū colectivū: κἀκείνους στυγῶ τοὺς παῖδας, ὅστις τοῦ μὲν ἄρρενος πατρὸς οὐκ ὠνόμασται, τῆς δὲ μητρὸς ἐν πόλει, urescu și pe acii copii, carif în cetate nu se numesc duple numele parintelui masculin, ci duple mama; γίγνεται πανθ' ὅ,τι βούλονται se facū tote cele ce voescū; și vicēversa: τοῦτ' ἦν ᾧ νῦν σοι φανερά σημαίνω κακά, acestea e-rau relele ce și le arātu facișu acum; ὅστις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας ἀπεπέμπετο, ori cine din ai regelui sosia la el, pe toți îi retrāmitea. Ἐκέλευε δὲ καίειν ἅπαντα ὅ,τι ἐντυγχάνοιεν κακὰίμω, ordona să ardă tote cele ce ar fi întimpinat

combustibile. Idem în Latină: Vestra, qui cum summa integritate vixistis, hoc maxime interest. Unus ex eo genere qui ad eadem parati erant. Amiciſia ex eo genere quae prosunt.

NB. IV. Din exemplul de mai sus: ὅστις ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, se vede că chiar și prepus, παρὰ și περί, era mai dessū încă: ἀπό și ἐκ, daū locu la unele anomalii tot din cauza a-tracșunei; căci regulat trebuia a se dice: ὅστις τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων παρὰ βασιλέως ἀφικνεῖτο. Τὰ περὶ δίκης ἀρ' ἐπύθεοσε; (pro: τὰ ἐν τῇ δίκῃ γινόμενα καὶ τὰ περὶ δίκης) v'ari informatū ore de cele respective la procesū? — Ἐφευγον οἱ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν pro: οἱ ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν ἔφευγον ἀπὸ τῶν οἰκιῶν), fugiaū cei ce so aflaū de lătorea drēptā a caselorū. — Τοὺς ἐκ τῆς νήσου εἰς τὸ Ἡ-ραῖον μετεκόμισαν (pro: τοὺς ἐν τῇ νήσῳ μετεκόμισαν ἐκ τῆς νή-σου) pe cei din insulă iaū strāmutat la Ereū (templu al Junei), con-fer și § 102. 4. NB. II și III.

§ 238. O speciā singulară de anticipașione se în-țimplă la relativele: οἷος ce felu, mai rarū: ὅσος câtu, ἡλίκος, cât de mare. Căci în ore-ce trebuia a se pune εἶναι cu οἷος, se omite verbul și relativul se concorda în casu cu numele la care se refera: πολλῷ ἡδίων ἐστι χαρίεσθαι οἷῳ σοὶ ἄνδρὶ ἢ ἀπέχθεσθαι (ἄνδρὶ, οἷος σὺ εἶ.), mult mai plăcutū este a se deda (a plăcea) unui barbatu ce felu ești tu, decât ai deveni urātu. Câte odată se adaoge acestor relative și articol: τοῖς οἷοις ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν χαλεπὴ πολιτεία ἐστὶ δημοκρα-τία (τοῖς τοιούτοις, οἷοί ἐσμεν ἡμεῖς) unor astfelu de ómenī cum suntem noi și voi democrașia este un guber-nament grāoiū. Ἐκείνο δεινὸν τοῖσιν ἡλίκοισι νῶν (Aris tofan), cumplitū este aceea pentru noi, ce suntem atât de mari: Ἀλλὰ καὶ Σόλων ἐμίσει τοὺς οἷος οὔτος ἄν-θρωπούς, darū și Solone uria pe nisce ómenī ca acesta.

NB. Din aseminea omiteri a lui εἶναι aū provenitū și sensul lui: ὅστι-σοῦν ori-cine ar fi: οὐκ ἐστὶ δίκαιον ἄνδρὸς βλάπτειν ὀντινοῦν ἄνθρωπον (βλάπτειν ἄνθρωπον, ὅστις ἄν ἦ), nu apartine unui bar-bat dreptū de a vatama pe ori-cine dintre ómenī. Așa și ὅστις βούλει (οὔτος, ὃν βούλει) acēl ce-l voești. Precam și frasele elipti-ce: ὁσημέραι φιλνιῶ, ὅσοι μῆνες lunariū, ὅσα ἔτη (εἰσὶ) în toți anii în fie care anū.

§ 239. Alte modificaliuni relative provenite din concisiune ori anticipațiune sunt cele următoare:

— *ἀνθ' ὧν* = *ἀντί τοιούτων*, *ἃ* veri *ὅτι*, ori simplu *διότι*, pentru acele ce veri *că*, ori, pentru *câte*: *οὐ εὖ ἐποίησας ἀνθ' ὧν ἐπαθες* tu ai bine făcutu (în locul celor ce) pentru *câte* ai suferit.

— *Ἐφ' ᾧ*, *ἐφ' ᾧ*τε (la Erodotu *ἐπὶ τούτῳ*, *ἐπ' ᾧ*τε) ecivalent cu *ἐπὶ τοιούτῳ ὥστε*, de aceea se și construe cu infinitiv: *οἱ Τριάκοντα ἠρέθθησαν ἐφ' ᾧ*τε *ξυγγράψαι νόμους* cei Trei-deci s'au ales spre aceea (cu condițiune) de a legifera.

— *Ἐξ οὗ*, *ἀφ' οὗ*, *ἐν ᾧ*, *εἰς ᾧ*, *ἄχρις οὗ* in care se subînțelege *χρόνος* la cazul convenabil. Despre *ἐν ᾧ*, *εἰς ᾧ*, *ἄχρις οὗ*, vezi și § 198; întru câtu timpu, până la ce timpu.

— *Οἷος* (întreg *τοιούτος οἷος*) veri *οἷός* τε (*asfelu*) în cât, cu infinitiv: *οὐκ ἦν ὥρα οἷα ἄρδεν τὸ πεδίον* nu era ore încât se ude (roureză) câmpia. *Οὐχ οἷοί* τε *ἦσαν βοηθῆσαι* (204) nu erau în stare a ajuta. Așa și *ὅσον* (în locu de *τοσοῦτον ὅσον* veri *ὥστε* *αὐτά* *numαὶ* *κάτ*): *ἔχομεν ὅσον ἀποζῆν* avem numai cât se trăim.

NB. *Τε* în *οἷός* τε, *ὥστε*, *ἐφ' ᾧ*τε, și *ἄτε* mai n'are nici un sens; cum adessa se afla superfluu la Omer unit și cu multe alte relative.

§ 240. Propuseciunea relativă precedându celei principale, se dă locu adessa la o *anticipatiune* diferită de cea anterioară. Așa o *ῥί*dicere din propuseciunea principală se antecipa și se concórdă în casu cu cea relativă; acésta are locu și în latina: *Τὴν οὐσίαν*, *ἣν κατέλιπε τῷνίῳ οὐ πλείονος ἀξία ἐστὶ* (= *ἣ οὐσία ἦν*), averea ce a lasat-o fiului nu este de mai mare preciiu; Ad Caesarem quam misi epistolam, ejus exemplum fugit me tibi mittere (= ejus epistolae, quam). Așa și *οὐδείς*, *μηδείς* se concórdă cu subsecuentul relativ (*ῥ*ăcânduse abreviațiune din *οὐδείς ἐστιν*, — *οὗ*, *ᾧ*, *ὅν* etc.):

οὐδενὸς ἐστὶν οὐ πάντων ἂν ὑμῶν καθ' ἡλικίαν πατήρ *εἴην*, nimene este dintre toți voi, căruia după etate nu așu fi părinte. *Οὐδενὶ ὅτῳ Σωκράτης οὐκ ἀπεκρίνετο ἐρωτῶντι*, nimene este, căruia întrebându-l nu ar fi răspuns Socrate. Simele sunt și frasele cu: *ὅσος*, *ὥς* quantum: *Θαυμαστός ὅσος* (= *θαυμάσιόν ἐστιν ὅσος*) mirum quantum; *ὑπερφυῶς ὥς* cât de minunat; — se în și ca simplu *expletiv*: admirabile.

§ 241. Trebuie a notifica anomalia ce forméază propuseciunile relative cu verbul *ἐστὶ*, în care subiectul este nedeterminat (§ 9. d. NB. I.) Aci se pune verbul la singular, chiar și când relativul ar fi la plural: *ἔστιν ὅς* cineva, *ἐστὶν οἱ* unii, *ἐστὶν ὅτε* câte odată, *ἔστιν οἱ* undeva, *ἐστὶν ἣ* pe undeva: *ἐστὶν οἷς* *οὐχ ὅλως* *ἔδοξε* sunt unii căroia de-locu nu li s'au părut.

NB. Din conunirea relativului cu verbul *ἐστὶ* provin: *ἐνίοι* unii, *ἐνίοτε* câteodată, *ἐνιαχοῦ*, *ἐνιαχῇ* niurea. Dară, *ἐν* ecivaléază cu *ἐνίοτε* este posibil. *Πάρα* = *πάρθε* este present, *μέτα* = *μετέσ* este împreună, cu.

§ 242. O specia de *Anticipatiune* este și când relativul se pune nu în cazul cerut de verbul propuseciunei relative, ci de un altul mai apropiat, complementorū verbului din cea relativă; și așa relativul ține locul a două complementuri de diferite casuri, ca și în latina: *Καταλαμβάνονσι τείχος ὃ τειχισάμενοί ποτε Ἀκαρῶνες κοινῇ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο* (= *ᾧ ἐχρῶντο τειχισάμενοι αὐτό*) ocupă fortul pe care edificându-l odinioară Acarnanii, se serviau ca de un tribunal comun. Ut ignava animalia, quibus si cibum suggeras, jacent torpentque, (= quae jacent... si iis suggeras). *Ἀρούμεθα αὐτομόλους*, *οἷς ὁπότεν τις πλείονα μισθὸν διδῶ μετέκεινων ἀκολουθήσουσι* (οἱ, — *αὐτοῖς* διδῶ, — *ἀκολουθήσουσι*) am prinsu transfugari, cari. de câte ori cineva liar da plata mai mare, cu acesta (acestia) vor urma. Eam ne rationem sequare, qua tecum ipse et cum tuis utare, profiteri autem et in medium proferre non audeas?

(quam profiteri etc.) Acest exemplu se aplica și la paragraful următoriu.

§ 243. Cum în cazul precedente relativul ocupa locul a două diferite compliniri, tot așa, când se colégă între sine mai multe propuseciuni relative, odată pusă relativul, se sub-înțelege și la cele-lalte de ar fi cerut chiar și în diferite cazuri: Ἀριῆος, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καὶ (ᾧ) ἐδώκαμεν καὶ (παρ' οὗ) ἐλάβομεν πιστά, οὗτος ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν πειράται, Arieu, pe carele noi voiam al face rege, și căruia iam dat jurăminte (angagiamente) fidele și de la carele (de-aseminea) am primit, tocmai acesta se încercă a ne maltrata. Tot așa și în latina, după analogia essemplului precedente dela § 242.

NB. De multe-ori înse în locul relativului al douălea se pune αὐτός în cazul cerut de verbul propuseciunei, ca și în latina: ipse și is: οἱ πρόγονοι οἷς οὐκ ἐχαρίζοντο οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλον αὐτούς, ὥσπερ ἡμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε καὶ τετρακόντα ἔτη τῶν ἐλλήνων ἤρξαν ἐκόντων, străbunii, căroră nu le vorbiau oratorii spre plăcere nici îi iubeau pre denses, cum cesti de acum pre voi, au predomniit 45 ani preste Grecii mulțemiți. confer § 114. Plebem et infimam multitudinem, quae P. Clodio duce fortunis vestris imminerebat, eam Milo tribus suis patrimoniis delenivit.

XIII. Propuseciuni Interogative.

§ 244. În interogațiunea directă potă a se pune numai pronumele verii adverbale începēde de la consonă (119. §). În Ellenă potă a se uni într'o propuseciune și mai multe interogațiuni, ca și în latina: Ἀπὸ τούτων φανερόν γενήσεται, τίς τίνος αἰτιῶς ἐστι, din aceste va deveni evident, cine de ce este causașu; considera, quis quem fraudasse dicatur.

NB. I. La pronumele interogativă potă a se adăogi și cel demonstrativ. ἀγγέλιον φέροι βαρεῖαν τίνα ταύτην; aduc o anunțare gravă; care este acesta?

NB. II. Interogațiunea potă sta și într'o propuseciune dependantă ori participială: Πότε ἂν χορὴ πράττει; ἐπειδὴν τί γίνεται; când veși face cele necesare? când s'ar întimpla ceva? τί ἰδὼν τὸν Κριτόβουλον ποιοῦντα, ταῦτα κατήγγαλας αὐτοῦ; ce ore ai vedut pe Critobul făcând de l'ai condamnat la acelea?

De espresiunea participială: τί παθὼν; ce iau venitu? ce uă păriu? § 218. NB. I.

§ 245. Dacă interogațiunea se referă nu la o simplă țicere, ci la o propuseciune întregă, atunci potă a se exprima: a) numai prin simpla înaltare a vocet: Ἕλληνες ὄντες βαρβάρους δουλεύσομεν; Eleni fiind servi-vom barbarilor? b) prin o particulă interogativă, dintre care mai principale sunt: ἄρα, și ἡ ὅρε: ἄρ' εἰμὶ μάντις; ore sum profetă? ἡ οὗτοι πολέμιοι εἰσι; ai dōră acestia sunt inimiți?

NB. I. Ἄρα și ἡ ὅρε prin sine nu prespună ce feliu are a fi răspunsul; ēră de voim a preînsemna un răspuns afirmativ, se adăoge ou' la ἄρα (ἄρ' οὐ; ore nu?), și pentru cel negativ se adăoge μὴ (ἄρα μὴ; ore să nu? nu cum-va?).

NB. II. Alte moduri de interogațiuni sunt: ἡ γὰρ; nu este așa? ἡ ποῦ singuramente? ἄλλο τι ἤ; (ori omiținduse ἡ), oare mai poate fi alt-ceva decât? ἄλλο τι οὖν πάντα ταῦτα ἂν εἴη μία ἐπιστήμη; ar mai putea fi ore alt-ceva tōte aceste (= ce alt-ceva ar fi tōte aceste) decât o singură scimță? Ou' ca interogativă arată răspuns afirmativ: Ζῶα οὐ ταῦτα καλεῖς ἂν ψυχὴν ἔχῃ; animale nu numești pe acele ce ar avea sufletu? Naί da. În latina: ne, non ne: quid? canis nonne similis lupo? Éră negativă: μὴ Ἀχιλλέα οἷε φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; nu cum-va socoti că Achile s'au îngrijitu de mōrte și pericul? —nu. Τῶν πολλῶν κακῶν μὴν τί ἐστὶν ὃ οὐκ αἰσχρόν φανήσεται; dintre multele rēntăfi nu cum-va este ceva care s'ar părea a nu fi uritū? —nu. În latina: num, num ne? num negare audeas? esceptând înse când μὴν este urmat de οὐ: μὴν οὐχ ὁρᾷς; nonne vides?

§ 246. Interogațiunea indirectă după usul modurilor și a particulelor interogative nu se distingește riguros de cea directă; cu tōte că în ea se întrebun-

înză mai cu sémă particulele începēde de la vocală: *ὅστις, ὅτι, ὅπως, ὅποθεν*, veđi § 119. În latina câte odată pentru directă: *cur?*, pentru indirectă: *quare?*

§ 247. În interogațiunea indirectă dubitativă se pune *εἰ*, (168), mai rar *ἐάν* și câteodată *ἄρα*: *Σκόπει εἰ δικαίως χρῆσθαι τῷ λόγῳ*, consideră dacă just mă voi servi de cuvânt; *Ἄθρει, ἐάν πως ἀποτελεσθῇ*, veđi, dacă (póte) cum va se va efectua. Se pune încă și *μή* *nu cumva*, *póte că*, dependēnd de verbe dubitative: *ἄρα μή παῖζων ἔλεγεν*; veđi *nu cumva (póte că)* grăia glumind? în latina *si*: *visam si domi est*.

NB. De anticipațiunea subiectului în interogațiuni indirecte veđi § 37 și 161, d) NB. III.

§ 248. Interogațiunea directă *de doue membre* se face prin *πότερον, πότερα* (*care din doue*)—*ἢ* *saῦ*: *οἱ φαίνονται καὶ λέγοντες ἃ μὴ ἴσασι καὶ πράττοντες πότερά σοι δοκοῦσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπαίνου μᾶλλον ἢ ψόγου τυγχάνειν, καὶ πότερον θαυμάζεσθαι μᾶλλον ἢ καταφρονεῖν*; cei ce se arată a grăi și a lucra cele ce nu știu, *ce ore (care din dñoe)* ți se par pentru acestea ași atrage mai mult lauda saū defăimarea; și *ce ore*, a fi admirați mai mult saū despreciați? Eară în interogațiunea indirectă de două membre pe lângă acestea se pună și *εἰ*—*ἢ*; *εἴτε* *verī*—*εἴτε* *verī*: *ἀποροῦμεν εἴτε ἄκων, εἴτε ἐκὼν δέδρακεν*, nu scim fôră voiă, saū de voiă aū fugitū. În latina prin: *utrum an vel anne*: *Permulum interest, utrum perturbatione aliqua animi, an consulto fiat injuria*.

XIV. De Negatiuni.

1) Negatiuni simple.

§ 249. Din două simple particule negative: *οὐ* și *μή* prin compuseciune și derivare se formeză mai multe alte *dicere negative*: *οὔτε*—*μήτε*, *οὔδεις*—*μηδείς*,

οὐδαμῶς—*μηδαμῶς* etc. Eară diferența principală între *οὐ* și *μή*, cum și aderivativele lor este că *οὐ* *negă*, *ἐρά* *μή* *interdice*, *negă* dar condiționată. Aceasta se observă și în latina între *non* și *ne*.

§ 250. *Οὐ* (*non*, *nu*), *negând pozitiv și absolut*, se pune în toate discursurile directe spre a nega ori-ce se espune ca *reale* prin indicativ (și cu *ἄν* după § 181), verī ca *possibil* ori *probabil* prin optativ cu *ἄν* (§ 158. 3.): *Φίλιππος οὐκ ἄγει (οὐκ ἄν ἄγοι) εἰρήνην*, Filip nu se află (nu ar putea fi) în pace. *Οὐκ ἄν δύναται μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν* nu ai putea fi fericit fôră a munci. *Non* potui dare litteras ad Caesarem.

NB. I. *Οὐ* punēnduse în fruntea mai multor propuseciuni colegate prin copulative și opositive, nimicește întregul lor cuprinsă negativ: *Καὶ οὐ ταῦτα μὲν γράφει ὁ Φίλιππος, τοῖς δ' ἔργοις οὐ ποιεῖ* (Demos-ten) Filip și scrie aceste și cu faptele le face. *Οὐ δὲ τῶν μὲν Χειρωνακίων ἔσται τι πέρας τῆς ἐργασίας, τοῦ δὲ ἀνθρώπινου βίου σκοπὸς οὐκ ἔστι, πρὸς ὃν ἀφορῶντα πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν χρὴ τὸν γε μὴ τοῖς ἀλόγοις προσεοικέναι μέλλοντα* (S. Basile). Dar și laborul meseriașilor are un fine și viață umană un scop, spre care ținind trebuie, ca cel ce nu ar voi a se asemana animalilor, toate să facă și să grăiască.

NB. II. *Οὐ* punēnduse în interogațiuni directe indică răspuns afirmativ, *ἐρά* *μή* negativ (245. NB. II.)

§ 251. *Μὴ* (*ne*, să *nu*), *negând condițional*, se pune în propuseciuni independente cu conjunctiv (157. 2.4.), cu optativ de dorință (158.1.), cu indicativ de dorință (158.1.) și cu imperativ (160): *μὴ θορυβήσητε* se nu ve tulburați; *μὴ γένοιτο* de nu s'ar întâmpla; *ἡμαρτεν ὥς μὴ ἄφελε* aū păcătuit cum nu se cădea; *μὴ θορυβεῖτε*. În latina: *ne* quis injussu consulis castris egrederetur.

§ 252. *Οἷ* se pune în propuseciunile dependente ce nu esprima *negativu* un scopu ori *suposițiune*: *ἤδειν ὅτι οὐ ῥᾶδιον εἶη*, scieam că nu era ușor; *ἃ οὐκ ἐ-*

ἄτε τοὺς παῖδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ποιεῖτε, cele ce nu lasați pe copii a face, înșive aceste faceți.

NB. I. In interogațiuni indirecte se pot pune οὐ verî μὴ cu εἰ (εἴτε) prin simpla diferență că οὐ prezintă o negațiune adevărat dubitativă (ob-
jectivă), pe când μὴ nu mai ca dubitantă (subiectivă): σκοπόμεν εἰ
ἡμῖν πρέπει ἢ οὐ, să considerăm de se cuvine nouă acesta sau nu;
βούλομαι ἐρεῖσθαι εἰ μαθὼν τίς τι καὶ μεμνημένος μὴ οἶδε, voescă a
întreba dacă nu cumva (póte) cineva știe (are știință de) ce a înva-
țat și-și a amintit.

NB. II. În propuseciunile relative, ce exprimă o idee generală póte a
se pune μὴ: ἃ μὴ οἶδα οὐδ' οἶμαι εἰδέναι, cele ce nu știu, nici
me cred ale ști.

§ 253. Μὴ se pune în genere cu toate propu-
seciunile dependente ce exprimă *negativu* un scopu (line)
orî *suposițiune* (condițiune):

1) Cu cele *finale* (173): Εἴν τις κάμνη, παρα-
καλεῖς ἱατρόν, ὅπως μὴ ἀποθάνῃ de boală cineva
chemă pe medică ca să-l facă să nu mór.

2) Cu *interogațiunile indirecte* și *propuseciunile*
relative, ce indică un scop de împedicare: Όρα ὅπως
μὴ σοι ἀποστήσονται, veđi cum (ca) să nu te părăsias-
că: ψηφίσασθε τοιαῦτα, ἐξ ὧν μηδέποτε ὑμῖν μετα-
μελήσει, votați atare lucruri, de care nici o dată să
ve căiți.

3) Cu *condiționalele* (177. etc.): ἐξῆν σοι ἀπίεναί
ἐκ τῆς πόλεως, εἰ μὴ ἤρεσκόν σοι οἱ νόμοι. Puteai
să eși din cetate, dacă nu-ți plăcea legele.

4) Cu *relativele* și *temporalele* ce conțin o con-
dițiune: ὥς σαθρόν ἐστι πᾶν ὅ,τι ἂν μὴ δικαίως ἢ
πεπραγμένον, cât de șubredă este tot-ce nu s'ar fi e-
fectuată cu dreptul; Μεγίστη γίνεται σωτηρία, ὅταν
γυνή πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ, se face (este) cea
mai mare salvare când femeia nu s'ar certa cu barba-
tol. Tóte construcțiunile de mai sus le are și latinul,
ne: sed ut hic, qui intervenit, ne ignoret, quae res a-
gatur, de natura agebamus deorum.

NB. I. Și în aceste propuseciuni se póte pune οὐ, dacă negațiunea se
referă la o simplă dicere: πάντως οὕτως ἔχει, εἴν τι οὐ φῆτε, εἰ
τε φῆτε, în adevăr (numai decât) astfelu este, ori de nu veți spune,
ori de veți spune. În latina: patior, judices, et non molestus fero.

NB. II. Cu verbele ce înamnă *frica*, μὴ nu are sens negativu, ci sim-
plu interogativ: δέδοικα μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἰκადε δόδου (§ 254.

NB III) Me tem să nu rătăcim (că vom rătăci) calea spre acasă;
în latină idem: vereor ne pater veniat. Ca și în Română.

§ 254. Înaintea infinitivului se pune mai în ge-
nere μὴ, mai ales când se interdică ceva, verî când
infinitivul este subiectul expresiunilor nepersonale și se
află articulat: ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν, le dicem se nu
nedreptățescă. Χρὴ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλείθους,
trebuie a nu desprecia mulțimea; σκαιὸν τὸ πλουτεῖν
καὶ ἄλλο μηδὲν εἰδέναι, sinistru este a se înavați și ali
nimica a ști.

NB. I. Οὐ se pune și după verbele *narative* (dacă nu este indemnare
orî interdicere;) și după cele de *parere* (verba declarandi et senti-
endi) mai ales când infinitivul se póte rezolvi cu ὅτε: Ομολογῶ οὐ
κατὰ τοῦτους εἶναι ῥήτωρ mărturisescu a nu fi oratoriu cum fici
aceștia. Κινδυνεύει οὐχ οὕτως ἔχειν, se pare a nu fi așa.

NB. II. Ὡστε cu infinitivă are în genere μὴ și rare ori οὐ. Tot μὴ
admite și când se construe cu imperativ și conjunctiv; dar οὐ cu in-
dicativă mai des, érá cu optativ—mai rară.

NB. III. După verbele de *impedecare*, *intârziere*, și *refusare* se pune μὴ
carele în acest casă, ca și în română, nu are putere absolut nega-
tiva: Κωλύμεθα μὴ μαθεῖν ne împedim de a (nu) înveți. Ἡρ-
κούντο μὴ πεπτοκίναί (253, 4. NB. II) negau a (nu) fi căduți. În
latina acestea sau cu simplu infinitivă: cave id petere a populo ro-
mano; sau cu *ne* la conjunctiv: cavebam ne cui suscipionem darem.
Τιμόθεος Ἀριοβαρζάνει ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν, Timoteiul a renunțat
de a ajuta pe Ariobarzană.

NB. IV. Mai în genere de câte ori cu verbile sentiendi et declarandi
negațiunea οὐ se pune în fruntea lor și ar fi urmate de infinitive,
în românește traducând, negațiunea trebuie a se stramuta înaintea in-
finitivelor: οὐ φασι θεμιτὸν εἶναι, ficiu a nu fi permisă; οὐ θυμ-
βουλεύων στρατεύεσθαι sfătuindu-i să nu espedulască. Idem: cu
ἀξιώ pretindă, ἐπισχνοῦμαι promit etc. etc.

§ 255 *Μη* se pune înaintea *participului* (chiar și articulat) de se poate rezolvi în propuseciune condițională: οὐκ ἂν δύναιτο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν (= εἰ μὴ κάμωις), nu ai putea fi fericit dacă nu vei munci. Așa și cu cel articulat de se rezolvă în condițională veri relativă ce conține în sine condițiune: ὁ μὴ δαρὲς ἄνθρωπος, οὐ παιδεύεται (= εἰάν τις μὴ δαρῇ veri ὅς ἂν μὴ δαρῇ), Omul ce nu ar fi batut nu se învață. În altă mod participul admite οὐ.

NB. I. Dicerile *singulare* (substantive, adjective, adverbe și casuri prepoziționale) ce au *μη*, trebuie se se considere ca propuseciuni condiționale: Δεινόν ἐστιν ἢ μὴ ὑπειρία (= εἰαν μὴ τις ἔζη ὑμπερίαν), cumplit lucru este ne experiență. În alt mod în Ellena se pune regulat οὐ.

NB. II Participul cum și ori ce dicere singulară, admite *μη* în loc de οὐ, dacă aparține la o propuseciune (condițională, interdicătoare, ori infinitivală) care și de sine însuși ar fi cerut *μη*: ψηφισάσθαι τὸν πόλεμον, μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν (= μὴδὲ φοβηθῆτε), votați resbelul fără a ve teme de pericolul amenințătoriu. Τὸ μὴ καλῶς λέγειν κακόν τι ἔμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. De a nu vorbi frumos face aceasta o rea (impresione) în suflete.

NB. III. Si aci se pune οὐ în loc de *μη* de se dă a se înțelege tocmăi contrarul celor disce: βουλευέσθε βραδέως ὥς οὐ περὶ βραχέων (= ὥς περὶ μεγάλων), deliberați îndelung ca și sum nu s'ar agita de lucruri mici!

II. Mai multe Negatiuni colegate.

§ 256. Negatiunea pe lângă care se mai adaoge alta *compussa* și *deacciași specia*, nu se nimicește ca în latina, ci din contra devine mai tare: Οὐκ ἔστιν οὐδὲν χρῆστον ἢ νόμοι πόλει nu este nimic mai bun de cât legele pentru cetate. Οὐδεὶς πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον οὔτε πράττοντος οὔτε λέγοντος ἤκουσεν, nime vreodată a auditu pe Socrate nici grăindū nici lucrându ceva impiu veri (nici) necuviosū. Aceste negatiuni se traduc cu lesnire în Română. Deasemenea și *negatiunile simple*, succedenduse între sine,

conserva fie-care puterea sa: οὐ θέμις τῷ ὁρθῶς λέγοντι μὴ συγχωρεῖν. Nu este permis a nu ceda celui ce grăește dreptu.

Se ridică însă întâia negatiune *derivativă* dacă addoă este *simplă* de aceeași specia: οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίον οὐκ ἀποτίσει, ori cine (nimene) dintre omeni nedreptăind va da (nu va lua) resplata. Acest casu tocmăi corespunde latinelor: nemo non, nullus non: Nemo Arpinas non Plancio studuit.

§ 257. Οὐ *μη* punënduse cu *Conjunctivul* ori *futurul* indicativului, dau o emfasă negatiunei; era coesistența acestor două negatiuni trebuie ase esplica prin *Omissiune*, unde după οὐ să se subînțelegă un verbu însemnându temere: οὐ μὴ ποιήσω (= οὐ φοβητέον μὴ ποιήσω), de felu nu voiu face-o. οὐδεὶς μήποτε εὐρήσει τὸ κατ'ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν, nimenea nici odată va afla respectiv de mine ceva omissu, οὐ μήποτε ἔξαρκος γένωμαι... nu am se negu nici decum. În Latina corespunde cu: non-ne: οὐ μὴ γένηται non vereor, ne hoc fiat. Non vereor, ne tua virtus opinioni hominum non respondeat.

§ 258. *Μη* οὐ au un sensu mai variat:

1) După verbele de *temere* și *indoire*, construindu-se cu *conjunctiv*, mai rară și cu *indicativ*, subjectul își esprima temerea ca nu cumva să se intemple ceva; era acesta corespunde latinului: ne non: δέδοικα μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ (253. 4. N. II.) me tem nu cumva să fiă ne permisū; altă dată verbul principal se omite: μὴ οὐ καλὸν ἦ, ne non honestum sit; Vereor, ne consolatio nulla possit vera reperiri.

2) În interogațiunile indirecte arată respuns negativ și servește spre a nega pe simplul interogativu dubitativu: μὴ (247, corespundentū latinului: si: si (forte) quem aditum reperire possint.) ἔθρει μὴ οὐ τοῦτο ἦ τὸ ἀγαθόν, veđi nu cum-va acestă nu să fie binele (veđi poate că acesta nu este binele).

NB. In casurile 1, 2, *μη* este particula negativă. eră *οὐ* negațiunea unei simple dicerii (= *μη ἢ ἀδείμιτον*, — τὸ κακόν, să nu fiă nepermisă; să nu fiă real).

3) *Μὴ οὐ* se pune înaintea Infinitivului dependinte de o propuseciune principală negativă: *οὐδεὶς οἷός τε ἄλλως λέγων μὴ οὐ καταγέλαστος εἶναι*, nimene pōte fi în stare să vorbescă altfelu, foră ca să nu fiă derisū. în latina: non potui non dare litteras ad Caesarem.

4) Se pune încă *μη οὐ* înaintea infinitivului dependinte de verbele negative de: *impedicare*, *interdicere*, *negare* și *refusare*; în acest casu se pune adessa înaintea infinitivului articolul *τὸ*: *οὐ κωλύμεθα μὴ οὐ μαθεῖν* nu ne impedicăm de a nu înveṭa. *Μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι* nu te abstiṭinea de a nu vorbi; *τίνα οἶει ἀπαρνήσασθαι μὴ οὐχὶ ἐπίστασθαι τὰ δίκαια*; Cine socoli a nega de a nu sci cele drepte? Acestea corespund latinelorū: quominus și quin cu conjunctivū: quis ignorat, quin tria Graecorum genera sint.

III. Frase negative.

§ 259. 1) *Οὐδέν, μηδέν, οὔτι, μήτι* se iaū drept simplele negative *οὐ* și *μη*; cōte o dată conțin și emfasa.

NB. De cāte ori *οὐδέν* și *μηδέν* servescū de compliniri ori obiecte verbelor de însemnare afirmativa, traducēndule în Romānește trebuie a subînṭelege înaintea verbor o negațiune simplă corespondintă: *οὐδέν πείπονθας δεινόν* nu ai pāpiṭi nici un reū, *ὥς μηδέν εἰδότης μὲν ἀνιστορεῖς*, consideră-me ca nesciind nimica din cele ce istorisesci, *δεχόμενοι ἡμᾶς μηδέτερον ὄντας ξυμμάχους*, adminjundune fără a fi alianṭi nici unora.

2) *Οἶπω μῆπω*, nondum, trebuie bine a se distinge de *οὐκέτι, μηκέτι* non amplius: *οἶπω πεποίηκα* încă nu am făcut; *οὐκέτι ποιήσω* nu voi mai face. În genere *πω* se pune în propuseciuni și interogațiuni negative.

3) *Οὐχ ὅτι* non modo — sed etiam, cu omisi-

une de verbul *λέγω*: *καὶ οὐχ ὅτι ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, ὅτι* (φίλοι) *numai* cā Critone era în liniște dar și amicii lui, *οὐχ ὅτι ἄνδρες ἀλλὰ καὶ γυναῖκες*, nu numai barbaṭi dar și femei.

4) *Μὴ ὅτι* non modo non — sed ne quidem, cu omisiune de *μη εἶπω*; însemnă în propuseciunile negative respingere de a aminti ceva: *μη ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας*, ne cum deitatea dar chiar nici ὁmenii nu ameză pe infideli. Cam acelaș sensū are și *οὐχ ὅπως non ut, nu numai cā nu, dară nici*: *οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδέ nu numai cā* nu participăm de libertatea comună, dară nici etc. încă și: *τοὺς Θηβαίους ἡγεῖτο οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύειν, ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν*, socotea cā Tebanii nu numai nu se vorū opune și lucra contra, dară cō vor și conespediti.

5) *Μόνον οὔ, μόνον οἷχ' tantum non, numai nu*: *Καταγελᾷ ὑπ' ἀνδρῶν οὐς σὺ μόνον οὐ προσκινεῖς* ești risū de barbaṭi ce tu *numai nu-i* adorezi. Eră ὅσον *οὐ* (și cu ἤδη ori *πω*) conține ideia de timpū *numai nu*; *Χρῆ πρὸς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον χωρίον προσλαβεῖν*: se cuvine respectivū de resbelul futur și *numai nu* de faciă a ocupa o posițiune.

6) *Οὐ μὴν ἀλλὰ, οὐ μέντοι ἀλλὰ* (dar inse; cu tōte acestea inse), se esplica încă prin omisiune de verbū; *ὁ Ἴππος μικροῦ ἐκείνου ἐξετραχίλισεν οὐμὴν (ἐξετραχίλ.) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κῦρος*. Calul cāt pe-co era să-l trântescă, dar inse Cirus s'au ținut.

7) *Οὔπω, μῆμοι* se esplica prin omisiunea verbului: *a dice: μῆμοι μυρίους ξένους*, nu-mi spuneṭi de-cimi de miū de mercenari.

8) Propuseciunea interogativă se subînṭelege întrēga în respunsurile negative esprimate prin *οὐ* (*δῆτα, οὐδαμῶς*) nu de siguriū, și *μη* (*δῆτα, μηδαμῶς*) nu fără indoială: *Ἔστιν ὅτ' ἂν ἄλλω ἰδοῖς ἢ ὀφθαλμοῖς; οὐ*

δῆτα. Aî mai putea vedea ore cu alt ceva decât cu ochii? nu fără indoială.

NB. De οὐτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ, vezi mai jos § 264.

§ 260. Negațiunile se pun în decomună înaintea ideei ce se nega; pentru care trebuie a distinge: οὐ πάντα ὁρθῶς ἐποίησε (nu toate ci numai unile), de: πάντα οὐκ ὁρθῶς ἐποίησε (tote nu le-au făcut bine, ci reu) și de: ὁρθῶς πάντα οὐκ ἐποίησε cu dreptul nu le-au făcut toate.

NB. Negațiunea se pune încă și după ideea ori dicerea ce ponderază în propuseciune, mai cu seamă în emfază și opozițiunii (când se pune οὐ și înainte de vocală): πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρταίος nu toți au venit, ci numai Arieu și Artaoz. ἦν ὁ ποταμὸς θαυρὸς δένδρεα, παχέει μὲν οὐ, πυκνοῖς δὲ, flaviul era plin de arbori, nu înse groși ci deși.

XV. Particule.

§ 261. Particulele proprii disce ori coléga propuseciunile (conjuncțiuni) ori le imputericesc în totul veri în parte (particule adverbiale de emfază),

NB. Particulele ce nu pot sta la începutul propuseciunilor sunt: γέ, τέ, τοί, ἄν (de posibilitate), ἄρα αὖ, γάρ, δαί, δέ, δὴ, δῆπου (θεν), δῆτα, μὲν, μέντοι, μήν, οὖν, τοίνυν.

I. Particule colegătore veri conjuncțiuni.

§ 262. Aci se enumeră conjuncțiunile fără a lua în privire speciile propuseciunilor la care apartin (§ 161 etc.). Colegarea prin conjuncțiuni se face în două moduri:

a) Prin *Juxtaposițiune* (propuseciuni coordonate 161. 1) când se face usă de conjuncțiunile copulative, disjunctive și adversative veri opozitive (afară de ὅμως ce se pune mai ales în apodosă 226. 5.) dintre causale γάρ și conclusive (afară de ὥστε); toate aceste conjuncțiuni nu schimbă nici pot să schimbe modulul

verbelor dintr'o propuseciune într'alta: φιλομαθὴς ἦς ποτε, καὶ νῦν πολυμαθὴς εἰ. Πολυμαθὴς εἰ νῦν, φιλομαθὴς γάρ ἦς ποτε. Φιλομαθὴς ἀείποτε διετέλει ὢν, νῦν οὖν πολυμαθὴς γέγονας. Studios în totdéuna continuă a fi, de aceia acum ai ajuns erudit.

b) Prin *supunere* ori *dependință* (propuseciuni subordonate), unde apartinesc și cele condiționale și corelative (161 2 și 177); aci se face usă de toate cele alte conjuncțiuni ce schimbă, veri pot să schimbe, modul verbelor dintr'o propuseciune în alta: ἔσο φιλομαθὴς, ἵνα ἦς πολυμαθὴς. Πολυμαθὴς εἰ, ἐπεὶ φιλομαθὴς ἦς (dară se dice și: ἐπὶν φιλομαθὴς γένῃ, πολυμαθὴς ἔσῃ). Εἰ φιλομαθὴς γέγονας, πολυμαθὴς εἰ (dară se dice și: εἰ φιλομαθὴς εἴῃς, πολυμαθὴς ἂν εἴῃς, do vei fi studios, ai putea fi erudit.)

NB. Propuseciunile juxtapositive collegate sunt în totă deuna egale cu cea primară; de va fi primara principala, ast feliu vor fi și celelalte; érá de va fi subordonată, veri relativă, ori condițională, tot așa vor fi și celelalte.

§ 263. I. Conjuncțiuni copulative.

1) Καὶ având după sine τέ. Prin acestea se coléga propuseciunile în paralel și corespund latinului et—que; καὶ—καὶ; τέ—καὶ; τέ—τέ: πολλὰ καὶ χαλεπὰ, multe și grele. Καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, pe uscat și pe mare. Ὁ πλεῖστον νοῖν ἔχων μάντις τ'ἄριστός ἐστι σύμβουλος θ'ἄμα, cel ce are pre multă minte este eminente găcitori și tot odată consultatori. Întăiul copulativ în genere nu se traduce în limba română.

NB. Câte-odată se află și τέ—δὲ prin care membrul al douăle crește ca în opozițiune.

2) Καὶ este și *aditional* (prin care se coléga o idee cōtră alta mai de sus subînțelēssă), etiam—incōsi chiar și: τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν, a

nu nedreptăți intru nimică face pe ómenī *chiar și* filantropi. Acest *καὶ* se pune și de dūoe-ori: *καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ ἀπερ καὶ βασιλεῖ*, și noi opinăm tot aceea ce și regele. Insemnarea acésta crește și până la emfaza, când se adaoge adessa *δὲ*: *Τύραννον εἶναι μωρία τὸ καὶ θέλειν*, este nebuniă chiarū numai a voi cineva să fiă tiranū; *δίκαιον καὶ πρόπον δὲ ἄμα*, dreptū dar tot odată și cuviinciosū.

3) După điceri de assemanare, de egalitate: *εἰ αὐτὸς același*, *ἴσος egal*, *ὅμοιος similit*, *παραπλήσιος de asemine*, și abverbile derivate dintr'ensele, *καὶ* este egalū cu *ὥς*, *ca și*: *αἱ δαπάναι οἷχ ἑμοίως καὶ πρίν*. Cheltuelele nu sunt aseminea ca (și) mai înainte.

4) *Ἄλλως τε καὶ* (praesertim, *mai ales*) crește frasa următoare: *χαλεπὸν ἐστὶ διαβαίνειν τὸν ποταμόν, ἄλλως τε καὶ πολεμίων ἐγγὺς ὄντων*, greū este a trece fluviul, *mai ales* cā și inimiții sunt aprópe. De asseminea imputericește și *καὶ δὴ καὶ* et certe, *și dar și inadeverū*.

5) Juxtaposițiunea gradata a propuseciunelor se face prin: *οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ* non tantum—sed etiam. De *οἷχ ὅτι*, *μὴ ὅτι*, *οἷχ ὅπως* vide § 259. 3—5.

§ 264 *Proposeciunile negative* se colégă prin *οὐδὲ*, *μηδὲ*, *οὔτε*, *μήτε* neque; dintre care cele dintăiū aū dūoe insemnări diferite:

a) Verū simplu colégă ceva negativū cătră unū precedentē: *πρὸς σοῦ οὐδ' ἐμοῦ φράσω*, în numele teū *eră nu* al meū voiu grăi;

b) Veri este *gradativū*: etiam non, ne quidem; chiar nici: *ἐλπίζω οὐδὲ τοῖς πολεμίοις μενεῖν ἔτι*, sperezū cā *nici* inimiții nu vor mai rămâne, *οὐδὲ τοῦτο ἐξῆν*, *nici* chiar acésta se putea.

2) *Οὔτε—οὔτε*; *μήτε—μήτε* neque-neque, cresc ideile ecivalente; adessa încă după o conjunct. negativă urmēză alta afirmativa; *οὔτε, μήτε—τέ*: *ὤμοσαν μήτε*

προδῶσειν ἀλλήλους σίμμαχοι τ' ἔσεσθαι aū jurat să nu se tradee între sine și să fiă alianț.

NB. Dacă după douē membre ce se crescū prin *οὔτε—οὔτε*, *μήτε—μήτε* se adaoge și al treilea, atunci se pune *οὐδὲ*, *μηδὲ*, în alt modū după simplu *οὔτε*, *μήτε* urmând *οὐδὲ*, *μηδὲ* ar fi o anomalie (263. 2. *τε-δὲ*). și în acest casū al dūoilea membru conține emfasă: *ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστὶν ἀληθές, οὐδὲ γ' εἴ τινος ἀνηκοατε ὥς ἐγὼ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ* dar înse nici din aceste nimic nu este adeverat; nici chiar de ași aūdit de la cineva cā întreprind a instrui pe alții.

§ 265. 2. *Conjunctiuni disjunctive.*

1) *ἢ* vel, aut, saū, veri se pune indecomun în doittū: *ἢ-ἢ*: *ἢ λέγε τι σιγῆς κρείττον ἢ σιγῆν ἔχε*, veri grăeste ceva mai bunū decât tăcerea, *veri* taci. În locul aceștia se pune și: *ἢτοι-ἢ* când se crește întâiulū membru a disjunctiunei: *αὐτοὶ ἢτοι κρίνομεν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὁρθῶς τα πράγματα*, înșine saū în adeverū dejudecam saū ne amintimū drept lucrurile.

2) Se pune și după *comparative* și adjectivele ce aū sensū comparativū, însemnând atunci: *quam decătū*: *τίνι ἄν μάλλον πιστεύοιμι ἢ σοι* cui mai mult ași crede *decăt* ție; *οὐδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύουσι ἢ ἀποθνήσκειν* nimic alta întreprind *decăt* a muri. *ἄλλος* alt, *ἕτερος* celalattū, *διάφορος* diferitū, *ἐναντίος* contra).

NB. *Πλέον*, *πλεῖν* mai mult înscit de numerele cere după sine ἢ espres veri subînțeles: *πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας*: mai multū de 30 zile; *πλεῖν ἑξακκοσίους*, plus quam triginta milites, veri plus triginta milites.

3) *ἢτε-ἢτε* sive-sive; *ἐάν τε-ἐάν τε* seaū-seaū se pune când este indiferinte care din ambele membre s'ar prefera: *εἴτε ἀληθές εἴτε ψεῦδος οὐ καλόν μοι δοκεῖ τοῦτο τοῖνομα ἔχειν*, nu mi se pare bine a căpata acest nume, fie adevarat fie falsū.

§ 266. 3. *Conjunctiuni Adversative veri oppositive.*

1) *Μὲν-δὲ* quidem-vero, însemnă: a) moderata

oposițiune: ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά, vi-ața este scurtă, *era* arta lungă. b] simpla *distincțiune* Δαρειῖον καὶ Παρυσάτιδος γίγονται παῖδες δύο, προ-σβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. Artaxerxe mai bătrân, ero (și) Cyrus mai tineru. In genere în română μὲν rămâne ne tradus.

2) Ἀλλὰ (din ἄλλος) sed, dară, arată oposițiune mai tare decât δὲ: ἀισχρὰν γυναῖκα ἔγρημας, ἀλλὰ πλου-σίαν urită femeie ai luat, *dară* avută.

NB. După propuseciunea condițională, expresă ori subînțeleasă, se pune ἀλλὰ caruia se adaoge întăritoriu *pe în adevăr, cel pucîn*: εἰ μὴ πάν-τα, ἀλλὰ πολλά γ' ὅτε, de nu toate, dar multe în adevăr scipi, ὃ θεὸς πατρῶοι συγγένεσθαι γ' ἀλλὰ νῦν, o fei patronali ajutați *macar* acum (dacă nu mai înainte).

NB. II. Servește adesa într'un discurs spre a se preveni o narațiune mai lungă: τίνα καὶ ἀναβιβάζωμαι δεηόμενον ὑπὲρ ἑμαυτοῦ; τὸν πα-τέρα; ἀλλὰ τέθνηκεν ἀλλὰ τοὺς ἀδελφούς; ἀλλ' οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ τοὺς παῖδας; ἀλλ' οὐπω μέμνηται, pe cine voi presenta să se rōge pentru mine? pe părinte? dar au murit; *au doară* pe frați? dară nu sunt; *au doară* pe copii? dară nu-și amintesc încă. In intero-gațiuni ca acei, însemna: *au doară*?

NB. III. Ἀλλ' ἢ nisi quam, după negațiuni însemna: *fără (decât)* numai ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν τι argint n'am decât pucîn ce-va. De οὐμὴν ἀλλὰ vide § 259. 6.

Alle conjunctiuni adversative sunt:

3) Ἀὐτὸ, αἰτε iterum, *era* și, *din contra*: οἱ Ἕλλη-νες ἐπῆσαν οἱ δ' αὖτὸν βάρβαροι οἷον ἐδέχοντο Ellenii au încurs, dar barbarii *la rondul* lor nu iau primit. Ade-sa se afla și pleonasticu cu sinonime: πάλιν αὖτὸν, αὖτὸν πάλιν αὖθις, αἰθις πάλιν. etc. *era* și *din nou*.

4) Μὲν τοι verum tamen, *dar inse*, veți 275 NB.

5) Καὶ τοι, καὶ περ et tamen, *deși*, vide 226. 5. NB.

6. Ὅμως attamen *inse* arata o oposițiune mai ta-re. De ὅμως cu participe confer 226. 5.

§ 267. 4. *Conjunctiuni comparative.*

1) Ὡς ut, uti (adverbu din ὅς), *ca, cași*.

a) *Assimilativă*. Acésta particulă comparativa se pune în *asemănări*: μακρόν ὥς γέροισι lungă *ca* (ca) pentru un betrân. Astfelu de usu imputeritoriū aro și cu superlativele (veți ὅτι și ὥς, ἢ §. 60 NB.): ὥς τάχιστα cât mai iute. Cu numerele însemna: *ca la* (cîrciter) ἔδωκεν ὥς μυριάς δραχμάς a dat *ca la* de-ce mii drahme, și în frasa: ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ (*ca*) cât do-mai multe ori. Cu miscare veră acțiune însemnă *apa-rința* *era* nu *realitate* mai cu sémă cu prepuseciunile: εἰς, ἐπὶ, πρὸς etc. Ἀπῆει ὥς εἰς τοὺς πολεμίους au purces *ca spre* inimi. De unde provine și usuul seū cu participe (226. 7.) *era* de ὥς cu infinitive (§ 206) și cu participul absolut de acusatīv § 225. Ὡς se pune cu participul absolut de acusatīv avēnd lăngă sine și subjectul, spre a arela *ore cum* adevarata causa, și însemna: *prout, de ore-ce, quasi*: Τοὺς νείεις οἱ πατέρες, κἄν ὥσι σώφρονες, εἰργουσι ὁμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὥς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν, ἀσκησιν οὖσαν ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυ-σιν, ... *de ore-ce* (fiind-că) petrecerea cu cei buni este essercitiū al virtutei, *era* cu cei răi—nimicire.

b) *Temporale (indată-ce, cum)*: ὥς δὲ ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας indată ce au aușit asistenții.

c] *Causale ut, quia căci*: δέομαι σου παραμεῖναι, ὥς ἐγὼ ἡδίστα ἀκούσαιμι σου, te rogă se remăi, *căci* eū cu multă plăcere teași asculta.

d) *Explicativă*, quod, *că*: ἦκεν ἀγγέλλων τις ὥς Ἐλάτεια κατεληπται (168-169 etc.), au venit cineva anunțind *că* Elatia s'au ocupat.

e) *Conclusivă* egal cu ὥστε=ita ut, încât; de și pré rarū.

f) *Finale*, ut, *ca să*: ὥς μὴ πάντες ὄλωνται (173 etc.) spre anuse perde toți (ori: *ca să* nu se perda).

g] *Esclamativă*, quam, *cum*: ὥς οὐδὲν ἢ μάθῃσις,

ἄν μὴ νοῦς παρῇ, o! cum nimica este învațetura, de nu va fi minte.

b) *Optativ*: ὥς ὤφελον, o de era! o cum trebuia!

2) *Ὡςπερ* quemadmodum, precum, este mai tare de cât ὥς, și se întrebuițeză numai în assemanari, confr. § 108 NB. și 225.

3) *Ὡπως* ca să, propriu este finale, dar arată și modul (§ 173. etc.) era de οὐχ ὥπως veđi § 259. 4.

4) *Ὡς* incăt, rarū *assimilativ*, dar mai desū ca *conclusiv* când se construe cu infinitiv și moduri-personale § 207, 208.

NB. Mai tôte accepțiunile de mai sus a lui ὥς le are și latinul ut.

§ 268 5. *Conjunctiuni explicative veri specificatōre*

1) *Ὅτι* quod, că (dela ὅ,τι) are dūoe însemnări: explicativă și causală. De ὅτι cu superlative § 60 NB.

a) Este *explicativ* după verbele narrative și de cunoșcere (dicendi et sentiendi) § 168: *Ἡράκλειτος λέγει ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει*, Eraclit ȳice că tôte se mișcă și nimica sta. De unde frasele adverbiale: *δηλον ὅτι* veri *δηλονότι* scilicet, *adecă*; și *εὖ οἶδ' ὅτι* sciū bine că; sum sigurū că.

NB. Se află câte-odată ὅτι și înaintea discursului direct: *ἐδήλον ἡ γράφη, ὅτι Θεμιστοκλῆς ἦν παρὰ σέ*, arata scrisorea că, (eu) Temistoclu vinū la tine. Se afla încă ca și ὥς, excepțional chiar și înaintea infinitivului, mai alesū de se amplifică o propuseciune prin altele interpusse: *Νομίζω ὅτι, ὅστις ἐν τῷ πολέμῳ ὦν στασιάζει πρὸς τὸν ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν*, socotū că cine în resbelū se revolta contra comandantului, acesta se revolta contra salvărei sale.

b) *Ὅτι μὴ*, nisi, *fora* numai: οὐκ ἦν κρίνη, ὅτι μὴ μία, nu era (alta) sorginte decât una.

2) *Ὡς* § 267. d.

3) *Διότι* quare, *quamobrem*, pentru că—care § 270. 2.

§ 269. 6) *Conjunctiuni temporale.*

De usul lorū cu modurile vedi § 198.

1) *Ὅτε, ὁπότ'ε* când *ὅταν, ὁπόταν* quum, cândū, cum: *ἦν ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν*, era odinioră timpul când feli essistau dar genuri mortale nu erau; *ἐρὰ ὅτε, ὁπότ'ε* cu optativū în sēmăă după § 200 NB. *când se întempla*, veri *de câte ori*: *ὁπότ'εὺ πρόσσοι πόλις, ἔχαιρεν*, de câte ori prospera cetatea, se bucura. Nu rareori *ὅτε* polăngă însemnarea temporală are și pe cea *explicativă* a lui *ὅτι* § 229 NB. 5.

2) *Ὡνίκα, ὁπηνίκα* quando, pe cândū (200 NB) determină mai precis timpul: *Ὡνίκα ἦν δαίλη, ἐξαπίνης ἐπιφαίνονται οἱ πολέμοι* tocmai la crepuscul, pe neașteptate se arata înimicii.

3) *Ἐπεὶ, ἐπὴν* (ἐπὰν) quum, postquam: *Κῦρος ὑπέσχετο ἄνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἦκωσι*, Cyrus promitea a da fie căruia barbatū câte cincī mine de argint, *când* [după-ce] ar sosi la Babilonū. *Ἐπεὶ, câte-o-dată* este și *causale*: *quia, fiind-că*.

4) *Ἐπειδὴ, ἐπειδὴν* (ἐπεὶ prelungit prin *δὴ* și *ἄν*), *postquam*: *Ἐπειδὴ ἀνεῳχθῆ τοῦ δεσμωτηρίου, εἰσλήθμεν* după ce s'au deschis carcera, am intratū.

5) *Ἔως donec, dum* (intru câtū este *sperantă*): *Ἔως ἀνοιχθῆ τοῦ δεσμωτηρίου πανά-ce* se deschidea Carcera (s'ar fi deschis).

6) *Ἔς τε*

7) *Μέχρι* } = *ἔως donec, quamdiu, tamdiu; până ce,*

8) *Ἀχρὶ* } *intru cât.*

9) *Πρὶν, priusquam, quoad, înainte de a* (207) se construe cu infinitiv și cu modurile personale: *ὅτι* însemnarea sa adverbială s'au conservat în: *τὸ πρὶν, pridem, antea, mai înainte.*

§ 270 *Conjunctiuni causale.*

1) *Ὅτι* quia, fiind că veđi 268. 1:

2) Διότι quare, pentru care, că:

Τουήρης ή σεσαυμένη ανθρωπων δια τί άλλο φοβερόν
έστι πολέμιοις ή φίλοις αξιοθέατον ή ότι ταχύν πλεί;
δια τί δέ άλλο άλλοι άλλήλοις εισιν οι συμπλέοντες
ή διότι εν τάξει κάθηνται: Nava cea plină (incăr-
cată) de ómeni pentru ce alta este teribilă inimicilorū,
verí admirabilia amicilor, decât *pentru-că* íute plutește?
Si pentru ce óre conavigatorii nu se incomodéză între
sine, decât *pentru-că* sedū în ordinū?

3) Έπει § 269. 3. quoniam fiind că! Μέγα τὸ ὁμοῦ
τραφήναι, ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται
τῶν συντρόφων, mare lucrú este a se educa împreună,
fiind-că și la fέρε este înascutū dorulū de companionī.

4) Ότε quum; și ὥστε, ita ut § 269 1.

5) Γάρ nam, *căci* dupre însemnările cele mai
principale este:

a) Causal enim, *căci*, când anticipativū propuse-
ciunea causală póte chiar să precédă celei primitóre de
explicatiune: φέρε δὴ, ῥητορικῆς γὰρ φῆς ἐπιστήμων
τέχνης εἶναι, ή ῥητορικῇ περὶ τί τῶν ὄντων τυγχάνει
οὐσα; ei bine, *fiind-că* *dică* a fi cunoscătoriū de arta
oratoricū, despre care óre substantive tractéză retorica?

b) *nativū*, scilicet, nempe, adecă; espunend cu-
prinsul unei idei gia anunțate. Αἶσα după: τεκμήριον δέ,
μαρτύριον δέ (έστι), se începe narațiunea prin γάρ,
καὶ γάρ, etenim; *căci*, fiind că § 46 NB. II.

c) In *responsuri* este *afirmativū*: certe, profecto
inadever: Αγωνιστέον μὲν ἄρα ἡμῖν πρὸς τοὺς ἄνδρας;
ἀνάγκη γάρ, ἔφη, trebue óre a ne, lupta contra barba-
tilor? In *adever* αὖ *dis*, este necesitate.

d) Intărește *interogațiunile*: enim, igitur, óre: τί
γάρ; ce óre? ή γάρ; este în *adever* așa? οὐ γάρ; nu
este așa? πῶς γάρ οὐ; de ce nu?—εἰ γάρ, (fie!) de
ar fi! Ἀλλὰ γάρ dar înse; οὐ γάρ ἀλλὰ *căci* nu e a-
șa, ci etc.

§ 271 *Conjunctiuni Conclusive.*

1) Ἄρα itaque, utique, decí, așa dar; rapórta cu-
getarea la ceva cunoscut, verí estrassū din cele pre-
cedinte; τί περὶ ψυχῆς ἐλέγομεν, ὁρατὸν εἶναι ή οὐχ
ὁρατόν; οὐχ ὁρατόν. αἰεδὲς ἄρα. (αἶσα dară invizibil).
Ναί. Ὅμοιότερον ἄρα ή ψυχῇ σῶματός ἐστι τῷ ἀει-
δεῖ, τὸ δέ τῷ ὁρατῷ (prin urmare sufletul este mai
similū cu invizibilul, érá corpul cu vizibilul). Αἶσα și:
ὥς ἄρα, εἰ ἄρα, ἐάν ἄρα, și *forte*; *dacă* *decí* (póte)
De ἄρα *interogativū* vedi § 244. NB.

2) Οὖν, ergo, *decí*; *conclusivū* și *afirmativ* din
cele precedente: ἀναρχία ἂν καὶ ἀταξία ἐνόμιζον ἡμᾶς
ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους
εἶναι τοῖς νῦν τῶν ἔμπροσθεν,.... trebue *decí* ca gu-
bernatorii actuali să fiă mult mai îngrijitori decât cei pre-
cedinți. *Afirmativū* este încă și în: μὲν οὖν, δ'οὖν.
Ἀλλ'οὖν, γὰρ οὖν, dar *decí*, apoi *decí*; și *nedetermi-
nativū* în *relative* corespundend latinului: cunque: ὅ-
στιοσὶν quicunque (§ 238 NB.), *ori-cine*, *verí-ce*.

3) Din compuseciune cu οὖν provine *negativul*
imputericítu: οὐκοῦν, prorsus non *decí-nu* carele tre-
bue ase distinge de *interogativul*: οὐκοῦν; *au dóră nu?*
Αποὶ dupre § 244. NB. II, *fiind-că* *interogațiunea* cu
οὐ preinsemnă *respuns afirmativū*, urmédă că οὐκοῦν
cade în însemnarea *positivă* de: igitur, *decí*: οὐκοῦν
ἔμοι γε δοκεῖ, *decí* mie cel puțin *nu* mi se pare.—
Οὐκοῦν ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπάνσομαι, *decí*, cândū
dă nu voiū mai putea, am să încetezū.

4) Τοῖνυν ergo, apoi, *decí*, însemna că cugetarea
esprimată prin acésta particulă este analogă celei pre-
cedinte. Câte odată înse însemnă simplu rezultatū și a-
tuncí este *transitivū* de idee, egal cu δέ=porro, *decí*,
în urmare.

5) Τοί γαρ poeticū; τοιγάροτοι, τοιγαροῦν itaque,
proinde, așa inadever, afirma o demonstrațiune ca sigură.

6) Ὡστε ita ut, *αἶσα încât*, vedi 267. 4.

§ 272. *Conjunctiuni finale* (de moduri § 173).

1) *Ἰνα* ut, *ca să*. Afară de cea *finală* are și însemnarea *locală* a relativului, *ὅπου*, *quo*, *unde*, când admite și toate construcțiunile relativelor, chiar și cea din *interogațiuni indirecte*: *οὐχ ὁρᾷς ἰν'εἰ κακοῦ*; nu vezi *la ce* reu ai ajuns? Acastă construcțiune admită, de și mai rar, și finalele: *ὥς* și *ὅπως*.

NB. *Ἰνα* (mai rar *ὥς* și *ὅπως*) în certe frase condiționale (192 NB. 1) se construie excepțional și anomală chiar și cu timpii secundari ai indicativului; ex: *πρὸ πολλοῦ ἂν ἐποιήσαμην ἐπιστεῖλαι σοι ταῦτα, ἰν'εἰ ἐπέιοθης, μὴ τηλικούτῳ κινδύνῳ περιέπεδες*, de mare interes ași fi creșut (făcut) a serie pe aceste, pentru ca să nu fi căduț, de te convingei, în atât de mare pericol.

2) Ca particula de scop se pune și în frasa eliptică: *ἵνα τι*; (*γένηται*) *quomodo?* pentru ce?

3) *Ὡς, ὅπως* § 267. 1—3 și 5.

4) *Μὴ* § 173 și 251. *ἐρά* cu verbele *ce* indică *frica*, vezi: § 253 NB. II.

§ 273. *Conjunctiuni condiționale* (de moduri § 177. etc).

1) *Εἰ* și în interogațiuni indirecte § 247. 248. În dorinți (cum: *εἰθε, εἰγάρ*) 158. Trebuie a însemna încă: *εἰ μὴ* nisi, *fără numai*, de *nu*, în frase eliptice: *ἡμῖν οὐδέν ἐστιν ἀγαθὸν ἄλλο, εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή*, nouă nu aparține alt bun, *fără numai* armele și virtutea. *Εἰ μὴ εἰ* afară numai *dacă*; *ἐρά* *εἶπερ*, siquidem, însemna o asigurare puterică; *ἦ καὶ γεγηθὼς ταῦτα ἀεὶ λέξειν δοκεῖς*; *εἶπερ τί γ'ἔστι τῆς ἀληθείας σθένος*.....*dacă* în *adeveră* este vre o putere a verității.

NB. *Εἰ* pôte fi și causală, mai alesă după verbele de admirare: *θαυμάζω εἰ μοι ἀπεστάσι*, me minunezi pentru ce sau departat de mine; *θαυμαστόν σοι φανείται εἰ τοῦτο μόνον ἄπλοῦν ἐστι*, și se va părea surprinzătoru că numai acesta este simplu. Cu toate că admit după sine și: *ὅτι, ὥς, ὅπως* însemnând ceva reală.

2) *Ἐάν = εἰ ἂν* (*ἂν, ἦν*) în interogațiuni indirecte § 247.

3) *Ἄν* de posibilitate însemnă că ceva se pôte întempla numai sub certe condițiuni.

De *ἂν* cu Optativ de posibilitate § 158. 2.

” ” ” Indicativ de suposițiune § 181 etc. și 190.

” ” ” Indicativ de repetiție § 144 NB. I.

” ” ” Futurul indicativului § 149 NB.

” ” ” Conjunctivul cu relative § 196.

” ” ” Cu particule temporale § 199.

” ” ” Infinitiv § 213.

” ” ” Participi § 230.

NB. Nu rareori se pune *ἂν* în aceeași propuseciune și de două sau trei ori: *οὐκ ἂν ὁρῶς οὐδ'ἔγωγὼς ὁ τοῦτο ποιῶν περὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιτο*, celce a efectuat acesta nu ar putea cu dreptul nici prudențe să o considere de nimic. (Primul *ἂν* insistă asupra adverbelor *ἐρά* secundul asupra verbului).

§ 274 *Conjunctiuni concessive*.

1) *Εἰ καὶ* (*ἐάν καὶ*) *quamvis, deși*, însemna simpla cedare ori convenire: *μὴ ἀτιμάσωμεν εἰπεῖν εἰ καὶ τῷ σμικρότερον δοκεῖ*, să nu-lu desprețuim pentru vorbire, de și se pare intru' ceva a fi mai inferioră.

2) *Καὶ εἰ* (*καὶ ἐάν*) *etiam si, chiar și dacă*; însemna o convenire puterică: *ἤγειτο ἀνδρὸς εἶναι ἀγαθοῦ ὀφελεῖν τοὺς φίλους, καὶ εἰ μηδεὶς μέλλοι γινώσκεισθαι*, socotia că este de datoria unui barbat bun a folosi pe amici, chiar și de n'ar sci nimene.

NB. În frasă cu *εἰ καὶ* convenirea se înțelege ca indiferenta către propuseciunea principală; *ἐρά* în cea cu *καὶ εἰ* propuseciunea principală trebuie a se subînțelege neevitabil ca termină constitutivă. Trebuie a se distinge încă și cazul când în *εἰ καὶ*, conjuncțiunea *καὶ* (precum și *μηδὲ* cu *εἰ*) aparține numai dicerei successive: *δεινὸν γ'εἶπας, εἰ καὶ ζῆς θανὼν* cumplit lucru ai spus, că murind totuși trăești (dacă și murind trăești).

3) *Καὶ περ* *quamquam deși*, cu participi § 226. 5.

NB. Pre rar se afla *καίπερ* în propuseciune infinitivală, precum și *καὶ*

τοι deși, în participială (226. 5. NB): *Καίπερ ἐκεῖνό γε ᾧμην τε εἰ-
ραι, cu τότε că și aceea credeam a fi ceva.*

II. Particule adverbiale afirmative veri de emfasă

§ 275. I. Γὲ quidem, fortifica dicerea lângă ca-
re se pune, afirmând-o veri restrângând-o: *Πολλὰί
γε πολλοῖς συμφοραὶ εἰσι βοροῖς, multe in adevăr
cumpene sunt pentru mulți muritori. Ζητητέον ὅστις
ἡμᾶς ἐνὶ γε τῷ τρόπῳ βελτίους ποιήσει, trebue acuta
cine near ameliora într'un chip cel puțin.*

NB. Deasemenea se alipește la pronumele: *ἔγωγε* equidem, eu da; *ὅς
γε* quiquidem, carele in adevăr.

2) *Γοῦν*, saltem, *cel puțin*: compus din *γέ* și
οὔν, pentru care este de o mai mare putere decât *γέ*.

3) *Πέρ* (expletiv în genere) întărește mai ales
relativele: *ὅς περ, ὥς περ* sicut; *ὁ αὐτὸς ὅσπερ* el
însuși carele.

4) *Δή*, profecto, jam, da: pune în evidență o di-
cere singulară ori o propunere. Eară usul se este
întreținut:

a) Imputericește o dicere simplă: *μάλιστα δή*, da
mai ales; *καὶ τότε δή* și atunci da; *νῦν δή* nunc jam.
*Ποῖα ἐστὶν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ. Ἠγία καὶ ἰσχυρὸς καὶ κάλ-
λος καὶ πλούτος δή...* sanatatea și puterea și frumusețea,
dar mai ales averea. *Οὐδὲν ἄλλο σκεπτόμεν ἢ ὅπερ
νῦν δή* ἐλεγον nimic în alta trebue a considera decât a-
ceea ce chiar (tocmai) acum dicem. Așa și *δήλα δή*
vide licet; *ἄγε δή* agendum; *τί δή;* ce ore? confer și
καὶ δή καὶ, și dară.

b) Întărește o întregă propunere restringând la un
singur caz precedentele idei generale: *Πάντες οἱ τῶν
βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ ἑαυτῶν ἰγούνται
καὶ βασιλεὺς δή τότε μέσον εἶχε τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς.....
și in adevăr regele atunci tinea mijlocul armatei sale.*

c) *Temporală*, apropiinduse mult de însemnarea

În ἤδη jam: *καὶ πολλὰ δή ἄλλα λέξας* εἶπεν și multe
alte gra graind aș disu.

5) *Δήπου*, *δήπουθεν*, siguramente, for'ndoiată;
Ironică se întrebuintază adesea în sentințele ce nu ad-
mit opuseciuni: *οὐ δήπου τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων
πονηρότερον προσήκει εἶναι*, guvernatorul nu se cade
fărăndoiată a fi mai rău de cât guvernă. *Ἄνθρωπος
εἰ δήπουθεν οὐκ ἔστιν οὐδὲ εἷς, ὃ μὴ κακὸν τι γέγο-
νεν ἢ γενήσεται*, omu ești dora (fărăndoiată); și nu
este nimena caruia să nu ise fi întemplat vre un rău
sau nu i se va întempla.

6) *Δῆτα* jam certe, de sigur; însemna confirma-
rea celor espuse; în interogațiuni cere un răspuns
positiv și indubitabil: *τί δῆτα;* quid tandem, ce ore?

NB. De *δῆτα* în răspunsuri vezi § 259. 8.

7) *Δῆθεν* scilicet, mai adesea că ironic, aratând
ostentațiune: *γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρε-
σβεύσαντο* aș trâmisi ambadori în interesul publicului
pentru convingerea adecă (orecum) de opiniune. *Ὡς
δῆθεν οὐκ εἰδὺα* ca cum *sanchi* n'ar sci.

8) *Δαὶ* (= *δή*) însemnă veementi în interogați-
uni: *τί δαί;* quid ita? pentru ce ore?

9) *Ἢ certo* în adevăr, întărește confirmarea: *ἢ
βαρὺ φόρημα ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων*, în adevăr grea
sarcină este un om nebun a fi fericit, Mai adesea-ori
în jurăminte: *ἢ μὴν, ἢ γὰρ sane, in adevăr:* *Ὁμνυμι
σοι ἢ μὴν μὴ μνησικαχίσειν* me jur ție că in adevăr
nu voi răminiscia real; era în interogațiuni vezi §
245. NB. II.

10) *Τοι* (în adevăr); mai multă emfasă continuă
încă: *τοιγάροι, τοιγαροῦν* (271. 5) proinde, igitur,
decî, așa dar.

11) *Ἦτοι* vel quidem, nempe, veri-ce, ori in a-
devăr § 265.

12) *Μὲν*, dară, afirmativ dară mai adesea opo-

sitiv. În genere se dice: ἀλλὰ μὴν, enimvero, dar inse; καὶ μὴν, τί μὴν; cur vero? pentru ce dar? dintre care cest din urmă adaoge ceva nou în opuseciune: Ταῦτα χρηὶ δρᾶν, εἰ Τιμαίῳ ξυνδοκεῖ. Δοκεῖ μὴν, a-cestea trebuie a lucra, dacă opinază și Timeu; dar opi-néză.

13) Μὲν τοι verum tamen, dar inse: ἐς Οἰνιάδας ἐστράτευσαν καὶ ἐπολιόρχουν, οὐ μὲν τοι εἶλον γε, ἀλ-λ' ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκον, aũ espeduit la Eniade și o as-sediau, dar (cu toate aceste) n'au ocupat-o ci s'au întors acasă.

14) Ναὶ aprobativu: așa, ita. Da.

15) Νῆ, Μὰ, ambele se află în jurăminte cu a-cusativu, așa νῆ tot-déuna afirma: νῆ τὸν Δία per Jo-vem; érá μὰ afirmă cu ναὶ: ναὶ μὰ τὸν Δία, profecto, per Jovem, deũ pe Joia; cu οὐ inse nega: οὐ μὰ Δία non per Jovem. Si singur μὰ tot-déuna nega: μὰ τὸν Ἀπόλλωνα non per Apollinem. Μὰ și mai rarũ νῆ se afla și elipticu: μὰ (νῆ) τὸν —την; când din vre-o causă jurătorul nu voește a pronunța numele De-i-tatei asupra căria jura.

XVI.

DE DIALECTE.

Introducțiune.

§ 1. Limba Ellena a avutũ unũ numer mare de dialecte, fiind-că diferitele triburi și numeroșele repu-blici ale națiunei Ellenice aũ viețuitũ secolĩ întregĩ iso-late între sine și mai tot-deauna în rivalitate. Inse duple caracterul lor esențiale așa cum s'au format dia-lectele și s'au distinsũ între sine prin producțiunile literare la care s'au adaptatũ, și unele din ele chiar s'au și in-dentificatũ cu certe genurũ literare, se distinguescũ între sine patru:

a) *Dialecta Atica* (Ἀττική), care se vorbía și scria mai alesũ în Atena, dară care mai tardĩu deveni cu mici modifițiuni limba comună a tuturor scriitorilor Elleni.

b) *Dialecta Ionica* (Ιωνική) usitata cu deosebire în coloniele Ioniene din Asia minora.

c) *Dialecta Dorica* (Δωρική) mai în totũ Pelo-ponesul și în coloniele grece din Sicilia și Italia.

d) *Dialecta Eolica* (Αἰολική) în o parte a Po-loponesului și a continentului, cum și în coloniele Eoli-ene din Asia minora și în unele din Insulele Archipe-lului.

§ 2) Find-că Dialecta Atica este cea mai per-

fecta din cauza stabilității și a regularității tipurilor sale, fără a respinge de la sine și o variațiune moderată. pentru acea raționalminte se iea ca norma în respectul căria se determina diferențele și variațiile ce se întîmpina în celelalte Dialecte.

§ 3) După Dialecte vine Limba poetică, care ca o possessinne comună a tuturor triburilor Ellenice, este o migma variată din toate dialectele. Eră aci se enumera mai întăiū: a) *Epica* veră Ionica antică, care variatū s'au conamestecatū cu celelalte dialecte și mai cu sēmă cu Eolica, admițind si un mare număr de licențe poetice; b) *limba poezilorū tragici*, ce este o mixtură a Aticei antice cu epica, era în parte și cu dorică. Eră limba Comicilorū este prosa atică versificată.

NB. Noi aicea vomū espune mai întăiū Elementele caracteristice cele mai esențiale a Dialectei Atice, de acăria construcțiune s'au pertratātū în sintaxa; apoi ne vom ocupa, conformū studiului ce se dă acestor dialecte în scōlele nōstre, mai ales de dialecta Ionica pură, de limba Epica veră Omerică, și finalmente de acea Dorica și Eolica mai prescurt, ca unele ce mai pucini se studiază în scolele române.

A. Dialecta Atica.

§ 4 Dialecta Atică fiind basa limbei comune saū classice, dă locū la puține observațiuni particulare; căci conformū ei saū stabilitū și regulele gramaticiei ordinare, afară de unū micū numer de forme ce usul generalū nu leaū admisū. Elă cele mai principale:

a) Usul constantū a doi $\tau\tau$ pro $\sigma\sigma$: $\theta\acute{\alpha}\lambda\alpha\tau\tau\alpha$ pro $\theta\acute{\alpha}\lambda\alpha\sigma\sigma\alpha$ mare; $\mu\acute{\alpha}\lambda\acute{\alpha}\tau\tau\omega$ pro $\mu\acute{\alpha}\lambda\acute{\alpha}\sigma\sigma\omega$ a muia (pro latinū se usitēza pentru abreviațiune).

NB. Dar acestū usū devenindū în urmă mai general și în limba comună Ellena, nu pare a data din timpurile primitive ale dialectei atice; căci nu se observa nici la poetii tragici, nici la comicul Aristofane, nici la Tucidide.

b) Doi $\tau\tau$ pro ζ la verbele în $\zeta\omega$ ce-și aū fu-

turul în $\xi\omega$: $\sigma\upsilon\zeta\acute{\iota}\tau\omega$ pro $\sigma\upsilon\zeta\acute{\iota}\omega$ șuerū; și chiar în unele ce-și aū futurul în $\sigma\omega$, cum: $\acute{\alpha}\rho\mu\acute{\omicron}\tau\tau\omega$ (pro $\acute{\alpha}\rho\mu\acute{\omicron}\zeta\omega$) f. $\acute{\alpha}\rho\mu\acute{\omicron}\sigma\omega$ potrivescū.

c) Usitēza $\rho\rho$ pro $\rho\sigma$ în unele dicorī, cum: $\theta\acute{\alpha}\rho\rho\sigma$ pro $\theta\acute{\alpha}\rho\sigma\sigma\sigma$ curagiū; $\acute{\alpha}\rho\rho\eta\eta$ pro $\acute{\alpha}\rho\sigma\eta\eta$ masculinū.

d) Usul exclusiv a formelor în $\omega\varsigma$ și $\omega\eta$ în certe nume masculine și neutri, cum: $\lambda\epsilon\omega\varsigma$ pro $\lambda\alpha\acute{\omicron}\varsigma$, $\acute{\alpha}\nu\acute{\omega}\gamma\epsilon\omega\eta$ pro $\acute{\alpha}\nu\acute{\omega}\gamma\epsilon\sigma\sigma\eta$ etagiul deasupra; din acestea a provenit a dūoa declinaciune atică.

e) Amestecul declinaciunei a dūoa atice cu atreia contractate în unele nume în $\omega\varsigma$ și $\acute{\omega}$; încă ore-caro contractiuni particulare la numele în $\omega\eta$ de a treia declinaciune: $\acute{\alpha}\rho\acute{\omicron}\lambda\lambda\omega$, $\Pi\omicron\sigma\sigma\epsilon\iota\delta\acute{\alpha}$ acusatīve.

f) Adjective, deși necompose, se usitēzā cātē odată la femininū de forma masculinā, eră mai alesū dualul articlului și a adjectivelor masculine suplīnescū pe cele feminine: $\tau\acute{\omicron}\upsilon\tau\omega$ $\tau\acute{\omega}$ $\eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha$ aceste zile; $\delta\upsilon\omicron$ $\mu\acute{\omicron}\nu\omega$ $\mu\eta\chi\alpha\eta\acute{\alpha}$, numai dūoe machinī. Confer § 30 NB. din sintaxa.

g) Pronumele indefinitū $\tau\iota\varsigma$ declinatū la g. $\tau\omicron\upsilon$, d. $\tau\omega$, și pluralul neutru $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$; eră relativul compusū $\delta\omicron\tau\iota\varsigma$ declinatū: g. $\acute{\omicron}\tau\omicron\upsilon$ d. $\acute{\omicron}\tau\omega$ și neutru plural: $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$.

h) Alipirea lui ι la pronumele demonstrative spre ale imputernici, cum: $\acute{\omicron}\nu\tau\omicron\sigma\acute{\iota}$, $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\iota\eta\nu\acute{\omicron}\nu\acute{\iota}$, $\acute{\omicron}\delta\acute{\iota}$; Aticii dicū încă și: $\acute{\omicron}\nu\chi\acute{\iota}$ pro $\acute{\omicron}\nu\kappa$ și $\nu\alpha\iota\chi\acute{\iota}$ pro $\nu\alpha\iota$, așa.

i) Adūoa persōnā a indicativului passivū și modū în $\epsilon\iota$ pro η , cum: $\lambda\upsilon\epsilon\iota$ pro $\lambda\upsilon\eta$ și $\lambda\upsilon\theta\eta\sigma\epsilon\iota$ pro $\lambda\upsilon\theta\eta\sigma\eta$.

j) Optativul în $\omicron\iota\eta\eta$ cu preferință la verbele contractate, cum: $\phi\iota\lambda\omicron\iota\eta\eta$ pro $\phi\iota\lambda\omicron\iota\mu\iota$; $\tau\iota\mu\acute{\omega}\eta\eta$ pro $\tau\iota\mu\acute{\omega}\mu\iota$ și $\delta\eta\lambda\omicron\iota\eta\eta$ pro $\delta\eta\lambda\omicron\iota\mu\iota$.

k) Futurele secundare la verbele în $\acute{\iota}\zeta\omega$, cum: $\rho\omicron\zeta\acute{\iota}\omega$ = $\acute{\omega}$ pro $\rho\omicron\zeta\acute{\iota}\omega$ (esceptând verbelo disilabe), și unele future secundare în $\acute{\alpha}\omega$ = $\acute{\omega}$, cum: $\acute{\epsilon}\lambda\acute{\alpha}\omega$ = $\acute{\omega}$ pro $\acute{\epsilon}\lambda\acute{\alpha}\sigma\omega$ din $\acute{\epsilon}\lambda\acute{\alpha}\nu\omega$ alungū.

l) Futurele primari în $\sigma\omicron\upsilon\mu\alpha\iota$ pro $\sigma\acute{\omicron}\mu\alpha\iota$ la unū

mică numără de verbe, cum: *πλευσοῦμαι* pro *πλεύσομαι* voi să naviga. Acastă formulă este împrumutată de la Dorienii.

m) Futurul mediū usitatū pentru futurul activū în verbele ce-și conserva dispoziția activă la alte timpuri, cum: *θαυμάσομαι* pro *θαυμάσω*, me voi minuna.

n) Futurul mediū în locul celui pasivū, când acesta este prea lung, cum: *τιμήσομαι* pro *τιμηθήσομαι*, de la *τιμῶ*.

o) A Ionică la persona a treia plurală a perfectului și prea perfectului pasivū în verbele terminate în consoană, cum: *τετύπαιτο* și *ἐτετύπαιτο* pro *τετυμμένον εἶσι* și *ῆσαν*.

p) a Ionică la persona a treia plurală a indicativului activū prezent la verbele în *μι*, cum: *τιθέασι*, *διδόασι*, pro *τιθεῖσι*, *διδούσι*, etc.

q) Formele în *όντων*, *άντων*, *έσθων* la a treia persoană plurală de la imperative, pro: *έτωσαν*, *άτωσαν* și *έσθωσαν*.

r) Suprimarea augmentului la prea perfect cum: *λελίκειν* pro *ελελίκειν*, și a treia pers. a pluralului terminată în *εσαν* pro *εισαν*, cum: *λελίκεσαν* pro *ελελίκεισαν*.

s) Usul exclusiv a perfectelor cu duplicațiune atică, cum: *ἀρήροκα* pro *ῆροκα* din *ἀρόω* ară; *ὄρωσθαι* pro *ᾠρωσθαι* din *ὀρίττω* sapă.

t) Usul, de și mai rar, de a conjuga la futură certe verbe ca contractate nefiind contractate cum: *τυπτήσω* pro *τίψω*.

u) Elisiunea vocalelor scurte la finea dicerilor; *λάβ' αἶτον* pro *λαβέ αἶτον* prinde-l; și crasa între articol și numele seū, cum: *τοῖνομα* pro *τὸ ὄνομα*; ba și mai mult, *άνηρ* pro *ὁ άνήρ*; *άνδρως* pro *τοῖ άνδρως*.

x) In prepuseciuni, formele: *ές* pro *εις*; *έν* pro *σύν*; *ὡς* pro *πρός* înaintea personelor la acuzativ: *εισιέναι ὡς τινα* a intra la cineva. (Xenofontē).

NB. Alte forme mai rari se vor deprinde din lectura autorilor și din Dictionare.

B. Dialecta Ionica.

I. Ionica pură sau prosaică.

Dialecta Ionică pură prosaică are de caracteristică mai întâiu că pretutindinea schimbă pe *α* (lungă) în *η*; evităză contracțiunile de vocale ale limbii comune mai multă chiar și de câtă Epica și nu prefacă consoanele supțiri în aspre înaintea spiritului aspirat. Corifeii acestei dialecte sunt Erodotū istoricul și Ipocrate medicul; — ambii Dorienii de origină.

Permutațiuni de consoanțe.

§ 5. Litera *δ* pro *δ* se află numai în două diceri: *ὀδυῖ* și compusele ei, și în *ἰδμεν* pro *ἰομεν*.

Z Este în usă câte-odată în locū de *δ*; *ζορκάδες* pro *δορκάδες* și *ζάπεδον* pro *δάπεδον*. Eră *ζ* pro *γ* nu se usiteză, și *ὄλιζον* este comparativul lui *ὀλγος-η-ον* (*ὀλίζων*, *ὀλίζον*).

Permutarea literei *κ* pro *π* este în usă mai cu seamă în adjectivele: *ποῖος*, *πόσος*, *πότερος* și în adverbele: *πῆ*, *ποῖ*, *ποῦ*, *πῶς*, *πόθεν*, *ποτέ* precum și în compuseciunile acestora; așa Ionică se dize: *κοῖος*, *κόσος*, *κοῖ*, *κοῦ*, *κῶς* etc. etc.

K și *χ* se permută încă în verbul: *δέχομαι* pro *δέχομαι*. Litera *ξ* pro *σσ* (duplu): *διξός*, *τριξός* pro *δισσός* etc. etc.

De consoanțele supțiri (*κ*, *π*, *τ*) puse în locul celor aspre (*χ*, *φ*, *θ*).

§ 6. La Erodotū permutațiunea acestorū litero este îndatinată mai cu seamă în aceste trei diceri: *ἐνθαῦτα*, *ἐνθεῦτεν* și *χιθών* (*χιτῶν*) vestment. — Acciugi lege urmăze Erodotū în respectulū literilorū subțiri, care deși precedū spiritulū aspirat și Aticii le prefacă în aspre, totuși elū le usiteză fără vre o schimbare atată

in compuseciune câtă și elisiune: ἀπάπτειν, a atârna, ἀπικνέσθαι a sosi, ἐπηβάν a întineri, ἐποράν, κατηγέσθαι, a conduce, κατ' ἐπερθε pe deasupra, ἀπ' οὗ, ἐπ' οὗ etc. etc.

De litterele σσ.

§ 7. Litterele σσ pe care Aticii le schimbă în ττ la nume și verbe, Erodotū le usiteză ne schimbate; θάλασσα, γλώσσα, ἀλλάσσω, Τηησοός, Imetū.

Permutațiuni de vocale

§ 8. Litterele α și ε se permută în pucine dicteri: μέγαθος mărime și ὑπερμεγάρθης, τάμνω și τράπω; și din contra ἔρσην pro ἄρσην și τέσσερες, τεσσεράκοντα și τέσσαρες etc. etc.

Litera η pro ᾱ (scurtă) la Aticii, se află numai în διπλήσιος, τριπλήσιος etc. etc. și din contra η se preface în α scurtă la Ioni în următoarele: λάξομαι, λάξις, μεσαμβρία, ἀμφισβατέω, contesteză, ἀμφισβασία.

În genere, spre α se acomoda cu moleciunea limbii Ionice, α lungă al Aticilor se preface în η la Ioni, și mai întâi: la terminațiunile declinațiunei prime în α lungă și ας: αἰτή-ης, -η; Θηλυδρίης, -η-ην; Στυμονίης, -η, -ην; καρτερή-ης, -η-ήν.

2) La numele declinațiunei a treia în αξ (α fiindă lungă): θώρηξ, ἰρηξ, οἰρηξ, în toate casele, încă și în derivatele acestora: θωρηκοφόρος purtătoriu de tunică.

3) În ore care nume pe a treia declinațiune în ᾱν: Τιτῆνες, Αἰνῆνες, Ἀκαρνῆνα veri Ἀκαρνανίη, care sunt mai mult Epice.

4) La adverbe în α și αν: λάθρη, λίην, πέρην.

5) La penultima substantivelor și la cele derivate din ele: θυμῖμα parfum, τριχώρηος cu 3 capete, Ἰστριηνός, Παριηνός, Σαρδιηνός, θυμητήρ parfumător, θυμητήριοι cadelnici, Παρωρεήτης de la pôtele muntelui.

6) La conunirea dicterilor compuse: γενεηλογέω, διήκονος, λοχηγέω duc compania, σκητροφέω educă la umbră etc. etc. în unele inse α nu se permută ἰθαγενής indigenă, παραδοκέω așteptă.

7) La aoristele unor verbe în αω: βιηθῆναι, αἰτήσασθαι, περῆσαι, πειρῆσαι pro: βιαθῆναι, περᾶσαι, πειρᾶσαι etc.

8) La multe alte dicteri, care nefind supuse unor reguli stricte, se lasă în observarea lectorului.

Vocala η pro ω se usiteză de Ioni în adjectivele gentilice în ὠτης și ὠτις: Ἀμπρακινήτης, Θεσσαλιώτις.

Vocalele ι pro ε în dicerea ἰστίη pro ἑστία și derivatele sale, se usiteză încă pro ιε: ἰρὸς pro ἱερὸς, dar aci prin contractiune.

Vocalele η și ω se permută în verbele: πτώσω me îngrozesc și ῥώσω rumpă. pro πτήσω și ῥήσω.

Distongulă αυ în ω se mută de Ioni în: θῶμα minune, și τρῶμα plagă. ἐρᾶ κῶμα și ὠριον pro καῦμα și αὔριον sunt dubitabile.

Contractiunea vocalelor ὀη în ω, afară de ὀγδώκοντα se usiteză de Erodotū încă în trei verbari: din βοᾶν a striga aorist. activ. βῶσαι, mediū επιβῶσασθαι, f. επιβῶσεσθαι, aor. pas. ἐβώθη etc. etc; βοηθεῖν a ajuta, face βοθέειν și νοῆσαι, a înțelege, νῶσαι, ἐννῶσας, νενωμένου, ἐπενώθη etc. etc.

De Distongi

§ 9. Distongulă αι pro α lungă al Aticilor se usiteză de Ioni în dicteri αἰετός, καίω ardă χλαίω plâng și αἰεῖ; ἐρᾶ distongulă αι se preface în η sau ηῖ: Μηῖον seū Μηίων pro Μαίων.

Ει pro ε este în εἰλίσσειν, εἰνακόσιοι, εἰνατός, εἰρεσθαι a grai, εἰρωτᾶν, κεινός, ξεινός, στεινός etc. etc.

Din contra ει trece în ε, 1) în ore care nume proparoxitōne finite εια veri ειος: ἐπιτήδεος indemnatică și ὑπώρεα piciorulu muntelui; 2) în formele feminine a adjectivelor în υς, εια, υ: θήλεια pro θήλεια,

ἰθά, πλατιά: 3) în comparativă: κρέσσων și μέζων, 4) în ore care timpuri a verbului δεικνύναι și în έργω pro εἶργω, εἶωθα pro εἴωθα.

Eu pro eo Ionică sau ou Atică 1) în pronumele: ἐμεῦ, σεῦ, εὐ, τεῦ, τευ, ὅτεν pro ἐμοῦ, σοῦ, οὗ etc. etc. 2) în formele acele a adjectivului πλέων, care în dialecta comună au eo, precum: πλεῖν, πλεῦνος, πλεῦνες pro πλέων etc. etc. 3) în formele verborum în εω, care în dialecta comună au ou contractat din eo sêu eou, precum: καλεῦσι, καλεῦνται, ἐκάλειν, καλεῦσα, καλεῦντος; înse în usul acestui diftong se observă o mare inconstanță, căci Erodoteu usiteza când forma resolută eo când contracta eu.

Diftongul ou pro e simplu se uzitează de Ioni în puține cuvinte; d: e: substantivele γόνυ și δόρυ în casurile trisilabe fac γούνατος, γούνατι, δούρατος etc. etc. μῦνος, νοῦσος, Οὔλυμπος, οὔνομα, οὔρος pro ὄρος confinie, οὐρίζειν (ὀρίζειν), οὔρος pro ὄρος munte, de asemenea în derivatele și compusele acestora. Difongul oe pe care Aticii-lă contractează în ou, Erodoteu-lă usitează resolut: προέβαινε, προέβαλε, τριακοντοετίδας σπονδάς, ἀγαθοεργός.

De Dieresă.

§ 10. Descontractarea diftongului ei este dublă, căci sau se păstrează ambele vocale nestrămutate, precum în dativul declinat. atreia: βασιλείῃ, πατρίῃ, sêu e lunginduse se scrie ἡ, cea ce se întemplă mai cu seamă în substantivii paroxitonii în εία, properispomeni în εἶον și adjectivii în εἶος, εἶα, εἶον. Astfeli de exemple se află la Erodoteu 1) din εία: ἀδρητή imprudentă, βασιλητή, εταρητή etc. etc. 2) din εἶον: ἀγγήιον vas, ἀριστήιον, ἱρήιον victima, & 3) din Adjectivele în εἶος: ἀγγαρήιος curier, ἀνδρηῖος, οἰκήῖος domestic. &

Numele proparoxitone în εἶος, εἶα, εἶον, nu admit strămutarea diftongului, afară de: Ἀρηῖος, βασιλήῖος, Ποσειδῖον, care sunt în usă după Epici.

Diftongul η atică se desface de Ioni în ηῖ în dicterile: Κληῖς, κληῖω, κληῖζω înscut: χρηῖζω am necesa, ληῖζομαι prădă, ληῖσθής, Θρηῖκη, Θρηῖκες.

Diftongul οι se rezolvă în oi la: οἷς și οἰστός așa: οἷς, οἰστός și καταπροῖξασθαι, în darn a efectua ceva

Diftongul ω se rezolvă în ωῖ în adjectivele: μητρῶῖος matern, πατρῶῖος patern, ἡρώῖον, πρωῖ și πρωῖος, se conserva înse în Κῶος, ζῶον, Ἀχελῶος etc. etc.

De ἰῶτα demonstrativă.

§ 11. Iota demonstrativă, care la Atici are ună usă foarte întinsă, la Erodoteu nu se întimpina fără numai în νυν, chiar acum.

De N Eufonică, de hiat și de crasă.

§ 12. N ἐφελευστικόν veră eufonică, pe care Aticii-lă au în foarte mare usă. moleciunea limbei Ionice nu-lă suferă, pentru care Erodoteu nu-lă usiteza; așa dice: τοῖσι ἀνθρώποισι.

Elisiune vocalelor usitată este de Erodoteu mai cu seamă în prepusecuni: ἀνὰ, ἀντὶ, ἀπὸ etc. etc. în ἀλλά, δέ, și în mai multe alte verbe.

Crasa se usiteza parte după Atici: τᾶλλα, τάντα, τὰγάματα, τάνθρώπου etc. etc. parte după Ioni: ὠνήρ, ὠνδρες, ὠνθρωπος, ὠλλοι, ὠντός, τῶντο etc. pe care Aticii le exprimă prin a lung sau ou: ἀνήρ, τάντο, ἄτερος. τὸ οὔνομα și καὶ ἄν fără crasă esceptând καλὸς κάγαθος, frază foarte usitată.

De întâia declinație.

§ 13. Numerul singular. Când α este lung în nominativ, se strămută în η la toate casurile, oră când este scurt, se strămută în η numai la genitiv și dativ: ἐδρη, -ης, -ῃ, -ῇ; ἀλήθεια, -ης, -ῃ, -ῇ. Declinația numelor finite în ας și ης este următoarea: Ἀρισταγόρης, -ρεω, -ρη, -ρην; Βορέης, -ρέω, -ρέη, -ρέην; νεηῖης, -νίω, -νίη, -νίην; Δεοπότης, -τεω, -τη, -την; Acusativul numelor în ας și ης la Ioni se află nu numai în

ην dară și în εα pe a treia declinațiune: Ἀσπαθίνην, Ἰσαγόρην, Ἀρτεμβάρεα, Γύγα, Ἀηδόκεια etc. etc. *Numeruli plurali*. Declinațiunea Ionică la plurală diferește de cea Atică numai la genitiv făcându în εων pro ων: γλωσσέων, ἡμερέων, λιθοτομέων, tăietoriă de piatră, și la dativ în ησι pro αις; γλωσσησι, ἡμερησι.

Numele contractate de întâia declinațiune se usiteza necontractate εη pro η; εα pro α.

A doua declinațiune.

§ 14. A doua declinațiune Ionică este identică cu cea Atică, esceptându dativul plurală în οισι pro οις comună: Numele contractate în ους și ουν: νοῦς, ὀστοῦν se usiteza necontractate: νόος, ὀστέον, διπλόος-ῶν indoili.

A treia declinațiune.

§ 15. Numele de a treia declinațiune necontractate se declină ca și cele Atice, esceptându pôte: ὁ ὄδων, ὄντος.

NB. În unele edițiuni ale lui Erodoti se află genitivul plurală și în εων pro ων, nu înse și în cea a lui Guil. Dindorfi din care s'a extrasă acest tractat.

Declinațiunea contractată.

§ 16. Numele în ις gen. εος verî εως în ce diferesc de cele Atice va arata următoarea schemată.

Singulară.		Plurală.	
Aticeste.	Ioniceste.	Aticeste.	Ioniceste.
N. πόλις	πόλις,	N. V. πόλεις, πόλις și πόλιες	
G. πόλεως și εος.	πόλιος,	G. πόλεων πολίων	
D. πόλει	πόλι,	D. πόλεσι πόλισι	
A. πόλιν	πόλιν,	A. πόλεις πόλιας și πόλις	
V. πόλι	πόλι.		
Dualul:		Ionic.	
	Atic	N. A. πόλει verî πόλη:	πολι si πόλια
		G. D. πολέοιν,	πολίοιν

Totă astfelă se declină și cele în ι, εος: σίνητι, ιος, πέπερι, ιος; precum și cele în ις ce în dialecta comună au δ la genitiv ἑτίς, -ιος, -ι (ἑτίς-δος, -δι).

Deasemenea substantivele în ης, ος, care la Atici se declină contractat, la Ioni se descontracteză: τρι-ήρης, εος, εἰ, εα; μέρος, εος, εἰ, numai puțin la plurală și duală formele η, οιν, εις, ων, εις se analiză în εε. εα, εοιν εες εων, εας.

Substantivele compuse cu κλέος, care la Atici se contracta în ης: Ἡρακλῆς, Θημιστοκλῆς, Περικλῆς, oră de poeți se usiteza acum contractate, acum resolute: Ἡρακλῆς, Θημιστοκλῆς, Περικλῆς, de Ioni se usitează numai forma din urmă: înse în casurile oblice fac la Ioni Ἡρακλέος, εἰ, εα etc. etc. Numele în εῦς; se declină Ionicește: βασιλεύς, -έος-εἰ-έα, -εῦ: pl. έες, έων, εὔσι, -έας; Dual. έε, έοιν. Νηῦς, -νεός, -νηῖ, -νέα, pl. νέες, -νεῶν, νηυοῖ, -νέας.

Declinațiunea Ionica în ας. ατος, care diferește câte-odată de cea Atică, pastrează cu toate aceste casurile oblice a numelor: κέρας, τέρας, γέρας în următorul mod: κέρεος, -ρεῖ, -ρεα: τέρεος, -ρεῖ-ρεα etc. etc.

Numele în ώ și ώς Ioni le usiteză ca și Aticii contractate, numai cō acusativul singulariū se contractă câte o dată în οῦν pro ὤ: Ἀητοῦν, Σαπφοῦν. Casurile oblice a numelor în ὤν, ὄνος se usiteză și contractate și ne contractate (inse Ἀπόλλων are acusat. Ἀπόλλωνα, și Ποσειδών face N. Ποσειδέων, acc. Ποσειδέωνα). Totă astfelă trebuie a se înțelege și despre comparativii în ὤν, ὄνος.

Numele în αων, αονος facū Ionicește în έων: Ἀμυθέων, έονος pro Ἀμυθάων.

De Adjective și Adverbe.

§ 17. Declinațiune adjectivelor se guvernă de aceleași reguli ca și cea a substantivelor.

Unele adjective sininduse în ειος, se schimbă la Ioni în εος ex: τέλειος, αἰγειος de capra, βόειος etc. etc.

Adjectivele în *υς*, *εια*, *υ*, ionicește suprimă pe *ι*, de la feminin, păzește înse accentul primariu: *Θήλεα*, *ἡμίσεα*, *βαθέα*, *βραχεία* și se declină după modul celor care au *ᾶ* scurt, pe declinațiunea întâia.

Gradul comparativ și superlativ de a doua declinațiune face nu numai în *ώτερος*, *ώτατος* dară și în *έστερος*, *έστατος* ca cum ar veni din cele în *ης* de a treia declinațiune: *άμορφέστερος*, *στατος*, *πρέ diformū*, *ερωμενέστερος*, *στατος* etc. etc.

Adverbele în *ως* derivate din adjectivele în *ης* se usiteză ionicește disolvate în *έως*; *άληθέως*, *άσφαλέως*, *επεραλέως*, *προσφύεως*. Eră în locul adverbilor conjunctive: *γούν*, *ούν*, *ούκούν* se află *ών*, *γών*, *ούκών* și *ούκων* pro negativul *ούκουν*.

§ 18. *Numerale cardinale*. *εις*, *μία*, *έν*, *δύο*, *δυοίν* genet. dual și *δυών* plural. *δυώδεκα* și nu *δώδεκα* aticește *τέσσερες*, *τεσσερεσκαίδεκα*, *τριήκοντα*, *τεσσεράκοντα*, *όγδώκοντα*, *διηκόσιοι*, *εἰνακόσιοι* și adverbialicește *εἰνάκις* etc. etc.

De pronume.

§ 19. *Articulă*. Declinațiunea articolului la Ioni nu diferește de cea a Dialectei comune, afară numai de dativ: *τοῖσι* și *τῇσι* pro *τοῖς*, *ταῖς*. Căci formele dorice *τοι*, *ται* pro *οἱ*, *αἱ* pară afi introduse din eróre de cătră editorii în Erodótū.

Pronumele relativă *ός* și compusele lui: *όσπερ* și *όστις*.

§ 20. Acest p pronume în casurile recte are o singură formă: *ός*, *ή*, *τό*; *όσπερ*, *ήπερ*, *τόπερ*; pl. *οἱ*, *αἱ*, *τά*; *οἴπερ*, *αἴπερ*, *τάπερ*. Eră în casurile oblică admite numai acele forme ce au prefixe litera *τ*, se escepteză înse de va urma după vre o prepuseciune ce se apostrofésă și acestea sunt următoarele: *άντι*, *άπό*, *διά*, *ἐπὶ*, *κατά*, *μετά*, *παρά* *άπό* cătră care se numeră și *μέχρι*, *ἄχρι* ex: *παρ' ᾧ*; de va pătimi înse prepuseciunea anastrofă pronumele earăși afecteză

forma începătóre cu *τ*; *τῷ πάρα*. Formulele *ἐν ᾧ* hoc tempore, *ἐς ὃ* veri *ἐς οὐ* usque ad id temporis, donec și *ἐξ οὐ* exquo tempore, considerându-se ca adverbe se esceptează de la regula generală.

Όστις nu se începe nici odată de la consonantă și usiteză formele epice: *ότεν*, *ότερ*, *ότεων*, *ότέοιοι*. Eară la neutru plural *άσσα* pro *άττα*.

§ 21. *Pronumele personale*. Schema loră este următoarea.

Singulară			Plurală		
Persóna I.	P. II.	P. III.	I.	II.	III.
ἐγώ	σύ	—	ἡμεῖς,	ὑμεῖς	—
ἐμεῖο, ἐμεῦ, μεν	σέο, σεῦ, σευ.	εὐ, εὔ	ἡμέων,	ὑμέων	σφῶν,
ἐμοὶ μοι	σοι, τοι,	οἷ	ἡμῖν	ὑμῖν,	σφῖσι, σφι
ἐμὲ με	σέ,	ἐ, μιν	ἡμέας	ὑμέας,	σφῖας, σφι,

Dualul nu se află la Erodótū și *σφέ* este pentru tóte numerile și genurile. Eară pronumele posesive *έός*, *έή*, *έόν* și *σφέτερος*-*ρα*, *ρον* au același sens.

Pronumele demonstrative *αὐτός* și *οὗτος*.

Pronumele *αὐτός* și *οὗτος* se declină după declinațiunea comună esceptând dóră dativ. plural *τούτοις*, *αὐτοῖς*, *αὐτῇσι* și genetivul feminin *αὐτέων* pro *αὐτῶν*. Eară despre compusele lui *αὐτός*: *ἐμεωντοῦ*, *σεωντοῦ*, *εωντοῦ* să se scie că este constracțiune din *ἐμέο*-*αὐτός* etc. etc. Eară *ἐκεῖνος* se schimbă și în *κεῖνος*, acela.

Pronumele τις. Genetivul și dativul pronumelui întrebătorii verii indefinită *τις*, este: *τέρ* seu *τεῦ*, *τέρ*, *τέων*, *τέοιοι*; eră cele lalte forme sunt cele sciute.

De verbe.

§ 22. *Augmentă*. Augmentul silabic nu lipsește la Erodótū, afară numai câte odată la Prea perfect unde-lă omită și Aticii.

Augmentul temporal constant lipsește 1) la ur-

mătoarele cinci verbe proprii limbei Ionice: ἀγνέω (port) și compussele lui; ἀνοισιμῶω (cheltuesc), ἀρωαδέω (me înspăimânt), ἀρτέομαι (a direge, infinit. ἀρτέεσθαι); ἐσσοῶ (me inving). Totu aicea trebuie a raporata încă alte trei: οὐνομάζω a căruia timpuri preterite se scriu acum cu ου, acum cu ευ; οὐρίζω (ὀρίζω) acăruia aorist face οὐρίσε; ἔργω (ἐργω). 2) Augmentulă lipsește încă de la ore care verbe departate de la usulă comună și usitate mai cu sémă de poeți: ἀέθλεον (me luptam), ἀλύκταζον (me suparam), ὄνωγε (a poruncit), ἐλίννον (repausam), ἔρδον, ἔρξαν. 3) Augmentulă verbelorū ἑργάζομαι și ἐάω: 4) se lepădă încă la perfectul și prea perfectulă passivă la plurală in formele: αται și ατο: D. E. ὀρμέαται și ὀρμέατο.

NB. Aici ar trebui a adaogi o listă intrégă de verbe despre care Filologii n'au decisă cu acurateță de primescū său nu augmentulă temporală, fiind-că se află in Erodotiū dupre ambele moduri.

Conjugațiunea activă a verbelor baritoné.

§ 23. *Forma inchoatică veră frecuentativă a Imperfectului și a Aoristului.* Acéstă formă este la activă in σκον, érá pasiva și mediă in σκόμην: ἄγεσκον, ἄρδεσκε, ἔχεσκον, πεμπεσκόμην, χρηῖσκοντο; acéstă formă aparținește încă și la verbele contractate din εω, ποιέεσκε, ποιέέσκετο.

Prea perfectu. Forma comună a prea perfectului in ειν, εις, ει... εισαν se prefăce la Ioni in εα, εας, εε... εσαν; ἐώθεα, εας, εε, ἐώθεσαν; ἐγεγόνεε, ἐγεγόνεσαν etc. etc.

Optativul aoristului întâiu. Optativul și la Ioni pentru verbele baritoné și contractate are ambele forme αιμι, αις, αι și αιμι, εις, εις: ἀκούσειαν, ἐνείκει etc.

Infinitivul aoristului al doilea. Infinitivul acesta in εῖν se resolvă la Ioni in εῖν: ἰδέειν, λαβέειν: in se se potū escepta monosilabile: σπεῖν a smulge și σχεῖν și

compusele acestora: δεῖ și δεῖν (oportet) érá δέειν (a lega) urmēdă altă regulă. De asemenea trebuie a însemna și pe εἰπεῖν acăruia forme Ionice sunt: εἶπαι infinitiv; εἶπας participū a Aoristului întâiu.

Forma contractată a Futurului. Futurele contractate in ὦ, εῖν: mediū in οῦμαι, εἶσθαι se usiteză la Ioni ast-feliū: ἐώ, εῖν, εῶμαι, ἐεσθαι și vocalele εο adessa se prefăcū in ευ: ἐρέω, κερδανέεις, ἐναγωνιεύμαι mei voiū lupta, ἐξανδροποδιεύνται sclăvi-vorū. Eară persóna adoua singulară are εεαι: ἀποθανέεαι, κομιέεαι. Inse in futurele órecăror verbe in ασω pastreză forma contractată, διασχεδᾶς, vei imprășcia, ἐλᾶς și ἐλῶσι, ἀπελᾶ va alunga.

Conjugarea passivă și mediă a verbelor baritoné.

§ 24. *Presentul și Futurul.* Persóna a doua a prezentului și a futurului, care la Atici se finește in ει, érá in genere in η, Ionii o resolvă in εαι: βούλει; acéstă se observă și la contractate adaugēnduse încă un ε: διαιρέεαι, φοβέεαι, δέεαι. Eră persóna a doua la conjunctivulă prezentă și celū al Aoristului al doilea este in usū cea comună in η: βούλη, δέη și numai câte odată se analiză in ηαι: ἴδῃαι, συνέχηαι.

Persóna a doua a prezentului la imperativū, a imperfectului, și a aoristului al doilea atāt la indicativ cātū și la imperativ și finescū ordinariū in ου, érá Ionicește in εο și monosilabicū in ευ: ἀπαλάσσοε έπεο, πείθευ, εἴθευ.

Totū ast-feliū este si imperativulă celor contractate din εω, cu adaugirea unui ε: αἰτέεο, ποιέεο, φοβέϋ, ποιέϋ.

Terminatiunea optativului in oiaτο și αιατο.

Optativul pasivū și mediū se finesce in docomunū in οιντο și αιντο; Eară Ionicește in oiaτο și αιατο; ἀγοίατο s'ar duce, γενοαίατο, φανοίατο, λυποαίατο.

Persóna III plurală a perfectului și Pre-perfectului.

Persóna a III plurală a Perfectului și a Prea per-

fectului la verbele baritone sau contractate, de și indecomună are: *νται* și *ντο*, se finește în *αται* și *ατο* pe care le usiteză și Aticii: D. E. *λελέχεται* (de la *λέλεκται* la sing.) *γεγράφεται* (de la *γέγραπται*) *πεφράδεται* (de la *πέφρασται*), *ῥλεύθεται* (*ῥλευσται*); *ἔσκεν-άδεται*. (Prefăcându-se pretutindinea suptirile π, κ, în corespondentele lor aspre: φ, χ, și dentalele revenind în locul lui σ, ce se află înaintea finalei *ται*, îndată ce se întrepune vocala α.)

Persóna a III plurală a prezentului și imperfectului în έαται, έατο, și ύαται, ύατο.

Verbele ce au persóna a treia în *ανται, ενται, εινται, ηνται* facū Ionicește în *έαται* pentru prezent și *έατο* pentru imperfect: *δυνέαται, έπιστέαται, imperf. δυνέατο, ηπιστέατο* etc. etc.: Eară din verbele în *υμι* în Erodotū se află mai numai unū esemplu: *εδεικνύατο* pro *εδείκνυντο*. Inse verbele ce au a treia persónă în *ονται, οντο*, pentru prezent și imperfect, și în *αντο, οντο* pentru Aoristū de formă mediă, aceste rămân neschimbate; cu tóte că în edițiunile mai vechi adesea sunt strămutate în *έαται* și *έατο*.

Coniunctivulū aoristului întâiū pasivū.

ω contractatū a acestui aoristū precum si a lui βω să fiū mersū, *ειδω, θω, θωμαι*, se resolvă la Ioni în *εω* pentru verbele baritone sau contractate: *ἀποδεχθέω, ἀνδρωθέωσι* etc etc. inse persónele în *ης, η* rămân neatinse: *ἀγωνισθῆ, să se fi luptat, ἀπορραγῆ* să fi crăpatū etc. etc.

Persóna adoña singulară a Aoristului mediū și de Imperativulū verbului έπισταμαι.

Persóna a doua singulară a acestui Aoristū fiindū la Atici în *ω*, se descontractéză la Ioni în *αο*: *έπεφῆ-ναο, διεπρήξαο*. Deasemenea imperativulū lui *έπισταμαι* fiind *αοο* sau *ω* (prin contract.) se resolvă în *αο*: *έπισταο, έξέπισταο*.

Coniugațiunea verbelorū contractate.

§ 25. *Verbele in εω.* Formula acestor verbe la Ioni este descontractată: *ἀγνοεῖν, ἐπλεῖν* etc. etc. Inse verbulū *δεῖ* (oportet veri opus est), *δεῖν* și compusele rămân contractate, dară la Imperfectū face *έδει*. Deasemenea *δέεσθαι* și nu *δεισθαι*; eară *δέειν* însemnă a legă.

Optativurile verbelorū contractate cași acelorū baritone sunt aceleși ce și la Atici. Formulele *εο, εου, ευ* să usiteză de Ioni fără vr'o preferință: *καλέουσι, έποῖεον, εκάλεῦμην* etc. etc.

§ 26. *Verbele in αω.* Verbele în *αω*, avândū litera *ω* contractata din *αο* veri *αου*, se conjugă la Ioni ca verbele în *εω*, (*εο, εου*): d: e: *όρέω, όρέοντες, όρεον, όρέουσι* și conjunctivulū *όρέωσι* pro *όρώσι*.

Se exceptezi inse de la regula generală următoarele: *ἀπαντῶ, γελῶ, έγγνω* garantez, *ερευνώ* cerceteză, *λυσσω* turbez, *νομῶ* pasc, *οφθαλμιῶ, πεινώ, σιγῶ* și *φυγῶ*, încă și monosilabii: *κλω* frâng, *κνω* escit, *σω* salvez, *πω* răduescū, *εῶ* și *ναῶ*. Verbele ce urmăđă formula Ioniceă o păstređă la indicativulū, conjunctivulū și imperfectulū (vócei) despunerei active și pasive, deasemenea și la participe; eară imperativulū și optativulū activū și pasivū păstređă forma Atică, numai că persóna a treia plurală a optativului face în *ώατο* pro *ώντο: άνιώατο*.

Verbele in οω. Coniugarea verbelor în *οω* la Ioni nu diferește de aceea a Aticelorū, dóră numai prin acela că diftongulū *ου* de la prezentulū și imperfectulū unor verbe se prefăce în *ευ*: *δικαιεύντος, άντιεύμεθα*.

De verbele in μι,

§ 27. Verbulū *είναι* afl, diferește de forma comună în următoarele: 1) *ειμέν* pro *εομέν*; 2) *έα, έας, έατε* pro *ήν, ήσθα, ήστε*; 3) Forma frequentativă a Imperfectului este *έσχον, ες, ε*; 4) Coniunctivulū *έω, έωσι* și optativulū *έοι* veri *είη*; 5) Participulū *έών, έούσα, έόν* și adverbulū *έόντως*. Imperfectulū adesa: *έσαν*.

Verbul *λέναι* a merge diferește de cel *Atic* numai în *ῥία, ῥῖε, ῥῖσαν* pro *ῥία, ῥῖε, ῥῖσαν*.

Verbul *λέναι* a trămite, diferește de cel *Atic* în următoarele: 1) *ἴει* pro *ἴησι* și conjunctivul *ἴη* (*ἀπίη*), *ἴωσι*; 2) *ἴεισι* pro *ἴᾶσι*; 3) *μεμετιμένος* id est: *μεθειμένος*; 4) *ἀνέονται* (*ἀνείνται*); Participul *ἀπιέμενος* și nu *ἀπιεύμενος*.

Ισάναι diferește; 1) Persóna a treia singulară a prezentului și a Imperfectului o usiteză *Erodot* de la *ιστάω*: *ιστᾶ*, imperf. *ἴστα*; éra celelalte forme le avea de la *ιστημι* în prezent și imperfect; *ιστᾶσι, ιστάναι, ιστάς* și *ἴστασαν, ἴσταντο*. 2) Persóna a doua plurală a perfectului face: *προέστατε*, a treia *κατεστέασι*. Participul face *εστέως*.

Δεικνύναι. Aoristul, futurul și perfectul acestui verb se usiteză fără *ι*: *ἀναδέξαι, ἀναδεχθήναι, ἀπεδέδεκτο*.

Τιθέναι Diferește de formele verbelor în *εω* în următoarele: *τιθεῖς* și *τιθεῖ* pro *τίθης, τίθησι*; Imperfectul: *ἐτίθια, ἐτίθεις, ἐτίθει* pro *ἐτίθην, ἐτίθης, ἐτίθη*. Aoristul în *θέω* și *θέομαι* pro *θῶ, θῶμαι* și persóna a treia la plural: *τιθέαται* și *ἐτιθέατο* pro *τίθενται* și *ἐτίθεντο*.

II. Limba poetică Ionică veră Omerică.

§ 28. Originea și Soriginea limbii poetice a fost *Epica* saŭ vechia *Ionica*, care respectiv de *Elementele* sale esențiale fără dubiū a fost odinioară în viața dialecta comună. Dară această *Ionica* antică variată s'au conamestecat cu alte dialecte, mai ales cu cea *Eolică*, ori din cauză că prin vechimea sa era mai apropiată de sorginea comună a tuturor, veră că acestu continuu conamestic contribuia și ajula varietatea multiplă a formelor sale, încât deveni cea mai grațiosă și mai aptă prin flexibilitatea sa pentru usul poetic al versului *Epic*.

NB. Acésta avuta varietate de forme a contribuit a înmulți folosit usul tipurilor gramaticale în *Omer*, încât după necesitățile versului în el: Când se face usul de digama, când nu; când se face contracțiune, sinizese, când nu; uneora se lungesc vocalele saŭ se scurtă; alta dată se desfac lungeli și difongii; se duplică și se strămută consonele; se declină cu sufixe ori cu desinențe; mai multă încă: se usiteza câte două saŭ trei forme ale aceluși prepusciant, și conjugările sunt pré variate, cum se va videa din cele ce urmăresc.

§ 29. Permutațiuni de vocale:

a) Se lungesc: *E* în *ει* înaintea consónelor *ll*-eide și înaintea vocalelor: *ερωτάω* pro *ἐρωτάω*; *ἐλλίσσω* pro *ἐλλίσσω* restăgolesc; *μεῖλανι* de la *μῆλας* negru; *ἐν* pro *ἐν*, *ὑπεῖρ* pro *ὑπέρ*; *χρύσιος* pro *χρύσεος*, *εἰως* pro *ἔως*; *ελαρινός* pro *ἐαρινός*; *δαίους* pro *δέους* temere.

E în *η* în substantivele și adjectivele în *ειος, εια, ειον*: *Ἰερήιον* victima; *βασιλῆιος* și *ἦν* pro *εὔ*, simplu și în compusecuni; *ἦν* pro *εὔ* bun, brav.

O în *ου* în *μῦνος, οὔνομα, κοῦρος* tiner, *κούρη* pro *κόρα*; *πουλὺς* mult; *γόνυ* g. *γούνατος*, plural. *γούνα* genunche.

O în *οι* mai rar *πνοιή* pro *πνοή*; *χροινή* pro *χρόα* colóre. *φόνιος* pro *φόνιος* sângeros, și în verbul *ἀγνοίω* pro *ἀγνοῶ*.

b) Câte odată se scurtă: *ω* și *η* la conjunctiv (Confer § 40. 4. din dialecte.)

Ou în *βόλεται* pro *βούλεται* și în compusele lui *πούς*: *τρίπος*;

Ei în *ε* la adjectivele în *ειος* și la femininele celor din *υς*: *τέλεος* pro *τέλειος* perfect, *βαθύν* pro *βαθεῖαν*, *ώκεια* pro *ώκεια* inte.

c) Se schimbă conservându-și cantitatea: *α* lung în *η*, și *ου* în *ευ*, ca ingenere la Ioni.

Câte odată *ε* se duplică la începutul cuvintelor: *εἰχοσι* pro *εἰχοσι*; *ἐλπεται* pro *ἐλπεται*; *ἐ* pro *ε* pro sine. *Omer* dice încă *ῖλιος* pro *ἦλιος* și *ἐννεός* pro *ἐννεός*.

d) Prea adesa e precedând o vocală veri un diftongu se pronunță cu acestea într-o singură silabă, ceea ce se numește șinizăsa (συνίησις): *κρῆα*, *ῥῆα* ușorū; *θῆα*, *νῆανικός*, *ἐάσουσι*; *κρῆώ*, *λεώς*, *νῆός*; *τέως* și *ῥῶς*. Eră a o, ι, și υ mai rarū: *ἀνάειρε* rădica; *ἀλλοειδεα* cu altă formă; *δακρύοισι*. Acésta șinizăse se întimplă câte odată încă și între done diceri distincte dacă precedinta se va termina în vocala ori diftong, și subsecuenta se va începe tot dela atare vocale: *εἰλαπίνῃ* ἡ ἐσπεύλ σαῦ, *μὴ ῥμείς*; *ἵπτω* *Ἡρακλῆς* etc.

e) Spre a se evita congruența de mai multe vocale ceea ce produce hiatu veri hasmodia (*χασμοδία*) nu arareori se servește Omerū de digama: **F** eolicū, prin intermediul căruia aū provenitū în latina un mare număr de diceri, cum: ἦρ ver, οἶνος vinum, ἴς vis, ἔσ πέρα vespera; οἶς ovis. etc. etc. Digama se întrebuintăză de Omer înainte mai a tuturor vocalelor: **F**άγνυμι, **F**άλις, etc. **F**έαρ, **F**έδνα, **F**ευρός etc. **F**ῆδης, **F**ῆθος, **F**ηχή; **F**ιαχή, **F**ίλιος, **F**ίον, **F**ίφι; **F**οῖκος și la pronumele **F**εο în toate formele și compuseciunile sale. Încă și la mijlocul cuvintelor; mai alesū după prepuseciuni decâte-ori nu li se elidéză vocalele: ἀνα **F**οίγεσκον, δια **F**είδεται, așa ἐπιειμένος, ἐπιεικὲλος, ἀποαιρείσθαι, ἀποέργαθεν. etc. Acestū usū a lui digama se probéză chiar și din conservarea multor cuvinte cu pronunțe diferite în prosa ellenică: βίος și λόγ arcū, γαῖα și αἶα, κίων și ἰών, σὺς și ἴς, μία și ἡ, πέρι și ἐρι prea; διώκω și ἰωκῇ urmărire. etc. etc.

§ 30. *Insertiuni, assimilațiuni, duplicațiuni, transpozițiuni de consonante, și elisiuni de litere.*

a) Se inseréză consonantele: **N**. în ôrecare verbe: ἰδρύνθην pro ἰδρύθην m'am aședatū, ἀμπνύνθην pro ἀμπνύθην s'a resuflatū; ὑπεμνήμυκε pro ὑπεμήμυκε de la ὑπὴμύω me posomorescū; în παλαμναῖος, πάλαμνος derivate din παλάμη, νώνυμος pro νώνυμος sôră nume. Pentru a întări unele nume compuse: φθισίμβρο-

τος pro φθισίμβροτος ucidatoriū de muritori, ἄμβροτος pro ἄβροτος nemuritoriū, ἀμφασία pro ἀφασία amușire; În aceste ν s'a schimbat în μ din cauza labialelor.

Σ In compusele ἐγχείσπαλος aruncatoriū de lanceo φερέσβιος purtatoriū de viață; și înainte sufixei φι: στήθεσφι.

T după π, cum: πόλις și πόλεμος pro πόλις și πόλεμος, și aspră Θ în perfectul ἐργηρόρθασι pro ἐργηρόρσιν.

b) Se asimiliaza: consonantele prepuseciunelor ἀνὰ și κατὰ după elidarea vocalei finale, devenind ἀν inainte de: β, π, φ și ἀγ inainte de: γ, κ, χ; cum: ἀν πεδίον pe câmpia, ἀμβαίνω, ἀμπνέω, ἀμφαδόν, ἀγκλίνας; Eară τ alui κατ se asimiliază cu consôna ce-l urmédă: κατ κεφαλήν, κατ γόνυ, κατ πεδίον, κάππεσε, κάββαλε, καλλείπω pro καταλείπω, κάμ μέσον, κάμ νόμον, καννεύσας, κάρ ῥόον, καρρέξας. Din ὑπὸ se alla: ὑββάλλω. Conserva și schimbarea lui σ în δ inainte lui μ; ἴδμεν, și pe θ inainte de μ, κεκορυθμένος încoisat, ἐπέπιθμεν, am fost convinși.

c) Se duplică licidele după augmentul verbelor: ἔλλαβε, ἔμμαθε, ἔννεον de la νέω innotū, ἔρρεε, și în compuseciuni: νεόλλουτος recent scaldatū, ἔμμελίας bunū lăncerū, φιλομειδής suriditoriū, ἐννηντος bine cussut. Eară duplicarea lui ρ obligatoria la Atici după augmentul verbilor și în compozițiuni, la Omer se negliiază: ἔρρεον lucraū, χρυσόρυτος. Σ deasemenea se duplica ca și licidele: ἔσσενα m'am repeđit, ἔσσελμος. Apoi σ se duplica prea adesa în future și aoriste, în dativale declinațiunei a treia, în adjective și adverbe: ὄσσοις, τόσσοις, μέσσοις, ὀπίσσω, πρόσσω etc. etc.

Se mai duplica si mutele: π în adjective și adverbe corelative: ὀπποῖος, ὀππόσος, ὀππότερος, ὀππόθεν, ὀππένθι, ὀππότε, ὀππως. ὀππη etc.

T în ὅττι pro ὅτι, ὅττι din ὅστις, și ὅττιο, ὅττιο pro ὅτου.

D în ἔδδεις, ἄδδην, ἄδδεές etc.

K în πέλεκυν Atică πέλεκς.

a) Transpozițiunea verii *metathesis* lui ρ este frequentă în poezia: ἀταρπός pro ἀτραπός polica, κραδίη pro καρδία, καρτερός pro κρατερός, κάρτιστος pro κράτιστος, βάρδιοςτος pro βράδιοςτος și în verbele: ἔδρακον am vezut, ἔδραθον am adormit și ἐπραθον am spoliat, destrusă.

e) Elisiunea literilor este în mare usă la Epici de cote ori voescă a scurta o silabă lungă ori a în-lătura o silabă ne plăcută auzului; elisiunea are loc în începutul, mijlocul și finalul unei ficeri: στεροπή pro ἀστεροπή, στάχς pro ἀσταχς, κείνος, κείσε, κείθεν etc. ἐπτην și πτήναι dela πέτομαι; κέκλετο și κέκλόμενος dela κέλομαι ordoneză; ἰρός și ἰρης pro ἰερός și ἰέρας. În prepusecțiuni când se compun cu verbe: παρμένεται, ἀνδύεται, κατθανεῖν. Se elidază chiar și consône deși mai rar: μόλιβος pro μόλιβδος; κρόμμον pro κρόμμιον; ποτὶ pro ποτὶ (πρός) cătră, ὅπιθε pro ὀπισθεν etc. Ἀχιλεις și Ὀδυσσεὺς pro Ἀχιλλεὺς și Ὀδυσσεύς.

Eară Σ și Ν Eufonică ((ἐφελκυστόν) la Omer are usă cu totul nestabil; când punenduse, când elidându-se, conform cerinței metrice și armoniei versului; așa; πολλάκι și πολλάκις, ἀμφίς și ἀμφί; ἀνευθε (ν), ἐκάρθε (ν), πάροιθε (ν) în fața: ba chiar și înaintea consónelor se usităza ν: μάστιξεν δ' ἑλάν, αὖ bi-cuît caii se fugă.

NB. Din aceste două paragrafe pôte aș face lectorul o mică numă idee de multiplă variațiune de forme ce se întîmpina în Omer și poezia Epică.

De Declinațiuni.

Licențe comune la toate Declinațiunile.

§ 34. Cele trei particule adverbiale ce se unesc cu numele spre a avea diferite raporturi locale: θι,

θεν și δε, se află câte odată la Omer ca simple terminațiuni de casuri: ἦνθι πρό în loc de πρό ἦνθι înaintea aurorei, ἐξ οὐρανóθεν pro ἐξ οὐρανοῦ, εἰς ἡλάδε la mare; (δε arată tot-deauna acusativil: ὄνδε domum suam).— Eară φι verii φιν este o sufixă particulară limbei poetice și indică dativul dară mai rar și excepțională numai *genetivul*. Φι se alipește a) la numele feminine singulare de declinațiunea I-a: ἀγέληφι la turma, θύρηφι porței, βίηφι cu sila: cu genetive: ἀπὸ νευρήφι pro ἀπὸ νευρῆς, ἐκ κεφαλῆφι de la cap. — b) la numele singulare și plurale de declinațiunea II-a: παρ' αὐτόφιν pro παρ' αὐτῶν verii αὐτοῖς; θεόφιν pro θεοῦ, θεῶν, θεῶν, θεοῖς; δακρυόφιν lacrimilor. c) La numele plurale de declinațiunea III-a: ναῦφι pro ναοῖ. Uneorea pare a avea înaintea sa înserată σ: ὄρεσφι pro ὄρέων și ὄρεσι și στηθεσφι pro στηθεῶν și στηθεσι.

§ 31. Declinațiunea I-ia, diferă în câteva puncte de declinațiunea Ionică. Dicerea θεά dea și multe din numele proprii în ας și α nu schimbă pe α lungă în η cum se face în general; așa Αἰνείας, Ερμείας etc. Din contra α scurtă a substantivelor în εια și οια se prefăce în η: ἀληθείη, εὐπλοίη.

Nominalivul singulară a masculinelor în ης pôte a se fini și în α scurtă: μητιέτης și μητίετα prudent, εὐρύοπτης și εὐρύοπα departe vedetoriu; dar cea mai mare parte și conserva accentul pe penultimă: ἱππότης și ἱππότα etc. Genetivul acestor nume are trei terminațiuni: αο (eolică), ω și εω (ionică; accentat ca în declinațiunea II atică).

Genetivul plurală în genere este în αῶν (eol.), εῶν și ὦν. Dativul în: ης și ησι; se află înεῖ și αἰς dară numai în: θεαῖς și ἀνταῖς.

NB. După filologul Thiersch spre evitarea congruenței vocalelor, mai ales în desinențele eolice, trebuie a se subînțelege un digama, așa că primitivamente s'ar fi pronunțat: ἱππείδαο, πορταῖοι, θητιῶν etc.

Numele contractate ale acestor declinațiuni, se descontractează variat la Omeru.

§ 32. Declinațiunea II-a. Genetivul singularu este adesa în *οιο*: ἵπποιο. Dativul plural în *οις* și *οισι*; era genetivul și dativul dualu în: οἷν: ὅμοιῖν (și acestea au provenit din subînțalesul digama: λόγο-φο; ὅμοφιν).

Formele contractate nu se află decât la nominativ *χειμάρρους* pro *χειμάρρους*.

În declinațiunea Allică *ω* se desface adesa: γαλώως pro γάλως, Ἀθώως pro Ἀθως, g. Ἀθώω; Πηνέλεως, g. Πηνέλεω.

§ 33. Declinațiunea a III-ia. Se înseamnă mai alesu prin multiplicațiunea formelor dativului plural, datorite dialectelor și facultăței de a duplica pe *ς*, așa: πόλις: πόλισι, πόλισσι și πολίεσσι; βέλος: βέλεσι, βέλεσσι și βελέεσσι; νέκυς: νέκυσι, νέκυσσι și νεκύεσσι; ποῦς: ποσὶ, ποσσὶ, πόδεσσι; Ἰππεύς: Ἰππεῦσι, Ἰππίεσσι &

Genetivul și dativul dualu adesa are desinența disilabica în οἷν: ποδοῖν (ceea ce duple Thiersch rezultă din elidarea digamei eolice). De dativul și genetivul în *φι* (ν), vezi § 34 c. din Dialecte. Eată și particularitățile proprii acestei declinațiuni.

Nume în: *η*. Acestea potu conserva sau elida pe *ε* duple necesitatea versului; pentru acesta nu se află ἀνέρων și ἀνέροιν ca contrare ritmulu exametricu. Dativul plur. face: ἀνδρεσσι, θυγατέρεσσι, acăriia acus. sing. și plur. θύγατρα, θύγατρας.

Ης, acestea mai rar se descontractează, dar nici odată la genetive, afară numai dora dacă *ε* nu se unește cu vocalele lungi; cum: ζαχρηέων, ζαχρηῶν impetuoso. Finala *εα* se contractă câte odată în *η*, daru mai adesu se pronunță prin sinizasa *εα* ca o vocală lungă: στήθεα, ἄλγεα. Numele proprii în: κλῆς (κλέης) se declina ca substantivele în *εὺς* numai vocativul face în *εες* veri *εις*: Ἠράκλεις. Adjectivele în *εῖς* se

contractă acum în *η*, acum în *ει*: ἀγκλῆς (gen. din ἀγκληῖς). εὐρεῖος (gen. din εὐρεῖης), εὐκλειῆς (acus. din εὐκλειῖς). Acusativul singular adesa-ori este scurtat: δυσκλῆα pro δυσκλειῆα.

Ος, câte odată la genetiv se descontractă în: *εὺς*: ἐρέβους dela ἔρεβος obscuritate; la dativ face în: *θέρει* și *θέρει* duple necesitatea versului. La pluralu *εα* adesa se pronunță monosilabicu *εα* (sinizasa). În aceste patru nume: δέος, κλέος, χρέος și σπέος pescera, *ε* se lungește în *ει*, și la dativ în *η*: σπέος, σπέιος, g. σπέιους, d. σπῆι: pl. σπείων, σπέοσι veri σπῆεσσι.

Ις, se contractă la dativul singular și la acusat. plural, așa: πόλις lungește încă pe *ε* în *η*: g. πόλιος-λεος, -ληος; d. πόλει-λεῖ-ληῖ și πόλι (cu *ι* scurt); plur. πόλιες-ληες, g. πολίων-λήων dat. sciut, ac. πόλι-ας-λης (*ι* scurt); și πόλῃας.

Εὺς, se declină cu *η* duple dialectulu Ionicu; dativul pluralu câte odată în *ήεσσι*. Daru numele proprii potu conserva pe *ε*: Ὀδυσσῆος și Ὀδυσσεός.

Υς, *υος*; potu contractă dativul singul. și acusat. plural: πληθῦν pro πληθῦν; δοῦς pro δοῦας. Pot încă să aibă și acusat. în *α*: ἰχθῦα pro ἰχθύν, precum și adjectivele în *υς*: εὐρέα pro εὐρίν. Adjectivele în *ύς*, *έος*, nu se descontractă; era finala *υς* este și de genul feminin: ἡδύς ἀντμή placută suflare; θῆλυς ἐέρση roa fertila.

Ως și *ω*, se descontractă, esceptând: χρώς, χροός, χροῖ, χροά pelea corpului. Dintre numele în *ως*, *ωος* se află contractat: ἦρω pro ἦρωι și Μίρω pro Μίρωα. Unele nume în *ως*, *ωτος* facu prin *metaplasma*, veri scurtare de o silabă, dativul și acusat. po declinațiunea a II-a alică: ἰδρω, γέλω pro ἰδρωτι, γέλωτι; acusat. γέλων pro γέλωτα; era ἰδρω pro ἰδρωτα prin elidarea lui *τ* ca în *κέρας*.

ΑΣ, acestea perdū pe *τ*: κρέας g. κρεῶν și κρεῖων. Γραῦς și ναῦς ieū *η*: γρηῖς veri γρηῖς d. γρηῖ.

Νηῦς, νηὸς ἤ νεὸς, νηῖ, νῆα ἢ νέα, pl. νῆες ἢ νέες, νηῶν ἢ νεῶν, νηυσὶ ἢ νήεσσι, νῆας ἢ νέας.

Adjectivele în οἷς, contractéză pe οε in ευ: πεδία λωπεῦντα pro λωτόεντα, campii smalliate cu lotus.

§ 35. Substantive și Adjective neregulate.

Γόνυ (τὸ) genunchiū, face γούνατος ἢ γουνὸς, γούνατι; plur: γούνατα ἢ γούνα, γούνων, γούνασι ἢ γούνεσσι. Idem: τὸ δόρυ lance, δούρατος ἢ δοῦρός, δούρατι ἢ δουρὶ; pr: δούρατα ἢ δοῦρα (dual δοῦρε), δούρων, δούρασι ἢ δοῦρεσσι:

Κάρη (τὸ) capū, are formele următoare:

g. κάρητος, καρήατος, κρατὸς, κράατος.

d. κάρητι, καρήατι, κρατὶ, κράατι.

accus. κάρη ἢ κάρ, încă ἢ κράτα masculin.

plural: κάρᾱ (pro κάρατα-κάρᾱα) ἢ καρήατα, g. κρατῶν, dat. κρασὶ, acc. κράατα. Având și formele: nom. ac: κάρηνα, p. καρήνων.

Πολὺς se declina adesa pe a treia declinațiune, esceptândū dativulū singularū. N. πολὺς, πολὺς, πολ-
λός, neut, πολὺ, πολλόν. g. πολέος, ac, πολὺν ἢ που-
λύν; pl: πολέες ἢ πολεῖς g. πολέων d. πολέσι, πολέσσι,
πολέεσσι, ac. πολέας. femenin pe I-a declinațiune: g. pl:
πολλέων, -άων, d. πολλῇσι (v).

Comparative și Superlative.

Ἰσχυντάτος dela ἰσχύς dreptū; μέσσωτος dela μέσος;
νέατος ἢ νεῖατος dela νέος, τότε superlative. Dela
ἀγαθὸς afară de cele ordinare, încă ἢ: λωττερος, sup.
κάρτιστος; din κακὸς: κακώτερος, χειρόων, χειριότερος,
χειρότερος. Din ὀλίγος: ὀλίγων. Ρηῖδιος (ῥάδιος) ῥηῖ-
τερος, sup. ῥηῖτατος ἢ ῥηῖστος. Πολίς: n. pl: πλείες,
ac. πλείας la comparativū.

Numerale cardinale la Omerū: εἷς ἢ εἷς, μία
ἢ ἱα, ἑν: g. ἑνὸς, μιῆς, ἑῆς, d. odată ἰῶ pro ἐνί, μιῇ,
ἑῇ, acc. ἑνα, μίαν, ἱαν. Δύο, δύο, δισὶ la pl: δισὶ,
δισαί, δισά etc. etc. Πίσυρες-ρας ἢ la dat. τέτρασι
patru; εἰκοσι 20; in compuseciuni cōte odată χίλοι pro

χίλιοι: δεκάχιοι. Ordinale: τρίτατος pro τρίτος, τέ-
τρατος, ἐβδόματος, ὀγδόατος, ἑνατος ἢ εἰνατος al noulea.
Trebue ase observa înse in loc de πρώτος: πρώτιστος ἢ
πρῶμος;—ἢ δεῦτερος, δεῖτατος. Celelalte esla Ioni.

De Pronume.

§ 36. Omerū usiteză articolul ingenero in sensū
pronominal, ca demonstrativū: ἀέστα, οὗ; ca personal
de a III persōna nereflexivū: ἐλ, ἐα ἢ ca relativū:
ἐκε, ἐε. In aceste trei insemnări nominativul sing. mas-
culin este ὁ verī ὅς semenând relativulū. Celelalte ca-
suri sunt conforme declinațiunei lui la Ioni, având no-
minativulū plurale în: τοῖ, ἢ ταί, gen. f. ἢ τῶων (eol)

Pronumele Relative. In acestū sensū se întrebū-
ințază indiferente când formele proprii ale articolului,
când ale relativulū; nom: ὅς ἢ ὁ, f ἡ, n. ὅ verī τοῖ;
genetivulū se affă uneorea ἢ in: οὗ pro οὗ ἢ ἐκ
προ ἡς.

§ 37. Pronume personale. Formele omerice sunt:

Persōna I.	P. II.	P. III.
N. ἐγὼ ἢ ἐγὼν	οὗ, τήνη (eol)	—
G. { ἐμέο, ἐμεῦ, μεῦ (μεν)	οἶο, οἶεν (οεν)	ἐε, εἶ (εῦ)
G. { ἐμεῖο, ἐμέθεν	οἶο, οἶθεν, τεοῖο.	εἶο, εἶο, εἶθεν
D. ἐμοὶ, μοι	σοὶ τοι, τεῖν.	εἶο, οἶ (οί)
A. ἐμέ, με,	οἶ. σε	ἐε, εἶ (εἶ) μιν (eol)
pl. n. ἡμεῖς, ἄμμες (eol.)	ὕμεῖς, ὕμμες (eol)	—
G. ἡμέων, ἡμείων,	ὕμεων, ὕμειων.	σφέων, σφῶν (σφων), σφείων.
D. ἡμῖν, ἡμῖν, ἄμμι (v).	ὕμῖν, ὕμῖν (v),	σφέις (v), σφέ (v) ἢ σφε.
A. ἡμέας, ἡμας, ἄμμε.	ὕμας, ὕμας, ὕμμε.	σφέας, σφέας (σφας), σφε.
Dual N. A. νῶϊ, νῶ.	σφῶϊ (v) σφῶ.	acc. σφῶϊ (σφῶϊ).
D. G. νῶϊν	σφῶϊν, σφῶν	σφῶϊν (σφῶϊν).

Pronumele reflexivū. Se usiteză de Omerū cu for-
mele necontractate: ἐμοὶ αὐτῷ, εἰ αὐτῇ, οἱ αὐτῷ.

Pronume posesivū. Persōna I-a: ἐμός, pl. ἡμέ-
τερος ἢ ἄμός ἢ, ἐν semieol. dual; νῶϊτερος. Pers-
sona II-a: σός verī τεός, ἢ, ἐν semieol. plur. ὕμέτερος
ἢ ὕμός, ἢ, ἐν semieol. dualū: σφῶϊτερος. Persōna III:

ἕς verî ὅς, ἧ, ὄν, pl. σφέτερος și σφός, η, ον. Forma σφέτερος servește pentru dual, dară câte-odată și pentru singular.

Pronume demonstrative: ἐκεῖνος și κεῖνος; ὅδε face la dat. τοιοῦδεσιν și τοιοῦδοι. Se suplinește și prin articolul ὅς.

Pronume interogative și indefinite, pe lângă formele regulate au și la g. τέο (τεο), τεῦ (τεῦ) pro τίνος (τινος), d. τέφ (τεφ) τῷ (τῷ) pro τίνι (τινι). neut. pl. ἄσσα pro τινά; g. τέων; d. τέοισι pro τίοι (τιοί). Eră cel *relativ compus* având tot acesté-și forme, duplica la genetiv câte-odată pe τ: ὅττεο, ὅττεν ce este ca și dativul singular în usă pentru toate genurile. La neutru face și ὅ,ττι, pl. ἄ,ττα eră genetivul pl. ὅτεων în genere.

De Verbe.

§ 38) *Augmentul și duplicațiunea.* La Omerū augmentul silabic în genere se suprimă, dară și celū temporalū nu are regule fixe, ci se omite de câte ori cere ritmulū și eufonia versului. La persóna întâia și a doua plurală și duală a imperfectului în genere se conservă spre a se distinge de prezentū, dară o absolută necesitate de versū le elidéză și aci. Ore care verbe ce aveaū digama, în urma dispărută, au luatū augmentulū silabicū în locul celui temporalū: ἐάλη (ἐFάλη), s' invelătucitū, ἐάφθη (ἐFάφθη) s'a atinsū: ἐάξε (ἐFαξε) a frântū; ἐαδε (ἐFαδε și εὔαδε) dela ἀνδάνω placū etc.

Duplicațiunea, la Omerū în genere se conservă admitînduse chiar și cea *atică* și având diferite neregularități; cum: ῥερυνόμενος pro ῥορυνόμενος festelit, și din contra: ἔσσυμαι pro σέσσυμαι m'am aruncatū. Cea *atică*: ἀλαλκεῖν (ἀλκω) a respinge; ὄρορε dela ὄρυνμι; și cea comună: λαβεῖσθαι, κέλαχον, κέκλετο, κέκλω (conjunct. dela κάμω,) se intimpina și la aoristul al doilea activū și mediū, ca în exemplele citate, și se con-

serva la toate modurile ca și la perfectū în: ἀλάλημαι, din ἀλάομαι rățănescū, ἐρέριπτο din ἐρείπω ruinezū.

Se afla chiar și future cu duplicațiuni: πεπιθήσοω din πείθω; δεδέξομαι din δέχομαι. În unele verbe se intimpina o duplicațiune nu a literilor inițiale ci acelor finale; din ἐρύκω oprescu, aor. 2. ἤρύκαλον, inf. ἤρυκαλέειν; din ἐνίπτω amenințū ἠνίπαπον; (tot așa în prosa ἤγαγον). Când se omite duplicațiunea la perfectū, se rădică accentulū participului: βλήμενος, δέχμενος de la δέχομαι și acăruia duplicațiune se lungeste în: δειδέχεται pro δεδεγμένοι εἰσὶ.

§ 39. *Particularități în finalele personale.* Totū ce nu se amintește în acestū paragrafū, se consideră ca conformū tipurilor comune ale conjugărei active și pasive.

1) Persoana II-a singulară activă pōte primi suffixa θα la conjunctivū și optativū: ἐθέλθοθα, βάλοισθα, și la indicativulū verborū în μι: τίθηςθα, δίδοιςθα.

2) Persóna I a Conjunct. activ la singularū se termina ωμι: ἐθέλωμι, ἀγάγωμι.

3) Persóna III a aceluiași modū pōte a se termina în ηοι: ἐθέλῃοι, ἄγῃοι, μεθίῃοι. Se află și la optativū numai în: παραφθαιῃοι.

4) La dualul timpurilor secundare, terminăciunile τον și σθον se usiteză câte-odată și la persóna a IIIa în locul lui την și σθην.

5) Ca și în dialectul aticū o dispăre totdeauna la terminăciunea persónai II sing. pasive și media în εσαι, εσο, ασο, ησαι; dar prea adesa contractiunea nu are locū, ca la Ioni. Eară în conjugarea contractată în έω, acum ε se contracta cu următorul ε al terminăciunei, acum se suprima: μνθέεσαι-μνθέεαι face μνθείαι și μνθείαι, conversezi.

6) Persóna I plurală și duală a passivului și mediului pōte lua un ο și ase termina în: μεσθα, μεσθον.

7) Persónele al III-le plurale a pasiv. și me-

diului se termina în *αται* și *ατο* ca la Ionî în lo. ū de *νται* și *ντο*.

8) Aceléși persóne ale aoristilor passivi potŭ a se termina în *εν* pro *ησαν*: *τράφεν* pro *ἐτράφησαν*; *ἔτεθεν* pro *ἐτέθησαν*.

§ 40. Particularități în desinențele modale.

1) *Infinitivul activ* a prezentului, futurului, și aoristului al doilea se termină încă și în *έμεναι*, *έμεν*: *τυπτέμεναι*, *τυπτέμεν*, *τυπόμεναι*, *τυπόμεν* etc. La verbele în *εω* și *αω* terminaciunea este în *ήμεναι*: *ροάειν*, *ροήμεναι*, *φιλέειν*, *φιλήμεναι*. La verbele în *μι* desinenția *μεναι* și *μεν* se alipește la radicalul purŭ: *τιθέμεναι*, *τιθέμεν*; *ιστάμεναι*, *διδόμεν*, *δεικνύμεναι*. etc. aorist: *θέμεναι* veri *θέμεν*, *δόμεναι* etc.

2) Totŭ aceste forme ale infinitivului se află și la perfectii activi *sincopați* ori prescurtați: *τεθνάμεναι*, veri *τεθνάμεν* dela *τέθναα* pro *τέθνηχα*; *βεβάμεν* de la *βέβαα* pro *βέβηχα*; *γεγάμεν* pro *γεγονέναι* dela *γέγαα* (*γέγονα*).

3) Se află de asemenea în aoristii pasivi veri activi, a cărorŭ terminaciune este *ήναι*: *δαμήμεναι* pro *δαμήναι* (aor. II dela *δαμάω*); *κιχήμεναι* pro *κιχήναι* dela *κιχάνω*.

4) Vocalele modale lungi ale conjunctivului: *ω* și *η* pré adessa se scurtéză în *ο* și *ε*: *είδομεν*, *ίομεν* pro *ίωμεν*; érá *ε* scurtatŭ câte odată se lungeste în *ει*: *δαμείω*, *δαμείετε*, mai ales la aoristul al doilea. — Aceste tote pentru esigența ritmului.

§ 41. Particularități în formarea timpurilor.

1) Imperfectul și aoristul activŭ și mediŭ iaŭ desinențele: *ον*, *ες*, *ε* etc. și *οόμεν*, *ου* (*εο*, *ευ*), *ετο* etc. când se esprima o acțiune îndatînată veri repetită; acéstă formă se numește *inchoativă* veri *frecventativă*; ea n'are nici odala augment: *καλέεσκον* pro *ἐκάλουν*; *ἔλεσχε* pro *εἰλε* etc. La verbele în *ω*, desinenția *ον* și *οόμεν* este precedată de vocala modală a

Indicativului; la verbele în *άω* precede *α* duplicat câte-odată, cum: *ναιετάασκε*; de asemine la verbele în *εω*: *κάλεσχε* și *καλέεσχε*, unde *ε* se lungeste a óren: *ναι-κείεσχε* pro *ἐνείκει* disputa; órá la cele în *μι* se alipește la radicalul purŭ: *στάσχε*, *δόσχε*.

2) Futurul și aoristulŭ verbelorŭ *licide* în *λλω* și *ρω* se formédă adesa în *σω* și *σα*: *κέρσω*, *ἐκέρσα* dela *κείρω*; *κέλσω* și *ἐκέλσα* din *κέλλω*; *διαφθείρω*, pro *διαφθεῖραι*.

3) *Σ* de la futur dispare nu numai de la verbele în *ίω*, ca la atici, dară încă și dela cele în *έω* și *ύω*: *κορέεις* pro *κορέσεις*, *μαχέονται* pro *μαχέονται*; *τανύουσι* pro *τανύουσιν*.

4) Unele aoriste întâie arunca afară pe *ο*; *έχενα* dela *χέω*; *έκηα* dela *καίω*; *έσσενα* din *σειώ*.

5) Pentru unele verbe există o formă intermediară între aoristulŭ întâiŭ și alŭ doilea mediŭ; se admite *σ* dela cel d'întâiŭ și finalele de la alŭ doilea: *έβήσετο*, pro *έβήσατο*, imper. *βήσεο*, *βήσαι*; *έδυσετο*, *δυσεο*, *δυσόμενος* pro *έδυσατο* etc. Așa din *λέγομαι* me culcŭ, aor. 2: *έλέμην* imper. *λέξο*, *λέξεο*.

6) Aoriste al doilea cu *ο* transmutatŭ, veđi § 30 d. (*metathesa*).

7) *K* caracteristica perfectului întâiŭ activŭ se elidéză adesa mai alesŭ la participŭ: *κεχαρηώς* pro *κεχαρηώς*; *κεκμηώς* etc. avend și vocala scurtă: *πεφύασι* pro *πεφύασαι*; *βεβάασι*, *βεβᾶώς*, *έστᾶώς*.

8) Prea perfectul activŭ se termina în *εα*, ca la Ionî. De aci provine că atreia persónă póte lua *ν* și ante vocală: *βεβήκειν* (*βεβήκεεν*) pro *έβεβήκει*.

9) La verbele în *ω* adesa se formédă timpori furi vocală modală; érá acéstă se intempla mai alesŭ înaintea finalelor: *μην*, *σο*, *το* ale aoristului de despunerea passiva veri deponenta, și în acéstă casŭ diferencŭ de prea perfecte numai prin lipsa duplicației: *έμμεντο* éráși a resufflatŭ; *λύτο* pro *έλύθη*; *έσοόμεν*, *έσοου*,

ἔσονται, σύμμενος m'am sforțiată; ἐξάλλμενος sărindă; πάλτο dela πάλλω, μίχτο s'a amestecată, ὄροτο, imper ὄροσ, inf. ὄρθαι, ὄρμενος dela ὄρνυμι escitu.

NB. De felul acesta se află și perfecte și (prea perf. la Omeru de și mai rară: ἀνωγειν (ἀνωγα radical) ἀνωχθι; ἔοιμεν (ἔοικα); κέραγμαμ am strigat; εἰλήλουθμεν am venit; ἐπέπειθμεν am fost convins.

§ 42. *Verbe contractate.* Contractiunea fiind puțin îndalatină dialectului Ionicu, n'are în genere locu la Omeru, decât în casuri cerute de versificațiune. Verbele în αω se contracta mai multu decât cele în εω și οω; dar mai cu sēmă contractiunea are loc înaintea vocalelor și a diftongilor scurți, cala Ionī.

1) La verbele în εω pré adessa ε se lungeste în ει: τελείει pro τελείει=εἶ, πλείειν, θείειν pro θείειν. etc. érá εο în ευ: ἴκευ, αὔτευ, γένευ etc.

2) Cele în αυ în genere se contracta; excepționale sunt: αοιδιάει cantă, ὑλάουσι latră, și πεινάων, διγνάων la particip. În de comunu înse la aceste verbe se intempla ca vocalele contractate să se reduplicate prin α și ο de identicu sunetū de câteori contractata este precedată de ο liciă ori alta vocala scurtă; așa ἀντιόω se conjuga la Omeru: ἀντιόω, ἀντιάας, ἀντιάα ἀντιόωμεν. etc. întimpinu; γελάω idem: γελώω, —λάας, γελώωμεν etc; βοόωμεν strigam, ὀρόωμεν etc. Participul femenin în ὤσα; ἀντιόωσα, ὀρόωσα etc. Dară pentru unele contractate în ὤ se întēmplă cu totul din contra: unū ο adecă se pune după ω avēnd verbul la radicală vocala lungă: ἡβάωμεν, ἡβῶντες întenerind; δρώωμεν; érá participul în οῦσα: ἡβῶουσα, μνωόμενος (la mediu) pețescū. Așa εὐ γελάω face indeferente: γελώωμεν și γελώωμεν; γελώωσα și γελώουσα. Se află și γελωῶντες.

3) Verbele în οω, prea adesa urmēză conjugarea celor în αω în finalele: οῦσι, οὔντο, οἶεν: ἀρόωσι pro ἀροῶσι ară; δηῖόφντο, δηῖόφεν pro δηῖοῖεν devastaū; dar se adaoage ο și după contractiuni: ἰδρώονται pro

ἰδρουῖνται, ὑπνῶντες dormindū. Altfeliu aceste verbe sunt regulate.

§ 43. *Verbe în μι.* Din tôte verbele, aceste au remasū mai fidele formelorū vechi a conjugarei eolice; pentru aceea modelele: τίθημι, ἵστημι, δίδωμι, și δεικνυμι se departēză la Omeru prea puțin dela norma classica. Apoi pe lângă cele amintite în Ionica pura trebue a mai observa: 1) co terminarile: εσαν, ησαν, οσαν, ωσαν, υσαν pot fi abbreviate în: εν, αν, ον, υν: ἐτίθεν pro ἐτίθεσαν; ἔθεν, ἔσταν pro ἔστησαν, etc; ἔδιδον, ἔδον pro ἔδοσαν, etc. ἔφυν pro ἔφυσαν: 2) σ dispăre la imperativele medii: σύνθεο, δαίνυο, μάργαο 3) Coniunctivulū aoristulū al doilea este mai multu ori mai puțin lungitū: στέω și στείω; στήης, στήη; στέωμεν și στέλομεν, στήητε și στήετε; στέωσι și στήωσι. Din δίδωμι: δῶω, δῶης, δῶη și δῶησι; δῶομεν, δῶωσι etc.

NB. Multe din verbele baritōne în ω împrumută formele conjugarei celor în μι.

§ 44) *Verbe anormale în μι:* A) Verbul εἰμι. Indicativ, present: εἰμι, ἔσσι (ν) și εἰς, ἔστι; pl εἰμέν, ἔστε, εἰσι și ἔασι; Dual. ἔστών.

Imperfect. 1: ἔα, ἔ, ἦα, ἔον, ἔσπον; 2: ἔησθα, ἔσθα, 3: ἔην, ἦην, ἦεν, ἦν, și ἔσχε; pl. ἦμεν, ἦτε; ἔσαν, ἦσαν și εἶατο; Dual. ἦτον ἦστην.

Imperativ: ἔσσο, ἔστω; ἔστε, ἔστων și ἔόντων.

Coniunctiv: ἔω (μετείω), εἴης, ἔησιν, ἦσιν, ἔη și εἴη; ἔωμεν, ἔητε, ἔωσι

Optativ: εἴην, εἴης și εἴοις, εἴη și εἴοι etc. 3 pl. εἴεν.

Infinitiv: ἔμεναι, ἔμεναι, ἔμεν, ἔμμεν, εἶναι.

Participi: ἔών, ἔοῖσα, ἔόν, g. ἔόντος εἰούσης etc.

Futur: Indicativ. ἔσομαι și ἔσσομαι; ἔσσαι, ἔσση, ἔσσεαι; ἔσεται, ἔσσεται, ἔσται și ἔσσειται; D. ἔσσεσθαι, (σ se duplică și la celelalte moduri, altfelu regulate).

b) Verbul εἰμι mergū. Indicativ, present: εἰμι, εἶσθα, εἰσι; εἰμεν și ἵμεν, εἴτε, ἵασι etc.

Imperfectiv: ἦν, ἦον, 2: ἦες, ἔες, 3: ἦεν, ἦε, ἦεν, ἔε (ν); ἦμεν, ... 3: ἦον, ἦσαν, ἴσαν; ἴτον, ἴτην.
Imperativ: ἴθι, ἴτω etc.

Conjunctiv: ἴω, ἴης, ἴσθα. ἴη, ἴησι; pl. ἴωμεν și ἴομεν: 3 ἴωσι.

Optativ: ἴωμι etc. ἴοι și εἴη etc.

Infinitiv: ἴμεναι, ἴμεν și ἰέναι.

Particip: ἴων etc.

Present mediu: ἴνται; imperat: ἴσθαι. part. ἴμενος.

Futuriv: εἴσομαι, εἴσεαι etc.

Aoristiv: (rar) εἰσάμην ... εἴσατο. și εἰέσατο. 3 dual εἰσάδοθην.

Participiv: εἰσάμενος etc.

c) *Verbul ἴημι* tramit: acest verbu se conjugă după analogia lui τίθημι suferind aceleși modificățiuni.

Indict. present: ἴημι, ἴης și ἴεις, ἴησι și ἴει etc.

Imperfectiv: 1: ἴην și ἴουν verii ἴειν, 2: ἴης, ἴσθα și ἴεις, 3: ἴη și ἴει etc.

Imperat: ἴει, ἴέτω etc.

Conjunct: ἴω, ἴης, ἴη și ἴησι, ἴωμεν etc. etc.

Infinit. ἰέμεναι, ἰέμεν.

Aorist. I. (numai la trei persoane singulare): ἔηκα &.

Aorist. II: (la plural și mai numai incompuseciuni): εἶμεν, εἶτε, εἶσαν verii ἔσαν; εἶτον, εἶτην și ἔτην. *Conjunctiviv*: ἔω și εἴω, ἔης, εἶης etc.

Infinit. ἔμεν. Celelalte moduri regulate; numai pucinu la passivă: ἔμαι, ἔσαι, ἔται etc.

d) *Verbul φημι* dicu; regulat numai că Omeru usiteză egalmente formele: φημι și ῥημι; ἔφη și ῥ. De observat este Conjunctivul, 3 per: φηῖ; Imperfectul fără augment: φῆν, φῆς, φῆ, 3 plur: ἔφην și φάν. Imperativul mediu: φάς.

§ 45. *Adverbe*. Adverbele în genere sunt regulate; éra ᾗ face adesa αἰεὶ și αἰέν. La adverbele correlative și locale adessa se duplica π și σ: ὀπποθεν, ὀπποθι; ὀπίσσω; câte odata inse se suprimă σ chiar și

în cele numerale: ὀπιθεν pro ὀπισθεν; τετράκι, πέντάκι etc. Adverbul ᾗρα face la Omeru ᾗα și ᾗρ. Particulele inseparabile cu distincțiune se usiteză la Omeru așa νη verii νε însemnând negațiune: νηποιος nepunit; ᾗρι, ἔρι, βου, βρι, δα, ζα, ce crește sensul dicerei simple; ἀρίδης prea vedut; ζάθεος prea divin etc. În tre particulele conjuncționale usiteză ca copulative și pe: ἦδὲ verii ἰδὲ; de junctive: ἦ și ἦέ; condiționale: κε și κεν pro ᾗν; temporale: εἰως, τεῖως, ἐπειρή pro ἐπεί.

§ 46. *Prepuseciuni*. În genere la Omeru, și numai excepționalu la prosaicii Ioni, prepuseciunile se despartu prin una sau mai multe diceri de verbele cu care se compun și acesta se numește *imesa* éra în atare casu ordinarmente se antepun, dară potu să se pună și în urma verbelor, verii săse repetasca în aldoilea membru a frasei suplinind sensul verbului subînțelesu: κατὰ δάκρυ χέουσα pro καταχέουσα δάκρυ versind josu lacramă; μετὰ δμῶσιν εἶπε pro δμῶσιν μετέειπε apoi au dis servitorelor. În acestu casu de multu Filologii se considera prepuseciunile ca pure adverbe; așa cum mai ingenere le traducem și în limba română.

Forme particulare de prepuseciuni la Omeru sunt: ἀπαὶ pro ἀπό; εἰν, ἐν și εἰνὶ pro ἐν; καταί, παραι pro κατὰ etc. și ὑπαὶ pro ὑπό, ὑπεῖρ pro ὑπέρ. διαί, προτι, și ποτι pro διά, πρός.

c). Dialecta Dorică.

§ 47. Caracterul esențiale a acestei dialecte esto usitarea lui α lung în locul lui η. Ea s'au avut literatura sa mai alesu în Sicilia, și din cauza sonorilor sale pline și tari se califica de ceilalți greci prin dicerile: πλατειασμός, πλατυστομεῖν a largi gura, atragând și accentele câtră finea dicerilor; apoi se pare a fi fost mai propriă pentru cântare, deaceia predomină în poesia lirică și în corurile tragice ale Aticilor.

NB. Această dialectă nu este supusă unor reguli bine fixate, ci în prosă ca și în poezia este amestecată cu forme poetice, Eoliene, Atice; facea usă numai pucin și de digama colic: *Ἔιδιος* pro *ἴδιος*, *ἔεικατι* pro *εἰκοσι*; *κλέος* pro *κλέος*, *αἰφεί* pro *αἶψα*. *Βάδομαι* pro *ἡδομαι*, *βιδεῖν* pro *ἰδεῖν*, *ἀφείδω* și *ἀφείδω* pro *αἰείδω*.

D) Dorica în prosă,

§ 48. Scriitorii Doriani ca modelă de prosă sunt Pitagorienii și Archimide.

Dorienii în genere ameză *contractiunile*, deși mai puțin decât Aticii, în următorul chip:

αε se contractă în *η* *εε* în *η* mai târziu în *ει*
αη „ „ „ *η* *οο,οε* în *ω* „ „ „ *ου*
αο,αω „ „ „ *α*

Respectiv de vocalele *εο*, și *εω* nu se poate stabili o regulă generală, căci le contractează *pré* variată în: *ου*, *ευ*, *ω*, *ιω* și *ιω*.

NB. Crasa se face ca și la Atici, numai că *αε* se contractă în *η*, era nu în *α*: *κῆρῶ* pro *κάρῶ*; era *οε* în *ω*: *τόναντιον*, *ὄξ* pro *τόναντ*. și *ὄξ* (*ὄ ξ*).

§ 49. *Permutațiuni de vocale*. În genere A lung punenduse în locul lui *η* din cele lalte dialecte, se esceptează de câte ori acest *η* ar fi înlocuit pe un *ε*: *θῆσω* și nu *θάσω* (*τίθημι* din *θέω*), *κινήσω* dela *κινέω*; *ἱππηλάτης*, *διφρηλάτης* din *ἐλαίνω*; *πανταετηρίς* din *ἔτος-εος*.

A lungă pro *ω*: *πρῶτος* și *θεωρός* pro *πρῶτος*, *θεωρός*.

A scurtă înlocuește pe *ε* și *ο*: *ἄτερος*, *ἐγώνγα* (pro *ἔτερ. γε*), *λαρός*, *Ἀρταμης*, *πάζω*, *τράπω*, *τράφω*, *στράφω*, *τράχω* pretutindeneă în loc de *ε*; eti și în loc de *ο*: *ἔεικατι*, *βείκατι*, *ἱκατι*; *τριακάτιοι* pro *τριακόσιοι*.

η se întimpla adessa unde în alte dialecte *ε* se lunguește în *ει*; era acesta este un caracter esențială ală dorismului vechi. Așa în dorismulă pur se dicea: *ἦς* pro *εἶς* (primitiv *ἐνς*); *κῆρος* pro *κεῖρος*, *σῆρα* pro *σεῖ-*

ρα, *ἄπηνος* pro *ἡπειρος*. infinitivul lui *εἶμι* era *ἦμεν* mai târziu *εἶμεν*.

ι înlocuește pe *ε*, era între două vocale adessa se suprimă ca și la Eolienii; așa dorește și eolicește se dicea: *χάλκιος*, *ἀργύριος*; se afla și: *συνία*, *ὄστιον* pro *ὄστέον*; *θιός*, veri *σιός* și *σιά* pro *θεός-ά*. Se suprima *ι* în: *ἀδέα*, *ἀτέλεα*, *Ἡράκλεα*; *ἐπόησε*, *πεπόνηται* pro *ἐποίησε*; *υῖς* pro *υῖος*.

O se pune în locul lui *α* în: *τέτορες*, *κοθαρός*.

Ou înlocuește adessa pe *υ* în dialecta Lacedemoneilor mai ales: *τούνη* pro *τύνη* (*σύ*), *φλουάζω* pro *φλυάζω* bărfescă *μουσιόδδει* pro *μυθίζει* fabulăză.

Ω înlocuind pe *ου* ce este lungită din radicalul o este ca și *η* pro *ει*, un caracteră a vechiului dorismă: *ὠσία* pro *οῦσία* etc. etc.

§ 50) *Permutațiuni de consonante*. În multe cuvinte doriene *τ* înlocuește pe *σ* și *σ* pe *τ*. Eară în particular la Lacedemonei, unele finale în *ς* se permuta în *ρ*, și *ς* din medilocul cuvintelor se scimba în spirit aspiratū (*δασύ*).

τ pro *σ*: *πλούτιος*, *πλατίος* pro *πλησιός*, *διακάτιοι*, *Ποτειδάν* veri *Ποτιδάν* pro *Ποσειδών*; — în conjugățiune și la pronume.

σ pro *τ*: *σάλασσα*, *σιός* (*θεός*), *Ἀσσαναῖοι*, *παρσένος*, *σέτω* pro *θέτω*.

ρ pro *σ*, În finalele laconice: *τίρ*, *πόρ* pro *πούς* (*πός*) *τίς* etc.

σ schimbatū în spiritul aspiratū este de o epocă mai posterioară aparținând Lacedemoneilor și Argienilor: *Μῶα* pro *μούσα*. *πᾶα* pro *πάσα*, *ἐκλιπῶα* pro *ἐκλιποῖσα*.

Alte modificaliuni de consone se mărginesc numai la ună certă numără de cuvinte.

β pro *π*: *βατήν* pro *πατεῖν*, *βικρός* pro *πικρός*.

Δ pro *γ*: *δᾶ* pro *γῆ* de unde *δάπεδον* și *Δαμάτηρ*.

Δ pro *β*: *ὀδελός* pro *ὀβελός*.

Δ pro *ζ* la începutul cuvintelor: *δυρόν*, *δυμός*, *δα-*

πέν pro ζητεῖν, Δεὺς pro Ζεὺς. Eră Lacedemoneii înlocuescū pe ζ final prin duplu δδ în verbele παιδδω, γυμνάδδω pro παιζω etc.

ν pro λ înainte de τ și θ în: βέντιον, φίντατος, ἐνθῆν pro ἐλθεῖν etc.

ξ pro σ: ἵππαξίς, χείριξίς pro χείρισις, κλάξ pro κλείς, ὄρνιξ, —și adesa în conjugări.

σπ pro στ: σπάδιον de undé: spatium, σπολάς pro στολάς.

Dorienii se serviaŭ de spiritul aspiratŭ ca și A-ticii, dară nu schimbaŭ consonantele suptiri în aspre înaintea vocalelorŭ cu spiritŭ aspiratŭ: ποτ'ἀμέ (πρὸς ἐμέ), ἐπ'ἀμέρας etc. Unele cuvinte aŭ spiritulŭ linŭ în loculŭ celui aspiratŭ: ἀρμόεζω, ἀγέομαι, ἵππος etc. etc.

Articulă

§ 51. Singulară	Plurală
N. ὁ ἄ τό τοῖ	ταῖ ταῖ ταῖ
G. τῶ τᾶς τῷ τῶν	τᾶν τᾶν τᾶν
D. τῷ τᾷ τῷ τοῖς (τοῖσι) ταῖς (ταῖσι) τοῖς (τοῖσι).	
Ac. τὸν τᾶν τὸ τῷς	τάς τὰ.

Nume.

§ 52. Declinațiunea întâia. Din cauza schimbărei lui η în α, această declinațiune se modulă în totul după cele finite în α pură, având genetivulŭ plural în ᾶν (κεφαλαῶν, μουσαῶν, νεανιᾶν, κριτᾶν), eră genetivul singularŭ la masculine în α (νεανία, κριτᾶ). Când dativulŭ pluralŭ se face în σι ca la Ioni, primește înaintea vocalelorŭ și ν eufonică: νεανίασιν.

b) Adoua declinațiune. Declinațiunea această are genetivul singular în ω în loc de ου (λόγω, ὁδῶ, δένδρω).

Contractiunile adjectivelorŭ de această declinațiune ca: χρούσος, α, ου ordinar nu se fac: câte odată înse εα se contractă în ᾶ (χρυσᾶ), εω (pro εου) în ῶ: χρυσῶ și la dativῷ ῶ (χρυσῶ). Cele în οος nu se contracteză, se află înse: νόος g. νῶ, dat. νῶ; înεῖ și τῶς εὐνως pro τοὺς εὐνους.

c) Altreia declinațiune. Această nu diferește de cea A-tică. — La cele înse contractate trebuie a însemna: Βασιλεῖς cala A-tică, genetivulŭ înse numai în εος; Nominativŭ. și acusat. plurale în εες, εας. orî se contractă în ης (βασιλῆς) ca și la A-tică.

Πόλις, -λιος, -λει, -λιν; plur. πόλιες, -λίων, -λεσι, -λιας. Numele veri adjectivale în ης conserva finala nominativulŭ (τριάρης, ἀλαθής) și se contracta numai la dativul singularŭ: τριάρει, ἀλαθεῖ.

Adjective.

§ 53. Adjectivele urmază regulile numelor. Dar unele comparative neregulate iaŭ forme particulare diferite afară de cele ionice: κρέσσων și κάθῳν pro κρείσσων; χερῳν pro χείρων; μέζων pro μείζων; μήων și μείων dela μικρός; μάσσων pro μακρότερος; βάσσων pro βαθύτερος etc. Se află înse și formele ordinare: μείζων etc. etc.

Numeralele sunt mai cele dela A-tică, afară de: τρεῖς pro τρεῖς; τέτορες pro τέσσαρες; πέμπε pro πέντε; διακάτιοι pro διακόσιοι etc. etc. τριακάτιοι etc. τετρακόντα 30; χηλίοι mai târziu χελίοι.

Pronume

§ 54. a) Personale singulare.

Persóna I.	P. II.	P. III.
ἐγὼ, ἐγὼν ante vocale; ἐμεῦ, μεν enclit.	τεῦ	—
ἐμοί, ἐμῖν, μοι	τοί, τέιν, τίν	(ἐοῦς).
ἐμέ με, ἐμεῖ	τυ encl. τέ, (τεῖ).	οἱ (ῖν).
		ε, (νιν).

Plurale.

ἄμες	ὑμες	—
ἀμέων-ἀμῶν	ὑμέων-ὑμῶν	σφέων, (ψέων)
αἰν	ὑμῖν	σφέ, σφῖν, (ψῖν).
ἀμέ, ἀμέας (cu spirit aspirat nu lin; ca la Eolien).	ὑμέας, ὑμέ	σφέας.

b) Possessive: persóna I-a; sing: ἐμός, ἄ, ὄν pl. ἀμός, ἄ, ὄν. pro ἡμέτερος.

Person, II sing: τεός, ά, όν plur, ύμός, ά, όν pro ύμέτερος.

Person. III. sing: έός, ά, όν plur: σφός, ά, όν pro σφέτερος.

c) Demonstrativele: ούτος dupre regula dorica: ούτος, αύτα, τούτο, g. τούτω, ταύτας etc. Έκείνος se schimba în κήνος, α, ον și τήνος gent. τήνω etc.— Όδε se declină: όδε, άδε, τόδε, gen. τώδε etc.

d) Alte adjective suntă regulate afară de: άτερος cu a scurt; se află la Dorieni și θάτερος.

NB. Genetivul personalelor dupre Dübner face și: έμοϋς, έμεϋς, έμιο, έμιοϋς, έμωϋς, μεθεν; τούς, τεϋς, τέος, τέο, τίος, τίος, τίο; έούς, φίο. — La Nominativ și dativ adaugeaύ γα: έγώνγα, έμίνγα; έρά Laconesii νη: έγώνη, τώνη pro (ούγα).

Verbe

§ 55. Verbele baritone oferă următoarele particularități:

a) Persóna I-a plurală este în genere în μες pro μεν (λύομες, ελύομες, λελύκαμες).

b) A treia plurală a timpilor primari este constantă în ντι pro σι (λύοντι, λελύκαντι) și această formă nu ie ν eufonic. Alia dată se află în οισι pro ουσι (λύοισι, λύσοισι).

c) Futurul este generalmente în σω contractat: λυσός, εις, ει, εὔμεν, εὔτε, εὔντι.

d) Infinitivele în ειν comună se schimba în εν: λύεν, λύσεν etc. Incă și în ην: λέγην eolicește.

e) Infinitivele comune în ναι se fac în μεν: λε- λυκέμεν și la pasiv: λυθήμεν.

f) Participul present la feminin în οισα: λύων, λύοισα gent.-σας etc. Participul aorist. întâiū adessa în ais pro ας, și femininul în αισα: λύσαις, λύσαισα, -σαν. Multe verbe în ζω, ba chiar și de cele în ω purū, facū futurul în ξω pro σω: έρά aoristul în ξα pro σα: άό πάζω, -παξω, -ξα; γελάξας pro γελάσας din γελάω.

§ 56. Verbe contractate. Contractatele n'au regule fixe; când se contracta étă formele în usū:

a) Verbe în εω. φιλω, εις și ης, ει și η, εὔμεν și εὔμες, εὔτε, εὔντι; imperfect: εφιλευν. εις, ει, εὔμεν, ειτε,—ευν. Futurul dupre regula dată, se face în: ασω, εις, ει, εὔμεν etc.

Passivul și Mediul: φιλεῖμαι, η, ειται, εὔμεθα, εισθε εὔνται. Imperfect: εφιλείμην, ει, ειτο etc.

b) Verbe în αω. Cele în αω schimba pe αει și αη în η în opuseciune cu alicii; τεμω, ης, η, ὤμεν, άτε, ὀντι; έρά la Imperfect: έτίμων, ης, η; dară câte odată și: έτίμων, ας, α etc.

Passivul și mediul τιμῶμαι, η, αται; Imperfectul έτιμώμην regulat.

c) Verbe în οω. Verbele în οω schimbă pe ου în ευ ca cele în εω.

NB. Dupe Dübner cele în εω se conjuga așa: φιλω, φιλω, φιλω; φιλεῖς, φι- λέεις; φιλεῖ; pl. φιλόμες, φιλεῖμες, φιλοῖμες, φιλοῖμες, φιλοῖμες, φι- λῶμες; φιλήτε, φιλεῖτε; φιλέοντι, φιλεῖντι, φιλοῦντι, φιλέοντι, φι- λόντι.

§ 57. Verbe în μι. Verbele în μι ieū τ inlocū de σ la a treia pers. singulară, έρά la cea plurală con- servă pe ντι supramenționat; ele se conjuga;

Indicativă.

τίθημι	ἵσταμι	δίδωμι
τίθης	ἵστας	δίδως
τίθητι	ἵστατι	δίδωτι
τίθεμεν	ἵσταμεν	δίδομεν
τίθετε	ἵστατε	δίδοτε
τίθεντι	ἵσταντι	δίδοντι
imperf. έτίθην, ης &	ἵσταν, ας	έδιδων, ως

NB. Tot așa dorienii dic: φαι, și la aoristul al douăte a unor verbe neregulate: έβαν, ας, α, pro έβην; dară trebe a exceptai έβην, avend radicalul seu ε: σβέννυμι.

Adverbe.

§ 58. Adverbele schimba pe ϵ în α ; cum $\gamma\alpha$ pro $\gamma\epsilon$; $\kappa\alpha$ pro $\kappa\epsilon$. $\acute{\kappa}\alpha$ este unic în locul condiționalului $\acute{\alpha}\nu$ și suferă elisiune înainte de vocala. Cele de timp sunt: $\acute{\omicron}\kappa\alpha$, $\acute{\omicron}\pi\acute{\omicron}\kappa\alpha$ și $\acute{\omicron}\pi\acute{\omicron}\kappa\alpha$, $\tau\acute{\omicron}\kappa\alpha$ etc. pro $\acute{\omicron}\tau\epsilon$, $\acute{\omicron}\pi\acute{\omicron}\tau\epsilon$, $\tau\acute{\omicron}\tau\epsilon$ etc.

Prepuseciuni

§ 59. Prepuseciunea $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$ se schimbă în $\pi\omicron\tau\acute{\iota}$ (și nu $\pi\rho\omicron\tau\acute{\iota}$ ca la Omerū), tot așa în compuseciuni: $\pi\omicron\tau\acute{\alpha}\gamma\omega$ pro $\pi\rho\omicron\sigma\acute{\alpha}\gamma\omega$; și înaintea articolului, mai ales în poezia confundându-se într-o dicere: $\pi\omicron\tau\tau\acute{\omicron}\nu$, $\pi\omicron\tau\tau\acute{\alpha}\nu$ pro $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$ $\tau\acute{\omicron}\nu$, $\tau\acute{\eta}\nu$.—*En* înloc de $\epsilon\iota\varsigma$ cu acusaliv se află la Dorienii: $\epsilon\nu$ $\tau\acute{\omicron}\nu$ $\acute{\alpha}\pi\alpha\nu\tau\alpha$ $\chi\rho\acute{\omicron}\nu\omicron\nu$. Dorienii afecționează colegarea prepuseciunelor cu articolul: așa dic. constante: $\kappa\alpha\tau\tau\acute{\omicron}\nu$ pro $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ $\tau\acute{\omicron}\nu$; $\kappa\alpha\tau\tau\acute{\omega}\varsigma$ pro $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ etc etc. Dicū încă; $\kappa\alpha\tau\tau\alpha\nu\tau\acute{\alpha}$ pro $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$; $\pi\omicron\tau\tau\acute{\omicron}\tau\omicron\iota\sigma\iota$; și imitând pre poeți dicū încă: $\kappa\alpha\delta\delta\epsilon$ pro $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ $\delta\epsilon$.

Metà se schimbă în $\pi\acute{\epsilon}\delta\alpha$ chiar și în compunere $\pi\epsilon\delta\acute{\epsilon}\rho\chi\omicron\mu\alpha\iota$ pro $\mu\epsilon\tau\acute{\epsilon}\rho\chi\omicron\mu\alpha\iota$. *Peri* perde în compuseciune pe ι , cum: $\pi\acute{\epsilon}\rho\omicron\delta\omicron\varsigma$ pro $\pi\epsilon\rho\acute{\iota}\omicron\delta\omicron\varsigma$; eră $\acute{\alpha}\nu\alpha$ și $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ perd α finale: $\acute{\alpha}\nu$ $\delta\acute{\omicron}\mu\omicron\nu$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\nu\pi\tau\omicron\iota\sigma\alpha$ pro $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\nu\pi\tau\omicron\upsilon\sigma\alpha$ etc.

Conjuncțiuni

§ 60. Conjuncțiunea $\epsilon\iota$ se înlocuește prin $\alpha\iota$, și mai ales, în appuseciune: $\alpha\iota\tau\epsilon$ ($\epsilon\iota$ $\tau\epsilon$); în loc de $\acute{\epsilon}\acute{\alpha}\nu$ se dice: $\alpha\iota\kappa\alpha$ (a lung); se află și $\epsilon\iota\kappa\alpha$.— $\acute{\omicron}\kappa\kappa\alpha$ pro $\acute{\omicron}\tau\alpha\nu$ și $\epsilon\pi\epsilon\iota\kappa\alpha$ pro $\epsilon\pi\epsilon\iota\delta\acute{\alpha}\nu$.

II) Dialecta dorică în Teocritū și Bucolici.

§ 61) Regulele până aci date sunt în usū mai alesū la filosofi Pitagorienii a Greciei-mari; dar și dānșii, eră cu deosebire Siracusanii se departează în multe de ele, apropiinduse din ce în ce mai mult de Ionienii și Alici, cu care Siracusanii se află în frecvente relațiuni. Așa evitând ω pro $\omicron\upsilon$ și finala $\mu\epsilon\varsigma$ diceau că Alici; $\tau\omicron\upsilon$ $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\nu$, $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\nu\varsigma$, și $\lambda\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu$. Aceste forme adoptate de Epilharmū în Comediile sale, de Pindarū în

ode (esceptând marele număr de forme eolice) și mai în urmă de Archimede în cărțile matematice, sunt de-asemenea îndatinate și la tragicii Atenei în Chorusi.

Din contra Teocritū apropiinduse mai mult de limba omenilor campeni, aū adunat formele doriene cele mai pucin usitate și de acea trebuie a fi studiatea parte. Afară de formele già amintite se observa la el și următoarele:

a) Schimba ζ în $\omicron\delta$, cum: $\pi\alpha\iota\omicron\delta\omega$ pro $\pi\alpha\iota\zeta\omega$, esceptând la începutulă dicerilor: $\zeta\alpha\tau\omicron\iota\sigma\alpha$ ($\zeta\eta\tau\omicron\upsilon\sigma\alpha$), și la finalele în $\zeta\alpha$: $\acute{\omicron}\zeta\alpha$, și în pucino alte nume.

b) La declinațiunea I-a și II-a abreviază adesa acusat. plural; $\tau\acute{\alpha}\varsigma$ $\acute{\omicron}\zeta\acute{\alpha}\varsigma$, $\tau\acute{\alpha}\varsigma$ $\pi\alpha\rho\theta\acute{\epsilon}\rho\omicron\varsigma$ pro $\pi\alpha\rho\theta\acute{\epsilon}\rho\omicron\varsigma$; eră la declinațiunea III-a $\chi\epsilon\iota\omicron$ la acusat. pl. face: $\chi\acute{\epsilon}\rho\acute{\alpha}\varsigma$, și $\acute{\Lambda}\chi\acute{\omicron}\varsigma$ pro $\acute{\eta}\chi\omicron\upsilon\varsigma$.

c) La pronume persóna I-a la ac. $\acute{\alpha}\mu\acute{\epsilon}$; la plural $\acute{\alpha}\mu\epsilon\varsigma$ eolicește și $\acute{\alpha}\mu\epsilon\varsigma$ pro $\acute{\eta}\mu\epsilon\iota\varsigma$; $\acute{\alpha}\mu\iota\nu$, $\acute{\alpha}\mu\iota$ și $\acute{\alpha}\mu\iota\nu$ pro $\acute{\eta}\mu\iota\nu$; $\acute{\alpha}\mu\epsilon$ pro $\acute{\eta}\mu\acute{\alpha}\varsigma$; la 2-a persóna: la ac. sing. $\tau\acute{\epsilon}$ pro $\tau\acute{\upsilon}$ la plural $\acute{\upsilon}\mu\epsilon\varsigma$ pro $\acute{\upsilon}\mu\epsilon\iota\varsigma$; $\acute{\upsilon}\mu\iota\nu$ pro $\acute{\upsilon}\mu\iota\nu$; $\acute{\upsilon}\mu\epsilon$ pro $\acute{\upsilon}\mu\acute{\alpha}\varsigma$; la 3-a persóna, la ac. sing. $\mu\acute{\iota}\nu$, $\nu\acute{\iota}\nu$ pro $\acute{\epsilon}$ și la plural: $\psi\acute{\epsilon}$ pro $\sigma\theta\acute{\epsilon}\alpha\varsigma$. Contractează încă: $\omicron\upsilon\tau\acute{\omicron}\varsigma$ pro $\acute{\omicron}$ $\acute{\alpha}\nu\tau\acute{\omicron}\varsigma$.

d) In verbe persóna 2-a sing. a prezentului face în $\epsilon\varsigma$ pro $\epsilon\iota\varsigma$: $\sigma\upsilon\rho\acute{\iota}\omicron\delta\epsilon\varsigma$, eră întâia plurală totdeauna în $\mu\epsilon\varsigma$. La passiv și mediū persóna I-a plurală face în-diferinte în $\mu\acute{\epsilon}\theta\alpha$ veri $\mu\epsilon\sigma\theta\alpha$. In verbele în $\epsilon\omega$ prezentul infinitivului în $\eta\nu$ pro $\epsilon\acute{\iota}\nu$: $\phi\iota\lambda\eta\nu$; eră cele în $\alpha\omega$ dupre prosa dorică.

e) Verbulă *Elmē*, la present: 1: $\acute{\epsilon}\mu\mu\acute{\iota}$, 2: $\acute{\epsilon}\sigma\sigma\acute{\iota}$, 3: $\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{\iota}$; plur. 1: $\acute{\epsilon}\mu\epsilon\varsigma$, 3 $\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{\iota}$ pro $\acute{\epsilon}\iota\sigma\acute{\iota}$, (dar în compusse: $\pi\acute{\alpha}\rho\epsilon\sigma\tau\iota$, $\acute{\epsilon}\pi\epsilon\sigma\tau\iota$). La imperf. pers. 3-a $\acute{\eta}\varsigma$ pro $\acute{\eta}\nu$; plur. 1: $\acute{\eta}\mu\epsilon\varsigma$, 3: $\acute{\epsilon}\sigma(\sigma)\alpha\nu$; la futur; 1: $\acute{\epsilon}\sigma\sigma\omicron\upsilon\mu\alpha\iota$, 2: $\acute{\epsilon}\sigma\sigma\eta$, a treia $\acute{\epsilon}\sigma\sigma\epsilon\acute{\iota}\tau\alpha\iota$; infin. $\acute{\epsilon}\sigma\sigma\epsilon\acute{\iota}\sigma\theta\alpha\iota$. La infinitivă present: $\acute{\eta}\mu\epsilon\varsigma$ și $\acute{\eta}\mu\epsilon\nu$ pro $\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu$ și $\acute{\epsilon}\mu\mu\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu\alpha\iota$ veri $\acute{\epsilon}\mu\mu\epsilon\nu\alpha\iota$ usitate de alți dorienei; partic: $\epsilon\upsilon\delta\alpha$ și $\acute{\epsilon}\sigma\iota\sigma\alpha$ forma dorică generală și $\acute{\epsilon}\upsilon\nu\tau\alpha$ pro $\acute{\omicron}\nu\tau\alpha$; celelalte forme

contractate și necontractate: *ἔων, ἐὼν* și *ᾧν*. Coniunctiv: pl: *ἔωμες, ἔωντι*;— forme generale.

f) Verbe neregulate; *ἴσῃμι* (*οἶδα*) *ἴσῃς* verbi *ἴσῃς, ἴσῃσι*; *ἴσαμεν, ἴσατε, ἴσαντι* conj. *ἴσῃντι*. Infinitiv: *ἴσῃμεν*, part. *ἴσας*—*ἴσαντος*.

Ἰᾶω voiesc, *ἰᾶς, ἰᾶν*; *ἰᾶμεν, ἰᾶτε, ἰᾶντι*. opt. 3 pers. *ἰᾶν*; infinitiv. *ἰᾶν*.

Μῶσθαι a cercela, imper. *μῶσο*, part. *μῶμενος*. Persóna a 3 a indicat. *μῶται* pl. *μῶμεθα*, 3: *μῶνται*.

Θῶσθαι pro *θουᾶσθαι* a ospata; part. *θῶμενος*. indic. pers. 3. *θῶται* pl. *θῶνται*, futur. *θωσοῦμεθα*, aor. 1. *θωθήναι*. perfect. *τέθωται*.

g) In adverbe *οὐ* se schimbă adesea în *α*: *ἀμᾶ, ἦπα*; altă dată în *ει*: *αὐτεῖ, τουτεῖ, εἶ, τηρεῖ*.

d) Dialecta Eolica.

§ 62. Dialecta Eolica cea mai veche dintre toate pare a fi fost limba comună a Greciei întregi înainte de invasiunea dorică și formarea celor lalte dialecte. Acesta este limba lui Alceu și a Sapei.

Eolienii făceau uz de un caracter particular și numit *δίγαμμα*, ce ținea locul spiritului aspirat ordinar și se puneau încă și în locul celui lin (*ψιλή*), ba chiar și la mijlocul dicerilor: *Ἑσπέρα* = *ἑσπερα*; *Ἑῖνος* = *οἶνος*; *ὄφις* pro *οῖς*; *αἶφον* de unde latinul *aevum*. Sonul acestui caracter era ca *v*; Român și Latin. cum: *βρόδον* = *ρόδον*; *βραδινός* = *ραδινός*—altă dată ca *v* grec: *αὔως* pro *αὖως* (*ἠώς*); *αὔηρ* = *ἠρ*. De aci au provenit și futurele în *εῖσω* ale verbelor contract. din *ἔω*. Confer și § 29. c și 47. NB. din Dialecte.

NB. Eolienii nu accentuau silaba din urma a dicerilor pentru aceea fură numiți: *βαρυτικοί*; aveau încă mare afecțiune pentru spiritul lin și fură numiți *ψιλωταί*; cum: *ἄμεις* = *ἡμεῖς*; *ἕμεις* = *ὑμεῖς*; *ἄπαλος* = *ἀπαλός*; *ἔρπετον* = *ἐρπετόν*.

Dialecta Eolică are multe raporturi cu cea dorică. Eată particularitățile ce-o distinguesc.

Articul

§ 63. Singular			Plural		
ὁ	ἄ	τὸ	τοὶ	ταὶ	τὰ
τῷ	τῷ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τά
τῶν	τῶν	τῶν	τοῖσι	ταῖσι	ταῖσι
τῶν	τῶν	τῶν	τοῖς	ταῖς	τά

NB. Dativul singular n'are i subscris de unde rezultă că se confundă cu genitivul singular; această observare este generală

Nume

§ 64. *Intăia declinațiune*. În această Eolienii schimbă *η* în *α* și-lă facă scurt la vocativ: *κεφάλᾱ*, dativul singular n'are i subscris: *τᾷ κεφάλᾱ*, genet. plural în: *αων*, și mai ordinar și contractat în *ᾶν*: *οἰκιᾶν, κεφαλαῶν*; dativ în *αῖσι*: *κεφαλαῖσι* și accus. în *αῖς*: *οἰκῖαις, κεφαλαῖς*.

Totă așa se declină și masculinele afară de genitiv ce face în *αο* veri *α*: *νεανῖαο* și *νεανία*; *κρίταο* și *κρίτα* = *κρίτου*.

NB. Eolienii nu fac uz de dual nici la declinațiuni nici la conjugări.

b) *Adoua declinațiune*. Numele și adjectivele de această declinațiune, fac genitivul în *ω* ca la doric și mai adesea în *οιο* ca la Ionii; dativul plural în *οῖσι* și accusativul în *οῖς*: *ἀνθρώποις* = *ἀνθρώπους*, *καττοῖς νόμοις* = *κατὰ τοὺς νόμους*.

c) *Atreia declinațiune*. Aceste nume sunt regulate afară de dativul plural în *εσσι*: *θήρεσσι, λαμπάδεσσι* etc.

Contractiuni mai nu se află la Eolienii.

Τριήρης se declina regulat necontractat, afară de acusativul singular primind *ν*: *τριήρην* = *τριήρη*. uzul lui *ν* se face și la numele necontractate: *οφθαλμῶν, οφθαλμῖδα*.

Πόλις-λιος-λι-λιν pl. πόλις-λιων-λίεσσι-λιας. Βασιλεύς gen. βασιλῆος, accus. βασιλέα ca Ionică. ἄδωσ și ἤχω (cu accent radicat) fac genet. în ως: αἰδώς și ἤχως; acusat. în ων: αἰδών, ἤχων.

Ναῦς conserva pe α: νᾶος-νᾶϊ, νάεσσι etc.

Adjective

§ 65. *Numerale*: εἷς, μία și ἑα, ἔν. Altele regulate penă la: πένσους = τέσσαρες și πέμπε = πέντε.

Cele ordinare regulate; se află înse: τέρτος, α, ον-τρίτος.

NB. Eolienii par a fi declinat cardinalele și mai în sus de patru, căci se află: πέμπων și δνοκαιδέκων, genetive.

Pronume.

§ 66. a) *Personale* singulare:

Pers. I-a.	II-a.	III-a.
ἐγών, ἐγώνη	τὺ și rar σὺ	—
ἐμεθεν	σέθεν	ἐξθεν, (ἐθεν).
ἐμοι, μοι	σοῖ, τοι, τίν, τέιν.	φοῖ, (οῖ)
ἐμε, με	σέ, τε	φέ, (έ)

Plurale.

ἄμμες	ἱμμες	σφεῖς
ἄμμέων	ἱμμέων	σφείων, σφέων
ἄμμι (ν)	ἱμμι și ἱμμιν	ἄσφι
ἄμμε	ἱμμε	ἄσφε

b) *Possessive*:

Pers. I. sing. ἔμος, α, ον pl. ἄμμος și ἄμμέτερος, α, ον

Pers. II: τέος și σός, α, ον; pl. ἱμμος, α, ον

Pers. III: φός, φά, φόν și ός, ά, όν pl. σφός, ά, όν.

c) *Demonstrative*: Ἐκείνος se schimbă în κήνος, α, ον.

d) *Relative*: Femeninul ἥ se schimbă în ἄ, și se propune τ la toate cazurile indirecte a întregului relativ, exceptând nominativele masculine și feminine; se declina așa: ός, τώ, τῷ, τόν; fem. ἄ, τᾶς, τᾷ, τάν; neutr. τό, τῷ, τῷ, τό plur. τοῖ, ταῖ, τὰ etc.

e) *Interogative*: τίς, τί regulat afară de dativul singular în τῷ câteodată, și plural: τίοιοι pentru toate genurile. Acesteași observări se aplică și la indefinit.

Verbu

§ 67. Verbele în ω sunt puține la Eolienii, cărui aplică la toate verbele conjugarea în μι, cei în ω sunt regulați cu următoarele modificări:

a) Aduoa persóna singulară, adesa regulată, se prelungeste prin θα mai la toate modurile: λύσσοθα, λήσσοθα pro λύης; λύοιοθα.

b) Atreia persóna de la present în terminaciunea οισι la plurală, și la perfect: αιοι: λύοιοι: λελύκαιοι. Atreia persóna plurala a imperfectului primește o în loc de ω: λύνοντον pro λύνοντων; λύσαντον etc.

c) Conjunctivul nu ica ι subscrisă la aduoa și a treia persóna: λύης și λύη pro λύης etc.

d) Optativul la Aorist. I. are forma colica: λύσεια, ας, ε etc., ce se afla și în limba comună.

e) Presentul infinitivului se termina în ην pro ειν: λύην pro λύειν. Se află câte-odată și la perfect: τεθνάκην pro τεθνηκένα; érá aoristul passiv este tot deuna în ην pro ἦναι; λύθην, τύπην pro τυπήναι etc.

f) Participiile în ων fac femininul în οισα: λύοισα, τύποισα; érá participiile în ας se schimba în αῖς: λύσαις, λύσαισα, λύσαν etc.

g) Aoristul al doilea ia câte-odată duplicațiune în loc de augment: ἐκλελαθόμεν pro ἐξελαθόμεν.

i) Futurul verbelor licide nu se contractează: ἀγγελέω, νεμέω pro νεμῶ etc.

§ 68. *Verbe contractate*. Verbele contractate se afla numai ca excepțiuni la Eolienii. Mai pretutindinea se pune terminaciunea μι, lungind vocala radicală: φίλημι, pas. φίλημα ca τίθημι; τίμημι și τίμαμι, pas. τίμημαι și τιμαμαι ca ἴσθημι, și δήλωμι — δῆλωμαι cu δίδωμι.

§ 69. *Verbe în μι*. Τίθημι, τίθεις, τίθει, τίθε-

μεν, -θετε, τίθεισι. infinit. τίθην, aorist. 2. la Infinit. θέμεναι; partic. pres: τίθεις, εισα, εν.

Ἰστημι. indic. prés. ἵσταμι, ἵσταις, ἵσται; ἵσταμεν, ἵστατε, ἵσταισι. infinit: ἵστην; aorist. 2. la infin: στάμεναι; partic. present. ἵσταις, αἰσα, αν.

Δίδωμι. indic. δίδωμι, δίδοις, δίδοι, δίδομεν, δίδοτε, δίδοις. present. infinit. δίδων; aorist. 2, infin: δόμεναι; partic. pres: δίδοις, οἰσα, ον.

NB. Aduoa pers. a prezentului la Imperativ lepădă desinenția θ- și lungeste vocala finala: τίθη, ἵστα (a lung), δίδω, δέκνυ (u lung). pro τίθετε etc etc.

§ 70. Verbul εἰμί este regulat afară de următoarele forme: Indic. pers. I: ἔμμι, futur. ἔσομαι; per. II dela Imperativ: ἔσο; infinit ἔμμεναι, partic: ἔων, ἔοισα, ἔον, gen. ἔοντος, εἰσας etc.

71. Adverbe. Adverbele finite în οτε se schimbă în οτα: ὅτα, πότα, ἄλλοτα. Cele în θεν primesc θα: ὅπισθα pro ὅπισθεν, πρόσθα pro πρόσθεν etc. Ἄν se înlocuește prin κε, și αἶ prin αἷ și αἷν.

§ 72. Prepuseciuni. Παρά și κατά perd vocala finala α, și τ se asimiléză ca la dorienī: κάττοις = κατά τοῖς; κάββαλε = κατέβαλε; κακκεφάλας = κατά κεφαλῆς.

Ἄνă când perde finala se schimbă în ὄν, cum: ὄν τὸ μέσσον pro ἀνὰ τὸ μέσσον la mediloc.

Περί perde deasemine finala în compuseciuni: περιθέμενος = περιθέμενος. Se află încă și formele: ἀπύ = ἀπό; πεδά = μετά; ὑπά = ὑπό; ἱπέρ = ὑπέρ.

§ 73. Observare generală la această dialectă.

În multe nume o se schimbă în υ: ὄνυμα; Ὀλυμπος pro Ὀλυμπος; la începutul dicerilor υ se schimbă în ι: ἱψηλός pro ὑψηλός; era licidele se duplica: ὀφέλλω pro ὀφείλω; φάεννος pro φαεινός etc.

ξ în loc de δι: ξαβάλλειν, ξάδηλος, pro διάδηλος, διαβάλλειν. Ζόννυξος pro Διόννυσος etc.

ππ pro μμ: ὀπποπα pro ὄμματα etc.

σδ pro ξ: Σδεύς = Ζεύς, βροῖσδα = ῥιζα. etc.

φ pro θ: φήρ = θήρ de unde latinulă fera.

φ pro χ: αὔφην = αὔχην.

ψ pro σ: Ψάπφω. și π pro τ: πέσσυρες = τέσσαρες.

NB. În resumtă Eolienă nu ni sunt cunoscute decât prin două Ode și câteva fragmente din Sapfo, acărora textă este controversat încă. Dialecta lor se cunoște dar din observațiunile comentatorilor și a gramaticilor și din inscripțiuni acărora ortografia variază după localități;—Prin urmare este imposibil a-o reduce la regulile fixe.

TABELU de conținutul sintaxei.

CAPIT. I.

Introducere	§ 1-4
Elementele propusecțiunii simple	§ 5-8
Omisinea verbului copulativ	§ 9
Acordul Atributului cu Subiectul	§ 10-13
Proposecțiune Complexă (object, complinire, appositivne)	§ 14-18
Proposecțiuni compuse și modul colegărei lor.	§ 18-22

II.

De Numeră și genă.

Acordul numelor colective	§ 23
Acordulă disău atică	§ 24
Concordarea atributelor cu mai multe subiecte distincte în numără, genă și personă	§ 25-30

III.

De casuri.

a) Nominativă	§ 32
b) Vocativă	§ 33
c) Accusativă	§ 34-35
" " Ca Objectă esternă	§ 36-40
" " Objectă internă	§ 41-42
" " Objectă duplu	§ 43
" " Atributivă	§ 44
" " Îndependinte de restricțiune, spațiu și timp	§ 45-46
d) Genetivă: raporturile sale principale	§ 47-48
" " Cu Verbe	§ 4-56
" " Cu Adjective și adverbe	§ 57-58
" " de Comparative și Superlative	§ 59-61
" " Îndependinte de locă, timpă și causă	§ -62
e) Dativă: Cu Verbe	§ 63-65
" " de comunicațiune cu verbe, adjective și adverbe	§ 65-66

— I —

„ „ Instrumentală	§ 67—68
„ „ Independente de mod, loc și timp	§ 69

IV.

De Articul

Semnificaciunea sa	§ 70—74
Omisuniunea articolului	§ —75
Articulul Substantivatoriu	§ 76—79
Posițiunea articolului	§ 80—87

V.

De Propuseciuni

Ce Casuri ceru ele	§ 88—89
Cele cu unu Casu	§ 90—98
Cele cu doue Casuri	§ 99—103
Cele cu trei Casuri	§ 104—108

VI.

De Pronume

Possessive, Reflexive, demonstrative, relative,	
Reproductive, reciproce și Interogative	§ 109—119

VII.

De Verbă

Verbul activu și neutru	§ 120—123
„ passivă	§ 124
„ mediă și deponentă	§ 125—133

VIII.

De timpurile verbor

Acțiunea continuă	§ 134—136
„ momentana	§ 137—141
Futurul	§ 142—147
Acțiunea deplinită	§ 148—150
	§ 151—155

IX.

De modurile verbor

In propuseciuni simple	§ 156—160
„ „ colegate	§ 161—167
Propuseciunile explicative veri espletive	§ 168—172
„ „ „ finale	§ 173—176
„ „ „ ipotetice veri condiționale	§ 177—192
„ „ „ Corelative	§ 193—197
„ „ „ temporale	§ 198—200

— II —

X.

De infinitiv

Infinitivul ca obiectu	§ 201—204
„ ca subiectu	§ 205
„ ca complinire după <i>de</i> , <i>dore</i> și <i>nele</i>	§ 206—209
Subiectul și atributul infinitivului	§ 210
Infinitivul articulat și casuală	§ 211—212
„ cu <i>ă</i>	§ 213
„ ca imperativă	§ 214

XI.

De participă

Participul completiv	§ 215—216
„ Circumstantială	§ 217—221
„ absolută	§ 222—225
Particule participiale	§ 226
Participul atributivă	§ 227—229
„ cu <i>ă</i>	§ 230
Const uciunea Adjectivelor verbale	§ 231—232

XII.

Idiotisme in propuseciuni Corelative	§ 233
De Anticipațiune, atracțiune și concisiune	§ 31, și 234—339
Diferite specii de anticipațiune	§ 37, și 240—243

XIII.

De propuseciunile interogative directe și indirecte	§ 119 și 244—248
---	------------------

XIV.

Negațiunile simple: <i>ou</i> și <i>u</i>	§ 249—255
„ Colegate	§ 256—258
Frase negative	§ 259—260

XV.

De Particulile conjuncționale	§ 261
Modul colegarei propuseciunelor	§ 21—22, 161 și 262
Conjuncțiuni copulative	§ 263—264
„ desjunctive	§ 265
„ adversative	§ 266
„ comparative	§ 267
„ explicative	§ 268
„ temporale	§ 269
Causale	§ 270

„ conclusive	§ 271
„ finale	§ 272
„ conditionale	§ 273
„ concessive	§ 274
Particule adverbiale affirmative	§ 275

XVI

De Dialecte	pagina
Introducțiune	163
Dialecta Atica	164
„ Ionica in prosa	167
„ „ in poesia veri Epica	180
„ Dorica in prosa	198
„ „ in poesia	204
„ Eolica	206

ERRATA

Pagina	Linia	Erori	Corectate
8	18	διδάσκοντες	διδάσκοντες
11	18	Prepuseciunea	Propuseciunea
„	20	Ἕλληνες	Ἕλληνες
12	7	ὦ ἄνδρες	ὦ ἄνδρες
„	27	servitiutem	servitutem
20	5	ὄρεια	ὄρεια
21	18	χιτώνα	χιτώνα
24	8	Cicebonis	Ciceronis
„	11	aculus	arculus
„	34	Ἀημοσθένης	Ἀημοσθένης
30	29	maniū	me maniū
31	33	πράγματος)	πράγματος).
32	18	prodigus	prodigus
33	1	ἀκήρους	ἀκήρους
„	35	ce ore	ce ore
34	8	Ἐκατέρωθεν	Ἐκατέρωθεν
35	13	ἔλλατον	ἔλλατον
36	26	ἐκάστον	ἐκάστος
41	34	ὀμιλῶ	ὀμιλῶ
44	30	τί, ce,	τί ce,
45	23	mâne	adoŭa ŭi
„	25	asaltŭ	asediŭ
46	15	partim cum tum	partim, cum—tum
51	22	demon	demoni
54	25	adusŭ	dussŭ
„	29	de desérā	pe deséra
56	20	ὀρμῶνται	ὀρμῶνται
59	20	κατοικίειν	κατοικίειν
64	1	ἄλλον	ἄλλον
„	14	respect do	respectivŭ de
68	27	prevenita	provenita
69	33	a socot	a socoti
70	32	αὐτῶν	αὐτῶν
71	6	conscripos	conscriptos

<i>Pag.</i>	<i>L'n.</i>	<i>Erori</i>	<i>Corectate</i>
73	22	bunul meu fiind. etc	fiind eu între buniți calari eminente calareși, voiți propune bunului meu ame alia cu densul.
"	27	ii,-i.	ii,-i,-densul,
74	6	oporibus	operibus
75	22	τις εἰ	τις εἰ
"	23	ἀλλ' ὅτε	ἀλλ' ὅ,τε
80	16	po	pro
"	19	hoc. pro me	hoc pro me
88	12	gubernamentul	gubernamentul (Statul)
92	21	ὁμολογήσατε	ὁμολογήσατε
108	6	ἔπειτα	ἔπειτα
111	7	ὅτι ἄν	ὅ,τι ἄν
112	5	στρατεύματος	στρατεύματος
115	5	ὅτε	ὅτε
118	9	me ne	mene
121	25	Casuale	Causale
124	11	necesară	possibilă
"	21	ἐπεξῆς	ἐπεξῆς
129	9	animo. non	animo, non
"	29	ce pune	se pune
136	3	διότι	διότι
"	18	era ore	era ora
137	30	αἰρούμεθα	αἰρούμεθα
139	21	Singuramente	siguramente
"	27	Eară negativă:	Eară μή precum și derivativul σὸν (μὴ οὐν),-negativă:
141	2	a derivatele	aderivelor
145	34	nu să fie	să nu fie
151	7	ἀκροάται	ἀκροάται
155	20	cauzele	causale
157	8	și forte	si forte
166	25	pro	pro
173	19	pastrădă cu toate acestea	preface încă
176	6	acum cu εν	acum cu ω
177	1	acestora:	acestora ;
189	15	verī τοι	verī τό
"	21	Ἔε	ἔο
193	20	ἐδύσατο	ἐδύσατο
202	9	adjective	pronume.

Unŭ esemplar 3 lei 50 bani.